AYŞE TÜTÜNCÜ • RACHID TAHA • GRINDERMAN • MUSTAFA ÖZKENT • EFSUN • ARCADE FIRE • DECEMBERISTS

ROLL

112480 mart 2007/03 5 YTL

Easy Star All Stars

PINK FLOYD VE RADIOHEAD REGGAE DİYARINDA

TAM LİSTE

EN GÜZEL AŞK ŞARKILARI

aşk olmadan meşk olmaz

ROLL 116

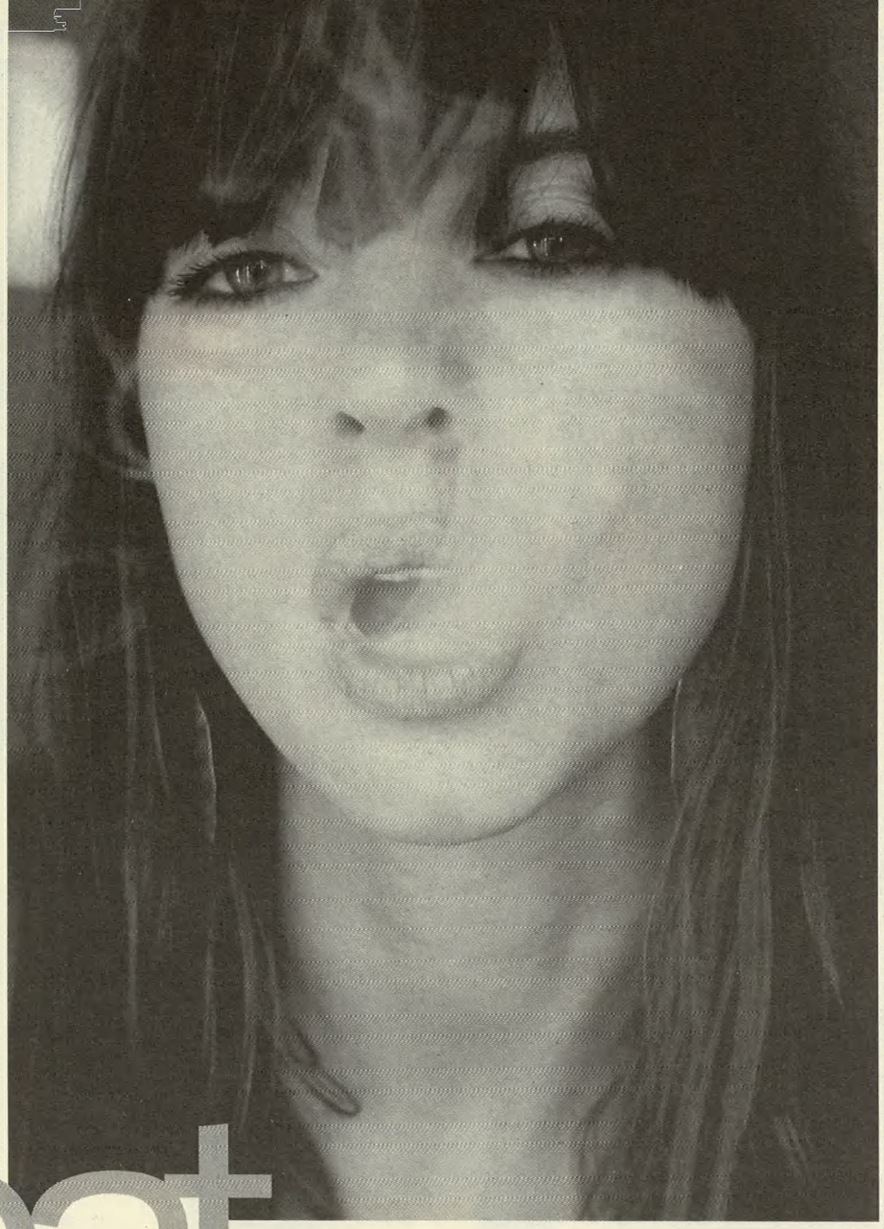

cat power

İYİ KADIN
İyi bir kadın olmak istiyorum
Ve senin, iyi bir adam olmanı istiyorum
İşte bu yüzden terk edeceğim
Ve işte bu yüzden göremiyorum artık seni
Hassas kalbini özleyeceğim
Ve bu aşkı
Sonsuza dek seveceğim

Kötü bir kadın olmak istemiyorum
Ve senin kötü bir adam olmanı görmeye dayanamıyorum
Hassas kalbini özleyeceğim
Ve bu aşkı
Sonsuza dek seveceğim
İşte bu yüzden terk ediyorum
Ve işte bu yüzden göremiyorum artık seni
Bu yüzden yalan söylüyorum
Seni artık sevmiyorum dediğimde

Çünkü iyi bir kadın olmak istiyorum
Ve senin iyi bir adam olmanı istiyorum

ADALAR
Adalara hükmetmek istiyorum
Ve denizlere hükmetmek
Ama eğer geri dönmeyeceksen
Uyuyacağım sonsuza değin

Ağır elmaslar filan istemiyorum
Ne de dizi dizi inciler
Sadece denizcimi istiyorum
Yine bana doğru yelken açan

Kaptanın bir hazinesi var
Diyor ki anahtar bendedir
Ama yaşlı adam büyür ve tatlı rüzgarlar
Sana ve bana şarkılar fısıldar

Adalara hükmetmek istiyorum
Ve denizlere hükmetmek
Ama eğer geri dönmeyeceksen
Uyuyacağım sonsuza değin

METAL YÜREK
Gökyüzü olmadan yıldızı kaybediyorsun
Nedenlerini kaybediyorsun
Sahtekârlık yaptığından işini kaybediyorsun
Ve ben dalga geçmiyorum

Yapmazsan da, yaparsan da kahroluyorsun
Dürüst ol, aksi takdirde kendini
hüzünlü bir hayvanat bahçesinde bulursun
Kanıtlamaya çalıştığın şeyi gizleme
Gizlersen eğer değmezsin hiçbir şeye

Şanslarını diz bir ipe
Ve onları ışığa tut
Koyu mavi bir duman çıkacak ortaya
Ve sen değişeceksin
Her şey tuzla buz olacak
Ve bulacaksın kendini
hüzünlü bir hayvanat bahçesinde.

Bir keresinde kaybolmuştum
Bulunduğumda ise kör olmuştum
Şimdi seni görebiliyorum ama
Ve görüyorum ki bencillik ediyorsun
bütün bu kötü düşlere inanmakla

Metal yürek, sen gizlenmezsin
Metal yürek, sen hiçbir şeye değmezsin

Metal yürek, sen gizlenmezsin
Metal yürek, sen hiçbir şeye değmezsin

EVRİM
Gemileri çağırırsan iyi olur
Yelken açarken yakalandı onlar
Kaptanı çağırırsan iyi olur
Hırsızlık yaparken yakalandı o
Kamarotu çağırırsan iyi olur
Gemiyi terk ederken yakalandı o
Güvertedeki bütün çocukları çağırırsan iyi olur
Duygusuz olarak yakalandı onlar
Balıkçıları çağırırsan iyi olur
Çünkü karaya çıkıyor onlar
Başhemşireyi çağırırsan iyi olur
Bizi sarıp sarmalayıp karanlığa atsın
Biraz direnirsen iyi olur
Utanç duymamak için iyi bir yol
Biraz dayanıklı olursan iyi olur
Böylece bir şey hissetmezsin
Evrime inanırsan iyi olur
Devrim yapmak için iyi bir yol
Bir an önce karar versen iyi olur
Bir an önce karar versen iyi olur

NEFRET
Herkes söyleyebilir sana gidilecek yol olmadığını
Herkes söyleyecek sana saklanacak yer olmadığını
Hayatının zincirlerini kıracak kanun ya da kural yok
Ama bunu başaramayanlar
Buna dayanamayanlar
Yine de buradan canlı çıktılar

Herkes eğlenceyi sever herkes bulup kazanır
Rüzgarda inlerim ölmek istiyorum diye
Bana haplar yutturabilir
Ya da içmeme izin verebilirler
Kalp acıyla haykırmak istiyor
Kimsenin bilmediği uzaklarda bir yerde

Bunu dediğine inanıyor musun
Bunu dediğine inanıyor musun
Kendimden nefret ediyorum
ve ölmek istiyorum dedim

Bunun yarısı masumca
Diğer yarısı ise akıllıca
Bu lanet şeyin yok hiçbir anlamı
İsterdim sana bir yalan uydurabilmeyi

Hey, gel buraya
Bırak da kulağına fısıldayayım
Kendimden nefret ediyorum
ve ölmek istiyorum

Bunu dediğine inanıyor musun
Bunu tekrarladığına inanabiliyor musun
Ben, kendim, kendimden nefret ediyorum dedim
Kendimden nefret ediyorum
ve ölmek istiyorum dedim

Türkçesi: Tezgör Hilmi - Güler Bema

Kapak: Herman Taşçıoğlu

ROLL
116
mart '07

09 Arcade Fire

10 Rachid Taha

14 Easy Star All Stars

18 The Decemberists

20 Grinderman

22 Ayşe Tütüncü

26 Efsun

32 116 güzel aşk şarkısı

57 Mustafa Özkent

04 Ajans
17 Halkla ilişkiler
29 Ses ile Gölge Tuncer Erdem
30 Kısa dalga
Mika, Femi Kuti, Ozric Tentacles, Radio Dept., Lisa Germano, The Shins, Viking Moses, Caetano Veloso
47 ÖSS
49 Kıraathane
50 Gayd
53 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Arslan Eroğlu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çağdaş Önder, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Defne Çorbacıoğlu, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Ender Özkahraman, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Fulya Bahar, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Harun İzer, Herman Taşçıoğlu, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Tuncer Erdem, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu **baskı:** Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ [Ebumza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0212 235 98 95] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Mart 2007 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 11 **sayı** 116 **mart** '07 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11)
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Duman

Sıcak bir yaz gecesinde arka bahçemde eş-dost toplanmış muhabbet ederken aramızdan biri pop müziğe verip veriştirmeye başladı. Argümanı şuydu: Sözler beş para etmezdi, acıklı ergen şiirleriydi, dolayısıyla belli bir işlevi olan ve herhangi bir iddiası olmayan müzikleri dinlemek daha yerindeydi, o nedenle house music'den başkasına yüz vermiyordu. House music, sözlere pek aldırış etmiyordu, tanımlı bir bir maksadı vardı: İyi kafayla dansettirmek.

Bu, bana, makül lokanta azlığından şikâyet ederek her öğünü McDonald's'da yemekten farklı gelmiyor. Hiç kuşkusuz, pop şarkılarının sözleri, okur-yazar fanlar için Aşil'in topuğudur. Mesela, Aretha Franklin'in "Call Me"si (ki sözlerin neredeyse tamamı "seni seviyorum / ara beni"den ibarettir) "bir şarkının güzelliğinin sözlerinin derinliğiyle alâkası yoktur" tezini savunurken noktayı koyacak örnektir. Eğer tabii, güzel bir şarkının sözlerinin bir telefon konuşmasından azıcık daha yaratıcı birkaç dizeye sahip olması gerektiğini düşünmüyorsanız. Yine de "Call Me"nin kolay açıklanamayacak bir güzelliği var.

Yarım yamalak anlaşılan sözleri dert etmem, insanı utandırmayan her şey benden geçer not alır. Öte yandan, insan sevdiği sanatçının edebî iddialarını veya yetersizliklerini kafaya taktıkça, şarkı sözünün şiirden tamamen farklı bir şey olduğunu gözden kaçırıveriyor.

Ben Folds gayet iyi bir şarkı yazarı, ama pek takdir görmüyor. Muhtemelen rock eleştirmenleri, rafine sadelikleri ikinci sınıf Dylanesk cambazlıklar kadar etkileyici bulmuyor. Folds'un şarkı sözleri kâğıt üzerinde iyi durmayabilir, ama çarpıcı detayları yakalayan muzip bir gözü var. Örneğin "Kate" adlı muhteşem şarkısı: "O konuştuğunda şaşırır kelimeler feleğini / bir başyapıttır karışık kaseti."

Ben Folds'un "Smoke"u, bir ilişkinin yavaş yavaş ölüşü hakkında yazılmış şarkılardan benim bildiklerim arasındaki en zeki, en akıllı olanı. "Yeniden başlamak" denen o belâlı romantik mevzuya el atmış çok sanatçı var. Hepsi de eninde sonunda şuraya gelir: Yeniden başlamak zordur, ama mümkündür ve de arzulanan bir şeydir. Folds'un şarkısının yürek burkan tarafı, hem çaresizliği hem de mutlu sonun imkânsızlığını dile getirmesidir. "Smoke"da ilişki bir kitaptır, bu kitabın yakın geçmişe dair bölümleri mutsuzluk sayfalarıdır, o sayfaları teker teker imha etmek gerekir ki, "o yazılmış şeyler hiç olmamış gibi olsun". Folds, "utançla kararmış bir akşam" diyor, koro "yak onu" diye gürlüyor. Kahramanlarımız ilişkinin mutsuz sayfalarını yakıp duruyor. Derken, adam kadına "hep geçmişin kapanmadığını söylersin, bu dumanı kokla şimdi" diyor. Fakat dumanın etkisi tam aksi yöndedir elbette: Onları boğmaktadır. Duman, umudu değil, umutsuzluğu simgelemektedir. "Smoke", evliliğimin son dönemi (uzun ve sancılı bir dönemdi) boyunca eşlik etti bana. Mânâlı geliyordu, hâlâ da geliyor. Bir şarkıdan daha ne istenir?

Böyle bir marifet itibar görmüyor, çünkü bu "sadece" bir şarkı. Tıpkı "Yesterday" veya "Something"in "sadece" şarkı olmadıkları gibi. Onları yazanlar, bilerek ya da bilmeyerek dünyayı değiştiriyorlardı.

18. yüzyıl uzmanı, Britanyalı tarihçi Edmond Malone, Shakespeare'in "Henry VI" adlı oyunundaki 6.033 satırdan 4.144'ünü başka kaynaklardan "ödünç" aldığını hesaplamış. "Henry VI" pek kayda değer bir oyun değil, burada önemli olan şu: O cümleler ortalıktaydı ve Shakespeare onları bir sigaradan nefes çeker gibi içine çekti. Dışarı üflediği kendi dehasıydı elbette, ama o deha gökten zembille inmiş değildi; bir bağlamı vardı.

Beatles'ın da bir bağlamı vardı. O bağlamı başka bir sürü şeyle birlikte içlerine çektiler. Ve '60'ların ta kendisi oldular. Şarkıları, bütünüyle onlara ait olmayan her türlü sihri ihtiva ediyor. Ve biz, onların şarkılarını sadece şarkı olarak telâkki edemiyoruz artık.

Ben Folds ne dünyayı değiştirdi, ne de popüler müziği. Kimsenin müzikle toplumsal değişimi eşleştirmediği bir dönemde şarkı yazıyor. İçine çekeceği bir bağlam yok ve kabul edelim ki bitmiş, tükenmiş addedilen bir mecrada (gevşek bir tanımla pop-rock) iştigal ediyor. Dolayısıyla, onun şarkıları sadece şarkı. Hiçbir şeyi temsil etmiyorlar, hiçbir şeyin parçası değiller.

Yeni bir punk hareketinin ortaya çıkmasını oturup beklediğimiz sürece, en iyi şarkı yazarlarına yazıp çizdiklerinin beş para etmez olduklarını söyleyip duracağız. Yeni Lennon ve McCartney'ler muhtemelen aramızda. Ama onlar İsa kadar ünlü olamayacaklar. Sadece "Norwegian Wood" ve "Hey Jude" kadar güzel şarkılar yazacaklar. Bu kadarıyla yetinebilirim.

Nick Hornby, *"31 Songs"dan roll'lama*

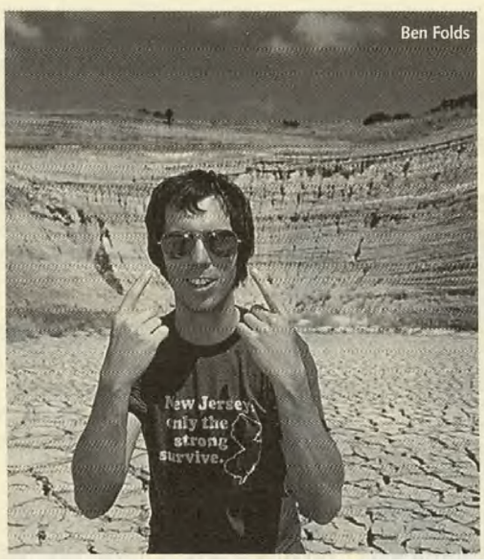

Ben Folds

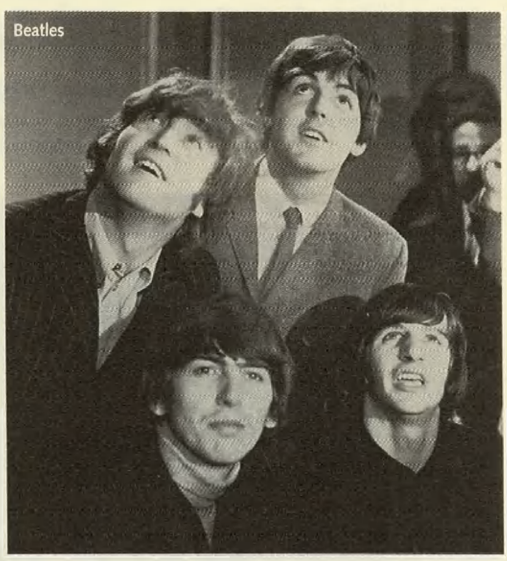
Beatles

Üzüntü demek, gece gündüz, uykuda olsun, uyanık olsun, vücuduna saplanmış bir oku taşımak demek, çekilir şey değil bu. **KAFKA**, Milena'ya Mektuplar

İnsan doğadan kopmadan önce zaman diye bir şey yoktu. Zaman teknolojinin temel dili ve tahakkümüdür. **JOHN ZERZAN**

Takılma rüzgarıma nezle olursun! (Topkapı-Taksim dolmuşundan)

- Brilliant!!
- Brilliant ne lan. briyantin markası gibi. Şarkıyı çok severim bu arada, işte canım sıkılıyor böyle commentlara laf atıyorum. hoş hiç bir türk de gelip cocorosie dinlemez, yani bunları boşuna yazıyorum. olsun iyi yine de.. güzel güzel.. yes.
- Komik olduunu mu sanıyosun??? ayrıca ben türk üm ve cocorosie dinliyorum!! tanıdım bissürü cocorosie dinleyen var, hepsi de türk! sen kendini bulunmaz hint kumaşımı sanıyosun?? brilliant'ın da ne demek olduunu bilmiyosan youtube'da nasıl dolasıyosun merak ediyorum.. gerzek sey...
(Cocorosie & Antony'nin konser videosu için Youtube'dan üç yorum)

7 Haziran'da Muse, Red Hot Chilli Peppers, Foo Fighters, Bloc Party, Keane, Snow Patrol, Snoop Dogg, Bon Jovi, Duran Duran gibi yüz civarında rock şöhreti dünyanın ABD, Japonya, Güney Afrika, Brezilya, İngiltere gibi farklı bölgelerinde Al Gore önderliğinde bir araya gelecek, **"LIVE EARTH"** adı altında 24 saat sürecek bir konser vererek dikkatimizi küresel iklim değişikliğine çekecek.

Eğer şaka değilse, **LOU REED** 1 Nisan günü "Hudson River Wind Meditations" adında "elektronik bir meditasyon albümü" yayınlayacak. 24 Nisan'daysa tüm zamanların en zor dinlenen albümlerinden "Metal Machine Music"in yenilenmiş bir versiyonu çıkıyor. Reed 1975 tarihli efsanevî "gürültü"sünü Berlin Filarmoni'yle Zeitkratzer Orkestra'sı eşliğinde yorumluyor.

QUEENS OF THE STONE AGE "Era Vulgaris" adını verdiği yeni albümünü haziran ayında yayınlayacak. "Into The Hollow", "Misfit Love", "Battery Acid", "Sick, Sick, Sick" albüm için hazırladıkları parçalardan bazıları. Grubun şarkıcısı Josh Homme albümü "karanlık, sert, elektrikli" olarak tanımlamış ve eklemiş: "Sanki bir inşaat işçisi gibi".

Elvis Costello, Sheryl Crow, Willie Nelson, Loretta Lynn, Kris Kristofferson, Emmylou Harris, Rosanne Cash, Billy Bob Thornton, 2003'te kaybettiğimiz **JUNE CARTER CASH** tribute'ü "Anchored In Love"da yer alan isimlerden bazıları. Albümün içeriğinde Cash'in oğlu John tarafından kaleme alınan bir biyografi de yer alıyor.

WHITE STRIPES tek bir albüm için Warner Brothers'la sözleşme imzaladı. En azından, dağılmadıklarının tescili.

YAYLA YOLLARINDAN YÜRÜYÜP GELİR...

Ormanın ardında yarenlik

Kalan Müzik, bizi bu sefer de Denizli'nin Çameli'ne, yayla köylerine götürüyor. "Gireniz ve Masıt Havaları" başlıklı albüm Yayla grubuna ait. On yılı aşkın süredir yaylalarda araştırmalar yapan etnomüzikolog Jérôme Cler'in hazırladığı, daha evvel Radio France tarafından Fransa'da yayınlanan kayıtlara katılan müzisyenlerin oluşturduğu Yayla grubu yıllardır Avrupa'nın çeşitli festivallerine katılıyordu ama, kendi memleketlerinde tanınmaları ancak bugüne nasip oldu. Çameli'nin yayla köylerinde yaşayan müzisyenler Hayri, Zafer ve Bayram Dev, Mehmet Şakır, Hasan Yıldırım ve arkadaşlarının çeşitli mekanlarda gerçekleştirdiği canlı kayıtlardan seçilmiş bir derleme çalışması olan albüm, günümüzde unutulmuş üç telli bağlama, çam sipsi, dizüstü keman gibi geleneksel çalgıların hayli farklı icralarını günışığına çıkarıyor. Albümde yer alan repertuar, düğün havalarından, genç çobanlar arasında yapılan ve "yarenlik" adı verilen toplantı müziklerinden oluşuyor. Hayri Dev ve arkadaşlarının yaşamı, yine Jérôme Cler'in öncülüğünde çekilen "Ormanın Ardında" isimli bir belgesel filme konu olmuştu. Hayri Dev, oğlu Zafer Dev ve torunu Kısmet Dev, 24 Mart günü saat 17:30'da, Kadıköy Nâzım Hikmet Kültür Merkezi'nde, hem belgesel gösterimi hem de bir dinleti yapmak üzere İstanbul'da olacaklar.

BECK son albümü "Information"ı üç CD olarak yeniden yayınladı. Bu "deluxe" edisyonun ilk CD'sinde Beck'in ABD dışındaki versiyonlara koyduğu şarkıların eklendiği orijinal albüm, ikincisinde Ellen Allien, Bumblebeez, TV On The Radio'dan David Andrew Sitek, The Chap, Jamie Lidell, Ricardo Villalobos gibi isimlerin yaptığı remiksler, üçüncüsündeyse orijinal albümde bulunan videoların genişletilmiş ve çeşitlendirilmiş versiyonları bulunacak.

Nisan sonunda ikinci solo albümü "Carry On"u çıkaracak olan **CHRIS CORNELL**, kişisel anlaşmazlıklar ve müzikal tercihlerindeki farklılıklar sebebiyle **AUDIOSLAVE**'den ayrıldığını açıkladı. Bilindiği gibi, Tom Morello ve arkadaşları geçtiğimiz günlerde Zack de la Rocha ile bir konser için bir araya gelerek **RAGE AGAINST THE MACHINE**'e yeniden hayat vermişlerdi. Cornell kusura bakmasın, inşallah gerisi gelir.

İrlandalı rock grubu **ASH** yeni albümünü New York'taki stüdyosunda bitirdi. Adına henüz karar verilmeyen plaktan çıkacak ilk single "You Can't Have It All" olacak.

Yeni stüdyo albümünü yıl bitmeden çıkarmak isteyen **BUCK 65** bu arada bir soundtrack'e de imzasını attı. "L'Histoire De Richard O" filminin yönetmeni Damien Odoul, başrol oyuncusu ise Mathieu Amalric.

Tam altı senedir sesi soluğu çıkmayan **JAMES** nisan ayında bir araya gelerek küçük bir İngiltere turnesine çıkacak. Grup elemanları yeni albüm konusunda sessizliklerini koruyor.

COWBOY JUNKIES 11 şarkılık yeni albümleri "At The End Of Paths Taken"ı tamamladı. Bu sene 20. yaşını kutlayan gruba ait fotoğraflar, el yazması lirikler gibi materyalleri barındıran "XX –The Life And Music Of Cowboy Junkies" adlı kitap da Los Angeles'lı sanatçı Enrique Martinez Celaya'nın katkılarıyla yayınlanmış durumda.

"Let The Music Play: The Barry White Story"... 2003 haziranında kaybettiğimiz soul efsanesi **BARRY WHITE**'ın hayatına odaklanan belgesel, DVD formatında yayınlandı.

BROKEN SOCIAL SCENE hemşerileri Bruce McDonald'ın yönettiği "The Tracey Fragments" adlı filmin müziklerini yaptı. Kanadalı grup, bu yıl çok ses getiren "Half Nelson" ile "Snow Cake" gibi iki film için daha şarkı yazmıştı.

TOZ PEMBE HAYAT!

Jeff Buckley, Manu Chao, Rachid Taha ve daha niceleri aynı fikirde birleşiyor: "Edith Piaf rock'çuydu." Dolayısıyla, Olivier Dahan'ın yeni filmi "La Vie En Rose"u bir "rock opera" gibi izleyebiiriz pekâlâ. Piaf'ı, "Taxi" serilerinden tanıdığımız Madion Cotillard'ın canlandırdığı filmin soundtrack'inde Piaf'ın kendisi var, "Milord", "Padam Padam", "Non, Je ne regrette rien", (hani Jeff Buckley'nin de yorumladığı) "L'Hymne à l'amour" gibi hitleriyle. Jil Aigrot'nun da üç Piaf şarkısı söyleyerek katkıda bulunduğu albüm, film vizyona girmeden Türkiye'de...

Honolulu'ya bronzdan bir **ELVIS PRESLEY** heykeli dikiliyor. Elvis, uydu yoluyla tüm yerkürede izlenebilen ilk konser olan "Aloha From Hawaii"yi 1973'te Honolulu'da gerçekleştirmişti.

SMASHING PUMPKINS yeni albümünün adını nihayet belirledi. "Zeitgeist" ABD'de haziran başında yayınlanacak. Grup şimdilik Billy Corgan ve davulcu Jimmy Chamberlin'den oluşuyor, kadronun nasıl tamamlanacağıysa belirsizliğini koruyor.

Yeni albümünde **MASSIVE ATTACK**'la çalışan isimler Damon Albarn, TV On The Radio'dan Tunde Adebimpe, Mazzy Star şarkıcısı Hope Sandoval ve eski dostlar Horace Andy ile Liz Fraser.

2003'te kendi hayatına son veren **ELLIOTT SMITH**'in 1995-97 arasında yaptığı kayıtlardan kotarılan "New Moon" adındaki double albüm mayıs ayında yayınlanıyor. Kayıttan elde edilen gelirin önemli bir kısmı, Portland'da evsiz ve düşük gelirliler yararına çalışan Outside In adlı örgüte aktarılacak.

TRAVIS'in "The Boy With No Name" ismini verdiği yeni albümü mayısın ilk haftasından itibaren müzik marketlerde. Grup, her zamanki gibi gene Nigel Goldrich'le çalışmış.

TUBORG
12. ROXY MÜZİK GÜNLERİ

BAŞVURU KOŞULLARI

1. Yarışma amatör ve profesyonel tüm katılımcılara açıktır.

2. Yarışmaya 18 yaşından küçükler katılamaz.

3. Katılan her eser, grup ve/veya sanatçının kendi bestesi olmalıdır. Adaptasyon, remix çalışmaları kabul edilmeyecektir. Eserlerde jürinin yarışma sırasında algılayamadığı bir alıntı çıkması durumunda sorumluluk kabul edilmez, tüm sorumluluk gruba aittir.

4. Adaylar eserlerini cd/audio veya mp3 formatında kaydedeceklerdir.

5. Yarışmaya gönderilen her demoda en az 2 eser bulunmalıdır. Finalistler yarışma sırasında demolarında bulunan 4 eseri seslendirebileceklerdir.

6. Başvurular 05 Mart'ta başlar ve 16 Nisan 2007 tarihinde mesai saati bitimine kadar devam eder. Gruplar, demolarını bu tarihe kadar başvuru formuyla birlikte Roxy ofise ulaştırmış olmalıdır. internet sitesinden başvurular online olarak yapılabilir. İnternet üzerinden başvuru tarihi 12 Nisan 2007 perşembe sona erecektir. Elden ve kargo ile başvuru tarihi 16 Nisan 2007'dir. Başvuru tarihi uzatılmayacaktır.

7. Finallere katılmaya hak kazanan grup/sanatçılar 24 Nisan 2007 tarihinde , internet adresinden ve basın yayın organları aracılığıyla duyurulacaktır.

8. Dereceye giren gruplar 17 Mayıs 2007 tarihinde yapılacak ödül töreninde açıklanacaktır.

9. Finale kalan gruplar en az iki en fazla dört parçalık canlı performanslarını 7-10 Mayıs 2007 tarihleri arasında Roxy Club' da sahneleyeceklerdir.

10. Finale kalan grupların sahne alacağı gün ve saatler Roxy tarafından belirlenecektir.

11. Roxy, İstanbul dışından finale kalan grupların sadece ulaşım ve konaklama masraflarını karşılamakla yükümlüdür. Grupların hangi ulaşım aracıyla yolculuk yapacağına ve kalınacak otele Roxy karar verecektir.

12. Roxy, Tuborg, Doğuş Medya Grubu, Capital Radyo, MTV, Billboard Dergisi, Volume Dergisi, S Grup, Simge Yayın Grubu ve destek veren kuruluşlarda çalışanlar yarışmaya katılamazlar.

13. Yapımcı şirketlerle kazanan gruplar arasında yapılacak anlaşmalarda Roxy taraf değildir.

Ayrıntılı bilgi için: Roxy Ofis (0 212 249 13 01/ 0 212 249 37 95)

BAŞVURU TARİHLERİ
05 MART-16 NİSAN 2007

Oğul: Hangisi daha ahlakçı? Lars Von Trier mi, Michael Haneke mi?
Anne: Bunların ikisi de birbirinden ahlakçı. Al birini vur ötekine... Ben en çok Dardanel Kardeşler'i seviyorum.
Oğul: Anne, onlar Dardanel Kardeşler değil, Dardenne Kardeşler.
(Nesimi Yetik'in "Annem Sinema Öğreniyor" isimli kısa filminden)

Kimsecikler yalnız değil / Ölenlerden ve ölümsüzlerden başka
FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

"Düşünde mutlu olursan, Ammu" dedi Estha,
"bu sayılır mı?"
"Ne sayılır mı?"
"Mutluluk; sayılır mı?"
ARUNDHATI ROY, Küçük Şeylerin Tanrısı

Kimse yorulmaz düşten, çünkü düş unutmaktır ve unutmak üstümüzde ağırlık yapmaz; uyanık uyuduğumuz, rüyasız bir uykudur unutmak.
PESSOA, Huzursuzluğun Kitabı

Müjdeler olsun (ya da kahretsin): Morrissey Eurovision'a katılmıyormuş

Nisanda çıkaracağı cover albümü için Nirvana, Bob Dylan, Jimi Hendrix, The Doors, Jefferson Airplane, Beatles, Rolling Stones, Allman Brothers ve Paul Simon yorumladığını duyduğumuz **PATTI SMITH**'in albüme dahil ettiği üç şarkı daha açıklandı. Smith, Tears For Fears'dan "Everybody Wants To Rule the World", Stevie Wonder'dan "Pastime Paradise", Neil Young'dan "Helpless"ı da yorumlayacakmış. Albümün konuklarının Television'dan Tom Verlaine, Red Hot Chili Peppers'dan Flea ve Black Crowes'dan Richard Robinson olduğunu da hatırlatalım... Öte yandan, "Twelve"in çıkışı arifesinde Patti Smith, New York'taki Waldorf-Astoria otelinde 12 Mart'ta yapılacak bir törenle Rock & Roll Hall of Fame'deki yerini alacak. Smith'le birlikte bu yıl "müzelik" olan diğer sanatçılar R.E.M., The Ronettes, Grandmaster Flash, Furious Five ve Van Halen.

CARLOS SANTANA ve eşi Deborah, Meksika yemekleri satan bir restoran zinciri kuruyorlar. İsmini 2000 tarihli Santana hiti "Maria Maria"dan alacak lokantaların ilk üçü Kuzey Kaliforniya'da açılacakmış.

Giant Drag, Devendra Banhart, Bat For Lashes, The Tyde gibi farklı tarzlarda müzik yapan isimler **MADONNA** tribute'ü "Through The Wilderness"da bir araya geliyor. Sonbaharda yayınlanması beklenen kayıtlardan elde edilecek gelir, Afrika'daki AIDS karşıtı çalışmalarda kullanılacak.

18 yıl aradan sonra **DINOSAUR JR.** orijinal kadrosuyla ilk albümünü çıkarıyor. "Beyond"da, "Almost Ready", "We're Not Alone", "Lightning Bulb" gibi 11 şarkı bulunuyor.

İlk albümleri "Myths Of The Near Future"ı geçtiğimiz günlerde çıkaran **THE KLAXONS**'un içinde yatan esas aslan Dr. Dre veya Snoop Dogg'la bir r&b albümü yapmakmış.

Müzisyen ve felsefeci David Rothenberg'in yazdığı "Why Birds Sing" ("Kuşlar Neden Şarkı Söyler") adındaki kitaptan BBC için uyarlanan belgesele **JARVIS COCKER**, **PETER GABRIEL**, **BETH ORTON**, **LAURIE ANDERSON** gibi müzisyen şöhretler de katılacak, bilimadamlarıyla birlikte kuşların ötüşlerinin arkasındaki sırları araştıracaklar.

Hayatı Michael Winterbottom filmi "24 Hour Party People"la sinemaya da aktarılan **TONY WILSON**'a kanser teşhisi kondu. Kemoterapi tedavisi gören Wilson moralini yüksek tutuyor, özellikle de, yapımcılarından biri olduğu Joy Division filmi "Control"le yakından ilgileniyormuş –film çekimleri tamamıyla bitmiş, soundtrack'teyse Joy Division'ın orijinal kayıtlarının yanısıra U2, Killers gibi isimlerin yaptığı cover'lar varmış.

OASIS'den **NOEL GALLAGHER** BBC-Newsnight'ta Tony Blair ve gelecek seçimlerdeki rakibi Muhafazakâr Parti'nin lideri David Cameron'a verdi veriştirdi, "son otuz yılın en büyük politik ikonunun ola ola işçi sınıfını dümdüz eden Thatcher olmasına fena içerlediğini" söyledi. Noel'in azarlarından Bono ve Thom Yorke da nasibini aldı. Bono'ya "Afrika konusunda çenesini kapayıp 'One'ı çalmasını", Yorke'a da "piyanonun başına geçip haber bülteni okumaktan vazgeçmesi gerektiğini" önerdi büyük abi!

LINKIN PARK 2003 tarihli "Meteora"yı takip eden albümünü Rick Rubin eşliğinde tamamladı. Baharda çıkacak albümün ismi henüz belli değil.

'80'lerin meşhur glam grubu **POISON**'ın solisti Bret Michaels, VH1 için yaz aylarında bir reality şova başlayacak. Michaels bir grup güzelle eve kapanarak rock'n'roll hayat tarzına kusursuzca uyan "hayatının kadını"nı bulmaya çalışacakmış. Diğer yandan Poison 20. yaşını hard rock grubu Cinderella'yla çıkacağı bir Kuzey Amerika turnesiyle kutlayacak, üstüne –bir ihtimal Led Zeppelin, Cheap Trick, Who, Grand Funk Railroad'lardan oluşan– cover albümü çıkaracak.

NINE INCH NAILS'in nisan başına yetişecek yeni kaydı "Year Zero"da yer alacak şarkılar belli oldu. 16 şarkılık albüme giren parçaların bazıları şunlar: "The Beginning Of The End", "Survivalism", "The Good Soldier", "God Given", "Meet You Master", "The Great Destroyer", "Another Version Of The Truth"...

Belki de YouTube'un etkisiyle, rock dünyasında yeni moda, video klipleri hayranlara çektirmek! **CSS** "Alcohol"la, **FUNERAL FOR A FRIEND** "Out Of Reach"le fanlarının klip yapmasını isteyen son iki grup...

100 FİLM KLASİĞİ

Bu albüme bakan da Mozart'ı, Beethoven'ı film müzikleri bestecisi sanır. Altı CD ve 100 parçadan oluşan "100 Best Film Classics" setinde (korkmayın, yükte ağır, pahada hafif) filmlere sesle birlikte can üfleyen eserler art arda dizilmiş... "Out Of Africa"nın, "JFK"in, "Truman Show"un, (elbette) "Amadeus"un Mozart'ları, "Otomatik Portakal"ın (elbette) Beethoven'ı, "2001: Bir Uzay Macerası"nın Strauss'u, "Venedik'te Ölüm"ün Mahler'i, "Kıyamet"in Wagner'i, "Gelibolu"nun Bizet'si, "Kuzuların Sessizliği"nin Bach'ı, "Basquiat"ın Verdi'si, ayrıca Morricone, John Barry, Michael Nyman, John Williams'ın kompozisyonları ve çok daha fazlası...

SNOW PATROL'ün solisti Gary Lightbody, ismini henüz vermek istemediği bir filmin müzikleri üzerinde çalışıyor. Müzisyenin yanında son Snow Patrol albümü "Eyes Open"ın prodüktörü Jacknife Lee de varmış.

Son dört senesini Ray Manzarek ve Robby Krieger ile **RIDERS ON THE STORM** adı altında Doors şarkıları söyleyerek geçiren **IAN ASTBURY** kişisel projelerine ve grubu Cult'a yoğunlaşmak için ikiliden ayrıldı. Riders on The Storm yola yeni bir şarkıcı bulup devam edecek.

İlk albümleri "We'll Live and Die In These Towns"u yakında yayınlayacak **THE ENEMY**'ye hemşerileri Specials'dan destek geldi. Memleketleri Coventry'de Specials solisti Neville Staples "Too Much, Too Young" ve "A Message To You Rudy" adlı iki şarkıyı üçlüyle birlikte söyledi, sahneden indikten sonra da bu gençlerin hep benzetildikleri Arctic Monkeys'den daha iyi olduklarını belirtti.

IGGY POP ve 1973'den beri albüm kaydetmediği grubu **THE STOOGES**, Steve Albini'nin prodüktörlüğünde tamamlanan "Weirdness"i bu ay içinde yayınlıyor.

TIM BUCKLEY'nin 1967-74 arasında yaptığı TV programlarında söylediği şarkılar, verdiği söyleşiler, gitaristi Lee Underwood ve birlikte pek çok şarkı yazdığı Larry Beckett'la yapılan röportajlardan harmanlanan "My Fleeting House" adındaki DVD'si mayıs ortasında piyasada olacak.

Tyondai Braxton, Ian Williams (Don Caballero), John Stanier (Helmet, Tomahawk) ve Dave Konopka'dan (Lynx) kurulu "süper grup" **BATTLES** "Mirrored" adını verdikleri ilk albümlerini mayıs ortasında çıkarıyor. Grup kendisine sıkı bir hayran kitlesi edindiği EP'lerinin tersine, bu kayıtlarda vokal de kullanacakmış.

LTM Recordings çok hayırlı bir işe imza attı, orijinali 1980'de Belçikalı firma Les Disques du Crépuscule tarafından kaset olarak basılan **"FROM BRUSSELS WITH LOVE"**ı elden geçirerek CD formatında yayınladı. Bu toplamada Ultravox şarkıcısı John Foxx, Durutti Column, New Order, Michael Nyman gibi grup ve müzisyenlerin kayıtlarıyla, Jeanne Moreau ve Brian Eno'yla yapılmış röportajlar yer alıyor.

'80'lerin yadigarı **ERASURE** 12. stüdyo albümleri "Light At The End of The World"ü mayıs ayında yayınlayacak. On şarkılık albümde elektro-pop ikilisi, daha önce Depeche Mode ve Nick Cave'le de çalışan prodüktör Gareth Jones ile ortaklık kuruyor.

MILLI VANILLI'yi hatırlar mısınız? '80'lerin sonunda sürüyle hite imza atıp, milyonlarca albüm sattıktan sonra aslında hiçbir şarkılarını kendilerinin söylemediği anlaşılan Fab Morvan ile Rob Pilatus'u? Steven Spielberg filmi "Catch Me If You Can"in senaristi, yazar/yönetmen Jeff Nathanson müzik dünyasındaki en büyük skandallardan birine dönüşen Milli Vanilli'nin hikâyesini filme almak için kolları sıvadı.

AL GREEN'in 2005 tarihli "Everything's O.K." albümünü izleyecek yeni çalışmasının prodüktörlüğünü The Roots'dan **AHMIR '?UESTLOVE' THOMSON** yapacak.

DEXYS MIDNIGHT RUNNERS'ın 1985 tarihli son albümü "Don't Stand Me Down"dan sonra yaptığı ilk şarkı MySpace sitelerinden dinlenmeye başlandı. Grup 2003'de toparlanıp kapalı gişe konserler vermiş, aldıkları bu iyi tepki üzerine, yeniden bir araya gelmeleri söz konusu olmuştu.

Çocukların basit, doğru bildiğinden şaşmayan bilgelikleri...
Düşünde balık yersen, bu sayılır mı?
Gerçekten balık yemiş olur musun?
ARUNDHATI ROY, Küçük Şeylerin Tanrısı

Dip, 'yeter' denilen yerdir. **GÜR GENÇ**

Gökmen Özdenak: Mini eteğin görünmeyen kısımları vardır. Futbolun asıl kavramları orada yatar.
Sabri Ugan: Biz ona aysberg diyelim Gökmen abi.
(Star'da Telegol programından)

Bu sükut çiğnenen bir muhabbetin yasıdır. / Bu sükut bir kömürün içerden yanmasıdır / Bu sükut beynimdeki cinnetin potasıdır / Görüp aldanmayınız sessizce durduğumu. **SABAHATTİN ALİ**

İşitmek istediğini bir sağırın / Sezdi havamızdan geçen şarkı / Duyuramadı sesini, bu sağıra / Eridi, gitti! **CELAL SILAY**

Gitarcafe'nin mart programı çok zengin: Göksel Baktagir, Sayat Nova korosu, Dalepe Nena , Arslan Hazreti, The Noble Son, Buzuki Orhan Osman, Teneke Trampet, Kafdağı Topluluğu...
Caferağa mah. Sakızgülü sok. Taranto ap. 11/1, Kadıköy (0216 348 60 55)

Fransız ikili **LES RITA MITSOUKO**, bu ayın sonlarında "Variéty" isimli yeni albümünü yayınlayacak. Grubun esas adamı Fred Chichin'in sağlık sorunları nedeniyle uzun süredir müzik dünyasından uzak kalan gruba, "Terminal Beauty" şarkısında System Of A Down şarkıcısı **SERJ TANKIAN** eşlik ediyor...

Grubun resmî internet sitesinden yapılan açıklamaya göre –yirmi yıl ve dokuz stüdyo albümünden sonra– **BEAUTIFUL SOUTH** dağıldı.

New York'lu garage rock grubu **MOONEY SUZUKI** dördüncü albümü "Have Mercy"yi önümüzdeki aylarda çıkarıyor.

WILCO'nun "Sky Blue Sky" adındaki yeni albümünün içeriği belli oldu. "Impossible Germany", "Please Be Patient With Me", "Leave Me (Like You Found Me)", "On And On And On" 15 Mayıs'ta yayınlanacak albümdeki şarkılardan bazıları olacak.

Bir miktar **JAMIROQUAI**'den uzak kalacağız: Grubun şarkıcısı Jay Kay, plak şirketiyle sözleşmelerini bitirmelerinin ardından, turnelerden sıkıldığını, evlenip yuva kurmak istediğini, müziğe bir süre ara vereceğini açıkladı.

MACY GRAY yeni albümü "BIG"i bu ayın sonunda yayınlıyor. Albümün prodüktörleri arasında Justin Timberlake de bulunuyor.

Bu sene yayınlanması beklenen bir Rolling Stones belgeseli için de teşrik-i mesai yapan Oscar fatihi **MARTIN SCORSESE** ve **MICK JAGGER**, yeni bir filmin ortak prodüksiyonu için kolları sıvadı. Adı "The Long Play" olması planlanan film, müzik aleminin son otuz yılına kuşbakışı bakacak. Senaryoyu, bu sene "Köstebek"le "en iyi senaryo" dalında Oscar alan William Monahan yazacak.

Grubu The Aztecs'le beraber Avustralya rock tarihinin en büyük figürlerinden biri olan **BILLY THORPE**, bir kalp krizi sonucu 60 yaşında hayatını kaybetti. Beatles'ı da etkilemiş olan Thorpe, 1990'larda Fleetwood Mac davulcusu Mick Fleetwood'la da The Zoo isimli bir grup kurmuştu.

MANIC STREET PREACHERS, yeni albümleri "Send Away The Tigers"dan bir şarkıyı bu ay serbest download'a açacak. Nicky Wire'ın söylediğine göre "Underdogs" isimli şarkı, Stooges tarzı gitarlarıyla punk metal hattındaymış.

Bir **BEATLES** şarkısı daha yolda: Paul McCartney, John Lennon'la üzerinde çalıştıkları, Lennon'ın vokallerini de kaydettiği "Now and Then" isimli bir şarkıyı rötuşlayarak yayınlayacağını açıkladı. McCartney bunu '90'larda da yapmak istemiş, George Harrison şarkıdan memnun olmadığını söyleyerek kendisini engellemişti.

MORRISON SİNEMASI

Van Morrison'dan konseptüel bir best-of albüm: Bugüne kadar filmlerde kullanılan Morrisson şarkıları "At The Movies - Soundtrack Hits" albümünde bir araya getirildi. "Doğum Günü 4 Temmuz", "Subay ve Centilmen" gibi nice filmin içinden geçen "Brown Eyed Girl", "Hungary For Your Love", "Gloria", "Moondance" gibi şarkıları, ayrıca en son Scorsese'nin "Departed"ına konuk olan "Comfortably Numb" (Pink Floyd) yorumu bu albümde kol kola...

"Lon Gisland" adlı EP'sini yeni yayınlayan **BEIRUT**, bu sefer de sadece eMusic'de satışa sunulan iki şarkılık bir EP yayınladı. "Fountains and Tramways" ve "Napoleon On The Bellerophon" isimli şarkılar, ilk albüm "Gulag Orkestar"dan da önce kaydedilmiş.

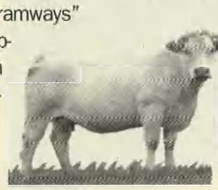

THE DOORS, kuruluşunun kırkıncı yılında, Hollywood Walk Of Fame'de yıldızı hak edenler arasına girdi.

Todd Haynes'in yeni filmi "I'm Not There"in soundtrack'inde Stephen Malkmus, The Hold Steady, Calexico, Wilie Nelson, Roger McGuinn gibi isimler **BOB DYLAN** şarkıları yorumlayacak.

VON SÜDENFED son yılların en ilginç işbirliklerinden biri. **THE FALL**'un Mark E. Smith'inin **MOUSE ON MARS**'cılarla oluşturduğu proje grubunun ilk albümü "Tromatic Reflexxions" mayıs ayında yayınlanacak.

Bu yaz vizyona girecek olan **THE SIMPSONS** filminde parodisi yapılacak ünlüler arasında **GREEN DAY** de var. İlk edinilen bilgilere göre, grup çalarken sahne çökecek...

Geçen yılın şampiyonları **ARCTIC MONKEYS** nisanda yayınlanacak ikinci albümlerinin şubat sonunda bir konserde denedi, olumlu puanlar aldı. Albümden çıkacak ilk single'ın adıysa "Brainstorm". Single'ın B yüzündeki üç şarkıdan birinde Dizzee Rascal da vokal yapacak.

İki CD'lik bir **NICO** derlemesi bu ay yayınlandı. "The Frozen Borderline: 1968-1970" adlı albümde, John Cale'in prodüksiyonunu üstlendiği 1969 tarihli "The Marble Index" ve 1970 tarihli "Desertshore" albümlerinin yanısıra, gün yüzü görmemiş kayıtlar ve alternatif versiyonlar da yer alıyor.

BASKIN ORAN'LA AZINLIK RAPORU'NDAN DİNK SUİKASTİNE
Cehennemden geçiyoruz

AYŞE HÜR'LE İTTİHATÇILIKTAN KEMALİZME
Oy Tirabizon, dibi kalaylı kazan

EMEKLİ SAVCI METE GÖKTÜRK'LE DİNK CİNAYETİ VE ÖTESİ
Bileşik kaplar meselesi

HRANT DİNK'İN AVUKATI FETHİYE ÇETİN
Bir hukuk cinayeti

CHP MİLLETVEKİLİ MESUT DEĞER
Allah der ki, kulum yalan atma

BARIŞ GİRİŞİMİ SÖZCÜSÜ AVUKAT AKIN ATALAY'LA 301 ÜZERİNE
Mussolini'ye ilham veren yasa

sayı 69

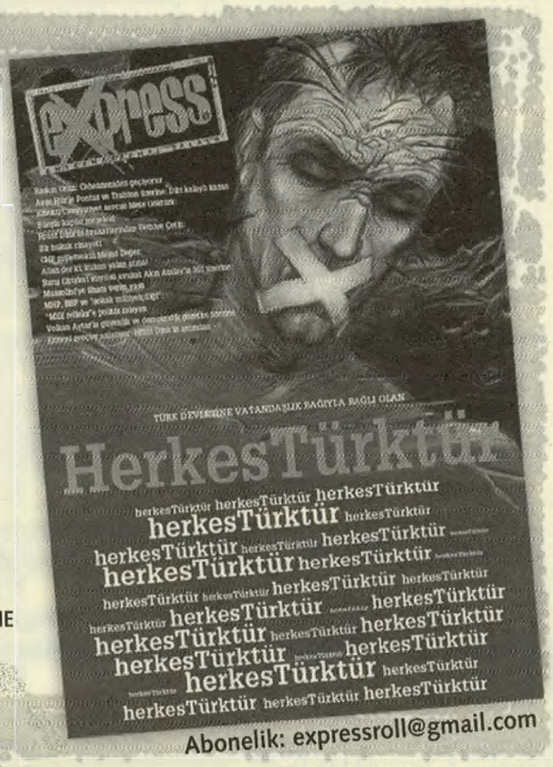

Abonelik: expressroll@gmail.com

babylon

www.babylon.com.tr

BABYLON TURNS ISTANBUL ON

Şehbender Sok. No:3
Asmalımescit, Tünel/Beyoğlu
Tel:(212) 292 73 68
Babylon bir Pozitif Titreşim'dir.
www.pozitif.info

MART 2007

Nokia Nseries

BROOKLYN FUNK ESSENTIALS & HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ

NOKIA Nseries

New York-İstanbul

07.03 / 08.03 21:30 | 09.03 / 10.03 23:00

Garanti Caz Yeşili

MARC RIBOT 'CERAMIC DOG PROJECT'

ERKEN KONSER

Garanti CAZ

New Jersey

16.03 Cu/Fri 21:00 | 17.03 Ct/Fri 20:00

Electronic Discoveries by Burn

TELEFON TEL AVIV

burn

Chicago

03.03 Cumartesi/Sat 23:00

The Miller Way

EASY STAR ALL-STARS

the Miller way MAKE IT EASY

New York

23.03 Cuma/Fri 24.03 Cumartesi/Sat 23:00

NEW SOUNDS OF GERMANY

STEREO TOTAL

GOETHE-INSTITUT İSTANBUL

Münih

15.03 Perşembe/Thu 22:00

Doritos TYTZ Party Series

SHANTEL (DJ SET)

Doritos

Frankfurt

17.03 Cumartesi/Sat 23:00

Bant Sunar: City Star Nights by Converse

THE RADIO DEPT. / EVERETT TRUE (DJ Set)

bant CONVERSE

Malmö

30.03 Cuma/Fri 23:00

SIFIR KM

İstanbul

02.03 Cuma/Fri 23:00

BABA ZULA

İstanbul

22.03 Perşembe/Thu 21:30

FERYAL ÖNEY

İstanbul

20.03 Salı/Tue 21:30

CAHİT BERKAY & GRUP ZAN

İstanbul

27.03 Salı/Tue 21:30

EMRE AYDIN

İstanbul

29.03 Perşembe/Thu 21:30

SMADJ PRESENTS S.O.S PROJECT & DuOuD

Paris-İstanbul

01.03 Perşembe/Thu 21:30

METİN & KEMAL KAHRAMAN

İstanbul

13.03 Salı/Tue 21:30

GEVENDE

Eskişehir-İstanbul

21.03 Çarşamba/Wed 21:30

REPLİKAS

İstanbul

28.03 Çarşamba/Wed 21:30

GÖKHAN BİRBEN

İstanbul

05.03 Pazartesi/Mon 21:30

RESFEST AÇILIŞ PARTİSİ

14.03 Çarşamba/Wed 20:00

RESFEST KAPANIŞ PARTİSİ

18.03 Pazar/Sun 21.00

resfest | 10

ŞİİR KABARESİ: AŞK VE ŞİİR

Institut Français d'Istanbul
İstanbul Fransız Kültür Merkezi

31.03 Cumartesi/Sat 19:30

OLDIES BUT GOLDIES

31.03 Cumartesi/Sat 22:00

Oldies But Goldies

"Açık Radyo." 94.9 | ARGOS İLETİŞİM HİZMETLERİ | DIGITURK | Doritos | Ekolay net | POINT | Radikal | RADIO XI-GEN FM 96 İSTANBUL | STİL MATBAACILIK | Wall

Biletler babylon ve biletix gişelerinde.

THE ARCADE FIRE

Martın ilk haftası, rock dünyasının en merakla beklenen albümü yayınlanıyor. 2004'te "Funeral"la büyük patlama gerçekleştiren Kanadalı Arcade Fire bandosu, "Neon Bible"la geri dönüyor. Bir yandan halk ezgilerinin, kilise şarkılarının, antik çalgıların arkadan ittirmesi var bu şarkılarda, diğer yandan deney laboratuarı modernizmi... Bir yanda karanlık, bir yanda coşku... Grubun iki beyni Régine ve Win, Mojo ve Les Inrockuptibles'e albümün hazırlık safhasını anlatıyor...

Bir çalgı olarak kilise

Uzun süren kayıt telâşesinin ardından kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

Régine Chassagne: Büyük bir rahatlama, hafifleme oldu. Müthiş emek harcadık. Bu gece kapağı bitireceğiz, böylece her şey tamamlanmış olacak. Müthiş bir özgürleşme duygusu yaşayacağız herhalde. Bu albümün ilkbahara yetişmesini istiyorduk. Fazla müşkülpesent olduğumuzdan, geceler boyu uykusuz, sabahlara kadar çalıştık. 2006'nın başından beri böyle... Noel'de televizyondan 2006'nın olaylarını seyrediyordum, o zaman dışarda olup biten her şeyi ıskaladığımızı fark ettim. İnanılmaz bir şekilde tamamen bağlantımızı koparmıştık. 2006 boyunca kendime ait en ufak bir zamanım olmadı, bir telâştan diğerine geçtik. Hatta eş-dost dalga geçmeye başlamıştı: "Şu boktan albümünü ne zaman bitireceksin de sana kavuşabileceğiz?"

Win Butler: Son albümden sonra Régine'le ben neredeyse hiçbir şey yapmadık. Halbuki önceki üç yıl bütün hayatımız oturma odasında çalmakla, şarkılar hayal etmekle, grupla kendi küçük, özel dünyamızı kurmakla geçmişti. Sonra da yollara düştük, on aydır elimizde bavullarla sürükleniyoruz. Ama aşina olduğunuz çevreyi terkedince çalmayı da unutuyorsunuz.

Albümün kayıtlarını nasıl yaptınız?

Régine: Montréal'in dışında 19. yüzyıldan kalma bir kiliseye vurulduk, onu satın aldık ve stüdyoya çevirdik... Hatta daha tadilat bitmeden ilkbaharda kayıtlara başlamıştık. Orada kendimize odalar da yaptık. Gerilimden ve baştan çıkarıcı her şeyden uzakta, korunaklı bir sığınak oluşturduk. Montréal'de Will'le oturduğumuz mahallede, bir sürü kafenin olduğu bir cadde var. İki-üç tanıdığına, arkadaşına rastlamadan gezinemezsin, üç saat hiçbir şey yapmadan boş boş vakit geçirebilirsin. Stüdyoda tamamen müziğe konsantre olabiliyorduk; dikkatimizi dağıtacak hiçbir şey yoktu.

"Funeral"ın kayıtları sırasında tanınmıyordunuz, albüm küçük bir şirket tarafından finanse edilmişti, ortada bir hırs yoktu. Şimdiyse, bir majör şirket için kayıttasınız ve mesih gibi bekleniyorsunuz. Üzerinizde baskı hissettiniz mi?

Régine: Benim açımdan bir şey değişmedi, bu hayata alışacak zamanım olmadı. O kadar uzun süredir müzik yapıyorum ki, bu başarı o sürecin akışı içinde meydana gelen sıçramalardan biri sadece. Yük olmak bir yana, başarı tersine çok hayırlı oldu, o sayede kafamıza göre çalışabileceğimiz, bütün ihtimalleri sonuna kadar deneyebileceğimiz bir yerimiz oldu. Yapabileceğimizin en ileri noktasına kadar gittik.

Önünüze kendinizi bağlayan bir takım tarihler koymanızın sebebi ne?

Régine: Aksi takdirde, tam konsantre olduğumuz 10-12 şarkı yerine 55 şarkıyla uğraşıyor olurduk. Stüdyoda hepimiz hakikaten manyaklaşıyoruz, küçücük bir sound'u düzene oturtmak için dört saat geçirebiliyoruz. Wolf Parade grubundan arkadaşımız Hadji Bakara, demirbaşı theremin'ini kapıp küçük bir yardımda bulunmak için geldi... Zavallım... Birkaç saatin sonunda, onu delirtmiştik. Ama sonunda, istediğimizi elde ettik.

David Bowie'yle ve David Byrne'le, iki kahramanınızla sahne almak nasıl bir duyguydu; içinizden kendinizi çimdiklemek gelmedi mi?

Régine: Başarıyı kahkahalarla karşıladık, sanki bir absürdlükler serisiydi... Björk gibi, Bono gibi hayran olduğumuz insanların basında bizden söz etmelerine inanamıyorduk. Sırf bizden haberdar olmaları bile muhteşem bir şey. Ama yaratmaya devam edebilmek için, 2005'i bir kenara bırakmak, bütün bunları, insanların bizden neler beklediğini düşünmemek lâzım –ben şirket yöneticisi değilim. Bizi kurtaran, hep sıcak, şahsî, hayat dolu yerlerde beraber çalışmamız oldu. Eskiden evde çalışıyorduk, şimdi kilisemizde; tek fark, amplileri mutfağa istiflemek zorunda kalmıyoruz artık.

Özellikle gururlandığınız parçalar var mı?

Régine: *(düşünüyor)* Bir şarkıyı düşündüğümde, öteki de hiç fena değil diye geçiriyorum içimden... Yaptığımızın tamamından gurur duyuyorum, özellikle de sözlerden –sözler benim için çok kıymetli. Bu zamana kadar cesaret edemeyeceğimiz şeyleri denedik. Bilhassa vokallerin volümünde... Hadji Bakara'nın haricinde, Calexico'dan iki trompetçi davet ettik, Will'in annesi de iki şarkıda harp çalıyor. Ayrıca, bir senfoni orkestrası, bir askerî koro, Karayipler'den steeldrum'lar, tuhaf, el yapımı elektronik aletler, büyük kilise orgları ve bir de viyel kullandık.

Win: Çok güçlü bir sesi vardı kilise orgunun, on saniye yankılanıyordu her bir ses. Hele bas pedalı kullanınca, sanki kilisenin kendisi bir enstrüman haline geliyordu.

Dylan'ın, Brel'in canlı kayıtlarını dinlerken çalgıcılar arasında bir enerji olduğunu hissediyorsunuz, zamanı fotoğraflamışlar gibi. Biz de o ruha kavuşmak istedik.

Budapeşte'deki kayıtlar nasıl geçti?

Régine: Kısa bir müzik eğitimi almıştım, ama sonuçta aslında otodidakt, kendi kendini yetiştirmiş bir müzisyenim. Partisyonlar konusunda yine Owen Pallett'e (Final Fantasy) sırtımı dayadım. Kendilerinden ne istediğimi bir türlü tam olarak anlayamayan hakiki klasik müzikçilere bu partisyonları vermek çok ürkütücüydü. Özellikle de klarnetlerinden gürültü çıkarmalarını istediğimde dehşete düşüyorlardı.

Bu albümde bir prodüktörle çalışmayı hiç düşünmediniz mi?

Régine: Kim olursa olsun, bu iktidarı bir başkasına vermeyi düşünemiyorum bile. Bir albüm yapmak, tanımadığınız birine emanet edilemeyecek kadar şahsî bir şey. Bizim sadece teknik desteğe ihtiyacımız var, sanat yönetmenine değil, o açıdan ne istediğimizi gayet iyi biliyoruz.

Win: Dylan'ın, Jacques Brel'in canlı kayıtlarını dinliyorum son zamanlarda. Biz de bu tür bir mahremiyet istiyorduk. Onları dinlerken çalgıcılar arasında bir enerji olduğunu hissediyorsunuz, zamanı fotoğraflamışlar gibi. Bir sürü modern kayıtta mevcut olmayan gerçek bir güzellik duygusu var onlarda. Biz de o küçük grup ruhuna kavuşmak istedik, sonra da düzenlemelerde istediğimizi yapmakta özgür olacaktık.

Kayıtları bitirir bitirmez hemen kendinizi sahneye atıyorsunuz; bir yıllık kapanmanın ardından, fizikî bir ihtiyaç mı bu?

Régine: Şarkıları aylar boyunca zihinsel olarak tasarladıktan sonra, onların üzerinden fiziksel olarak geçmenin bir yolu. Sürekli bir şeyler ekleyip durduk, şimdi onları soyacağız. Ayrıca, kilisemizden dışarı çıkmak da iyi gelecektir.

Daha şimdiden pek çok kişinin sizi referans olarak göstermesini nasıl karşılıyorsunuz?

Régine: Başka insanların da müziğe bakışımızı paylaştığı anlamına geliyor bu. Çok hoş bir sürpriz; tanımadığımız pek çok dost keşfediyoruz.

Çeviren: **Siren İdemen - Merve Erol**

[RACHID TAHA]

Rachid Taha 1998'de, gelmişi geçmişi şöyle bir silkeleyerek "Diwan" albümünü hazırlamış, başta "Ya Rayah" olmak üzere Arap şarkı geleneğinin nadide eserlerini yeniden tedavüle sokmuştu. Şimdi de sıra, daha ilk dinleyişte kulağa ve kalbe nakşolan "Ecoute-moi Camarade"ın da yer aldığı "Diwan 2"de... Taha'nın bu çabası önünde el pençe divan durarak, Evene ve Telerama'dan derlediğimiz söyleşisine bağlanıyoruz.

TELEVİZYON ÖLÜ BİR VİZYON

On yıl aradan sonra, yine aynı isimde bir albümle, "Diwan 2"yle geri döndünüz...

Rachid Taha: Divan, Farsça kökenli bir kelime; toplanma, meclis anlamına geliyor. Benim açımdan divan, bir tür günce anlamını taşıyor. Bu albümde bir sürü şeyi bir araya getirip günlüğüme kayıt düşüyorum.

Bu albüm de bir önceki gibi, Arap şansonunda bir yolculuk...

Mısır şansonunun dandy'si Abdülhalim Hafız'ın, Arap şansonunun divası Ümmü Gülsüm'ün şarkıları da var; aynı zamanda, Arapça, Kabilce ve Fransızca söyleyen Cezayirli şarkıcı Mohamed Mazouni'nin bir şarkısı da yer alıyor: "Ecoute-moi camarade". Sonra, hoşgörü hakkında çok matrak bir şarkı olan "Agatha"yı söyleyen Francis Bebey var.

Köklerinize dönme ihtiyacı mı duyuyorsunuz?

Hayır, köklere dönüş değil. Nereden geldiğimi biliyorum. Daha ziyade köklere başvurmak diyelim. Bu kültüre ve geçmişe, kaybolmakta olan, ama arkalarında hiç iz bırakmadan gitmelerine içimin razı olmadığı anne-babalarımızın kuşağına saygımızı ifade etmek için başvuruyorum. Albümün adını "Mémoires" (Hatıralar) da koyabilirdim. Ama "Diwan" kulağa daha güzel geliyor.

Bu eski şarkıları nasıl keşfettiniz?

Ortalıkta gezinerek. Eskiden sık sık Cezayirli göçmenlerin işlettiği barlara giderdim. Şimdi bunların çoğu Belleville, Ménilmontant civarında gözde mekânlar oldu.

Albümde kendi yazdığınız iki parçadan biri olan "Josephine", aynı isimli ünlü bir rai parçasını çağrıştırıyor. O şarkıda bahsettiğiniz kadın kim?

Geçinebilmek ve çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayabilmek için geceleri barlarda çalışan kadınlardan bahsediyorum. Onların bu cesaretini selâmlıyorum.

Türleri birbiriyle karıştırmayı seviyorsunuz. Rock, şaâbî, tekno... Neden?

Çünkü böyleyim! Sabah tekno, öğleden sonra Fransız şansonu, daha sonra da klasik müzik ve şaâbî dinleyebilirim. Hep bambaşka müziklerin çalındığı ortamlarda bulundum, barlar, yolculuklar, gençken gittiğim partiler... Carlos'la da, Johnny Cash'le de dans edebilirim.

Kültürleri iç içe geçiren bir sanatçı olduğunuz söylenebilir mi?

Kültürlerin iç içe geçmesi ne demek? Lâf salatası. Kendime bu soruları sormuyorum bile. Ben böyleyim, o kadar!

Evet ama, iki kültürün arasında oturmuyor musunuz?

Ben kanepemde oturuyorum! Divanda oturuyorum! *(gülüyor)* Bu meselelere hiç takılmıyorum.

Başta İngiltere olmak üzere yurtdışında, Fransa'dakinden daha ünlüsünüz. Bunun sebebi ne?

İnsanlar hâlâ Araplara korkuyla yaklaşıyor. Siyahlar o açıdan daha şanslı, hiç değilse onlara yakıştırılan imaj, atletik yapılı olduklarına, iyi dans edip seks yaptıklarına dair. Amerikan dizilerinde bile artık siyah kahramanlar var. Fransa'daysa, birçok Fransız hâlâ Cezayir Savaşı'nı sindirebilmiş değil. Araplar endişe uyandırıyor. Bir hiç uğruna gırtlağınızı kesebilecek potansiyel bir teröriste nasıl güvenilir anlayışı hakim.

Biraz abartmıyor musunuz?

Gittikçe içine kapanan gettolarda yaşıyoruz. Daha geçenlerde, KO Social adlı şenlikli ve muhalif hareket için Lille'de bir konser verdim. Bu hareket, 2004'te Les Têtes Raides grubunun başlattığı bir oluşum. Salonda ne tek bir Arap ne de bir siyah vardı, sırf efendi, beyaz küçük burjuvalar... Kendimizi muhalif hareketin içi geçmiş emeklileri gibi hissettim. Dahası var; konserden sonra bizimkilerle tanışıp merhabalaşsın diye bir seyirciyi kulise götürüyordum, kapıdaki görevli beni geri çevirdi. Jean-Louis Aubert'in içeriden gelip beni alması gerekti. Gözlerim doldu, bu aralar böyle olaylar çok canımı yakıyor. Üstelik kimsenin tanımadığı genç Araplar için durum daha beter ve gittikçe çok daha vahim bir hal alıyor.

Militanlık yapmak mümkün değil artık. Filozofların radyoda ya da televizyonda sunucu olduğu bir ülkede barikat kuramazsınız. Ben müziğimle militanlık yapıyorum.

Neden?

Çünkü korkunç bir cehalet var, bu da insanları içine kapanık, acımasız ve ırkçı yapıyor. Geçen gün televizyonda Guy Bedos *(solculuğuyla bilinen bir komedyen)*, "şu Arap" İran cumhur başkanına tahammül edemediğini anlatıyordu. Sunucu ona Ahmedinecad'ın Farisi olduğunu söyleyince de, "hepsi aynı!" diye bir laf yumurtladı. Aydın solcuların haline bak! Ségolène Royal ve Nicolas Sarkozy kampanyaları aynen bir vantrilok gösterisi gibi. Tamamen aynı şeyleri söylüyorlar. En azından Sarkozy, ikili ceza sistemini kaldırdı ve sanırım söylediği gibi göçmenlere oy kullanma hakkını verecek. Ben solcuyum, ama itiraf etmek lâzım, bugünkü durumdan sol da büyük ölçüde sorumlu. Diploma sahibi olmalarına rağmen, Fransa'da iş ve ev bulamayan 25 yaşındaki Arap gençlerin oluşturduğu kuşak Mitterrand döneminde büyüdü. Problem yalnızca varoşların problemi değil, hiçbir hükümetin entegre etmeyi başaramadığı, umudunu yitiren gençliğin problemi. 1983'te, Carte de Séjour zamanlarında benim de katıldığım ve gerçekleşmesi için çok uğraştığım ünlü Marsilya-Paris Arap yürüyüşüne bakın. Hemen SOS Racisme ve Arkadaşıma Dokunma gibi örgütlenmelerin kontrolüne geçti. Hele şu slogan yok mu, ifrit ediyor beni! Tam tersine, arkadaşlara dokunulsun isterim, sarılalım arkadaşlarımıza!

Artık daha az militanlık yapıyorsunuz...

Eskisi gibi militanlık yapmak mümkün değil artık. Filozofların radyoda ya da televizyonda sunucu olduğu bir ülkede barikat kuramazsınız. Derrida çok farklıydı, doğrudan gözlerinizin içine bakmasını çok severdim. Bir El-Biar Yahudisi olarak her şeyden önce Cezayirli olduğunu söylerdi bana. Deleuze de öyleydi, alfabeyi ondan kopya ettim, Arapça olarak. İroniye bakın, bugün geriye kalan tek "barikat" televizyon! Bundan kurtulmak lâzım. Ben müziğimle militanlık yapıyorum.

"Diwan 2" politik bir albüm mü?

"Diwan 2", üçüncü kuşak göçmenler ve tüm Fransızlar için bir tür hızlandırılmış tarih dersi. Kendi oğlumun kültürel mirasını ne kadar az tanıdığını farkettim ve en güzel Doğu seslerine selam gönderen bir tür müzikal ansiklopedi yapmaya karar verdim. Kendi sağduyun, bilincin ve vicdanınla barışık olmadan başkalarına karşı açık olamazsın. Kendimi asla bir kurban olarak görmüyorum, sürekli yakındıkları için merhamet uyandıran şehitlere hiç tahammülüm yok. Kurban demek, ceset demek. Halbuki ilerlemek lâzım. Irkçılığı eleştirmeden önce biz Arapların da kendi kapımızın önünde süpürmemiz gereken çok mesele var. Mesela kadınlara karşı ırkçılığımız! Aile kavramı ve yanlış yorumlanan İslâm'ın kadınlar üzerinde kurduğu baskı, türban takma, örtünme mecburiyeti... Kadınlar köle konumunda kaldığı sürece demokrasiden söz edemezsiniz. Hâlâ bir gelenek olarak devam eden görücü usûlü evliliklere bakın mesela. Daha en başta, ortada aşk olmayınca ve koca çoğu zaman tecavüzcü gibi görülünce, anneler de kendilerini inançlarına gömüyorlar ve karşılaştıkları ilk uysal erkeğe, büyük oğullarına aşık oluyorlar!

O yüzden de çok üstüne düşüyorlar, kız evlatlarını onun kölesi olmaya zorluyorlar ve onu bir maço olarak yetiştiriyorlar. Kendini dine, imana ve oğluna adayan bu anne oğlan için bir azize ve o da kendini peygamber olarak hayal ediyor.

Siz de "ilk oğul" muydunuz?

Hayır, ikinciydim, ama abim çocuk yaşta öldü. Doğduğumda annem 15 yaşındaymış, ona hiç "anne" demedim, hep Ayşa derdim. Kadınlarla aram hep iyi olmuştur. 10 yaşımdayken sekiz yaşında gibi görünürdüm, Ayşa da beni hâlâ kadınlar hamamına götürürdü ve orada açık saçık şarkılar söylerlerdi. Kadınların arasında büyüdüm...

Çocukluğunuz nasıl geçti?

Çok neşeli, güzel bir çocukluk, Oran'da, sürekli sokakta... 1968'e, on yaşıma kadar. Babam iyi bir eğitim almamızı istiyordu, Avrupaî. Mahallede bir tek bizim evde yüksek masada yemek yenirdi. Dört yıl boyunca yatılı olarak rahibeler okuluna gittim. Hatta din dersinde sınıf birincisiydim. Babam iş bulmak için Fransa'ya göç etmek zorunda kalmıştı, ama bizden ayrı yapamadığı için bizi de tekstil fabrikasında çalıştığı Alsace'a yanına aldı. Benim açımdan çifte sürgün oldu bu. Bir yandan kar-kış, bir yandan da hiç anlamadığım Alsace dili. Korkunçtu. Babamın çalıştığı fabrika kapanınca, Les Vosges tarafında, Lepange-sur-Vologne'a taşındık. Kırdan, köy hayatından nefret ediyorum. Karanlıkta korku basıyor. Neyse ki, 1977'de Lepange belediye başkanının oğlu, kapı kapı dolaşıp ansiklopedi satma işinde beni yanına aldı. Kendimi her halktan bir grup gençle beraber buluverdim.

Hıristiyan eğitimi mi gördünüz?

Müslüman olmadığımı söylemek yalan olur. Babam Kur'an okuluna gitmiş, Kur'an'ı iyi bilirdi. Onunla ve dedemle Kur'an hakkında çok konuşurdük. Onlarla erkek erkeğe bir şeyler paylaşmanın ve öğrenmenin tek yoluydu. Ayrıca, öğrenmeye her zaman büyük açlık duydum. Çünkü bilgisiz bir hiçsiniz. Sonuç olarak, dinler arasında, Hıristiyanlıkla İslâm arasında büyük bir fark görmüyorum, ikisi de karşındakine saygı, iyi ve cömert olmak üzerine kurulu. Ailem bana nefreti değil, hoşgörüyü öğretti. Biraz Kur'an okuyabiliyorum, büyük bir şiirselliği var, ama onu anlamak herkesin harcı değil ve ortada çok fazla şarlatan var.

Sabah tekno, öğleden sonra şanson, sonra da klasik müzik ve şaâbî dinleyebilirim. Kültürlerin iç içe geçmesi ne demek? Lâf salatası. Ben böyleyim, o kadar!

Müziğe nasıl başladınız?

Tesadüfen. 1979'da, Lyon'da Thermix fabrikasında çalışırken iki kardeşle tanıştım, Mohammed ve Mokhtar Amini. Gitar çalıyorlardı. O güne kadar birkaç tencereyi ters çevirip tıngırdatmışlıktan başka bir şey yapmamış olmama rağmen, onlara perküsyoncu olduğumu söyledim. Beni evlerinin çatı katına çağırdılar. Şiir yazdığım için şarkı söylemeye başladım. Rock star olmak gibi bir derdimiz yoktu. Sadece içimizdekini dışarı vurmak istiyorduk. Göçmenliğe karşı yasaların yürürlükte olduğu, Mağriplilerin 10 bin frank teşvik primiyle ülkeden çıkarılıp geri gönderildiği dönemlerdi. O yüzden, grubun ismini Carte de Séjour (Oturma izni) koyduk. 1989'da, Berlin turnemizde, grubu dağıttım. Duvarın yıkıldığı dönemdi. Hava korkunç soğuk-

PAUL HINDEMITH

Ses İşçiliği

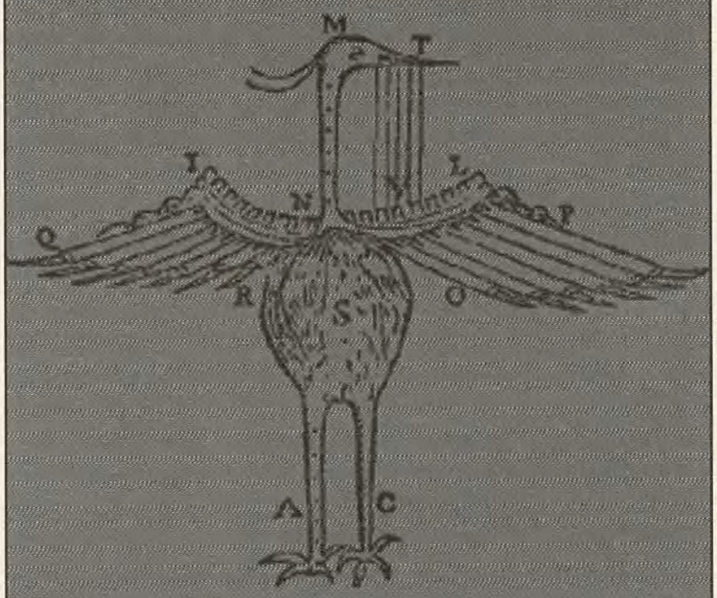

Norgunk Yayıncılık
Şehit Erdoğan İbar Sokak C/8 Akatlar / İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 227 71 94
www.norgunk.com / doxa@norgunk.com

ROMAN >

"Sevmek, her şeyi paylaşmaktır: ölümü bile." Mehmet Eroğlu onuncu romanı "Belleğin Kış Uykusu"nda, insanı en çok kendisi kılan adını bile hatırlamayan bir adamın -Bay M'nin- yitirdiği belleğinin peşine düşerek, geçmişe ve geleceğe doğru aynı anda yaptığı fantastik bir yolculuğu anlatır.

BELLEĞİN KIŞ UYKUSU
Mehmet Eroğlu

ANI-ANLATI >

Bundan tam iki yıl önce, kamyonunu yüklemek üzere babasıyla beraber evlerinin önüne çıktığında 13 kurşunla öldürülen 12 yaşındaki Uğur Kaymaz'ın ve hayatlarının baharını bile süremeden 'olağanüstü hal'e kurban giden Rozerin, Xezal ve Mizgin'in ilk elden tanıklıklarla hikâyeleri...

ONA ZARFSIZ KUŞLAR GÖNDERİN - UĞUR KAYMAZ KİTABI
Orhan Miroğlu

SİYASET >

İsrail anti-Siyonist solunun en önemli simalarından biri olan, barış eylemcisi ve Alternatif Information Center'ın kurucusu Michel Warschawski, bu kitabında Rabin'in öldürülmesi ve Oslo Anlaşması'ndan sonraki süreçte benimsediği politikaların İsrail'i nasıl intihara sürüklediğini ortaya koyuyor...

İSRAİL TOPLUMUNUN KRİZİ
Michel Warschawski

POLİSİYE >

Türkçe'de daha önce Saygon'daki Son Ajan ve Mao'yu Öldüreceksin! adlı polisiyeleri yayınlanan Chris Mullin, bu romanında da Soğuk Savaş döneminde İngiltere'de seçimle başa geçen bir hükümete karşı her kamptan güçlerin birleşerek komploya girişmelerini anlatıyor...

PEK İNGİLİZVARİ BİR DARBE
Chris Mullin

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

6 agorakitaplığı

tu. Sokakta insanlar yıkılan duvarın parçalarını satmak için toplayıp torbalara dolduruyordu. Bizim grup da aynı şekilde paramparça olmuştu.

Ama çok güzel, cesur, şoke edici çıkışlarınız vardı.

Evet, 1981'deki, görücü usûlü evliliği eleştiren "Zoubida" adlı şarkı mesela... Ya da 1986'da, Charles Trenet'nin meşhur "Douce France"ının oryantal yorumu...

Zıt açılardan, iki tane ters köşe...

Benim nereden gelip nereye gittiğimi, nerede durduğumu, kim olduğumu kestirmek zordur. Katışıksız İngiliz rock müziği kadar popüler Arap şarkıcılarını da seviyorum. Soul, punk, elektronik müzik, rai... Patrick Juvet'yle de ahbabım, Brian Eno'yla da, Demis Roussos'la da, Patti Smith'le de... İçten içe çok utangaç ve çekingenimdir. Ama Jean Genet'nin hastasıyım, Fransız yazarların en Arap olanıdır o. Bir de John Ford'un western'leri... Melez durumları hep çok sevdim.

Nasıl gelişti bu duygu?

Sinema sayesinde. Çocukken Oran'a gelen bütün filmlere giderdim. Bunların çoğu Elvis'in Doğulu kopyalarının olduğu Bollywood filmleri ve Mısır komedi müzikalleriydi. Genç Cezayirlilerin çoğu gibi, Ümmü Gülsüm ve benzeri Mısırlı şarkıcıları sevmezdim; onlar bizim pek anlamadığımız klasik bir Arapçayla şarkı söylerlerdi. Yalnızca televizyon haberlerinde duyduğumuz bu dil, bizim için iktidarla eş anlamlıydı. Bu dil, bizim reddettiğimiz, karşı çıktığımız Mısır'ın kültürel hegemonyasının sembolüydü. Mısırlılar bizim Amerikalılarımızdı...

Bugün de aynı şeyi mi hissediyorsunuz?

Bana göre, bugün Ortadoğu'nun içinde bulunduğu durumdan kısmen Arap ülkeleri de sorumlu. Ben Filistin'de defalarca konser verdim, ama çoğu Arap şarkıcı hükümetlerinden izin bile alamıyor! Filistin korkutuyor çünkü. Filistin, diğer Arap ülkelerinin aksine, bir demokrasi; o yüzden de İsrail'le savaşın sürüp gitmesi tutucu Arap hükümetlerinin işine geliyor. Bunun için nefreti körüklüyorlar. Yahudilere karşı nefretleri azalmasın diye küçük Arap çocuklara Yahudi soykırımının okutulmadığını biliyor musunuz? Halbuki bence, güçlü bir Yahudi cemaatinin olmadığı bir ülkede demokrasi tehlikede demektir. Çünkü onlar tartışmayı, sınırlamadan düşünmeyi biliyorlar. Bu, Talmud eğitimlerinden geliyor, genlerine işlemiş. Fransa'da Robert Badinter, Simon Veil var... Peki, Cezayir'de kim kaldı? Sömürgecilikten kurtulurken, bütün Yahudileri kovdular ve ülke diktatörlüğe dönüştü.

2006 mayısında Cezayir'e gitmiştiniz...

1989'dan beri adımımı atmamıştım. Bütün zenginliklerine rağmen, halkının karnını doyurmaktan aciz olduğu, insanlarını, tıpkı babam gibi, yurtdışına göç etmek, orada aşağılanarak ve acı çekerek yaşamak zorunda bıraktığı için Cezayir'den nefret ediyordum. Öylesine ki, geri dönecek gücüm yoktu. "Geri dönüş kültürü" artık bitti. Eskiden Fransa'da mesela televizyon aldığınızda, kutusunu atmazdınız, ki Cezayir'e dönerken kolay taşınabilsin. Artık anında çöpe gidiyor, çünkü kimse geri dönmeyi düşünmüyor. Zaten orada yaşayan gençlerin de tek amacı bir gün çekip gitmek. Tatilde ailelerini ziyarete Cezayir'e gidenler de, o şık arabalarının içinde, tıpkı sömürgecilere benziyorlar. Cezayir onlar için fakirlerin Saint-Tropez'si.

Biraz acımasız değil misiniz?

Bize çocuk muamelesi yapılmasından ve insanların da kendilerine böyle davranılmasına izin vermelerinden bıktım. "Zafer Yolları" filminin ardından Fransız hükümetinin Fransa ordusunda çarpışmış Afrikalı savaş malûllerinin gazilik ödeneklerine zam yapmasına nasıl sevinilebilir? Bu adaletsizlik ta 1959'dan beri sürüyordu, düzeltilmesi için bir film yapılmasını beklemek utanç verici. Beteri var, Cezayir'e dönen savaş gazilerine Fransa'ya gelmeleri için vize bile vermiyorlar, sonra da küçük bir zamla, insanları rahatlatacaklarını düşünüyorlar!

Sizi şarkı söylemeye iten ne?

Her ne kadar varolmasa da, Tanrıyı sevdirme arzusu.

Nasıl çalışıyorsunuz?

Dinleyerek. Sürekli dinliyorum. Her şeyi. Duyduğum her şey bir yere kazınıyor. Ritmler buluyorum, sonra üzerine şarkı söylüyorum. Sürekli çalışıyorum. 17 saat durmadan slam yapabilirim. Abd Al Malik'le ne zaman isterse atışmaya hazırım. Kelimeleri, sesleri seviyorum. İnsan sesine hastayım.

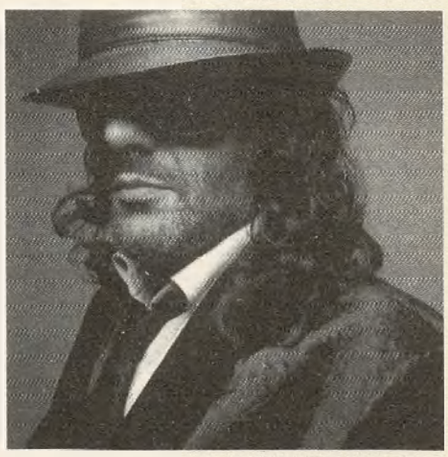

"Diwan 2", üçüncü kuşak göçmenler ve tüm Fransızlar için bir tür hızlandırılmış tarih dersi. En güzel Doğu seslerine selâm gönderen bir tür müzikal ansiklopedi.

Bir şey dinlemeden uyuyamam. Durmadan dinlediklerim mesela, Sacha Guitry'nin "Si Versailles m'était conté" veya "La poison"u. Michel Simon, Pauline Carton gibi sesler kalmadı artık. Çünkü kültür yok. İnsanlar okumuyor, düşünmüyor. İnanılmaz hızlı bir konuşma ritmi var, çünkü söyleyecek hiçbir şeyleri yok. Dolayısıyla ses de yok. Ya da hep aynı ses. Bir opera ya da en azından komedi müzikal yazmak isterdim. Bu aralar üzerinde çalışıyorum. Musevî Eşkenaz bir anneyle Kuzey Afrikalı yerli bir askerin kızının hikâyesi.

Rock defterini kapattınız mı?

Hayır, tam tersine. Hard rock dinliyorum. Hatta metal. Mick Jagger'a uyuz oluyorum. Marilyn Manson'u yeğlerim. Rock, esas olarak hal ve tavır meselesi: Proleter, saf ve insanî... Edith Piaf rock'tu. Bir tane bile rock albümü yapmamasına rağmen, Johnny Hallyday de öyle. Fransa'da pek rock'çu yok. Daha ziyada akordeonlu şansonlar, Bénabar, Obispo... Ama yine de Fransa'yı çok seviyorum. Çünkü hâlâ hakiki bir demokrasi ve temelinde güzel bir reklam sloganı olan bir ülke: Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik. Ayrıca, fotoğrafçı Helmut Newton'ın da hep söylediği gibi, Fransız kadınları başka her yerdeki kadınlardan daha güzel. Zaten Fransa gittikçe kadınsı bir ülke oluyor, hatta homo.

Nasıl yani?

Farketmediniz mi, her fırsatta, gerekli gereksiz nasıl öpüşüyor insanlar! Fransa'nın Arap yanı. Eh, bu da bir başlangıç.

Çeviren: **Siren İdemen**

Doğal Kaynak Suyundan

PERGE®

Pilsner

Istanbul Distribütörü:
PARHA DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ
İMAM ADNAN SOKAK NO:8 KAT 1 BEYOĞLU - İSTANBUL
MEHMET KÖLEMEN: (0533) 252 91 20

Roger Waters konserinin üstünden bir sene geçmeden ikinci bir "Dark Side Of The Moon" seferine hazır mısınız? Ya İstanbul'da ilk defa yaşanacak bir "OK Computer" tecrübesine? O halde 23-24 Mart geceleri cümbür cemaat Babylon'dayız. Reggae diyarından, reggae lisanında Pink Floyd ve Radiohead izleyeceğiz Easy Star All Stars'dan. "Dub Side Of The Moon" ve "Radiodread" albümlerinin yaratıcılarından Michael Goldwasser'la telefon muhabbeti..

PİNKYHEAD REGGAE PARTİSİ

"Dub Side Of The Moon" ve "Radiodread" için "cover" demek doğru mu?

Michael Goldwasser: Biz "yeniden yorumlama" diyoruz, ama "cover" denmesine bir itirazımız yok.

Brooklynli bir beyaz Amerikalı olarak reggae'ye tutkuyla bağlanmanız nasıl oldu?

Ta çocukluğumdan beri beni büyüleyen bir müziktir. Yirmi yıldır reggae yapıyorum.

Jamaika'ya gitmişsinizdir herhalde, nasıl bir yer orası?

Birkaç sefer gittim, çok güzel bir ülke. Ben daha çok Kingston'ı biliyorum, en büyük şehirleri ve reggae'nin kalbi. Sert bir yer aynı zamanda, çeteler ve şiddet gündelik hayatın bir parçası.

Jamaikalılar ne tür müzik dinliyor bugünlerde?

Reggae tabii, ama diğer müzik türlerini de dinliyorlar. Hiphop ve r&b gençler arasında çok yaygın. Amerikan country & western'i de daha yaşlı kuşak arasında popüler.

Jamaika'da en popüler müzisyenler kimler?

Damien Marley *(Bob Marley'in oğullarından biri)* çok popüler, hatta geçen yıl en iyi reggae plağı dalında Grammy kazandı. John (Sean) Paul de yalnız Jamaika'da değil, dünyanın dört bir yanında çok popüler, birçok liste başı şarkısı var.

En çok sevilen ecnebiler kimler?

Destiny's Child, Beyonce, 50 Cent çok seviliyor. Gelişen teknoloji sayesinde, herkes gibi onlar da dünyada olup bitenleri yakından izliyor. Amerika'da ne dinleniyorsa, orada da o dinleniyor.

"Radiodread"deki "Let Down"u söyleyen emektar reggae'ciler Toots and The Maytals hâlâ popüler bir grup mu orada?

Reggae'nin kurucu atalarından sayıldıkları için çok hürmet görüyorlar. Son zamanlarda hit olmuş bir plakları yok, ama hâlâ aktifler. Bu yıl içinde bir albüm çıkarmaya hazırlanıyorlar. Geçtiğimiz ocak ayında New York'ta bir konser verdiler.

Bob Marley "Punky Reggae Party" şarkısında Toots and The Maytals'a selam çakıyor...

Bob Marley onlarla yakın ahbaptı; aynı dönemin insanları. Reggae dünyasındaki herkes Toots'a saygı duyar. Reggae tarihinde çok önemli bir yerleri var. Reggae'nin isim babası da onlardır. Toots'un "Do The Reggae" adlı şarkılarından önce o müziğe kimse reggae demiyordu.

Ne diyorlardı?

1960'ların başlarında ska deniyordu, sonraları ska daha ağır tempoyla çalınmaya başlandı ve farklı bir tür haline geldi. Bu yeni türe ilk başlarda " rock steady" deniyordu. 1960'ların sonlarına doğru bugün reggae dediğimiz şeklini aldı, derhal ayırt edilen bir müzikti, ama kimse ona regaae demiyordu, ta ki 1968'e, Toots and Maytals'ın "Do The Reggae" adlı parçasına kadar. O şarkıyla birlikte adı kondu. Onun için Toots and the Maytals'ın reggae tarihinde çok özel bir yeri vardır.

"Harder They Come"ı seyretmişsinizdir herhalde...

Tabii ki, ama çok zaman oldu. Toots and The Maytals'ı keşfetmem o sayede olmuştu. Filmin soundtrack'inde bir şarkıları vardı.

Bir bakıma reggae ve

Gilmour "Dub Side"ı beğendiğini söyledi. Waters ise faks çekti: "Albümü dinledim. Ancak Floyd cover'ları hakkında konuşmama kararı aldığım için yorum yapamayacağım."

Jamaika belgeseli olan o filmde sizi en çok ne etkilemişti?

Başroldeki Jimmy Cliff'in –kendisi reggae'nin efsane isimlerindendir– hem kahraman, hem de kötü adam olması.

"The Dark Side Of The Moon"un reggae versiyonu yapma fikri nasıl çıkmıştı?

Plak şirketimizin (Easy Star) ortaklarından biri veletliğinden beri Pink Floyd fanıdır. Bundan beş-altı yıl önce "Dark Side Of The Moon"u dinlerken "bundan ne güzel reggae olur" diye düşünmüş. Fikri bana açtığında yadırgamıştım önce. Zira progressive rock'la reggae'nin bir araya gelebileceğine aklım yatmamıştı. Ama denemeye değer fikirdi. Bazı şarkılar için bir takım basit düzenlemeler yazmaya başladığımda gördüm ki, gayet güzel buluşuyorlardı. Üzerinde çalıştıkça buna daha da kani oldum.

Siz de gençliğinizde Pink Floyd fanı mıydınız?

Doğrusunu söylemek gerekiyorsa, hayır. Elbette yetişme çağımda "Dark Side" ve "The Wall"u dinlemişliğim vardı. Beğendiğim albümlerdi, ama bir Pink Floyd fanı değildim.

Favorileriniz kimlerdi?

O çok uzun bir liste, ama en başta Bob Marley geliyor. Favori gruplarım ise Third World ve Steel Pulse'tı. Reggae dışında caz dinlerdim, hâlâ da dinlerim. Charlie Parker, Monk, sonra r&b, James Brown...

"Dark Side Of The Moon"da en çok sevdiğiniz parça hangisi?

"Money" müthiş bir şarkı. Bizim yorumumuz da güzel. "Money"i bir kere dinlediğinizde bir daha unuta-

14→

mazsınız, hele o gitarı... "Dark Side", tepeden tırnağa harikulâde bir albüm.

Sizin "Money" versiyonunuzda madenî para sesi yok, onun yerine öksürük ve sigara çakmağı var, o çakmak da bir türlü çakmıyor...

Küçük bir şaka o. *(gülüyor)* Sıra o şarkıya geldiğinde dinleyicilerin bir sigara yakmak isteyeceklerini düşündüğümüz için çakmak sesini kullandık. *(gülüyor)*

Asıl şaka "Money"yi icra eden sanatçılardan birinin adının Dollarman olması galiba...

O tamamen tesadüf. Doğrusu, bizim dikkatimizi çekmemişti bu. *(gülüyor)*

Kim o Dollarman?

Jamaikalı bir müzisyen. Aynı zamanda çok kabiliyetli bir DJ. New York'ta çok popülerdi bir dönem. Şimdi de Avrupa'da çok revaçta. Bob Sinclar'la birlikte çalışıyor.

"Dub Side Of The Moon"da en çok beğendiğiniz parça hangisi?

"Any Color You Like". O parçadaki trombon solosu çok hoşuma gidiyor. Bugüne kadar kaydettiğim en güzel trombon solosu.

İkinci sırada ne var?

"Us and Them". Frankie Paul'un söyleyişi harikulâde. Şarkıyı vokal düzeyde bambaşka bir yere taşıyor. David Gilmour ve Roger Waters da iyi vokalistler, ama o şarkıyı Frankie'den dinlemek bambaşka. Uçuruyor resmen.

Gilmour ve Waters nasıl buldular "Dub Side"ı?

David Gilmour çok beğendiğini söyledi. BBC'de de kendisiyle yapılan söyleşide albümden övgüyle bahsetti. Roger Waters ise bize bir faks çekti. "Albümünüzü aldım, dinledim. Ancak Pink Floyd cover'ları hakkında konuşmama kararı aldığım için bir yorum yapamayacağım" dedi. Dolayısıyla ne düşündüğünü bilemiyoruz. *(gülüyor)* Öte yandan "Dark Side"ın ses mühendisi Alan Parsons albümü çok beğendiğini söyledi. Çok hoşumuza gitti tabii.

"Eclipse"in ritminde değişiklik yapmanızın sebebi ne?

Daha reggae olabilmesi için değiştirdik. Orjinal versiyonu standart 4/4 ölçüsünde değildi çünkü. "Eclipse"i reggae'leştirmek için Niyabinghi'ye yöneldik. Niyabinghi, reggae'ye kaynaklık eden bir Jamaika folk müziğidir. Davul, el çırpma ve vokal ağırlıklıdır. Reggae ritminde değildir, ama birçok reggae sanatçısının kullandığı kaynaktır. Niyabinghi'nin "Eclipse"e cuk oturacağını düşündük, öyle de oldu. "Dub Side"ın açılışında, "Speak To Me"de de niyabinghi ritmlerini kullanmıştık. Kapanışta da niyabinghi olmasının iyi olacağını düşündük.

"Dub Side"ın ardından reggae'lemek için Radiohead'in "OK Computer"ını seçmeniz niye?

"Dub Side"ın aldığı olumlu reaksiyon üzerine aynı damardan devam etmeyi düşündük. Bir konsept albüm olması gerekiyordu. Çeşitli seçenekler vardı, içlerinde en uygunu Radiohead'di. Radiohead, birçoklarına göre bugünün Pink Floyd'u. Müziğe yaklaşımları, deneysellikleri, progressive'likleri... Radiohead albümleri içinde "OK Computer"ı tercih etmemize gelince, çok bütünlüklü bir albüm. Ve her şey bir yana, harikulâde bir albüm. Zaten son yirmi yılın en iyi rock albümlerinden biri olarak kabul ediliyor.

Yani aslında "Radiodread"i "Dark Side Of The Moon"a borçluyuz?

Bağlantılı elbette, ama tam o nedenle değil. "Dark Side"la başladığımız progressive rock'u reggae'leme serisine devam etmek için en uygun albüm "OK Computer"dı.

En beğendiğiniz parçalar neler o albümde?

"Exit Music (For A Film)", "Airbag", "Lucky"... Baştan aşağı güzel bir albüm, bir ayırım yapmak zor.

Sizin versiyonunuzdaki favorileriniz hangileri?

Favorim "Exit Music (For A Film)". Sugar Minott'un söyleyişi öyle kalpten ki. Ayrıca armoni çok güzel, övünmek gibi olmasın, yaptığım düzenlemeyi beğeniyorum doğrusu. "Climbing Up The Walls" da çok başarılı bence, Tamar-kali'nin performansı büyüleyici. Birçok insan bizim versiyonumuzu dinleyene kadar o şarkının sözlerini anlayamadıklarını söylediler. Radiohead fanlarına böyle bir hizmetimiz olmuş oldu. *(gülüyor)*

"Fitter and Happier"ın sözlerini niye değiştirdiniz?

Reggae'ye daha uyumlu hale getirmek istedik. Önce orijinal sözlerle çaldık, ama farkettik ki o sözler vermek istediğimiz duyguyla tam olarak örtüşmüyordu. Radiohead'çileri arayıp sözlerde değişiklik yapmak istediğimizi söyledik, onlar da peki dediler. Sonuç gayet iyi oldu, çok olumlu tepkiler aldık.

Bazı müzisyenler, kimi şarkıları sözlerinden ötürü söylemek istememişler, dinî ve/veya siyasî inançlarına ters geldiği için. Örneğin, "Lucky"yi söylemesini teklif ettiğiniz Luciano, "Kill me Sarah / Kill me again with love" gibi dizeleri nedeniyle şarkıyı reddetmiş.

Evet, öyle sorunlar oldu. Rasta inancına bağlı insanların ekseriyeti öldürmek, cinayet gibi sözcükleri telaffuz etmek istemezler. Ama bağlamı ve sözlerin mecazî anlamlarını izah ettiğimizde, bu engeli istisnaî durumlar dışında aştık. Aslında birçoğu genel olarak sözleri epey yadırgadı, zira reggae'nin şarkı sözü anlayışıyla rock'unki birbirinden çok farklı.

Reggae, Jamaikalıların siyasal ve sosyo-ekonomik mücadeleleri içinde doğdu. Acıya deva olmaya çalışır, bu çabanın müziğidir. "OK Computer" da aynı duyguda.

Bir yerde şöyle bir yorum okuduk: "İlk bakışta Radiohead'le reggae çok farklı gibi gözükse de, aralarında bir akrabalık var. İkisi de nahoş konularla iştigal ediyor, ama çizdikleri karanlık, karamsar tabloda hep bir umut ışığı, pozitif bir tutum da mevcut." Sizce de öyle mi?

Kesinlikle. Reggae'nin eğlenceli bir parti müziği olduğu kanaati çok yaygın. Halbuki reggae, Jamaikalıların siyasal ve sosyo-ekonomik mücadeleleri içinde doğmuş bir müzik, dolayısıyla acıyı, kederi barındırır. Ama onu dönüştürmeye, ona deva olmaya çalışır, bu çabanın müziğidir. "OK Computer" da hemen hemen aynı duygudadır, yaşadığımız dünyanın şirazesinden çıktığını anlatır, ama geleceğe dair bir umut da taşır. Başka türlü olsaydı, bu kadar popüler olamazdı zaten.

Massive Attack'le de çalışan Horace Andy'yi "Airbag" için tercih etmeniz nasıl oldu?

Horace Andy, öteden beri çok hayranı olduğum bir reggae şarkıcısıdır. "Radiodread"in düzenlemelerini yazarken "Airbag" için biçilmiş kaftan olduğunu düşündüm, sesi kulağımdaydı neredeyse. Arayıp teklif ettiğimde memnuniyetle kabul etti.

"Karma Police"i Citizen Cope söylüyor. Bir reggae müzisyeni olmamasına rağmen onu tercih etmenizin sebebi neydi?

Citizen Cope reggae'ci değil ama, reggae seviyor. Hatta bazı konserlerinde söylediği de oluyor. Bizim başlıca hedeflerimizden biri, reggae'ye ilgi duyan insanların çoğalması. "Dub Side Of The Moon" ve "Radiodread" albümlerini alan insanların normalde reggae dinlemediklerini biliyoruz. Onlara reggae'yi sevdirmenin yollarından biri de, reggae'ci olmayan müzisyenlerin bu projelere dahil edilmesi. "Radiodread"i Citizen Cope'un hatırına dinleyenler, belki reggae'ye ve albümdeki sanatçılara ilgi duymaya başlayabilir.

Radiohead'ciler albümü nasıl karşıladı?

Gayet iyi karşıladılar. Hatta Thom Yorke, Philadelphia konserinde "Radiodread"e övgüler yağdırdı.

"Dub Side"da da, "Radiodread"de de orijinal albümlerden sample yok. O niye?

Sample yapmaya ihtiyacımız yok da ondan. Birçok insan "Dub Side"da sample kullandığımızı düşünmüştü, o nedenle bu albümde CD'nin üstünde "sample yoktur" diye yazdık. Fakat yine de sample yaptığımızı sananlar var. Maalesef günümüzde çok alışılmış bir şey çünkü.

Bugünlerde neler dinliyorsunuz?

R&B, caz, Afrika, özellikle de Etiyopya müziği.

Hiç Türkçe müzik dinlemişliğiniz var mı?

Var, ama adlarını hatırlayamayacağım şimdi. İstanbul'a geldiğimizde güzel şeyler dinleyeceğimize eminim.

Söyleşi: **Yücel Göktürk**

Mühtedi:

1. Doğru yolu bulan, hidayete eren;
2. İhtida eden, kendi dinini bırakarak Müslümanlığı kabul eden;
3. Aslen Kalabriya doğumlu **Occiali**;
4. Uluç Ali Reis, daha sonra **Kapudan-u Derya Kılıç Ali Paşa**;
5. Provanslı Luca, nam-ı diğer **Aliko**.

OSMAN NECMİ GÜRMEN

MÜHTEDİ

KİLİSEDEN CAMİYE

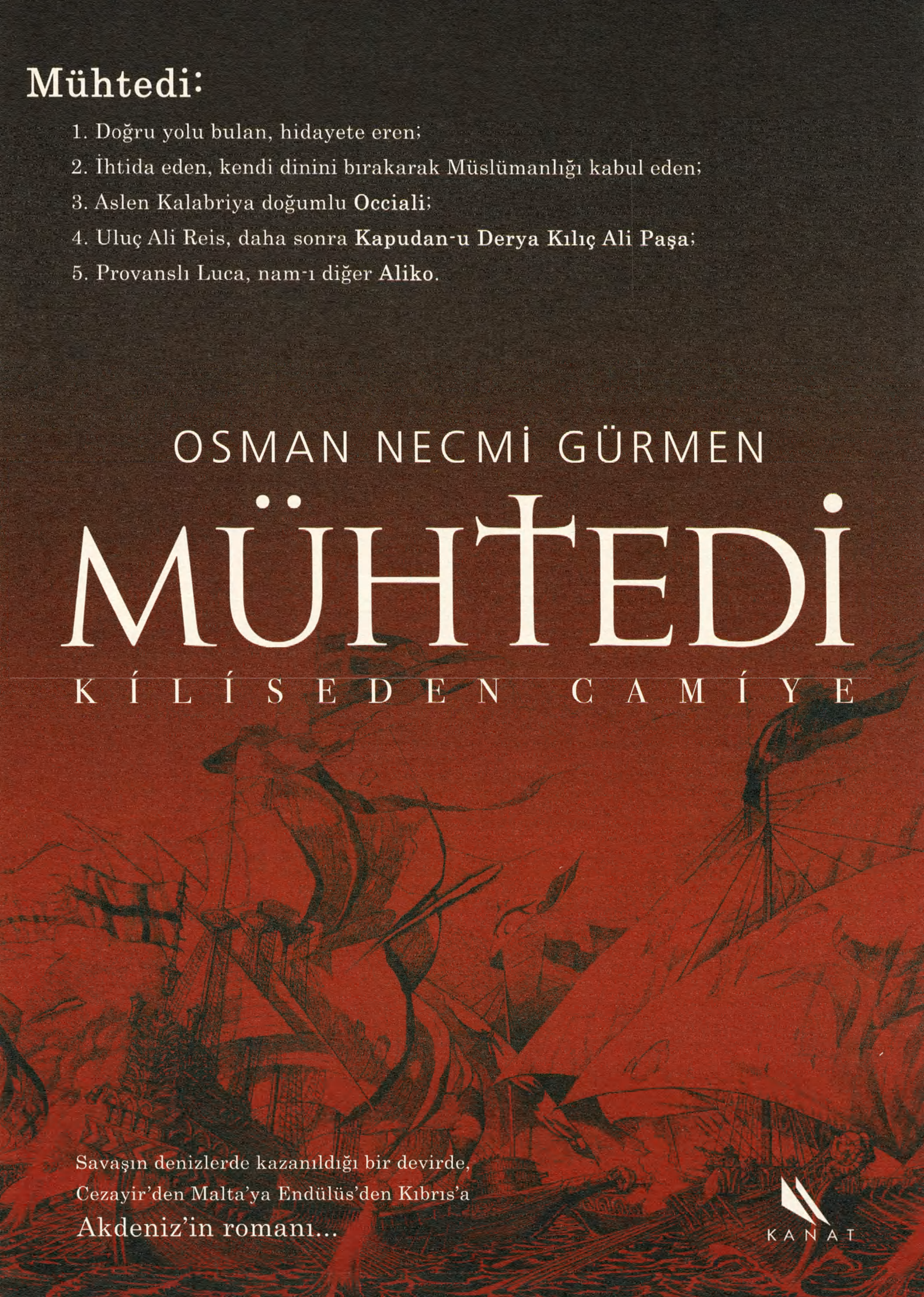

Savaşın denizlerde kazanıldığı bir devirde,
Cezayir'den Malta'ya Endülüs'den Kıbrıs'a
Akdeniz'in romanı...

KANAT

HALKLA İLİŞKİLER

Hazırlayan:
Ayşegül Oğuz

!F İSTANBUL'DA "GLASTONBURY" FİLMİ ÇIKIŞI

İlhan Özgür, 22, öğrenci

"Glastonbury"yi nasıl buldun?
İlginç!
Bu filme gelmenin nedeni ne?
İngiltere'de bir müzik festivalinin nasıl olduğunu merak ettim. Zaten DVD'sini de almıştım. İstanbul'da böyle bir festivalin olması zor.

Filmde en etkilendiğin sahne neydi?
"Burada her yıl 300 bin ayak dolaşıyor." Bu cümleyi duymak inanılmazdı. Festival 35 yıl boyunca ruhunu koruyor, fakat 2000 yılından sonra telörgü koymak zorunda kalıyorlar alana. Roskilde'de on insanın ezilerek ölmesi de onları tetiklemiş... Filmde müziğin evrimini de gördük tabii.
Glastonbury sahnesinde ille de görmek istediğin birileri var mıydı?
Pink Floyd.
Peki sen neler dinliyorsun?
Alternatif rock eksenindeyim.

Rozet Modiano, 41, öğretmen

"Glastonbury"ye gelme nedeniniz?
Nick Cave'i ve David Bowie'yi sahnede izleyeceğim diye gelmiştim.
Memnun kaldınız mı?
Uzun bir belgeseldi; belki konserler daha fazla gösterilebilirdi. Ama güzeldi.
Heyecanlandığınız bir sahne oldu mu?
David Bowie! Yönetmen Julien Temple da filmi Bowie'yle, "Heroes"la bitirdi. Güzel tercih!
Konserlerle aranız nasıldır?
Eskiden daha çok gidiyordum. Miles Davis'i, Bob Dylan'ı unutamam.
Tür olarak tercihiniz?
Her tür müzik dinliyorum. Müslüm Gürses'i de severim, metal dinlemeyi de. Müziksiz yaşayamam.

En son kimin konserine gittiniz?
İsrailli darbuka ve ud sanatçısı Yinon Muallem'in konserine gittim. Aynı zamanda Yinon Muallem'in darbuka kursuna devam ediyorum.

Anıl Sağlam, 22, öğrenci

Filme neden geldin?
En büyük hayallerimden biri oraya gitmek zaten. Sonuçta belgesel ayağımıza kadar geldi, görmemek ayıp.
En heyecanlı sahne hangisiydi?

Çok var, ama Primal Scream, Chemical Brothers ve özellikle de David Bowie.
David Bowie'yi sever misin?
Çoook.
İlk dinlediğin günü hatırlıyor musun?
Lisedeydim, ilk dinlediğim şarkısı da "Heroes". Tapmıştım!
Bowie'nin çekiciliği ne?
Çok orijinal, çok avandgard. Çok fazla akıma öncülük etmesi heyecanlandırdı beni. Bowie bir ilham kaynağı!
Filmde 35 yıllık bir festivali ve müziğin geldiği noktayı gördük. Bu 35 yıl içinden favorilerini söyler misin?
'70'lerden Pink Floyd ve Bowie. '80'lerden Depeche Mode ve Joy Division. '90'lardan Blur ve Pulp. 2000'lerdense Chemical Brothers derim.

Mehmet Ekinci, 22, öğrenci

"Glastonbury"deki en heyecan verici sahne ne oldu senin için?
Coldplay'in sahnede olduğu bölüm inanılmazdı. Dr. John'u çok severim; bu festivalin içinde blues öğesinin olması hoş. Bütün festivalin tuvalet atıklarının tesislere dökülmesi de ilginçti.
Glastonbury festivaline gitmeyi düşünür müsün?
Evet ya!
Türkiye'de de birkaç yıldır festivaller dir yapılıyor. Senin gönlünden nasıl bir festival geçiyor?
Film boyunca hiçbir şekilde ne bir sponsor adı, ne de bir takım görevliler sürüsü gördük. Sadece konsere gelen müzikseverler vardı. Sanki bağımsız bir festivalmiş gibi izledik.

Kimleri dinliyorsun peki?
Brit akımından Oasis'i. Filmde onları görmeyi de isterdim.
Başka kimi görmek isterdin?
Suede ve Cream zamanlarının Eric Clapton'ı olsa iyi olurdu.

BURASI İSTİKLAL CADDESİ

Emin Musaoğlu, 28, makine mühendisi

Şu anda ne dinliyorsunuz?
Teoman. Arkasından da Sezen Aksu gelecek.

Müzikle nasıl bir ilişkiniz var?
Boş vakitlerde, çalışırken, aşık olunca, ayrılınca müzik dinliyor insan. Bir melodi vardır ve insanın içini kıpırdatır. Canını yakar. Müziğin güzelliği bu. Bazen mutluluk, bazen hezeyan veriyor işte.
Vazgeçmediğiniz, derinden etkilendiğiniz bir aşk şarkısı var mı?
Müslüm Gürses'in "Aşk Bu Değil". Müslüm'ü pek kimse sevmez, ama bu şarkı inanılmaz güzel. Aslında ben Irak'tan yeni döndüm.
Irak'ta nasıl müzikler dinleniyor?
İbrahim Tatlıses! Ben Kürt bölgesindeydim ve Kürt müziği de ağır basıyor. Müslüm Gürses de dinleniyor.
Kürt müziğini sevdiniz mi?
Dillerini bilmiyorum, çok anlamadım. Pek de hazzetmedim.

Neslihan Arslan, 21, öğrenci

Şu anda ne dinliyorsun?
Pop dinliyorum, Sertab Erener çalıyor.
Sever misin Sertab Erener'i?
Severim. Müzikten çok, duruşu ve tarzı dikkatimi çekiyor. Medyatik değil ve sadece işini yapıyor, çok da güzel yapıyor.
Başka kimleri dinliyorsun?
Candan Erçetin'i, Nev'i ve Demir Demirkan'ı da beğeniyorum.
Yabancı alemde kimleri dinliyorsun?
Caz dinliyorum vallahi. Benny Goodman'ı dinlerim. Rod Stewart'ın anlayışını seviyorum, rock'u ve cazı karıştırması iyi geliyor. Ağır caz dinlemek istesem Rod Stewart dinlemem, Benny Goodman dinlerim o zaman.

Şarkı söyler misin?
Tiyatro okuyorum ve yeri geldiğinde elbette söylüyorum.
Elindeki çantada bir enstrüman mı taşıyorsun?
Evet, şu anda saksofon dersine gidiyorum.

TÜNEL'DE LALE PLAK

İlker İsabetli, 25, müzisyen-satış danışmanı

Lale Plak'ta işler nasıl gidiyor?
Son zamanlarda klasik müzik ağırlıklı. Sonra da caz, elektronik ve dünya müziği geliyor. Butik tarzı çalıştığımız için de insanlarla diyaloglar çok önemli. Sattığımız ürünleri tanımamız gerekiyor.

Şu sıralar ağırlıkla neler satılıyor?
Piyanist Toros Can'ın "Henry Purcell"i çok satıyor. Albüm Fransa'da çıktı. Bir numara bu. Diana Krall ve Norah Jones da iyi gidiyor.
Siz ne tarz müzik yapıyorsunuz?
Bas gitar ve kontrbas çalarım. Bossanova yaptığım bir grup var. Bir de caz, Anadolu ezgileri ve biraz da teknolojik seslerle beste yaptığımız bir trioda çalıyorum. Ermeni ninnileri yorumladığımız bir başka grubumuz daha var.
Ermeni misiniz?
Yok sanırım, bilmiyorum. Anadolu Ermenilerinin ezgileri zor ve çok güzel.

Behiye Ocakoğlu, 37, araştırma görevlisi - Mehmet Ocakoğlu, 38, tercüman

Lale Plak'a yolunuz sık düşer mi?
Behiye: Ben ilk kez geldim.
Mehmet: Uzun zamandır gelmiyordum.
Müzik alışverişine sık çıkar mısınız?
Mehmet: Çıkmıyorum, çünkü aradıklarımı bulamıyorum. Bu aralar Azam Ali'yi keşfettim, ama bulamıyorum.
Mp3 indirmiyor musunuz?
Mehmet: Ön araştırmaları yaparken mp3'le yapıyorum diyebilirim. Sonra illâ ki albümü almak istiyorum.
Ya sizin müzik zevkleriniz?
Behiye: Kökenlerimden kaynaklı herhalde, Arap müziğini çok seviyorum.

Elinizde Ümmü Gülsüm CD'leri var.
Behiye: Ümmü Gülsüm bir fenomen. Her yerde albümlerini bulamıyorum, burada buldum.
Yerli müzikle aranız nasıl?
Behiye: Ayten Alpman'la, Özdemir Erdoğan'ı geçenlerde aldık.

→17

THE DECEMBERISTS

Geçen sene The Decemberists'in senesi oldu, daha evvelki albümleriyle de takdir kazanan grup "The Crane Wife"la taşı gediğine oturttu. Akordeondan Hammond orga, kullanımı rock aleminde pek yaygın olmayan enstrümanları da katarak inşa ettikleri bu "tam albüm", en çok hikâyeci ustalığıyla, bir dekadans dönemi kabaresi havasıyla alkış topladı. "The Crane Wife"ı bir Japon öyküsü ve bir Shakespeare oyunu üzerine kurgulayan The Decemberists'in esas adamı Colin Meloy, The Word ve Pitchfork'a anlatıyor...

ÖLÜ GÖZÜYLE İZLENİMLER

On sene içinde sadık bir dinleyici kitlesi edindiniz. Ama bu kitlenin de ötesinde, son zamanlarda Irak'taki Amerikan askerleri arasında da popülerliğiniz artıyor. Birçok asker, fotoğraflarını "The Soldiering Life" parçanızla montajlayıp YouTube'a yüklüyor. Tabii parçanın I. Dünya Savaşı esnasında cephelerde yaşanan homoerotizmi yücelttiğinden bihaberler...

Colin Meloy: Tamamen afalladım bu olayı duyunca. Nasıl bir duygusal karşılık buldu bizim şarkı, anlamıyorum. Anakronik bir müzik bizimkisi. Sesim de öyle etkiyici falan değil. The Decemberists'i ticarî radyolar yayınlarına aldı, televizyon şovlarına çıkar olduk. İşin başında bu müziğin ilgi çekip çekmeyeceğini dahi bilemiyorduk, ama bugün olay kendini aştı. Bu mertebeye nasıl gelindiğini çözmeye çalışıyorum ve bu daha nereye kadar gider, merak ediyorum.

"When The War Came" isimli şarkınızı dünyanın mevcut siyasal tablosunu düşünerek mi yazdınız?

Bilinçsizce oldu sanırım. Şarkıyı hazırlarken "When The War Came"in kendisinden, yani Leningrad'da bir enstitüde çalışan bir botanikçinin düşüncelerinden başka bir şeye işaret edeceğini düşünmüyordum. Ama albüm çıkınca anlaşıldı ki, insanlar bu şarkıyı Irak işgalinin bir eleştirisi gibi dinliyorlar. Neden olmasın? Biz bir savaş dönemi grubuyuz, Afganistan işgali sırasında kurulduk. Bu durum şarkılarımızı da öyle ya da böyle etkileyecektir...

Şarkılarınızda Amerikan İç Savaşı imgelerini neden bu kadar çok kullanıyorsunuz?

Alışık olduğumuzdan tamamen farklı bir dünya çünkü o. Sefalet dizboyuydu o dönemlerde. Savaş alanlarından geriye kavrulmuş bedenlerin fotoğrafları kalmıştı. Çocukluğumdan hatırladığım, iç savaşı olduğu gibi gösteren bu görüntülerin beni fena çarptığı. Ve bunun tüm savaşların en kötüsü olduğunu söylüyorlar sana, ama dünya savaşı da bir o kadar kötüydü, otomatik silahların kullanıldığı ilk savaştı bir defa. Eskiden siperlerde lordlar savaşırdı, sonra buna bir son verdiler.

Neden sürekli trajedi ve çatışmalar üzerine yazıyorsunuz?

Bunlar bana kişisel başarı öyküleri yazmaktan daha çekici geliyor galiba. Kurmacanın Eski Yunan'a kadar uzanan doğası bu. Trajedi öğreticidir, etkileyicidir. Trajedileri okuduktan sonra, iyi haberin haber değeri de olmaz. Savaş dediğimiz şeyde ebedî bir evrensellik var. Savaşlar değişti artık, ama askerlik durumu hemen hemen aynı. Şarkılarımdaki askerleri iyi ya da kötü olarak değil, insan olarak, büyük bir ajandanın piyonları olarak ele alıyorum. Asker, hayli yüklü bir karakter tipidir. Böyle bir karakter sayesinde insanlar asker olmanın ne olduğunu, savaşın sebep olduğu ayrılıkla gelen özlemi kavrayabiliyorlar. Ya da ölümün nasıl bir şey olduğu hakkında bir fikirleri oluyor...

Şarkılarınızda geçen birçok asker ölü, genellikle ruhları konuşuyor...

Bir insanın ölmesi demek, tamamen kaybolması demek değildir. Yaşamaya, iletişim kurmaya devam eder ölüler. Ve takdir edersiniz ki, trajedi gün gelip hemen herkesin yakasına yapışır. "Yankee Bayonet"te anlatıcının ölü olması fikrine de özellikle vurulmuştum. Anlatıcı, her şeyi gören bir karakter, geçmişe de bilgece bakıyor.

Askerlerle birlikte şarkılarınızda sık sık karşımıza çıkan figürlerden bazıları da fahişeler...

Askerler gibi, fahişeler de hayatta kalmayı beceren arketiplerden, tarih boyunca varolan figürlerden biri. Öyle bir karakter ki, asırlar boyu pek çok farklı davranışa maruz kaldı. Kâh toplumdan dışlandı, kâh bohemyayla arkadaşlık kurdu, kâh kabul edildi, kâh edilmedi. Yani bir fahişe hakkında yazdığınızda, bunun insanların zihninde hemen bir karşılığı olabiliyor. Ayrıca amma ilginç hayatları vardır, kim bilir. Tuhaf, trajik, üzücü, ama asla sönük değil...

Shankill Kasapları üzerine de bir parça var albümde. '70'lerin başında Belfast'taki Katolikleri kaçırıp vahşice işkence yaptıktan sonra öldüren bu haydutlarda size çekici gelen ne oldu?

Bir defa bu olayın '70'lerde gerçekleşmiş olması. Artık o türden azgın şiddete pek rastlanmıyor. Karşısında yapabileceğiniz tek şeyin insanlara evlerine girip kapılarını sıkı sıkı kapamalarını söylemek olduğu türden olaylara bizler alışkın değiliz. Ana-babaların bu olayı tembih olsun diye anlattığına dair bir yazı okumuştum. "Söz dinlemezsen Shankill Kasapları gelir, seni alıp götürür" gibi şeyler söylüyorlarmış çocuklarına. Böyle diyalogları hayalimde canlandırdığım gibi kurgulamak istedim. Yani bir anlamda olayı peri masalına çevirdim.

Siz küçükken peri masallarından etkilenir miydiniz?

Çocukken karanlık şeyler etkilerdi beni, çünkü çocuklar da tam da korkunç yaratıklardır zaten. Çocukların masum oldukları anlatısı bir kurgu bence. İçinde yaşadıkları dünyanın ne menem bir yer olduğunu anladıkları anda, en kanlı taraflarına ilgi göstermeye başlıyorlar. New Yorker'da bir makale okumuştum, yeni çıkan çocuk kitaplarıyla ilgili bir eleştiri yazısı, bu alanda iki kamp olduğunu anlatıyordu. Biri, yetişkinler tarafından yazılmış, çocuklara nasıl olmaları gerektiğini anlatan türde: Kazasız belasız, yaratıcı oyunlarla geçen bir günün sonunda makûl bir saatte yatağa gidilir. Ve çocuğun yatağa girmesiyle hikâye sona erer. Diğer ekolse çocukları tam da oldukları gibi ele alıyor: Hayatın en korkunç yanlarından, tuvalet mizahından, kandan, yaradan bereden büyülenen küçük, acayip yaratıklar... Bence bu ikinci yaklaşım daha doğru. Güçlü bir hayal gücünün hayatın bu yanlarına duyarlı olduğunu genellikle unutuyoruz.

İnsanlar "When The War Came"i Irak işgalinin bir eleştirisi gibi dinliyorlar. Neden olmasın? Afganistan işgali sırasında kurulduk. Bu durum şarkılarımızı da etkileyecektir...

Sizin çocukluğunuz nasıl geçti?

Annemle babam ben beş yaşındayken ayrıldılar. Ablam Harvard'a girmek için can atıyordu, herhalde onun gölgesinde kuyruğu dik tutma

çabası, kısmen de olsa beni yalnız ve kitaplar arasında geçen bir çocukluğa itti. Odama çekilip şövalye savaşlarına, kıyamet sonrası dramalara, eli baltalı katillere kaptırdım kendimi. 19. yüzyıl ve erken 20. yüzyılı, Hemingway, Faulkner ve Joyce'u keşfettiğimde dumur oldum. Joyce'un "Dublinliler"i kısa hikâyelerin toplamından oluşuyor, ama hepsi birbirine bağlanıyor, aynen roman gibi. Bu, albüm yaparken de iyi bir mantık. Ayrı ayrı hikâyeler ama, bir arada bir bütünlük elde ediyorlar. Romanlarda ve karakterlerde iyi işlenmiş karakterler bulmak en az hikâyenin akışını kurgulamak kadar önemlidir. Olaylar gelişir, bir kriz çıkar, bir çatışma yaşanır ve sonra çözüm gelir. Bu hikâye akışı da evrensel bir durumdur, herkes de bu alışkanlığı sürdürme eğiliminde. Hikâyenin anlatımı da tabii ayrıca önemli.

Müzikal zevkinizin belirginleşmesinde neler etkili oldu?

Montana'daki izole yaşantının tuhaf bir avantajı vardı. Sadece büyük plak şirketlerinin yayınladığı albümlere ulaşabilmek mümkündü, bunların dışında bulduğunuz şeyler tanrının lütfu gibi gelirdi. Oregon'daki amcamın gönderdiği karışık kasetler kafamı çok açtı. Pixies'le, Mission of Burma'yla, Camper van Beethoven'la o sayede tanıştım. Yalayıp yutuyordum hepsini... Deneysel şarkılar yazan İngiliz Robyn Hitchcock'un yeri ayrıdır, onunla da amcam sayesinde tanıştım. Düzenlemelerini, melodilerini, Beatles ve Byrds usûlü popa yaptığı punk müdahaleyi seviyordum. Onun da her bir albümü bir kitabın bölümleri gibi oluyordu. Kendi Robyn Hitchcock kullanım kılavuzunuzu oluşturdunuz mu, gerisi gelir, her şey yerli yerine oturur, bir anlam bütünlüğü hasıl olur. Şarkı temalarında tutarlılığını inatla korudu Hitchcock. Albümlerine burun kıvıranlara aldırış etmedi. Kendine has bir eser yaratmaya, kendi mekânını, kendi sesini oluşturmaya çabaladı. Waterboys da önemlidir, onların büyük, hatta iri müzik yapma düşüncesinden çok etkilendik. Pek ruhanî biri sayılmam, Waterboys'un şarkı sözlerinin bazılarına da katılmam, ama en azından Mike Scott'un belli bir dürüstlüğü var. İhtiyaç duyduğu müziği yapan biri o. Van Morrison gibi, içinden geleni yapıyor...

Rock'un genellikle insanların yaşamlarına ayna tuttuğu söylenir. 19. yüzyılda geçen kurmaca şarkılarınızın böyle gündelik bir etkilenim yaratması beklenebilir mi?

Zannetmiyorum. Şarkılarımızdaki itirafları, monologları dinleyip de "tam da beni anlatıyor" demiyordur herhalde hiç kimse. *(gülüyor)* Ölü bebekleri anlatan bir şarkıyla özdeşleştirebilir misiniz kendinizi?

Son albümünüze adını veren "Crane Wife" ne anlatıyor mesela?

Japon folklöründen bir hikâye. Bir köylü bir gün yolda kanadına ok saplanmış olan bir turna bulur, oku çıkarır, turnayı iyileştirir. Birkaç gün sonra kapısında bir kadın belirir, kadını içeri buyur eder. Birbirlerine aşık olurlar ve evlenirler. Fakirdirler, kadın elbise dikip bütçeye katkıda bulunmayı düşünür. Ama bir şartla: Kadın dikiş dikerken adam ona bakmayacak. Bir süre sonra adam merakına yenilir ve kadına bakar. Kadının turna olduğunu görür, kanadından yolduğu tüylerden yapmaktadır elbiseleri, bu yüzden o kadar yumuşak ve güzeldirler. Ama adam ona baktığı için büyü bozulur, kadın yeniden turnaya dönüşür ve uçar gider... Bu hikâyeden bir ders çıkarmak zor, ama merakla, ihtirasla ilgili bir şeyler var burada. Bu hikâyeyi Yunan mitolojisine bağlayabiliyorum. Arada çağlar ve kıtalar var, ama hikâyelerin derdi ortak. Belli konuların ne kadar evrensel olabildiğini gösteriyor bu bize.

Genellikle eline gitar alan herkes şarkıya kendinden bir şeyler katar. Siz bunu yapmamayı nasıl başarıyorsunuz?

Benim de doğal eğilimim öyleydi, ama kendim hakkında enteresan şeyler söylemeye çalışma hevesinden erken vazgeçtim neyse ki. Harika bir dinleyici kitlemiz vardı ilk zamanlarda. Bir yaz boyunca Tavşan İni diye bir yerde salı geceleri çalmıştık, dinleyiciyi denemek ve risklere atılmak için çok uygun bir yerdi. Düşünün bir, yaz günü, bodrum katı, öğleden sonra cehennem sıcağı! Nihayetinde, bir allahın kulu mekâna düşmüyordu. Ortalama kitlemiz dört kişiydi. Ama bu dört kişi her hafta değişirdi. Pek takip edenim de yoktu ki, her hafta başka başka tipler geliyordu. Çıkıp söylemeyecektim de ne yapacaktım?

Joyce'un "Dublinliler"i kısa hikâyelerin toplamından oluşuyor, ama hepsi birbirine bağlanıyor, aynen roman gibi. Bu, albüm yaparken de iyi bir mantık.

Çeviren: **Şahan Nuhoğlu - Merve Erol**

GRINDERMAN

Nick Cave & The Bad Seeds'den dört çıkarsa ne olur? Hesap tamam, Grinderman olurmuş. Nick Cave, Jim Sclavunos, Warren Ellis ve Martyn Casey bu gürültü makinası için Bad Seeds'e ara verdiler, çalışma yöntemlerini değiştirdiler, şarkıları ortak yazmaya, doğaçlamaya yüklenmeye başladılar ve Grinderman'in kendi adını taşıyan ilk albümünü yayınladılar. Kare as bu yeni grubu anlatıyor...

JOHN LEE HOOKER ÖĞÜTME TESİSLERİ

Grinderman nasıl ortaya çıktı?

Jim Sclavunos: Aşağı yukarı "Nocturama" yayınlandığından beri bu düzenle çalıyoruz. Dört kişilik bir ekip olarak ilk defa o sıralar beraber çaldık. Aslen sekiz kişilik bir kadro olan Bad Seeds'den hayli farklı bir sound çıktı ortaya. Bu tarifi zor durum bizi heyecanlandırdı, bunun üzerine bazı Nick Cave solo konserlerine bu kadroyla çıktık. Bu hal bizi "Abattoir Blues / Lyre Of Orpheus" albümü için bir şarkı yazımı seansına sürükledi, bu da çok verimli bir süreçti.

Nick Cave: Doğu Avrupa'da bir hayvanat bahçesindeyken kafamıza dank etti: Bir grup olarak, bir grup ismiyle bir albüm yapmak iyi olacaktı, çünkü ürettiğimiz müzik bir grup müziğiydi, şarkıları da hep beraber yazıyorduk. Biraz düşündük ve olaya girdik, albümü kaydettik.

Grinderman (Öğütücü) ismi kimden çıktı, niye bu isim seçildi?

Cave: Grinderman'in bir sürü güzel yananlamı var, ama asıl olarak eski bir Memphis Slim şarkısı bize ilham verdi. "Grinderman Blues"du galiba şarkının adı, ama ben bu lafı bir John Lee Hooker şarkısında duymuştum. Başkalarının şarkılarını söylediği bir albümdü, bu şarkının da adı orada "Grinderman"di, ismi oradan aldık. Birden en uygunu bu gibi geldi, bir sürü şeye gönderme yapıyordu sanki. Bize de bu yaptığımız müzik sanki öğütülmüş gibi geliyor. Cinsel bir tarafı var bu müziğin, ritmlerde özellikle.

Grinderman'in çalışma koşulları Bad Seeds'dekinden farklı mı?

Cave: Evet. Bir defa farklı bir biçimde yazıyoruz, şarkının şekillenmesiyle kaydedilmesi aşağı yukarı aynı zamanda oluyor. Bad Seeds'in şarkı yazarı esas olarak benim, stüdyoya girdiğimizde kendimi emniyet içinde hissetmem gerekiyor. Bu grupla beraberken çok da böyle hissetmedim kendimi, stüdyoya girdiğimizde her şey kendi kendine yürüyecekti sanki. İki kayıt seansı yaptık. İlkinde hep beraber çaldık ve şarkıları ortaya çıkardık, ikincisinde ben bazı kelimeler ekledim, sözler üzerine biraz kafa yordum.

Martyn Casey: O spontan söyleyişler hep Nick bizi eğlendirmeye çalışırken kaydedildi.

Cave: Bad Seeds'deki işbirliğimiz hakikaten tamamen farklı bir kulvarda ilerliyor. Ben aslında Bad Seeds'in işleyişinden çok memnunum: Bir albüm yapmak üzere bir araya geliyoruz, sonra turne için buluşuyoruz, derken ayrılıyoruz ve herkes kendi yoluna gidiyor, başka projelere dalıyoruz. En başından beri, grupların genellikle yaptığı gibi yapmadık: Çoğu grup beraber çok vakit geçirir, birlikte çok fazla çalarlar, ama bizde bunun tam aksinin yaşanması bence Bad Seeds'in ömrünün bu kadar uzun olmasını sağladı. Biz birbirimizden ayrı vakit geçirebiliyoruz, ama çok uzun zamandır da birlikte çalıyoruz. Oturup jam yapmak, öylesine takılmak için biraz geç kalmışız, ama o da çok eğlenceli bir şey tabii.

'70'lerin cazcıları saatlerce çalarlar, çalarlar, sonra hakikaten hoşlarına giden bir bölümü kesip alırlar. "Electric Alice" şarkısı da biraz böyle bir yöntemin eseri.

Warren, sen de yazım aşamasında katkıda bulundun mu?

Warren Ellis: Birkaç senedir Nick'e internet üzerinden malzeme gönderiyordum. Tiyatro müzikleri yapmaya başladığımızdan beri ben de elimden geleni yapıyorum. Icelandic kumpanyasıyla "Woyzeck"i yaptık mesela, sonra "Metamorphosis" oyunu var. Çıkardığım işleri odamda kaydediyordum, uyarsa Nick de söz ekliyordu. Bazen iyi şeyler çıkıyordu, bazen de çıkmıyordu. En büyük katkım, her şeyden önce, sessizliği kırmak olmuştur herhalde.

Nick, sen bu albümde gitar çalmaya nasıl karar verdin?

Cave: Hem gitar çalıp hem şarkı söylemenin iyi tarafı şu: Şarkı söylemek istediğin an gitar çalmayı kesebilirsin, tabii arkanda senin çalamadığın yerleri çalabilen birileri varsa. Enstrümanlar genellikle boşluğa ihtiyaç duyarlar, ama vokal nadiren boşluğa ihtiyaç duyar. Aynı esnada gitar çalmak, vokale de bir katkı sağlayabilir hem. Rock, temelde gitar merkezli bir fenomen ve bu alanda ortaya çıkan işlerin bazıları hakikaten harika, ama bazılarını da dinlemeye katlanamıyorum, çünkü gitar hiç susmuyor. Blixa'da (Bargeld) sevdiğim de buydu, gitarın

20→

ekonomisine hakimdi, ne zaman çalacağını, ne zaman susacağını biliyordu. Ve bu durumdan çok mutluydu. Çalmadığı zamanlarda yani.

Albümün prodüktörü kim?

Cave: Nick Launay'la çalıştık, çünkü böyle katı, deliksiz sound'ları kaydetmekte mahir. Nasıl ses veriyorsanız, onu kayda geçirebiliyor. İhtiyacımız olan, sesleri kaydederken ve ayarları tutturuken basit, ama iyi iş çıkaracak biriydi.

Ellis: Evet, Nick aynı zamanda ilerlemeyi istediğimiz yönde bizi cesaretlendiriyordu da.

Albüm boyunca akan, şarkıları bir şekilde birbirine bağlayan bir tema var mı?

Cave: Öyle belli bir tema oluşturmaya çalışmadık. Bir şarkılar toplaması bu albüm. Ama en azından bir anlatıcının varlığından bahsedebiliriz. Şarkıların temaları da zaten 25 yıldır anlatıp durduğum temaların benzerleri.

Grinderman'in sound'u Nick Cave & The Bad Seeds'den belirgin olarak farklı mı sizce?

Sclavunos: Daha stüdyoya girmeden bu grubun Bad Seeds'de yaptığımız müzikten ve sound'dan farklı olduğunun farkındaydık.

Albüm "Get It On"la açılıyor. Bu parçanın özelliği ne?

Sclavunos: İlk şekillenenlerden biri bu parçaydı. Açılış için çok uygun bir patlama hali var şarkıda, distorsiyon tam oturuyor, çok güçlü. Ritmik olarak oturtmak biraz zaman aldı aslında, çünkü parça masif bir gürültü bulutu halinde. Dolayısıyla, albümün açılışı için çok uygundu.

Casey: Bir aşamada grup aynı halkada dönüp duruyordu, bir punk rock kaydı gibiydi, iş çıkmıyordu. Biz de bongoya başvurduk. Bu aralar içinde bongo olan pek şarkı yok.

Ellis: Nick'e gönderdiğim ve sözel olarak üzerinde çalışabileceğini söylediği ilk malzemeydi bu parça.

Albümün single'larından biri "No Pussy Blues". Onun özelliği ne?

Cave: Not defterime yazdığım milyonlarca şeyden biriydi, "cool" bir şarkı adı olacağını düşünmüştüm, ama bundan bir türlü bir şarkı çıkaramadım. Stüdyoda otururken not defterimi açtım, gözüme takıldı. Üzerinde düşünürken bir ritm akışı da çıktı ortaya.

"Electric Alice" de favori parçalarınızdan biri gibi görünüyor...

Ellis: Stüdyo mesaisinde ortaya çıkmış şarkılardan biri. İlk çaldığımızda "işte aradığımız sound" demiştik, o ana kadar çaldığımız hiçbir şeye benzemiyordu. '70'lerde cazcıların yaptıkları işlere benziyor biraz. Miles Davis çok kullanırdı bu yöntemi, "Get Up With It" ya da "Bitches Brew"da mesela. Saatlerce çalarlar, çalarlar, sonra hakikaten hoşlarına giden bir bölümü kesip alırlar. Bu parça da biraz böyle bir yöntemin eseri. Çaldığımız halinden sonra da pek bir şeyi değiştirmedik.

Sürekli plak yayınlamak pazarlama açısından bir kâbus haline geliyor. Ama öte yandan, hayat da çok kısa. Biz bundan sonra da Grinderman'i sürdürmek istiyoruz.

Cave: Zaten yapamazdık bunu da. Tekrar çalmayı denedik, ama asla o havayı yakalayamadık, şarkıda bizi ilk çeken şeyin yanına bile yaklaşamadık.

Sclavunos: Evet, çok basit bir parça, ama stüdyoda ilk ortaya çıktığı esnada olan şeyi tekrar ortaya çıkarmak gerçekten çok zordu.

"Depth Charge Ethel" şarkısı kimi anlatıyor?

Cave: Birthday Party yıllarında bizimle takılan bir kız arkadaşımıza selâmımız o parça. Gencecik, hayat dolu bir kızdı. Bir miktar söz yazmıştım, Grinderman seanslarında zihnimde dönüp duruyordu bunlar. Bu şarkıya hakkını vermek için binbir değişik şekilde çaldık, genellikle de hüzünlü bir blues üslûbunda çaldık, John Lee Hooker tarzında. Çaldığımız her şeyi de kaydettik. Sonra Warren aradı, çaldıklarımız arasından güçlü bir klavyenin olduğu sert bir parça bulmuş, telefonda dinletti, parçaya böyle de yaklaşabiliriz diye düşündük. Stüdyoya girip hemen kaydettik, harika bir duygusu oldu şarkının.

"Go Tell The Women"ın da farklı bir duygusu var...

Cave: İlk gitar denemelerimden biri o parça. Modern insana yönelik hicivli bir bakış var o şarkıda. Sözleri de, diğer bazı şarkılardan daha iyi işlenmiş. O da bir John Lee Hooker şarkısından esinlenerek yazıldı, veciz havasını da oradan alıyor.

Peki "(I Don't Need You To) Set Me Free"?

Casey: Bu parça bir jam kaydından çıktı, şimdi çalmayı imkânsız bulduğum bir bas dizisinden. Bir trans haline giriyorsunuz ve çalıyorsunuz, sonra tekrar dinleyince "nasıl yapmışım ben bunu?" diyorsunuz. Bu şarkı da böyle bir andan çıktı.

"Honey Bee (Let's Fly To Mars)" dünyadan el etek çekmek isteyen bir çifti anlatıyor...

Cave: Uzun zamandır yazdığım şeyler arasında belli bir tema varsa, bu dünyadan öyle ya da böyle kaçmak isteyen iki kişi hakkındadır. "Honey Bee", Mısır'dan kaçan Yusuf ve Meryem'in hikâyesi. Bir ironi payı da var tabii: Dünya belki o kadar da cehennem gibi bir yer değildir, mevcut halinden çok daha kötü bir yer olduğuna inandırılıyoruzdur belki.

Albümün diğer cephesinde melankoli var. Mesela "When My Love Comes Down" gibi şarkılarda...

Cave: Daha melankolik, iç gözlemlere dayalı parçaların da bir Grinderman albümünde bulunması bana elzem görünüyor. Bir defa, bunlar daha gürültülü parçalara yardımcı oluyor, onların enerjilerini görünür kılıyor.

Casey: Çalarken de zaten öyle çıkıyor. Jam yaparken gürültülü parçaları çaldıktan sonra kendimizi geri çekiyoruz ve tamamen farklı bir hatta giriyoruz, işin ilginçliğini koruyabilmek adına.

Cave: Albümün akışında kasıtlı ve temkinli bir acelecilik var. Bir parça, gürültülü haliyle diğerinin tepesine biniyor sanki.

Albüm "Lovebomb"la kapanıyor...

Sclavunos: Yıkıcı bir final. Sanki albüme bir bomba koyuyor ve dinleyeni havada asılı bırakıyor.

Grinderman için sırada ne var? Sadece tek albümlük bir proje mi bu, yoksa devamı gelecek mi?

Cave: Nasıl becereceğimizden tam olarak emin değiliz ama, All Tomorrow's Parties festivalinde çalacağız. İkinci albümü yapmayı da düşünüyoruz. Her zamanki sorunumuz, ya da benim her zamanki sorunum, bunca farklı şeyi yapmak için gereken zaman ve mekânı uydurmaya çalışmak. Ama bu sorun da genellikle endüstrinin yapısından kaynaklanıyor. Üç senede bir albüm yapmanızı istiyorlar, her şey buna göre ayarlanmış. Albümü yayınlayacaksınız, promosyona başlayacaksınız, turneye çıkacaksınız, sonra bir süre elinizi bir şeye sürmeyeceksiniz ve her şeye yeniden başlayacaksınız. Sürekli plak yayınlamak pazarlama açısından bir kâbus haline geliyor. Ama öte yandan, hayat da çok kısa. Biz bundan sonra da Grinderman'i sürdürmek istiyoruz.

Ellis: Daha demin aklımdan geçiyordu, "keşke bugün kayıt yapsaydık" diye.

Cave: Ben de bir an önce Bad Seeds kayıtlarına başlasak, biraz da o tarz yazıp çalsak diye düşünüyordum. Grinderman süreci çok faydalı oldu. İnsanlar alıp dinlese, ayrıca iyi olur.

Çeviren: **Merve Erol**

[AYŞE TÜTÜNCÜ]

Şehre panayır, panayıra caz, caza kan geldi. Karşımızda üç serbest-müzikçi: Piyanoda Ayşe Tütüncü, soprano ve tenor saksofonda Yahya Dai, bas klarnette Oğuz Büyükberber... İstanbul gecelerinden, Girit sokaklarından, şarkılardan, türkülerden, Bruegel tablolarından, Carla Bley'den, Piazzolla'dan, Debussy'den ilhamla besteler, doğaçlamalar... 2004 Kasımında dört kısa günlük stüdyo macerasının tutanakları geçen yıl "Panayır" adıyla yayınlandı. Ayşe Tütüncü Üçlüsü leyleği havada gördü, o gün bugündür dünyanın dört bir yanında festival festival dolaşıyorlar. Tütüncü'yü yakalayıp hal-hatır sorduk...

BARTOK SEVEN ÇOCUKLAR

"Panayır" güzel bir isim, aynı zamanda çok şey vaat ediyor. Albümün ismi nasıl ortaya çıktı?

Ayşe Tütüncü: Önce albümdeki "Panayır" parçasını yaptım. Genelde parçaların sonunu getirmeden adını düşünmem, sadece kod adları olur. Kendi kendime "bu parçada amma çok şey var" dedim, "çıfıt çarşısı gibi". Sonra birine parçayla ilgili bir şey anlatırken, ismini sordu. "Hani böyle sokaklarda olur" falan diye diye, kelimeye varmaya çalışırken "hani panayır kurulur ya" çıktı ağzımdan. O an bizim Mozaik'in eski afişi geldi aklıma: Gökhan Gürses'in Bruegel'in tablosundan hareketle çizdiği afiş. Orada birbirini boğazlayan iki kişinin yanında ip atlayan bir tip var mesela. *(gülüyor)* Önce müzik, sonra çağrışımlar geliyor. Soylu bir fikirle, "bir Bruegel tablosuna parça yapayım" diye yola çıkamazsın. Parça olur, sonra yediğin haltın neyle alâkalı olduğuna yavaş yavaş ayarsın. Albümün ismini koymaya sıra gelince şunun farkına vardım: Aslında o parçanın bütün zamana yayılış ve yapılış süreci albümün duygusunu da barındırıyor. Sanki albümün göz ağrısı "Panayır". Sessel hoşluk da arıyordum, sadece mânâ güzelliği yetmiyor. Az da olsa, "seninki daha ciddi bir albüm değil mi?" diyenler oldu, ama öbür his ağır bastı.

Müzik enstrümantal olduğunda, parçaya isim verdiğin zaman bir yandan da sözlü bir şey katmış oluyorsun...

Sadece seslerden ibaret bir parça için, mesela "Rusya'daki büyük depremi anlatıyor" demek garip. Her bir şeyi anlatıyor olabilir. Çağrışımlar yapar, bunlar dinleyene özgü şeylerdir: Saldım bayıra gitsin, çağrışsın dursun, kimse ona bir sınır koyamasın... Enstrümantal müziğin bestelenme ve dinlenme nedeni buyken, verdiğin isimle parçanın açtığı boyutları daraltabilirsin. Tehlike burada.

Albüm yapmaya koyulduğun ilk ânı hatırlıyor musun? Nasıl gelişti süreç?

2003'te, kendimi çok verimsiz hissettiğim bir dönem yaşadım. Elimde bölük pörçük yığınla eskiz, ama ortada ne kasaba var, ne köy, bu ne kepaze durum diye kendime kızıyorum. *(gülüyor)* Eskizler enstrümansız, havada duruyor. Melodi olarak varlar, ama o melodiyi kim çalacak? Her melodiyi her alete çaldıramazsın. Ama bir melodinin tek bir enstrümanı vardır ve illâ onu bulmalısın gibi bir durum da geçerli değil. Yine de mesela uzun sesleri olan bir melodiyi gitara veremezsin, çünkü o "dın dın dın" diye çalacağı için, melodinin değeri kaçar. O dönemlerde Oğuz (Büyükberber) ve Yahya (Dai) ile dönüşümlü çalışıyorduk. Piyano Perküsyon grubuyla çalarken, Oğuz'un olduğu bir gün, Yahya başka bir yerdeydi. Bis'te "Hasta Siempre"yi çalarken birden sahneye doğru yaklaşan bir soprano saksofon sesi duydum ve dedim ki, "aaa, iyi saatte olsunlar, ben artık gaipten sesler de duymaya başladım". *(gülüyor)* Alkış kopunca, baktım ki Yahya çala çala sahneye çıkmış. Oğuz da hemen "buyur abi" yaptı. İkisi altlı üstlü, iki nefesli, gayet şık bir şekilde birbirlerini besleye besleye çaldılar. O gece o ses o kadar hoşuma gitti ki. Ertesi gün, "yaa, ben salak mıyım" dedim, "bu adamların çalışını bu kadar iyi tanırken, hep beraber çalmak çok güzel olabilir". Alışıldık bir format değil, ama niye olmasın?

Caz tarihinde, iki nefesli bir piyanodan oluşan örnekler var mı?

Bayağı literatür taradım, bas klarnet, soprano saksofon ve piyanonun üçlü biçiminde bir aranjmanına rastlamadım. Piyano ve soprano saksofon var, bas klarnet ve piyano da var, ama üçünü bir araya getiren bir albüm bulamadım. Bu üçlünün bir özelliği de şu: Herkes hem eşlikçi, hem solist, hem de bas seslerin çalgıcısı olabiliyor. Bir parçanın içinde roller de değişebiliyor. Üçümüzün arasında sürekli bir ritmik paslaşma oluyor. Herkes her şeyden mesul. Çalarken de insanı çok eğlendiren bir şey bu.

"Çözün Onu!" parçasında böyle eğlenceli bir doğaçlama var.

Ortada hiçbir şey yoktu, odaya girdik, Oğuz bir şey attı, sonra sesler birden bulaşıcı hastalık gibi

Çok literatür taradım, bizimki gibi bas klarnet, soprano saksofon ve piyanoyu bir araya getiren bir albüm yok. Bu üçlüde herkes hem eşlikçi, hem solist...

ürer hale geldi. Böyle tümüyle serbest şeyler, çalarken aniden ortaya çıkıyor. Ama mesela "Carla'nın İkinci Tangosu"nda bir bölümü bir nevi füg üslûbunda çalmaya karar verdik. Bu durum, notasal bir hazırlık gerektiriyor.

"Carla'nın İkinci Tangosu" marifetiyle Carla Bley'in "Reactionary Tango"su, "Çeşitlemeler" albümünden sonra "Panayır"a da sızmış. Mesela hâlâ bitmemiş Carla Bley'le...

Bir takım parçalar insanın hayatına giriyor, hep çalmak istiyorsun. "Çeşitlemeler"de başka bir grup sesi var. Buradaysa, tabiri caizse, daha yuvarlak bir ses var. İki nefesli ve bir piyano, hiç vuruşlu alet yok. Eski bir parçayı bu gruba göre düzenleyip tekrar yapmak hoş olmaz mı diye düşünüp "bu hareket Carla'ya uyar" dedim. Tekrar yapmamın bir nedeni de, bir parçanın değişik şekillerde düzenlenebileceğini göstermek.

Carla Bley ne ifade ediyor sizin için?

Çok muzır bir müzisyen olarak görüyorum kendisini. Çok tuhaf tınlayan müzikler yapabilirken, diğer yandan da, insana alışılmış bir şey dinliyorum rahatlığı veren lirik müzikler çıkarabilen birisi. Bu ikililik benim hoşuma gidiyor.

"Tıpkı Zeynep"in Zeynep'i kimdir?

Şu "Zeynebim" türküsü vardır ya... Ama bunu söylemesem, bu parça o parçadan çıkmış demez kimse. İronik olsun diye öyle koydum adını. Fi tarihinde "Zeynebim" türküsüne düzenleme çalışması yapmıştım, o fikirlerden ivme buldum. Sonra çok şey değişti, ama o türküye benzemeyen bu haliyle dalga geçercesine "Tıpkı Zeynep" dedim.

Parçada uzun havaya benzer bir durum karşımıza çıkıyor, oradan kuzey cazına atlanıyor.

Tema zaten folklorik. Sonuçta bu isim bir nevi türküye teşekkür etmek gibi. Yani kendisi gitti, ama bize miras bıraktı.

Türkülerle ilişkin nasıl? Zaten senin müziğin yıllardır dünyanın çeşit çeşit türkülerinden beslenmiyor mu?

Son yedi-sekiz yıldır türkülerin birer nimet oldukla-

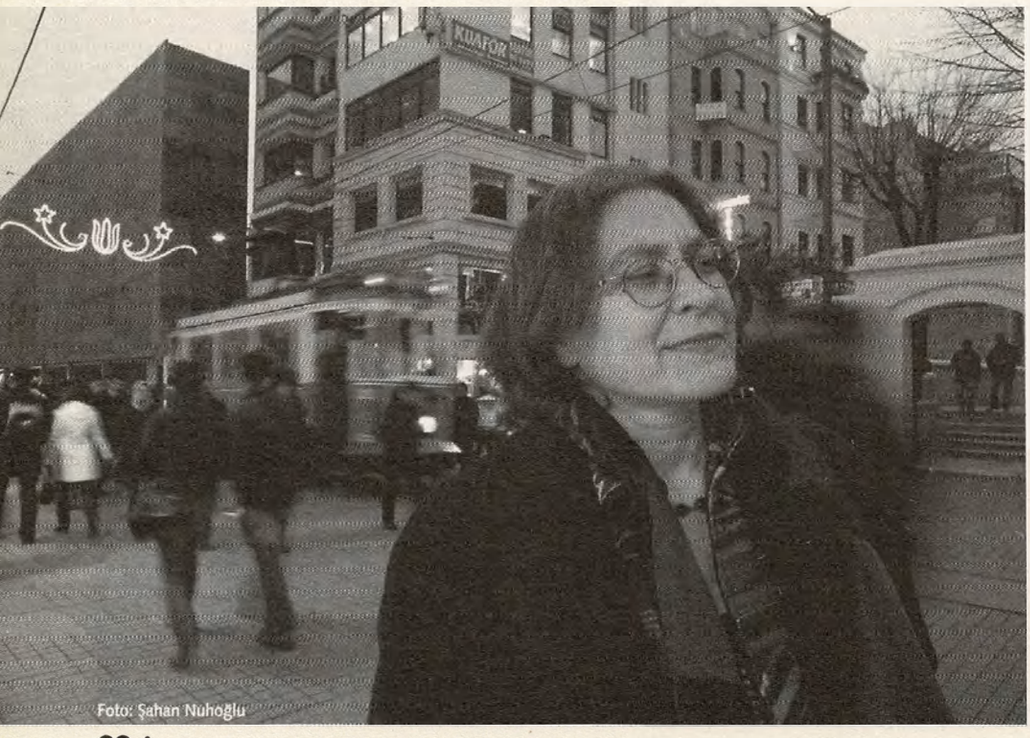

Foto: Şahan Nuhoğlu

rını hissetmeye başladım. Bu zevki ne zaman edindim diye düşünüyorum. Hem türküye sadık kalan hem de türkünün içinde yer aldığı yeni müzik biçimine bağlı bileşimin zevki ne zaman geldi bana? Sekiz yaşında piyano öğrenirken, Béla Bartók'un çocuk şarkılarını çalarken, o kadar zevkli gelmişti ki. Çünkü ritmler sürekli değişiyor. İnanılmaz zengin çeşitlemeler var.

Aslında hep aynı ritmler zihnimizin işleyişine ters, hızlı hızlı akan düşüncelerimizle çelişik bir durum değil mi?

Öyle gibi... Kim bilir, belki de insanda hem düzensizlik hem de düzen ihtiyacı vardır. Piyano öğrencilerimde gördüm ki, Bartók'u ya çok seviyorlar ya da katiyen sevmiyorlar. Bartók standart gitmiyor, gitse belki çoğu severdi. Sevenlerse onda ki muzırlığı seviyor.

Muzırlıkta tekinsizlik de yok mu?

Elbette var, her an her şey olabilir.

"Girit'e Mektup"a geçelim: Bir ada güzellemesi.

Başka Yunan adalarına da gittim, ama Girit'te başka bir hal var. Albümün kitapçığında bahsettiğim dedelere, ninelere, küçüklüğümden hatırladığım nur yüzlü, gül yüzlü, akça pakça insan tipine aynen rastladım.

Ailende var mı Giritlilik?

Yok. Albümden öyle anlaşılıyor galiba. Öyle anlaşılmasında bir sakınca yok. Tek sakınca, doğru olmaması. Giritli olunmasına itirazım yok. *(gülüyor)* Ama bizde Egelilik var, Ege müzikleri, Yunan müzikleri beni çok etkiliyor... Girit müziği de beni heyecanlandırdı, Girit müziği Yunan müziğinden biraz daha değişik. Bu müzikte öyle bir akış var ki, melodinin ilk kısmının son sesi zannettiğimiz ses, aslında devamının ilk sesiymiş gibi hep. Şu cümle başta deli saçması gibi gözükse de, bunu gösterebilmek için uydurmuştum: "Bugün okula giderkendimi pek iyi hissetmemetle buluşmayı istedimdik ayakta vallahanaları sulamamak cezaevine kapatmışlar" gibi mesela. *(gülüşmeler)*

İklim de etkiliyor müziği. Mesela hızlı, canlı Karadeniz müziği bölgenin coğrafi özelliklerine de bağlanır. Giritlilerin müziğini nasıl tarif edersin?

Genelde Ege'deki için çok jestli bir müzik diyebilirim. Jestli müziğe bir örnek de tangodur. Aksanları müzikte belli bir salınım yaratan, müziğin siluetini çok hissettiren bir müzik. Müzikteki hareket çok dobra dobra, net jestlerle anlatılıyor tangoda. Ege müziğinde de böyle bir şey var. "Girit'e Mektup"un melodisini orada öğrenmiştim ve o zamandan beri çalarım. Ama orada telli alet müziği olarak duymuştum. Ben piyanoyla çaldım, nefesliler de işin içine girince başka oldu. Daha güzel demiyorum, ama çok değişik bir yorum. Her ikisini de duysanız, "aaa, ne kadar yakışmış" dersiniz... belki. *(gülüyor)* Parçaya isim ararken, "onlardan bize bir melodi geldi, bizden bir mektup gitsin" dedim.

"Çukulata Renkli Şarkı" da çarpıcı isimli şarkılardan biri.

O da isimsiz bir melodi olarak çalındı. Parça üzerine muhabbet ederken, Yahya "bu parçaya ciddi isim olmaz, hafifmeşrep bir isim koymalı" dedi. Hani orkestra yazın gelmiştir, "şimdi sevenler için çalıyoruz, çiftler sahneye" *(ekolu söylüyor)* durumu. Önce "Sevenler İçin" olsun diye düşündü, sonra da "Çukulata Renkli Şarkı" olabilir dedi, o anda karar verildi. Bu da Sezen Cumhur'a bir selâm oluyor. Meğer Sarp Maden'in "Çukulata Renkli Parça" diye bir şarkısı varmış. Ee, birkaç kişi birden selâm yolluyoruz.

"Soledad" yorumu nasıl girdi albüme?

"Soledad" da bana yıllardır eşlik eden bir parça-

"Panayır"ın kadrosu: Ayşe Tütüncü, Oğuz Büyükberber ve Yahya Dai

dır. Çok değişik zamanlarda dinlemişimdir, zaten Astor Piazzolla'yı bir dönem sabah-akşam dinliyordum. "Soledad" üçlü için düzenlediğim ilk parçadır. İstediğim format, soprano saksafon, bas klarnet, piyanoydu genelde, ama "Soledad"ı da yapsak diyordum, çünkü o zaman iki koyu alet olur, bu da bu albümün kendi çeşitlemesi olur. Hep nefeslilerin biri incede, diğeri kalında ya, bir parçada da, ikisi de kalın sesli olsun istedik. "Soledad" bize bu imkânı verdi.

Bu ara ciddi bir festival trafiğiniz var. Kasım ortasında Londra Caz Festivali'nde de çaldınız...

Londra'da iki buçuk konser verdik. Orada festivale ilk kez katılan gruplar iki kez sahne alıyor. Yarım olan tanıtım konserini de bizim CD'nin satıldığı Fowles isimli bir kitapçıda verdik. O dükkânda değişik CD'lerin olduğu biliniyor, bir de konsol piyano var. Herkes alışık zaten, hep birileri tanıtım konserleri yapıyormuş. 50-60 kişinin halıda, yanımızda diz çökerek veya piyanonun arkasında durduğu 35 dakikalık bir konserdi.

Biraz sokakta çalmaya benziyor. Piyano pek izin vermiyor buna galiba...

Keşke İstanbul'da da böyle minik tanıtım konserleri yapsak. Ülkemiz piyano açısından biraz kesat. Gerçi ummadık yerlerden piyano çıktığı da oluyor. Bir kez Gürcistan'a, Tiflis'e gitmiştim, adımını atsan piyano çıkıyor karşına. Lokanta, kitapçı, kumaş mağazası... Eski püskü, akortsuz da olsa, geleneği var demek ki. Türkiye'de de eskiden böyle bir şey vardı, ben hatırlıyorum, evlerde kimsenin çalmadığı piyanolar olurdu mesela. Bir özlemin cevabı gibiydi: "Piyano aldık, koyduk, valla çok hoş duruyor." *(gülüyor)* Ama tabii göz var izan var, pahalı bir alet bu, flüt değil ki. Gerçi piyano elinde kalmaz, alırsın, iki yıl sonra aynı değere satarsın. Tabii ki bizde her köşe bucakta piyanonun neden olmadığını soruyor değilim, ama olsaydı hoş olurdu.

Her tarafta piyano olması, aletin üst sınıflara ait görülme halini de kırar sanki.

Piyano Tiflis'te lüks göstergesi değil, sadece piyanoya ihtiyaç duyulduğunun, hayatın bir parçası olduğunun göstergesi.

Sizin büyüdüğünüz evde var mıydı?

Yedi yaşımda alındı, sonra hep oldu. Zaten piyano evde olmazsa öğrenemezsin, hep çalışman gerekiyor, kimseye de dadanamazsın piyano çalışacağım diye.

Nasıl karar vermişler peki?

Gitara başlatmışlardı beş yaşımdayken, gitar hocası da "yeteneği var, seviyor, ciddiye alın" demiş. Ciddiye almanın yolu piyano. Zaten annem dünden razı, gençliğinde piyano çalmış bir kadın.

Sebastian Merrick, Roll'un ocak sayısındaki yazısında Türkiye'den müzisyenlerin dünya müziği saflarındaki azlığına işaret ediyordu, ama sizin Londra Caz Festivali'nde çaldığınızı da unutmuyordu. Türkiye dışında çalmak nasıl bir şey? "Türkiye'nin gururu" durumu oluyor mu?

(gülüyor) Öyle bir duygu değil. Bu ara çok zor bir konu bu. Geçen gün bir gazeteci çok dürüst bir şey söyledi, "haftaya Hollanda'ya gideceksiniz, ülkemizi temsil edeceksiniz" dedi. Sonra durdu: "Belki de temsil etmeyeceksiniz, sizin kendinizi nasıl hissettiğinizi bilmiyorum ama, bir yandan da temsil etmiş olacaksınız." Bu ibare benim çok hoşuma gitti. Tabii ki ülkemi temsil etmemek gibi bir saçmalık değil, ama bir yandan da "ben çıkartma yapıyorum, şimdi Hollanda'yı fethedeceğim" gibi bir durum da hiç değil. Ben olduğum

Carla Bley çok tuhaf tınlayan müzikler yapabilirken, diğer yandan da, insana alışılmış bir şey dinliyorum rahatlığı veriyor. Bu ikililik benim hoşuma gidiyor.

şehri, İstanbul'u çok seviyorum, ama Mardin'i, Kars'ı, Bursa'yı da çok seviyorum. İnsanın yerini yurdunu sevme duygusu zaten ona ait bir şeydir, onun ayrılmaz bir parçasıdır. "Ben kendi nefesimi seviyorum" diye bir cümle olur mu mesela? Zaten senin o. Dolayısıyla insanın ülkesini sevmemesi diye bir şey niye olsun ki, senin bir parçan o, ya da sen onun bir parçasısın. Hollanda'ya giderken, kapıda ülke sevgimi ve kültürümü bırakıp içeri girmiyorum tabii ki. Hep birlikte Hollanda'ya giriyoruz. *(gülüyor)* Zaten bu kültürden damıttığımız her şey izleyicilere aktarılıyor. Temsil nedir ki? Ama eğer birileri doğallıkla temsil ettiğin şeyleri temsil etmemeni isterse veya birileri de zaten doğallıkla temsil ettiğin şeyleri illâ temsil etmene vurgu yaparsa, işte o zaman sorun başlar. Yoksa ben doğal olarak sevdiğim ve soluduğum her şeyle bir temsiliyet ilişkisi içindeyim.

Hollanda'da İKSV'nin düzenlediği "Turkey Now" Festivali, Türkiye'yi temsil etme iddiasıyla dü-

3. KargART Performans Günleri

BEDENek

02 - 27 Mart 2007

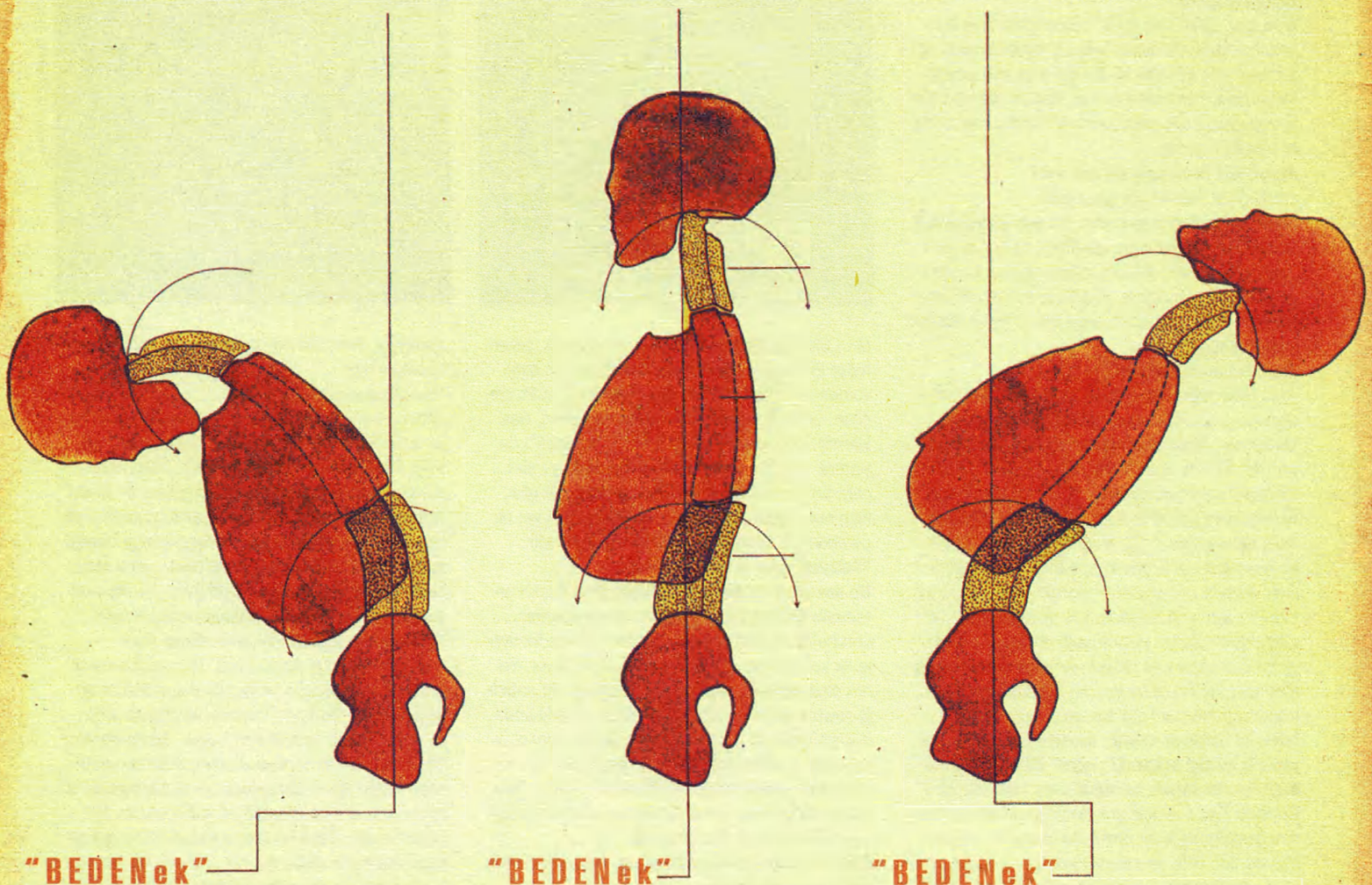

"BEDENek"

Müzik Performansları:
2 Mart Cuma Saat: 20.45 **Islak Köpek** / **Müzik Performansı**
3 Mart Cumartesi Saat: 20.45 **Teoman Madra** / **OYUN İÇİNDE OYUNLAR** (Games Within Games)
10 Mart Cumartesi Saat: 20.45 **Betty Ween** / **Oda Popu**

"BEDENek"

Sergi:
17 Mart Cumartesi - 27 Mart Salı 2007
Anastassia Zlatapovskia / Ayda Nuroğlu / Aylin Kalem / Aynur Yıldırım / Candaş Baş / Ceren Karaçayır / Ceyda Ağırkol / Çağla Cömert / Mihran Tomasyan / Nadja Tsulukidz / Özlem Gök / Sevim Tuncer
Açılış Kokteyli 17 Mart Cumartesi Saat: 18.30

"BEDENek"

Çağdaş Sahnelemeler Serisi / garajistanbul co-pro.
19 / 26 Mart Pazartesi Saat: 20.00
Tuğçe Tuna / " BU DÜETİN ADI DA BU OLSUN. / EKO/KODLAMA / TAMAMLAYICI"
İlyas Odman / "CAMADIMLAR"

20 / 27 Mart Salı Saat: 20.00
Handan Ergiydiren Özer - 22 / 11 / "BEN DE EVE DÖNMEK İSTEMİYORUM." / Bedirhan Dehmen (BGST) & Şafak Uysal [laboratuar]/ "GÜNEŞLİ PAZARTESİ"

kargart

Kadife Sokak No:16 Kadıköy İstanbul T: 0216 330 31 51 F: 0216 346 55 46
www.kargabar.org info@kargabar.org www.kargart.org info@kargart.org

garajstanbul

Tomtom Mahallesi Yeni Çarşı Caddesi, Kaymakam Reşat Bey Sokak No:11/A 34433
Galatasaray - Beyoğlu, İstanbul (Tel : 0212 244 44 99) (Fax: 0212 244 22 90)
www.garajistanbul.com

SKY TURK hayallere VISA ZIP TRENDSETTER BUSINESS CHANNEL bant

zenlenen bir festival, Londra'dakiyse bir caz festivali. İkisini karşılaştırabilir misiniz?
Londra'daki festivalden davet aldık, çünkü kendimizi tanıtmıştık oraya. Ben çeşitli festivallere yaptığım yeni şeyleri yollarım. Londra'da konsere gelen yaklaşık 200 kişinin yüzde 15'i orada yaşayan ve geleceğimizi haber alıp sevinerek gelen, eskiden Türkiye'de yaşamış izleyicilerdi. İKSV ve Hollanda ortak yapımı olan diğer festivalde 350 kişi varsa, yüzde 40'ı Türkiye'den Hollanda'ya gitmiş olan Türkler, Kürtler, Ermenilerdi tahminimce. Konserden sonra izleyicilerle buluştuğumuzda, bize çok eğlendiklerini, sevdiklerini söylediklerinde, bunun nedeninin müziğin sürprizli olması, standart olmaması olduğunu düşünüyorum. Bartók örneğindeki gibi.

Londra Caz Festivali'nde verdiğiniz konserle ilgili Guardian'da çıkan yazıda, seslendirdiğiniz "Doğu-Batı kompozisyonlarına" vurgu yapılıyordu. Bu Doğu-Batı sentezi kavramı bir noktadan sonra kifayetsiz gözükmüyor mu sana?
Eskiden bu beklentiden sıkılırdım. Ama şimdi düşünüyorum da, bir insan dünyanın burasında, kalkıp da hık demiş Amerika'nın burnundan düşmüş bir müzik yapıyorsa, kulağı sağır filan mıdır acaba? Bu beklentiyi doğal karşılıyorum bu nedenle.

Girit müziği şöyle: "Bugün okula giderkendimi pek iyi hissetmemetle buluşmayı istedimdik ayakta vallahanaları sulamamak cezaevine kapatmışlar."

Gittiğin ülkelerde seninle yapılan söyleşilerde neler soruluyor?
Kabaca, buradaki müziğin makamî oluşuyla, Batı müziğinin makamî olmayışıyla ilgili bir sürü soru... Türkiye'de müzik yapmanın yeterince serbest olup olmadığı soruluyor. "Sansüre takılıyor musun?" diye soruyorlar. "Piyasa sana yeterince olanak sağlıyor mu?" "Bu tür müzikler Türkiye'de ne kadar kabul görüyor?" "Kadın müzisyen olarak kendinizi ifade edebiliyor musunuz?.." Tabii ki "Türkiye'de caz? Nasıl yani?!" diyenler de oluyor.

"Çeşitlemeler" ve "Panayır" arasında neler dinledin?
İki yeni müzisyen keşfettim: Moldavyalı Mikhail Alperin ve Yugoslavya illerinden Bojan Z. İkisinin de müziğinde, bir yandan nereli oldukları hissi ışıldarken, bir yandan da çağdaş caz piyanisti oldukları hissediliyor. Ayrıca Kafkas, Kürt, Ermeni, Laz, Gürcü, Mısırlı, Acem, Afgan, Balkan, Arap müziği etrafında dolandım. Onların ortaklıklarını, ayrıştıkları yerleri keşfetmek çok zevkli oldu. Bütün bu büyük havzada olan her şeyin izdüşümlerinin Anadolu'da canlı canlı bulunuşu da bana çok hoş geliyor.

İçinde yüzdüğümüz siyasî sorunları da müzikten yola çıkarak anlamaya çalışabilir miyiz acaba? Çünkü istesek de, istemesek de bir aradalar...
Geçen gün bir yerde oturuyorum, üzgünce bir şey düşünüyordum. Birden bir mey sesi geldi etraftan. O kadar da kederli ve huzurla çalıyor ki, düşüncelerimin o şekilde aktığı sırada oradan mey sesinin gelmesi biçilmiş kaftan oldu. İçimdeki karmaşaya karşı, "dur dur, halledeceğiz onu" der gibi bir işlev gördü. Anadolu müziğinde ve Anadolu'daki Ermeni müziğinde meyin, yani duduğun vazgeçilmez bir yeri var. Belki de keder belli bir haddi aşınca yatıştırıcı bir şey çalınması gerekmişti. Kurmayabilirdim bu bağlantıyı, ama o sesi nimet bildim, aklıma bunlar geldi.

Hrant Dink'in öldürülmesinin ardından yaşadığımız günler, seni müzikal anlamda tetikleyen bir duygu yarattı mı?
Çok yoğun duyguları anında bir şeye çevirmek çok zor. '99'da, depremden sonra bir ay kadar müzik dinleyemedim. Dinlersem beni ne kadar içine alacağını, direncimi kıracağını bildiğim için yüzüne bakmadım müziğin. Bir ay sonra çok dikkatli seçimlerle, örneğin Bach dinleyerek başladım. O dönemde bir hata yapıp Neşet Ertaş'tan "Zülüf Dökülmüş Yüze"yi dinledim. "Bir kazma al bir kürek aman aman / Mezarımı kaz gayrı" diye gidiyordu sözleri. Şiş gibi saplanıyor insana müzik sonuçta. Böyle dönemlerde müzik zor. Müzisyen olarak o hissin ağırlığı altında ezilebilirsin. 22 Ocak'ta konserimiz vardı. Hrant Dink öldürülmüş, konser ne alâka, ertesi gün de cenaze törenine gideceğiz. O gün konserde, Erivan'dan topladığım müzikler içinden bir ninni seçtim, onu çaldık. O gün kimse gelmez sanıyordum, ama her kafamı kaldırdığımda yeni birilerini gördüm. Herkes, "yine de geleyim" demiş.

1983'te Mozaik kurulalı beri politik tavrınızda neler değişti?
Aslında şu tavrım hiç değişmedi: "Müzik bir slogan değildir." Ama güzel sloganlar olabiliyor, o başka. "Geçerse tezkere, Tayyip gitsin askere" güzeldi mesela. 1983'te de bunları böyle hissediyordum. Öte yandan insan yaş aldıkça kendini daha iyi tanır hale geliyor. '83'te biz "Ölümden Önce Bir Hayat Vardır" repertuarını yaptığımızda, bir sürü kültürden, dilden halk şarkısı ya da şehir şarkısı almışız, George Benson da var, 17. yüzyıldan Rus şarkısı da var. Peki bu kültürden, bu halktan ne var diye baktığında, sadece Bülent Ortaçgil'in "Kediler"ini koymuş, ama yeterince iyi düzenleyemediğimizi düşünüp çıkarmıştık. Şimdi böyle bir repertuar yapıyor olsam, bu yöreden, bu kültürden çağdaş biçimde düzenlemek üzere neleri almam gerektiği konusunda hiç güçlük çekmem. O zamanlar kendi kültürünü bilmeme durumu vardı. Mesela o Mozaik kaseti dinletilse, grubun dünyanın neresinden olduğu anlaşılmaz, ama bugün aradan yıllar geçmiş, "Panayır"ı dinlettiğin zaman bir fikir verir... Yaşadığın her şeye sahip çıkmanın kendisi politik bir tavırdır.

Hiç panayıra gittin mi?
Az da olsa gittim. Yazları Erdek'e giderdik. Hâlâ aklımda: Bir çocuk koşarak deniz kenarındaki yazlık gazinoya geliyor, bağırıyor: "Caz geldi, caaaaaz!" Herkes toparlanıyor, oraya gidiyor. Ama caz denen şu: Bir şarkıcı, Ajda Pekkan'ın aranjmanlarını söylüyor. O sırada birden gezici hokkabazlar geliyor, boydan boya pijama desenli takım elbiseleri var, komik komik şapkalar, takma bıyıklar falan. Uzun tahta bacakları var, binip yürüyorlar. Sonra hokkabazlardan bir tanesi koşuyor, elinde çok ağır bir bavul getiriyor, numara yapıyor zannediyoruz. Derken pat diye bavulu açıyor, içinden hoop, üçüncü bir kişi çıkıyor: Bir palyaço!.. Herkes çılgınlar gibi alkışlıyor. *(gülüyor)*

Söyleşi: **Çiğdem Öztürk - Ayşegül Oğuz**

EFSUN

Gitar-bas-davul terkibinin yanına neler konmadı şu dünyada? Ama her şeyi benimserdik de, kanunda şöyle bir durak-sardık herhalde. O tiz bu basa, o süs bu ham meyvaya nasıl oturacak? Valla, olursa bu kadar olur. Efsun'un, gitarıyla, darbukasıyla da becereceği Türkiye işi rock, kanunla kıvamına iyice gelmiş. İlk albümü "Duy Sesimi"yi geçtiğimiz aylar-da çıkaran Efsun'un iki demirbaşıyla, Beyoğlu barlarından bugünlere geçen günleri konuştuk...

TÜRKAN ŞORAY ENTRİKALARI

Birlikte müzik yapmaya ne zaman başladınız?

Özer Dönerkaya: Akustik bir gitarım vardı, '90'ların başında üniversiteye girdiğimde Pandora diye bir cover grubu kurduk. Oldukça sert şeyler çalıyorduk. Müzikal zevkler şekillenmeye başlayınca, 1996 yılında repertuar ve duruşumuzu değiştirmeye karar verdik, yeni bir vokal arayışına girdik. Gülay, o zamanki davulcumuzun okul arkadaşıydı. Kendisi şu andaki davulcumuzun da okul arkadaşı!

Gülay Boyalar: Bizim okuldan davulcu çıkıyor yani... *(gülüyor)*

Özer: Pandora'nın davulcusu, "bizim okulda bir kız var, vokal yapıyor, ama tarzı farklı, bir rock grubu deneyimi yok" dedi. Onun gelmesiyle Cranberries gibi kadın vokal ağırlıklı yeni bir repertuar belirledik.

Gülay: Ama hiç Alanis Morisette çalmadık! Üniversiteye geldiğimde genel kültüre meraklıydım. Sadece müzik değil, tiyatro, sinema, resim, her şeyin peşinde koşuyordum. Bir şekilde elime gitarı aldım ve tek gitarla şarkılar çalıp söylemeye başladım. Bar performansları yaptım. Bob Dylan, Neil Young söylüyordum mesela ve repertuar seçimimi yaparken "birileri bunları dinler mi acaba" diye düşünmüyordum. Ne seviyorsam onu çalıyordum. Bu tavır, zamanla beğenilmeye başlandı. Okulda da bazı performanslar yaptım. Aynı zamanda Devlet Tiyatrosu'nca sahnelenen "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" oyununda korist dansçılık yapıyordum. Bunların arasında okul uzayıp durdu, ama sonunda bitirdim ve mühendisliğin yanısıra reklam, cingıl ve seslendirme yaptım. Bir yandan müzikten yakayı sıyırmaya çalıştım aslında, ama o beni bırakmadı. Bir gitme gelme hali yaşadım, Özer gibi tek bir hat üzerinde olmadı bu yolculuk. Onun kararlılığı, tanıştıktan sonra benim bu hatta kalmama yol açtı belki.

Özer: 1998'di galiba, Gülay'la Pandora olayını bitirdik. O zamanlar özendiğimiz müzikler vardı, '90'ların alternatif rock şarkıları mesela... Onlar gibi şarkılar yapmaya çalışıyorduk. Ben bir yandan başka gruplarla cover projelerine de devam ediyordum. O dönemde Gülay'la devamlı bir şeyler ürettik ve bunları hep bilgisayara kaydettik. Giderek özgün işlere yöneldik. "Bu nedir, biz kimiz, ne yapıyoruz" gibi sorular sorduk birbirimize ve dört-beş sene süren bir arayışa girdik.

Gülay: O süreçte yaptığımız şeyleri dinlerken, öykünmenin ötesinde, bunların ruh sıkıcı olduğuna karar verdim. Kötüler demiyorum ama, kendi yaptığım şeye dayanamadığımı fark edince "bunu insanlara nasıl yaparım" dedim. Hem ben keyif almalıyım, hem dinleyen keyif almalı. '90'lar kaotik, hepimiz nihilistiz, o tür eğilimler hep taşıyoruz, ben hâlâ taşıyorum belki ama, bu eğilimler yaptığımız işe de birebir yansımalı mı ya da bu kadar mı derin dibe batmalı derken kafamızı kaldırmaya başladık. Bu, müziğimize yansıdı ve ayaklarımız yere basmaya başladı. Özgün bir şey üretmeliydik. Mühendislik yapıyordum; severek okumuştum ve severek yapıyorum. Ancak iyi bir şey yapacaksam mühendislikten vazgeçerim. Açıkçası, insanların benim sesime ya da müziğime müthiş ihtiyaçları olduğunu düşünmüyorum. Sanat bu, kendinizi sunuyorsunuz ve kabul ettiriyorsunuz. Benim kararlılığa ihtiyacım vardı. Yaptığım işi daha çok sevmem ve kendimi onun içinde doğru tanımlamam gerekiyor. Bu ancak Efsun şarkıları oluşmaya başlayınca gerçekleşti.

Özer: Bu üretim süreci bir kapanma sonucu gerçekleşti aslında. 1998 - 2004 arasında kendi kapılarımızın ardında kıvamı bulmaya çalıştık. Bulmasaydık, çıkmayacaktık. Ama bulduğumuza inandığımız için 2004 yılında bunu bir gruba çevirmeye karar verdik ve grup elemanlarını aramaya başladık.

Diğer elemanlarla nerde, nasıl buluştunuz peki?

Gülay: Albüm çıkartırız, hemen büyük konserler başlar diye düşünüyorduk başta. Ama öyle bir şey olmadı. Gerçek bir grup elemanı bulma konusunda çok sıkıntı çektik. Yoksa iyi müzisyen etrafta çok, ama yol arkadaşlığı edecek, gerektiğinde aynı masada oturarak barda içkini yudumlayabileceğin ve sohbet edebileceğin insanlara ihtiyacımız vardı. Bu süreç uzayınca bir arkadaşım bana bir öneri getirdi ve Cihangir'deki Kahve 6'da küçük bir topluluğa Özer'le kendi şarkılarımızı çalmaya başladık. Oradan MyMoon'a geçtik. Bu arada, önce Ethem (Uysal) bize katıldı. Sonra arkadaşımız Cem ve onun İzmir'den arkadaşı Tuna (Erden) geldi. Birlikte çaldığımız ilk gece bir kanuncu gelip "ben sizi çok sevdim, çalmak istiyorum" dedi ve grubu kurmuş olduk.

Özer: Kaç sene boyunca oluşturamadığımız grup iki hafta içinde oluştu diyebiliriz yani. Dışarı çıktık, kapıyı açtık ve onlar geldi.

Efsun müziği neredeyse kanunla simgeleniyor şimdi. Başta bunu öngörmemiş miydiniz?

Gülay: Kanun partisyonları yazılmıştı, ama biz o sesleri sample'la alırız, klavyeyle hallederiz diyorduk. Yücel Kokşa gelip şarkıya önceden yerleştirdiğimiz kanunu çaldı.

Özer: Bilgisayarda bu partisyonların bir kısmını ud için yazmıştım. Ritm ve arpej gerektiren çift gitarlı durumlarda arpejleri ritmle harmanlayarak melodiyi uda ya da kanuna devretmiştim.

Gülay: Bir de hiç beklemediğimiz

Rock barlarda insan alır rakısını, rock dinlerken ayakta demlenir, ama bunu "çok acayip bir şey yapıyorum" diye yapmaz. Biz bu durumun müziğini yapıyoruz aslında.

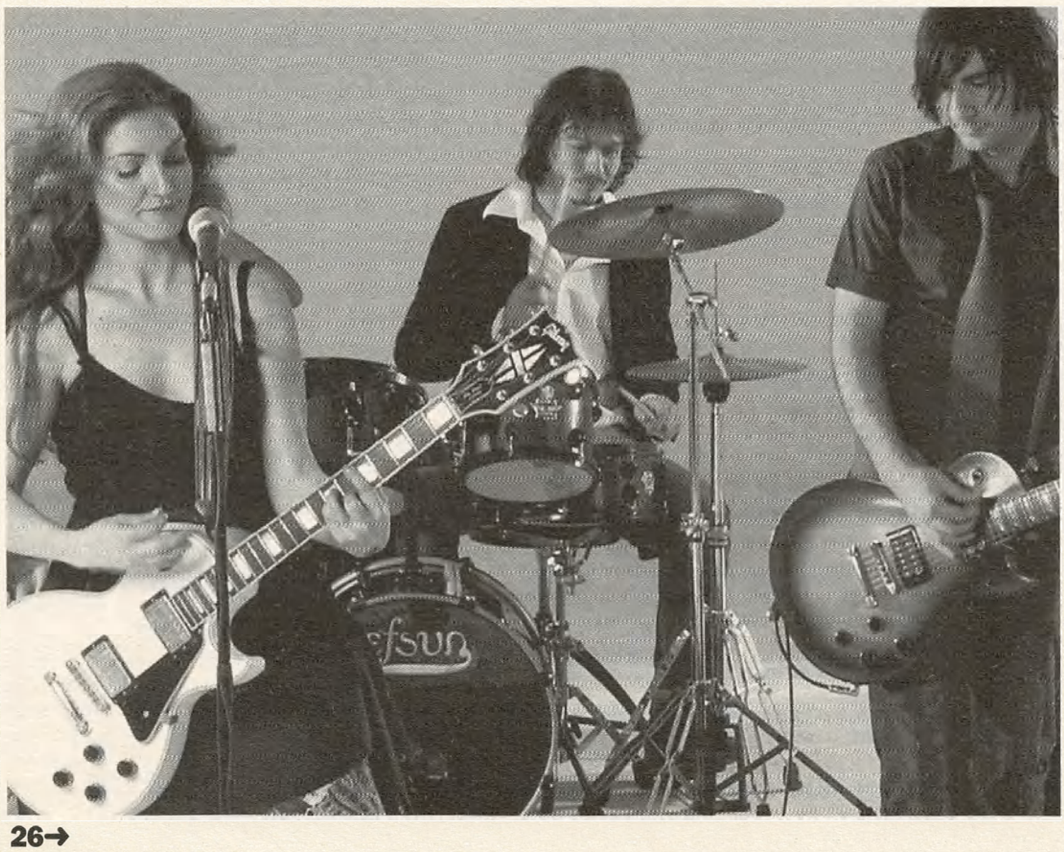

bir şey oldu ve iki tane perküsyoncu geldi. MyMoon'da sahneye yedi kişi çıkıyorduk, neredeyse seyirci kadar kalabalıktık. Bir grupta iki perküsyon olunca ritmlere ilgi arttı. Yaptığımız cover'ları da bu belirledi. Çıktığımız yolda sürekli bir değişim söz konusu aslında. Sonrasında Hayal Kahvesi sahnesine çıktık ve ilk rutin profesyonel işimiz başlamış oldu. Bir buçuk sene her pazar orda çaldık. "Kanun koymuşlar, çok iyi fikir" gibi şeyler söyleniyor şimdi, ama biz hakikaten proje bazında yaklaşmadık olaya. Kendi müziğimizi oluştururken mutlaka buraya ait bir şeyleri içine katalım istedik. Batı müziği bana şablon gibi geliyor; köşeli bir müzik bu. O köşeleri eğriltecek bir şeye ihtiyacımız vardı, bunu da ancak müziğimizle yapabilirdik. Düşünsenize, adam iki nota arasını dokuz eşit parçaya bölüyor ve inanılmaz eğrisel bir şey çıkıyor ortaya. Bu, bizim hareket tarzımızı da ifade ediyor.

Müziğinizi tanımlarken "caz, ama türkü" diyorsunuz. Nasıl oluyor bu?

Gülay: Emprovize zamanlarımız var, orada serbest bırakıyoruz müzisyenleri...

Özer: Cazda da kontrol var. Biz zaten emprovize müzik yaptığımızı hiç iddia etmedik. Cazla türkü arasındaki geçişi belirtirken amacım müzikal bir yaklaşımdı. Armonik bir durumdu yani. Son dönemlerde bunu yapan az gruptan biriyiz. Bir gitarist olarak Özdemir Erdoğan'ın sanat müziğine yaklaşımı çok güzel. Onun caz armonisiyle alaturka yorumlaması benim gibi pek çok kişiye örnek oldu. Denemeler hep yapıldı, arada beğenmediklerim de oldu. Mesela çoksesli sanat müziği denemeleri yapıldı, ama buna bence hiç gerek yoktu... Ama Özdemir Erdoğan zorlama değil. Gitar çalıyor ve alaturka nağmelere standart akorların olmayacağını çok iyi biliyor. Bunun için de caz armonisine giriyor. Cazda bir akor klasik üç notadan oluşmuyor, kimi zaman altı notaya kadar çıkıyor. Buna bastığınız zaman da alaturkaya tekabül eden bir şeylere denk geliyorsunuz. Batı müziği içinde bence alaturkaya en yakın müzik caz, ben de bizim müziğimize Batı müziği üzerinden böyle girebiliyorum.

"Caz, ama türkü" deyince bizim de aklımıza Özdemir Erdoğan gelmişti. Erdoğan'ın en hüzünlü şarkısı bile aslında güler yüzlü, ama en neşeli şarkısında da bir hüzün var gibi geliyor bize...

Gülay: Blues duygusuyla örtüşüyor işte... Yaptığımız işten sıkıldığım dönemden söz ederken anlatmak istediğim buydu. Şimdi yaptığımız müzikte ne kadar hüzün olursa olsun, alttan gelen bir gülümseme hissediyorum ben. Bir göz kırpma ya da alay hali belki... İnsanlara da bu duyguyu geçirdiğimizi düşünüyorum. Altyapısı karışık olsa da, dinlendiğinde çok sakin, rahat akan ritmik, bir müzik olarak algılanıyor bizimkisi. Türk ritmleriyle de barışığız. Bu da bir kavram kargaşasına yol açtı: Bunların müziği rock mu, değil mi diye soruldu mesela... Bizim müziğimizi ya çok beğeniyorlar ya da hiç beğenmiyorlar zaten. Kemik bir hayran kitlemiz var, ama diğerleri de tepkisiz kalamıyor. En güzeli bu bizce. Hiç olmazsa bir tepki oluşturuyoruz insanlar üzerinde...

Gülay: Bir de sahne performansımızı daha rock bulup albümü yumuşak bulanlar var. Ama bu da klasik bir şey; Depeche Mode albümlerinde de bu var zira...

Özer: Türkiye'de Türk müziği enstrümanlarını kullanarak alternatif kalmak bana saçma geliyor. Ana hat olarak Batılı bir tarz belirleniyor ve bu hattın dışında kalırsan alternatif oluyorsun.

Alaturkayla aranız nasıl?

Özer: Çocukluğum boyunca plak dinledim. Evde 45'likler vardı, abimle birlikte kendi radyo programımızı yapar, bunları kasete kaydederdik: "Şimdi size Zeki Müren'den şu şarkıyı çalıyoruz..." *(gülüyor)* 45'likler bizim elimizde harap oldu. Babamızdan az azar işitmedik.

Kaç doğumlusun?

Özdemir Erdoğan'ın sanat müziğine yaklaşımı çok güzel. Alaturka nağmelere standart akorların olmayacağını çok iyi biliyor. Bunun için de caz armonisine giriyor.

1973. Plak dönemine yetiştim. Benim hayatımda aileden gelen böyle bir alaturka yoğun dönem oldu. O kültürü bilirdim.

Ailede müzisyen var mı?

Yok, ama müziksever çok. Müziğe yatkınlık da var. Ailede müzisyenlik geçer akçeli bir meslek olmadığı için o duvarı kırmak bana düştü.

Sende durum nasıl peki?

Gülay: Hiç aram olmadı alaturkayla. Ailede dinlenirdi, ama ben ilgilenmezdim. "Dış kaynaklı müzik" dinlerdim hep. *(gülüyor)* Çok sonraları, türkü kanalından dinlemeye başladım bizim müziğimizi. Mesela Bob Dylan çaldığım dönemde Azeri türküleri ve Ege türküleri de çalardım. Ya da "Blowin' In the Wind"i Ruhi Su yorumuyla söylerdim sahnede... İstanbul türküleri dinleyerek alaturkaya geçtim. "İstanbul 1925" diye bir CD yayınlanmıştı, o çok etkili oldu. Perihan Altındağ'ı o

albümle tanıdım. Daha önceden avam bulduğum seslere kendimi yakın hissetmeye başladım. Safiye Ayla'yı ve sesim yakın olmamasına rağmen Müzeyyen Senar'ı çok sevdim. Ondan sonra da söylemeye, koma basmaya ve bundan keyif almaya başladım. Eskiden alaturka söylemeye kalkıştığımda Özer dalga geçerek bakardı bana, o kadar uzaktım olaya! Ama çalışan başarıyor demek ki... *(gülüyor)* Usûlünce söylediğim iddiasında değilim, ama artık çok severek söylüyorum. Standart bir alaturka okuyucu olmayı istemiyorum, o zaman işin anlamı kalmıyor. Bazen sahnede sanat müziği söylüyoruz, o distortion gitarların arasında sesimi duyurabilmem için mutlaka bir adap değişikliği yapmak gerekiyor. Hislerimizle çalıp söylüyoruz diyelim. *(gülüyor)* Kanun da bizi çok rahatlatıyor elbette.

Özdemir Erdoğan gibi, sizin de gitarınızda alaturka bir hava var ama...

Gülay: Ben de gitaristim, buna rağmen bazen Özer'in ne çaldığını çözemiyorum. O akoru nasıl basıyor, o ses nasıl çıkıyor? Kendine has bir yaklaşımı ve çalış stili var. Bu da bizim müziğimizde çok etkili.

Özer: Sahnede şef pozisyonluğu biraz da bana düşüyor. Ellerle, kollarla, vokalle değil de, bazen müzikle yapmak gerekiyor yönlendirmeyi. Giderek bir çeşit iletişime dönüşüyor bu. Bunun için teknik altyapıya barlarda çalışarak sahip oldum, sonra bu çalış stilini düşünsel bir boyuta getirmek istedim. Barda çok değişik şeyler çalıyorduk, '80'ler popu da vardı aralarında, trash de... Bunları çalarken deşifre yeteneğim gelişti. Alaylı bir tavırla yaptım ne yaptıysam.

Gülay: Aslında hepsinin temelinde Led Zeppelin, Pearl Jam, Radiohead tarzı çalış var. Farklılık, bu çalışın bizim alaturka duyguyla karışmasından kaynaklanıyor.

Özer: Page - Plant'in Mısırlı müzisyenlerle yaptığı "No Quarter" albümü çok etkilemiştir beni. '90'larda geçirdiğimiz dönüşüm biraz da bunun sayesinde oldu. "Başka bir şey" yapmak gerektiğini anladığımız zamanların az öncesiydi.

Gülay: Bizdeki rock barlarda insanlar rakı içer mesela. Alır rakısını, rock dinlerken ayakta demlenir, ama bunu "çok acayip bir şey yapıyorum" diye yapmaz, içinde vardır o. Biz bu durumun müziğini yapıyoruz aslında. Varolan bu duyguyu, belki de çelişkiyi müziğimize yansıttık. Bazen sahnede çok oryantal oyunların oynandığı anlar da oluyor, o akşamki dem belirliyor bunu.

Repertuarınız çok geniş ve ilginç zaten: Rolling Stones da çalıyorsunuz, Zeki Müren de... Bir yanda "One More Cup of Coffee" dururken, diğer yanda "Çav Bella" var mesela.

Gülay: Beni sahnede en çok etkileyen müzisyenlerden biri Manu Chao. Adamın çok devrimci söylemleri var, ama bir yandan da çok fena gaza getiriyor, eğlendiriyor insanı. Bizim de yapmak istediğimiz, hayal ettiğimiz bu belki de. "Çav Bella" çalarken bunların aslında insanın içindeki coşkuyu çıkartmaya yönelik müzikler olduğunu unutmuyoruz. Sulandırmıyoruz da. Bizde söylemci müzikler ya çok sert marş ritimlerinde yapılır ya da yere bakan, insanı kanırtan bir ağlaklık var-

dır. Oysa dünyayı değiştirmek enerji ister, kıvam ister, coşku ister. Bunun için de müzikal anlamda pozitif ve coşkulu olmak gerekir. Bizim parça seçimlerimizde de hep bu düşünce devreye girdi.

Efsun adını nasıl koydunuz?

Özer: Mimarlıktan gelen, isim ve konsept koyma, çerçeve çekme gibi bir takıntım var benim. Bunları yapmadan kendimi o işin içinde hissedemem. Efsun ismini ben bulmadım ama. Kahve 6'da çalarken sahneye isimsiz çıkıyorduk. Orası Scrabble falan oynanan bir mekân, dolayısıyla bir sürü sözlük var. Aldık bir gün elimize bir sözlük, karıştırmaya başladık. Şu olsun, bu olsun derken, birinin ağzından Efsun çıktı. Bende anında lambalar yandı, hemen Gülay'a söyledim. Bu kadar tartışmadan sonra hemen kabul edilmesi şaşırttı beni, ama herkesi hemen susturabildiğine göre iyi bir isim diye düşündük.

Gülay: Dinleyiciler de çok sevdi ismimizi. Bütün Efsun'lar mail atıyor, çok hoşlarına gidiyor. *(gülüyor)* İster istemez ismin bir etkisi oluyor. Kırılmış Kiremitler koysaydık ismimizi, yine etkilenirdik.

Özer: Onu açıklamak daha basit olurdu ama: Damda yürüyorduk, kiremitler kırıldı, bunu bulduk...

Efsun'un "eskimişlik" anlamı da varmış... Sizin alaturkaya yönelişinizi simgeliyor belki bu da.

Gülay: Bu güzelmiş bak!

Engin Günaydın'ın stand-up gösterisinde yer aldınız bir ara. Bu buluşma nasıl gerçekleşti?

Gülay: Hayal Kahvesi'nde çalarken Engin bizi dinlemeye gelirdi. Zamanla aramızda bir arkadaşlık doğdu. Beyoğlu Ses Tiyatrosu'nda yaptığı gösterilerin bir kısmına katıldık. İlginç oluyordu, seyircinin bizden haberi yoktu, perde açılıyordu ve biz söylemeye başlıyorduk. Kendi şarkılarımızı söylüyorduk ve çok güzel tepkiler alıyorduk.

Albümü oluşturan şarkılar ne zaman ortaya çıktı? Hayli eski şarkılar galiba bunlar...

Gülay: Evet, aralarında altı-yedi yıllık, hatta daha eski şarkılar bile var. En eski şarkımız herhalde "Gel". En yenisi de "Kördüğüm", ama o da albüm çıkmadan iki yıl önce falan yapılmıştı. Çoğu şarkı sahne üzerinde pişti. Sahnedeki tavı albüme aktarmaya çalıştık.

Şarkılar hazırsa, albüm için niye bu kadar geciktiniz peki?

Gülay: Açıkçası, insanlar üstümüze atlayıp "size albüm yapalım" demedi. Bir yandan şarkılar hâlâ pişiyordu, diğer yandan da müzik piyasası krizdeydi. Birkaç teklif aldık o dönem, ama şirketin "yapıyorum" demesiyle yapması arasında bile bazen çok uzun zamanlar geçebiliyor. Bir de biz yönlendirmeye açık değiliz, eğilip bükülemiyoruz. Bu nedenle kendi işimizin prodüksiyonunu da kendimiz yaptık. Bir prodüktöre teslim olsaydık, belki çok popüler olurduk, ama onu seçmedik. Çünkü bu teslimiyeti kabul ettiğiniz zaman benim saçımdan kapaktaki duruşa kadar her şey değişiyor. Biz bunu istemedik. Bu da yapımcıları korkuttu.

Özer: Bir yapımcı, albüm çıktıktan sonra şöyle bir soru sordu: "Bu kapak çok rock olmuş ama içinden başka bir şey çıkıyor. Neden insanları yanlış yönlendiriyorsunuz?"

Ideefixe'de birisi sizin müziğiniz için "hafif Batı menşeli Türk rock musikisi" demiş...

Özer: Ben de şöyle tuhaf bir şey şöylemişim: "Türk müziğinin dramatik yapısını caz armonisiyle zenginleştirip rock'la dinamize ettik!" Saçmalamışım yahu... *(gülüyor)*

Gülay: Bunu bir kerede söyleyebilene ödül veriyoruz. *(gülüyor)* Bir gazete de fasl-ı rock denmişti bizim müziğe. Hatta Santana'yla Hacı Arif Bey arası diye tarif eden var. Hoşumuza gidiyor elbette bunlar.

Peki herkes Efsun'un bir grup olduğunun farkında mı? Sana Efsun Hanım diyen oluyor mu mesela?

Gülay: Çok oluyor. Sitede ziyaretçi defterine şöyle yorumlar yazılıyor mesela: "Efsun, şarkıların çok güzel, sen de çok güzelsin!" *(gülüyor)*

Piyasada adı "Efsun" olan bir albüm daha var, farkında mısınız? "Dünya İslam Müzikleri"nin toplandığı bir albüm bu...

Gülay: Evet, sonradan gördük. Bizim albüm tanıtımımız daha çok İslâmcı gazetelerde çıktı, bununla ilgili olabilir bak bu.

Albüme adını veren "Duy Sesimi", töre cinayetlerinden bahsediyor...

Gülay: Hikâyesini anlattığım kız 13-14 yaşlarında ve 45 yaşında, kendinden büyük çocukları olan bir adamla evlendiriliyor. Bir av tüfeğini ağzına dayıyor ve intihar ediyor. Bunu bir ana haber bülteninde izleyip çok etkilendim ve o şarkıyı yazdım. Beni dehşete düşüren, çocuk tabir ettiğimiz bir insanın böyle bir şey yapmasıydı. Düzenleme falan yapmadık bu şarkıya, ben tek gitarla çalıp söyledim. Albümün içinde ayrıksı bir durumu var bu yüzden. Sonradan albümün adı olarak belirledik. Sesimizi kısıp oturamayız, gözümüzün önünde oluyor bu olaylar ve seyirci kalamıyoruz. Oradaki insanları yargılayamayız belki, ama yeni yetişen insanların üzerinde şarkılarımızla bir etki yaratıp basınç oluşturabiliriz...

Manu Chao'nun çok devrimci söylemleri var, ama bir yandan da çok fena gaza getiriyor, eğlendiriyor insanı. Bizim de yapmak istediğimiz, hayal ettiğimiz bu belki de.

Sizin şarkılarınız bir yandan çekingen, içe dönük şarkılar, diğer yandan da hep bir direnç var sanki...

Gülay: Birkaç okumalı şarkılar yapmayı seviyoruz aslında. Dışarıdan bakınca sakin ve hoş gelsin, içine girince öfke, enerji, mutluluk, hiperaktiflik, delilik saçsınlar istiyoruz. Türkan Şoray filmlerinde hep utangaç görünür, ama en olmadık entrikaları çevirir ya, bizim şarkılar biraz da ona benziyor işte... *(gülüyor)*

Söyleşi: **Murat Meriç**

nefes

acının sesi siner hane duvarlarına, iç çekişleri içkili babaların, çocukların bilmeden ağlayışı,

yavrusunu son kez öpen bir annenin sönmüş feryadı

odalara sığmaz bir şehrin kederi, yol bulur sulara dağılır geceleri,

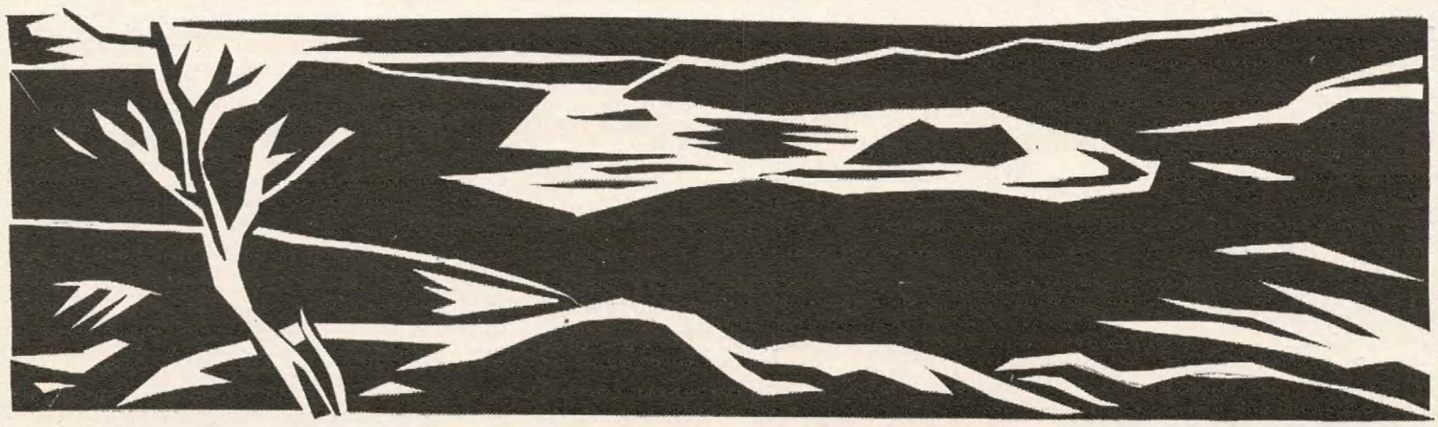

çorak tepelerde, kurumuş dalları yoklar yoklar rüzgâr, kuzeyli bir kavalcının ılık nefesi

MIKA

Grace Kelly sayesinde

İngiltere'nin yeni popstar adayı piyanosuyla geldi. Elton John'dan Freddie Mercury'ye uzanan hatta ilerleyen Mika, "Life In Cartoon Motion" albümüyle dikkat çekiyor...

Müziğe nasıl bulaştın?
Küçük yaşımda çok sert Rus bir şan hocam vardı. Ondan öyle korkardım ki, müzikten kopmak benim için imkânsız hale geldi. Universal şirketinden bir adama Kensington'daki bir otelin lobisinde şarkı söyleyerek plak anlaşması yaptım. Koca Londra'da piyano bulabildikleri tek mekân bu oteldi galiba. Benden ziyade, adam için rahatsızlık verici̇ydi.
Beyrut doğumlusun, değil mi?
Evet, yarı Lübnanlıyım. '83'te Beyrut'ta doğdum ve sadece bir yıl sonra savaş yüzünden şehirden kaçmak zorunda kaldık. Çoğu aile gibi kendimizi Paris'te bulduk. Birkaç yıl sonra da Londra'ya geçtik. Burası yuvam. Paris'ten daha sıcak bir yer.
İngiliz müzik endüstrisi seni kolay kabullendi mi?
İlk günlere nazaran daha iyiler. Melodik olduğum için indie camiası tarafından ticarî bulundum ve dışlandım. Yaptığım iş konusunda tamamen cahilim. Cehalet mutluluktur ne de olsa.
Freddie Mercury ve Scissors Sisters'la karşılaştırılmana ne diyorsun?
Mercury'yle karşılaştırılmak ürkütücü. Adam tam bir deha. Kendimi asla onunla karşılaştırmayı düşünmem. Scissors Sisters'a gelince... Eğlenceli ve koltuk kabartıcı bir mukayese. Beni Barbara Streisand'ın gençlik dönemiyle kıyaslamadıkları için şük-

retmem gerek herhalde.
Gençliğinde kimleri dinliyordun?
Eğilimim hem sanatını icra eden hem de kendi prodüktörlüğünü yapan isimlere: Örneğin Prince!
"Grace Kelly" şarkısını, müzik endüstrisindeki bir takım insanlara karşı bir küfür olarak yazdığını söylemişsin. Neden?
Bu heriflerin çoğu, insanı bir plak anlaşması karşılığında kendini temsil etmeyen şarkılar yazmaya zorlar. Ben de "alın bakalım" deyip, "Grace Kelly"yi yazıp herkese gönderdim. Tabii hiçbir yanıt gelmedi. Ama bir yıl sonra bu şarkı sayesinde plak anlaşması yaptım. İronik, değil mi?
(Contactmusic, Independent, çev: Ogan Güner)

FEMI KUTI

Yeni Afrika'ya şarkılar

Afrika'nın efsane ismi Fela Kuti'nin oğlu, babasının yolundan ilerliyor...

Hayatın Nijerya'nın çalkantılı politikasıyla iç içe geçmiş durumda. Müzik yapmaya nasıl fırsat bulabiliyorsun?
İlk albümümden bu yana 12 yıl geçti. Son albümüm daha olgun ve zengin.
Ülkede seçimler yaklaşıyor...
Son beş yıldır bana her türlü iftira atıldı. Demokrasiye şans tanımamakla suçladılar beni. Bana deli dediler. Karım beni terk etti. Ama sonuçta kendilerini küçük düşüren, politikacılar oldu.
Başkan Obasanjo'nun desteklediği Umaru Yar'Adua hakkında ne düşünüyorsun?
Kimsenin diğerinden farkı yok. Yolsuz-

luk diz boyu. Yoksul insanlar hâlâ ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Ne su var, ne yol, ne hastane. Obasanjo üniformasını çıkarınca ülkeye demokrasi geldiğini zannettiler. Artık politikayla ilgilenmek istemiyorum. Söyleyeceğimi söyledim ve fikrimden vazgeçmeyeceğim.
Genç nesiller ne hissediyor?
Avrupa ve Amerika'yı cennet zannediyorlar. Havaalanına indiler mi hayatları kurtulacak zannediyorlar. İş öyle değil tabii. Ama Hollywood filmi seyretmekten hayal dünyasına kapılmış durumdalar. Otuz yıllık Hollywood bombardımanından sonra bu hale geldik.
2 Face, Ruff Rugged, Raw, Styl Plus ve Sunny Neji gibi yeni nesil Nijeryalı sanatçılar da bu imajı beliyorlar mı?
Nijerya'da elektrik olduğunu ve geceleri sineklerin saldırısına uğramadıklarını iddia ediyorlarsa, bırakın etsinler. Gerçek çabuk öğrenilir. 11 yaşındaki oğlum da bunları dinliyor. Kapatmıyorum müziği. Nasılsa gerçek bu şarkılarda anlatılanlar gibi değil. Yaptıklarını engellemem, ama destek de olmam.
Bir yandan politikadan bunaldığını söylüyorsun, ama diğer yandan elinden geleni ardına koymuyorsun...
Henüz pes etmedim. Ama artık daha sakin ve temkinliyim. Eskiden tehlikeyi gördüğüm için öfkeliydim. Şimdi babamın kurduğu tapınakta ücretsiz konserler düzenliyorum ve elimdeki az parayla mümkün olduğunca çok öksüz çocuğa yardım etmeye çalışıyorum. Çocukları seviyorum ve vaktimi onlara vakfediyorum. Yirmi yıl sonra bu çocuklar yeni Afrika olacaklar.
Tekrar evlenmeyi düşünüyor musun?
Hayır, sevgililerim yeterli.
Sevgililerin mi?
Ne sandın? Babamın 27 karısı vardı. 27 kadınla nasıl başa çıktı, allah bilir.
(Uncut, The Dish, çev: Ogan Güner)

OZRIC TENTACLES

İranlı bir halıcı gibi

'90'ların Pink Floyd"u diye anılan zamane psikedelikçileri, 31 Mart'ta Balans'ta çalacak...

Grubun ismi hayalî bir kahvaltılık gevrekten geliyor. Nasıl bir tadı, kokusu olurdu bu gevreğin acaba?
Ed Wynne: Herhangi bir şey olabilirdi, ama içinde saklı lezzetlerin keşfedilebileceği hoş bir şey olmasını arzu ederim. Zihin açıcı, enstrümantal bir müzik yapıyoruz; dünyada ters giden şeylere çözüm üretmeye değil de, gündelik hayatın tesellisi olmaya çalışıyoruz.
Geride kalan çeyrek asırda grubun hayran kitlesi nasıl bir evrim geçirdi?
Yeniyetmelerden ihtiyarlara kadar hep çok geniş bir kitlenin ilgisine mazhar olduk. Ülkeden ülkeye farklılar gösterdi tabii. İtalya hep bir başka oldu. Çok farklı sınıflardan birçok insan izlemeye geliyor konserleri.
Amerika'da grubunuz daha çok doğaçlama sahnesine yakın gösteriliyor.
Bu kulağa hoş geliyor. Progresiften daha az süslü. Ama progresif olduğumuzu zannetmiyorum. Progresiften insanların ne anladığını tarif etmek de zor. Progresif, pek çok insanın anlayamadığı entelektüel müzik anlamına gelmeye başladı: Sofistike, elitist, zor müziklerle pek aramız yok.
Biz insanların eşliğiyle, eğlenerek derinleşmeye çabalıyoruz. Genellikle parçaların sonunda kaptırmacaya bırakırız kendimizi. Sololar gider gittiği yere... Yazılı olmayan bir kurala uyarız bu arada: Eğer grup elemanlarından biri bir hata yaparsa, bunu birkaç defa tekrar ederiz ki, insanlar faça verdiğimizi anlasın. O andan itibaren o yan-

ış notalar artık her neyse ona yeni bir başlangıç verir. Tıpkı desenlerini daha hususileştirmek için hep küçük bir hata izi bırakan İranlı halıcılar gibi.
Müziğinizdeki etnik unsurların kaynağı ne?
Müzik yapmaya başlamadan öncesine dayanıyor. Favorilerim Hint ve Arap müziği. Etnik enstrümanları Batı enstrümanlarına tercih ediyorum neredeyse. Koto mesela, nefis bir çalgı, parçanın tonunu ayarladığım gibi kendimi kaybediyorum. Hayret verici bir sesi var; büyük olasılıkla Japonlara böyle gelmiyordur. Gitarları da esas enstrüman gibi değil de, parçanın bünyesini oluşturacak bir doku gibi kullanıyoruz.
(Sound On Sound, Vermont Review, çev: Şahan Nuhoğlu)

RADIO DEPT.

Direnişçilere hürmeten

Geçen sene "Pet Grief" adlı ikinci albümlerini yayınlayan İsveç-Malmölü üçlü, Sofia Coppola'nın "Marie Antoinette" filminin soundtrack'ine katılarak isim yaptı. 30 Mart akşamı Babylon'da çalacaklar...

İsminizi araba teypleri satan bir dükkândan almışsınız. Arabayla giderken müzik dinlemeyi seviyor musunuz?
Johan Duncanson: Araba kullanamıyorum, ama araba, tren ya da otobüste giderken müzik dinlemeyi seviyorum. Ama ismimizi bu yüzden seçmedik. Radyocu dükkânı hikâyesi tümüyle yalan. Asıl hikâye şu: Martin ve ben bir süre Norveç'te balık temizleme işinde çalıştık –İsveç Polonyalı işçileri sömürdüğü gibi, Norveç de İsveçli işçileri sömürüyor! Norveç'te daha çok para kazanıyorsun; planımız orada altı ay kadar kalıp albüm çıkarmaya yetecek kadar parayla eve dönmekti. Cumaları, iş çıkışı yevmiyelerimizi aldıktan sonra bir grup

Norveçli herif pusu kurmaya başladı. Yolda durdurup paramızı almak için bizi tartaklıyorlardı. Ama bunu ancak iki kez başarabildiler. Çünkü balık fabrikası yakınında bir saklanma yeri keşfettik. Kendimizi değil de, parayı saklamaya karar verdik. Eski, terk edilmiş bir binaydı bu. II. Dünya Savaşı zamanında Norveçli direnişçilerin korsan radyo kurduğu bir üsmüş. Orada o zamanlardan kalma günlükler ve dosyalar bulduk ve zamanla bir şekilde kendimizi onlara yakın hissettik. O yüzden İsveç'e dönünce grubun adını Radio Department koyduk, Norveç direnişçilerine hürmetimizi göstermek istedik.
Diyelim, müziğinize bir tamlama yakıştırmak istiyoruz, hangisini tercih ederdiniz? "Tencere tava orkestrası" mı, yoksa "yatak odasında kaynayan şurup popu" mu?
İkisi de değil aslında. Biz daha çok "kendin pişir, kendin ye" formatına uyuyoruz.
Hangisini daha çok takdir ediyorsunuz: Sofia Coppola mı, Marie Antoinette mi?
Valla, tam olarak bilemiyorum.
En son hangi filmi yarıda bıraktınız?
Sık sık yapmak istediğim bir şey bu. Son iki Luc Besson filmini de yarıda bırakıp çıktığımı anımsıyorum. Onun filmlerine karşı ayrı ve tutku dolu bir nefret besliyorum.
Abba parçaları yorumlamanın –herhalde kusursuz oldukları için– imkânsız olduğu düşünülür. Size uyar mı bir Abba cover'ı?
Abba'dan nefret ediyorum, ama iyi melodileri var birkaç tane. Bence örneğin Magnetic Fields onları çok daha iyi yorumlayabilir.
Dünyadaki en iyi ses kime ait sizce?
Tracey Thorn'a.
En hüzünlü parçanız hangisi?
"You and Me Then?"
Mutluluğu tarif edebilir misiniz?
Hayır.
(Söyleşi: Müge Turan)

LISA GERMANO

Zen, kedi ve şarap

John Mellencamp'in kemancısı olarak tanıdığımız şarkıyazarı Germano, "In The Maybe World" adlı yedinci albümünü yayınladı...

Yeni albüm, kayıp ve ölüm hikâyeleriyle dolu...
Gittikçe daha karanlık biri haline geldiğimi düşünenler var, ama öyle değil. Müziğimi kendime acımak için yapmıyorum. Bu şarkılar, aynı bir çocuğa zorlukların üstesinden gelmesi için masalların yardım ettiği gibi işe yarıyor. Bu trajediler hakkında bir şeyler karalarken, aslında onlarla pozitif bir biçimde baş etmenin yolunu arıyordum. Bu yüzden de onlara ölüm şarkıları diyemeyiz, daha ziyade yaşamla ve ona başka bir yerden bakmaya dair şarkılar.
Jeff Buckley'nin kaybolmasının ardından yazdığınız "Except For The Ghosts" da var yeni albümde...
Onu çok iyi tanımıyordum, ama turnedeyken sürekli karşılaşıyorduk. Beni gülümsetmek için hep tatlı şeyler yapardı. Bir kez Fransa'da ön grubu olarak sahneye çıktım, işini titizlikle yapıyordu, izleyicileri de çok coşkuluydu. Sonra da bir daha onu görmedim. Aslında bu bir yas şarkısı değil. Ağlamak ve hayatın olumlu yanlarıyla yola devam etmekten bahsediyor.
"Geek The Girl" gibi depresif albümleriniz de var...
Belki de yazdıklarım hep böyleydi. Ama bunun farkında değildim. O şarkılar cinsellikten bahsediyordu. Şarkıları yazıp duygularımı onlar üzerinden ifade ettikçe, hepsi bana korku vermeye başladı, tecavüz, cinsel taciz, yalnızlık gibi sorunlarla yüzleştim. Beni rahatsız etmediğini düşündüğüm ve yazmaya başlayınca derinlerde bir yerde keşfettiğim sorunlar.
Michael Brook'un "RockPaperScissors" albümündeki şarkılarından birinde katkınız da var.
O albüm için "Want"ı kendi şarkımmış gibi besteledim. Michael'ın birçok fon müziği vardı, ben de onları kafamda çalıp duruyordum, birden melodi dökülüverdi. Sözler de erkeğimin beni sevmediğini kabullenmek üstüne. Böylece kafamda onu sevmekten vazgeçenin ben olduğumu ve ona bunu söylemenin bana pahalıya mal olacağını kurdum.

Mizah yeteneği irsî bir özellik mi?
Ailem kara mizaha çok yatkındır; bu, şarkılarıma da yansıyordur. Şarkılarımı altı çocuklu bir ailede küçük bir kız çocuğuyken başıma gelen olaylardan yola çıkarak yazıyorum. Terapi bazı tepkileri niye verdiğini anlamaya yarıyor ve köklere inmek her şeyi kolaylaştırıyor. Ama aynı zamanda zen kitaplarını, yemeği, şarabı, kedileri ve dostlukları da seviyorum. Derde tasaya birebir.
(Rockdelux, çev: Çiğdem Öztürk)

CAETANO VELOSO

Gil dursun Lula gitsin

'60'lardan bugüne Brezilya müziğinin simgelerinden olan, Tropicalismo akımının ağababası Veloso, geçtiğimiz günlerde rock albümü "Cê"yi yayınladı.

"Cê"deki rock sound'unu neye borçluyuz?
Rock'la ilgilenmeye başladığım 1966 yılına kadar gider. '80'li yıllarda, New York underground camiasının önemli figürlerinden Arto Lindsay'le birlikte bu müziğin farklı yapılarını keşfettim. "Cê" için, Pedro Sá ile çağdaş bir yaklaşım tasarladım. Bu albüm bugünün rock'unu temsil etmiyor, ama bu tarza bizim bakışımızı yansıtıyor. Kendi rock anlayışımız João Gilberto'ya kadar uzanıyor.
Bunu biraz açabilir misiniz?
Son yıllarda, çoğunluğu İngilizce konuşulan farklı ülkelerden gelen yaratıcı albümler dinledim. Ama hepsi de birer taklitti, Radiohead'den White Stripes'a, Grandaddy'den Arctic Monkeys'e her şey yeniden yorumlanıyordu sanki... Sonunda Pedro Sá sayesinde Pixies'i keşfedince yolumu buldum. Pedro "işte bu João Gilberto!" dedi. BBC'de yapılan canlı bir kayıttı bu albüm: João Gilberto'nun sadece gitarıyla ve sesiyle oluşturduğu basit temelle aynı özelliklere sahipti...
Albümün biyografik boyutu da var...
Belki göründüğünden daha az. "Odeio"

("senden nefret ediyorum"), bir çiftin ayrılığını dile getiriyor, fakat hiç de eski karıma adanmış değil; tam tersine, aşk ve nefret arasındaki yan yanalığa atıfta bulunuyor. Benzer bir temayı işleyen "Outro" ise yeni bir rock grubuyla bir albüm yapmaya karar verdiğim ilk günlere denk düşüyor. Aslında bu albüm, rock olgusundan daha çok, Brezilya'yı, beni ve albümde çalan genç Cariocas'ları (Rio yerlileri) temsil ediyor.
Yaşadığınız kent Rio'daki şiddet atmosferi konusunda duyarlısınız.
Vaziyet kritik. Kaçakçılar pazarlarını kaybediyor, kendi bölgelerini kurtarma azmindeki eski asker ve polislerden oluşan milislerce avlanıyorlar. Umutsuz kavgalar bunlar. Rio, São Paulo gibi ayrımcı bir şehir değil: Gecekondu mahalleleri zengin semtlerin yakınında ve nüfusları her geçen gün artıyor.
Seçimde oyunuzu Lula'ya vermediniz...
2002'de ona verdim, ama bu sefer değil. Tekrar seçilme ilkesine karşıyım.
Siyaset, Gilberto Gil'le ilişkinizi bozdu mu?
Kesinlikle hayır. Biz kardeşiz. Ona hükümette kalmasını tavsiye ettim, çünkü kültür bakanlığı için en uygun kişiliğe sahip.
(Libération, çev: Çağdaş Önder)

TNE SHINS

Uzaydan sesler

Portland-Oregonlu dörtlü, üçüncü albümleri "Wincing The Night Away"le indie dünyasındaki yerini sağlamlaştırdı...

The Shins, Zach Braff'ın "Garden State" (Eve Dönüş) filmi sayesinde tanındı. Bu filmde, ilk albümünüzdeki "New Slang" için Natalie Portman "bu şarkı hayatımı değiştirecek" diyordu. Peki bu film sizin hayatınızı değiştirdi mi?
James Mercer: Hem de nasıl! İkinci albüm "Chutes Too Narrow" çıktığında bir buçuk senelik bir konser turnesi yapmıştık, tam üçüncü albüme giriyorduk ki, "Garden State" çıktı ve kulaktan kulağa yayıldık. Bu yüzden ilk albüm ikinciden daha fazla sattı. Üçüncü albüm için çalışmak yerine, kendimizi birinci albümün turnesine yeniden çıkmış bulduk.
Üçüncü albümünüz "Wincing The Night Away"in sizin için en özel şarkıları hangileri?
Gerçek bir pop melodisine sahip "Australia"yı çok beğeniyorum. "A Comet Appears" için sesimin üstüne çok gittim, akorlarıyla, güçlü sözleriyle bence iyi şarkı. "Red Rabbits" ise gitara elimi değdirmeden piyanoyla yazdığım ilk şarkı.
"Wincing The Night Away", önceki albümlere göre çok daha psychedelic-folk tonları içeriyor.
Hmm... Bol bol tuhaf efektler, reverb'ler, uzaydan gelen sesler var, öyle değil mi?
Babanızın Amerikan hava kuvvetlerindeki dış görevi nedeniyle İngiltere'de yetiştiğiniz ve Britanyalı new-wave gruplarına hayran olduğunuzu biliyoruz...
Müzik sevgim '80'lerde Cure gibi psychedelic-romantik gruplar sayesinde oluştu. Belki psychedelic sayılmaz ama, Smiths'i de çok severim. "Queen Is Dead" ya da Echo & The Bunnymen'in "Ocean Rain"i hayatımın albümleridir.
Bugünlerde sevdiğiniz albümler, filmler, kitaplar neler?
Kings Of Leon'un "Aha Shake Heartbreak"i, Eric Zonca filmi "Meleklerin Düş Yaşamı", John Fowles romanı "Büyücü"
(Popnews, Les Inrockuptibles, çev: Derya Bengi)

VIKING MOSES

Bu aşkın ızdırabını

Şarkılarında Will Oldham-Devendra Banhart tarzı deneysel folkun izinden giden Amerikalı şarkı yazarı, son albümü "Crosses"da baştan sona kırık bir aşk hikâyesi anlatıyor...

Şarkı anlayışını nasıl tarif ediyorsun?
Brendon Massei: Temelde akustik... Oyuncak gitarımda naylon tel kullanıyorum, küçük bir bar piyanosuyla ve vokalle uyum sağlaması için biraz akordu bozuk çalıyorum. İki-üç akorla ilerleyen, biraz kilise şarkılarından tırtıklanmış, basit şarkılar, genellikle neşeli melodiler... Boğuk ve pes sesim, armonilerdeki çocuksu tiz seslerle bir karşıtlık oluşturuyor. 27 yaşındayım, ama kendimi 15 yaşıma çok da uzak hissetmiyorum. İnsanların yaşına başına pek takılmam.
"Crosses", bir anlamda "Emma için şarkılar" albümü. Emma diye biri sahiden var mı?
Evet, var. Şarkıların fonunda geçen olaylar gerçekten yaşandı. Ama bu ne bir otobiyografi ne de masal. Yaşananları dürüstçe hatırlama çabası, bir tür saygı duruşu.

Acılı şeyler mi geçti başınızdan?
Evet, ayrılığımız bana çok acı verdi.
Bir "kaybedenler" albümü diyebilir miyiz?
"Crosses" kayıplarla ilgileniyor, ama bakış açısını tersine çevirmeye çalışıyor, kaybettiklerimizden çıkardığımız derslere odaklanıyor... Ben aşkın bir yıkım düzeni anlamına geldiğini kavramakla kalmadım, bedenlerin birbirinden ayrılmasında farklı tabiat kurallarının işlediğini ve her ilişkinin belli bir ömre sahip olduğunu kabullenmek gerektiğini anladım. Şarkıların bir kısmı bu aşkı kutsuyor, geri kalanındaysa keder ve bağlılık iç içe geçiyor. "Crosses", bir keşif albümü: Yolun sonuna gelmiş iki yorgun aşık ayrılığı keşfediyor.
Emma dinleyince ne düşündü acaba?
Bilmiyorum. "Crosses"ın çıktığını biliyor, ama bu konuda fazla konuşmadık. Bu albümde sadece kendi mahrem dünyamı değil, onunkini de anlattığımın, hiç değilse perdeyi biraz araladığımın bilincindeyim. Ama pek çok kişisel ayrıntıyı elbette muğlak bıraktım, zincirleme itiraflardan kaçındım.
(Libération, çev: D.B.)

AŞK OLMADAN MEŞK OLMAZ: 116. SAYIDA 116 AŞK ŞARKISI

Geçmiş sevgililer gününüz kutlu olsun. Elbette ki bu özel sayıyı 14 Şubat vesilesiyle geçen ay getirecektik huzurlarınıza. Tam ısınma turlarını bitirip kaleme kâğıda sarılmıştık ki, Hrant Dink'in öldürülmesi, hayatımızda koca bir kara delik, kapanmayacak bir yara açtı. Şimdi her şey normal seyrine dönmüş değil elbette. İsmimizle müsemma, yuvarlanıp gidiyoruz, tutunacak bir dal arıyoruz belki de. Ne yapsaydık, aşk şarkıları bahsini gelecek şubata mı sarkıtsaydık? (Ölme eşeğim ölme.) 1 Nisan uyar mıydı? (Şaka niyetine.) 1 Mayıs nasıl olurdu? (Pekâlâ o da aşk, bir yönüyle.) Tren madem yola koyuldu, gidelim dedik, gittiği yere kadar, atın ölümü arpadan olsun... Bata çıka, düşe kalka ilerledik şarkılar arasında ve her adımda aşkın binbir veçhesi çıktı karşımıza... Fuzûlî haklı: "Aşk imiş her ne vâr âlemde / İlim bir kîl ü kâl (gevezelik, dedikodu) imiş ancak." İşte 116. sayımızda, 116 kısım tekmili birden aşk şarkıları, eşin dostun üçer şarkılık desteği de cabası.

aşk olsun meşk olsun

Ada Sahillerinde Bekliyorum - Hamiyet Yüceses

İstanbul'un isinden, pusundan, gürültüsünden uzakta aşka davet. Ama sevgili gelir mi bilinmez: "Her zaman sen yalancı ben kani / Her zaman orta yerde bir mani / Her zaman sen uzakta ben müştak / Her telâkkide bir hayalin berrak." Bol rakılı, şerefeli, fasıllı bir meyhane akşamı sonrası, bir güzel başağrısıyla Kadıköy'den 8:15 Adalar vapuruna atlayıp gitmek yetmez; hicaz makamındaki bu anonim türkünün mutlaka Anadolu-Bağdat ve Hicaz demiryollarında da nice seferi vardır. Malûm, Güneydoğuda, Suriye ve Irak dolaylarında, Filistin ve İsrail topraklarında da çok sevilen bir ezgi. Mesela Suriyeli Sabah Fahri'nin "Kadouka al mayyas" adıyla yaptığı yorumu dinlemeye doyum olmuyor... Keşke bir babayiğit çıksa da, bu nağmenin yüzyıllık gizli seyahatnamesini filme çekse. Böyle bir belgeselden tarih, coğrafya, müzik taşar gider. Aşıka Bağdat sorulmaz, ufukları aşar gider.

Ain't Got No/I Got Life - Nina Simone

Eksiklerin uzun bir envanterini döker Nina Simone. "Evim yok / ayakkabılarım yok / param yok / sınıfım yok / adım yok / annem yok / babam yok / biletim yok / jetonum yok." Aşkı da yoktur tabii ki. Ama saçı, kafası, beyni, gözleri, dili, çenesi, memesi, kalbi ve ruhu vardır buna karşılık. Zaten aşka yürek gerek. Özgürlüğü ve hayatı da vardır. "Hair" filmi de, Berger'ın "Hayatım var anne / Neşem var abla / Özgürlüğüm var abi" diyerek söze girdiği ve burjuvalar burjuvası bir masanın üzerinde konukların önünde buz dansı estetiğindeki hareketleriyle zirve yapar. Bundan âlâ aşk olur mu?

Ain't No Sunshine - Bill Withers

Karşınızda cover şampiyonu bir aşk şarkısı. Tori Amos, Ben Harper, Paul McCartney... Bunun sebebi hikmeti, koyu melodisi olduğu kadar, sevgilinin giderse gün ışığını da yanında götürdüğü konusundaki uzlaşma. "O gidince gün ışımaz / Uzaklardayken hava asla ılınmaz / Bir gitti mi çok uzun sürer ayrılık".

All Hung Up In Your Green Eyes - Sandy Posey

Türkiye radyolarında çalındığı kadar Amerika'da çalınmış olsaydı, liste rekorları kırar, Sandy Po-

32→

CEVAT ÇAPAN

Söyle ey mutrîb-ı nâzende edâ - Rahmi Bey
Rahmi Bey'in Kürdilihicazkâr şarkısının sözleri melodiyle tam bir uyum içinde. Aşkın ne olduğunu anlama merakı ve öğrendiğini bir dost meclisiyle paylaşma cömertliğini dile getiren bir şarkı bu: "Söyle ey mutrîb-ı nâzende edâ / Ne imiş aşk-ı muhabbed sevdâ / Bâri şerh-et ne olur sen de bana / Ne imiş aşk-ı muhabbed sevdâ."

Sevda Yaratan - Yesarî Asım Arsoy
Yesari Asım'ın Segâh şarkısı, adından da anlaşılacağı gibi, sevda yaratan sevgiliye tutkulu bir sesleniş. Hesapsız kitapsız bir ilan-ı aşk. "Sevdâ yaratan gözlerini her zaman öpsem / Doymam güzelim haşre kadar hep seni sevsem..."

Marine - Georges Brassens
Bu üç şarkıyı da melodilerinin güzelliği yüzünden seviyorum. Brassens'in Paul Fort'un şiirinden yaptığı şarkı, sınırsız bir sevecenliği ve yumuşaklığı çok dokunaklı bir aşk şarkısı olarak dile getiriyor. Yalın, derin, yüreğe işleyen bir duygululukla.

ATİLLA DORSAY

Ne me quitte pas - Jacques Brel
Aşkı böyle anlatan bir başka şarkı yazılmadı. Hele "bırak bir köşede sessiz oturayım / ve ellerinin gölgesi olayım / hatta köpeğinin gölgesi / yeter ki beni bırakma" dediği bölüm, adeta divan şiirine erişiyor.

Unchained Melody
En unutulmaz aşk şarkılarından biri. Hele (hapiste olduğu için) sevgilisine ulaşması mümkün olmayan bir umutsuz aşık tarafından söylenmesi... The Righteous Brothers, Marty Robbins, Andy Williams versiyonlarını tercih ederim.

Historia da un Amor
Çok kişinin söylediği, yorumladığı bir şarkı. Ama hepsi güzel, çünkü aşka tipik ve eşsiz bir Latin duyarlılığı ekliyor. O Latin duyarlılığı ki, tangoları da yaratmıştır... Bir klasik...

Lou Reed ve Laurie Anderson

sey'i ihya ederdi. 1968 tarihli bu şarkıya "cinsel devrim" kuşağının itibar etmesi beklenemezdi. Nitekim esamesi okunmayan bir solistin raflarda tozlanmış bir plağı oldu. Ama, Ali Kocatepe marifetiyle Türkiye 1970'lerin ortasında keşfetti, diline doladı –ortaokulda İngilizce görmüş herkesin anlayabileceği sözlerdi. "In Your Green Eyes", Türkiye'deki popülerliğini herhalde zamanın ruhuna borçluydu. O günlerin sevilen şarkılarından biri de "Bak Yeşil Yeşil"di, dahası Milliyet'in "en güzel şarkı yarışması"nı, buluttan nem kapmak gibi nahoş bir çağrışımına rağmen, "Yeşil Gözlerinden Muhabbet Kaptım" kazanmıştı. Sene 1975'ti, bakışmak aşkın amentüsüydü. "Kara kaş, kara göz" folkta kalmıştı, "mavi mavi masmavi"ye daha vardı, zaman "yeşil gözlere asılı kalmak" zamanıydı.

All Your Women Things - Smog
Anılar saçılmış her yere ama, eşyalar toplanmamış onunla birlikte. Ve kalan, bütün o süslü, kadınsı şeylere bakıp gideni özlüyor, "seni vaktiyle niye sevmedim" diye kahroluyor: "Seni, etinle kemiğinle buradayken neden böyle sevemedim / Nasıl ilgisiz kaldım sağ memene, sol memene / Nasıl ilgisiz kaldım sertliğine, yumuşaklığına, şefkatine..." Yedi yıl aradan sonra, onca eşyanın arasında, gidenin düşüncesiyle hâlâ dizleri titretmektedir adamın. Ama aslında giden mi suçludur her zaman?

Als War's Das Letze Mal - DAF
Almanca rock olmaz, aşk şarkısı hiç olmaz diyenler halt etmiş. Buyrun DAF'a ve "küss mich" nakaratlı "Als War's Das Letze Mal"e. DAF lafı dolandırmaz, kestirmeden söyler: "Öp beni / aynen deminki gibi." Şarkının tamamı bir dörtlük zaten, aşk da öyle. Freud boşuna demeyiş: Her sevişmede dört kişi vardır.

Always On My Mind - Pet Shop Boys
İnsan bazen "ketlenir", dilinin ucuna geleni söyleyemez, hissettiğini bilemez. Aşka mesafe iki adımdır, o birincisinde duruyordur, farkına varamaz. Bu halleri bu şarkıdan iyi anlatan var mı: "Belki sana iyi davranmadım, yapmam gerektiği gibi / Belki daha az sevdim seni, sevebileceğimden / Söyleyebileceğim, yapabileceğim küçük şeyler için / Hiç vaktimi vermedim / Her zaman aklımdaydın ama... / Belki sarılmadım sana, o yalnız geceler boyunca / Hiç söylemedim sana, seninle mutlu olduğumu / En iyi ikinci gibi hissettirdiysem seni / Güzelim, kördüm, kusuruma bakma / Her zaman aklımdaydın ama..." Pet Shop Boys şarkının hakkı olan lirizmi yürek burkan bir pop dinamizmiyle veriyor ama, Elvis Presley ve Willie Nelson yorumları da tabii hiç yabana atılır gibi değil.

Angie - Rolling Stones
"A-Angie, I still love you." 1970'lerde tam mânâsıyla pop olmuştu, 1980'lerden sonra tebessümle anılır oldu. Kadere bakın ki, yazılışından 33 yıl sonra Angela Merkel'in seçim kampanyasında (Stones'un itirazına rağmen) kullanıldı. Şarkının ilham kaynağı, bir rivayete göre Mick Jagger'ın "yasak aşkı", David Bowie'nin o zamanki karısı Angela, bir rivayete göre de Keith Richards'ın o günlerdeki sevgilisi Anita Pallenberg. Bir de tabii Marianne Faithfull ihtimali söz konusu. Kesin olan şu: Müzik Richards, sözler Jagger ve Stones'un listelerde bir numaraya çıkmış yegâne baladı.

Arkadaşımın Aşkısın - Juanito

Arkadaşın aşkına duyulan aşk: Aşkın en acı, en çıkmaz hallerinden biri, kara sevdanın onulmazı... Bu şarkı da, herhalde bu vaziyetin en meşhur ifadesi, dillere pelesenk olmuş deyişi. Bu Enrico Macias bestesini Juanito da okusa güzel, Adamo da. Belki onların kırık söyleyişlerinin tuhaf inandırıcılığı, Fecri Ebcioğlu'nun kafiye sevdasına kapılmış fecaatlerini de görmezden gelmemize sebep olabiliyor: Niye seni sevmeye hakkım yok, hadi öyle diyelim, o zaman niye "şüphe etme sevgimden" diyorum, tercihle geçerse ömrüm, niye yaşayamam ben, ölürüm? "İki dost arasına girdin, yalnız onu sevindirdin" derken "üçlüye de tavım" mı demek istiyorum? Her şeyden geçtik, Türkçe şarkıların en yüz kızartıcı dizesine insanın eli kafiye uğruna gider mi? "Sen başkasının malısın" da ne demek? Ama yine de, Juanito şöyle bir giriverince şarkıya, yüreğine çöküyor insanın bir kasavet.

Aşk ve Para - Kesmeşeker

'68 kuşağının mizah dergisi Freak Brothers'dan bir apartmayla (ve "nane"nin yerine aşkı koyarak) söyleyelim: "Aşklı fakat parasız günler, paralı fakat aşksız günlere yeğdir." Bir şarkıda aşk ve parayı yan yana koymak cesaret ister. Marianne Faithfull'un "Kissin' Time"daki "Love and Money"si ve Kesmeşeker'in "Aşk ve Para"sı nadir örneklerden. Kesmeşeker "bazen olmadı, bazen oldu" nakaratının ardından "sen ve senin sırların" diye bir kelâm ediyor ki, insan aşk ve paranın sırlarına dair tefekküre dalmadan edemiyor. Peki sonuç?.. Sonuç, tuhaf bir benzerlik: Parayı kazandıran hasletler, aşkı kaybettirenlerle aynı. Aşkı kazandıranlar da para kaybettirenlerle aynı. Buyrun, sağlamasını yapın.

Because The Night - Patti Smith

Yıl 1978. Bruce Springsteen'le Patti Smith yan yana stüdyodalar. Biri "Darkness On The Edge Of Town", diğeri "Eastern" albümleri için. "Patron"da bir şarkı var, ama fazla "erkeksi", albümde yerini bulamıyor. Patti şarkıyı aldığı gibi "dişileştiriyor", ayakları üzerine dikiyor. Ve aşıkların beynelmilel marşı doğuyor. "Because The Night", halen, Patti Smith'in listelerin zirvesinde gezinebilmiş yegâne single'ı, haz ve his dolu gecelerin soundtrack'i. "Gece aşıklara aittir çünkü..."

Bésame Mucho - Consuelo Velázquez

"Öp beni / Çok öp beni / sanki bu son geceymiş gibi / Korkuyorum seni yanımda bulup sonra da kaybetmekten". 1999 yılında İspanyol dilinde en çok söylenmiş ve kaydedilmiş şarkı unvanını da alan "Bésame Mucho"nun –İspanyolca isimleriyle– Los Beatles yorumu bile mevcut. Asansörler ve otel lobilerinde çalan enstrümantal versiyonu sözlü halinin etkisini vermez, veremez.

Bir Araya Gelemeyiz - Orhan Gencebay

Gencebay'ın ayakları göğe değil, yere basan şarkılarından biri, sınıflı toplumun kurduğu dağlarla başa çıkamayan bir imkânsız aşk portresi: "Yüce dağlar bizi bizden ayırmış / Arkasını göremeyiz sevdiğim / Ferhat bir zamanlar delmiş diyorlar / Dağ bir değil, delemeyiz sevdiğim // Baban maaşıma harçlık diyormuş / Anan onbinlerce başlık diyormuş / Kısacası bu iş olamıyormuş / Bir araya gelemeyiz sevdiğim..."

Bir Bahar Akşamı - Mediha Şen

Rivayete göre, kayıkla Boğaziçi'nin bir yakasından diğerine geçen Fuat Edip Baksı'nın, bir başka kayıkta gördüğü kendinden küçük sevgilisine yazdığı bu şiir, Selâhattin Pınar'ın bestesiyle tüm zamanların en derin aşk şarkılarından birine dönüşmüştür. "Bir bahar akşamı rastladım size / Sevinçli bir telâş içindeydiniz / Derinden bakınca gözlerinize / Neden başınızı öne eğdiniz / İçimde uyanan eski bir arzu / Dedi ki yıllardır aradığın bu / Şimdi soruyorum büküp boynumu / Daha önceleri neredeydiniz". Sihri şurda: Bütün "siz"leri "sen" yapın, bakalım aynı etkiyi yaratıyor mu?

Bir Kulunu Çok Sevdim - İbrahim Tatlıses

Böyle ağır bir maço vakasını bu şirin listeye alarak verdiğimiz geçici rahatsızlıktan ötürü özür dileriz. Ama bir kara sevda şarkısı böyle mi güzel olur, böyle mi yürekten okunur? "Bir kulunu çok sevdim, o beni hiç sevmiyor" nidasında sizin de içiniz titremiyor mu?

Bu Havada Gidilmez - Nazan Öncel

"Sakın ha gitme, aman ha gitme". Ne tehdit ediyor ne de yalvarıyor. Beyoğlu barlarının bu kapanış marşı, bütün aşkların ortak paydasındaki insanca korkuyu, durduk yerde insanın içini acıtan "ya giderse" endişesini en yalın haliyle dile getiriyor: "Bu baharda gidilmez / Yağmurlarda gidilmez / Aslında hiç gidilmez / Gidilmez". Peki aşk nereye kadar: "Son günüme kadar / Kalp durana kadar".

Bu Sabahların Bir Anlamı Olmalı - Vega

Deniz Özbey'in ses yönetimini daha az becerdiği dönemden, ama tam da bu vesileyle "Bu sabah bir umut var içimde, nasıl olsa geri gelirsin diye" ekstra his aparatını kalbe monte eden şarkı. Sabah erken saatlerde daha tesirli.

Bugün, Yarın ve Daima - Timur Selçuk

Aşk dediğin üç günlük eğlence: Bugün, yarın ve daima... Ümit Yaşar Oğuzcan'ın evlâdiyelik dizeleriyle: "Sen, dilimde sitem, kalbimde ateş, gözlerimde nem / Gel, bitsin bu özlem, sensiz şu dünya, bana cehennem." Ve Timur Selçuk'un sesinde sabır taşının çatladığı an: "Yeter beklediğim, bir sabah ansızın çık karşıma / Benim ol bugün yarın ve daima."

Brown Eyed Girl - Van Morrison

Valla bu şarkıya ayrılık hiç gitmiyor. "Ah benim kahverengi gözlü kızım / Hatırlar mısın, nasıl da şarkılar söylerdik: / Şa la la la la..." Van Morrison "Brown Eyed Girl"ü 1967'de mazideki bir sevgiliye hitaben kurgulasa da, şarkıdaki kızın '68-'73 yılları arası evli kaldığı Janet Planet olduğu kabul edilir. Maalesef "Brown Eyed Girl", George W. Bush'un ipod'unda en sık dönen şarkıymış. Morrison'a esas şu yakışır: "Rüzgarlar kadar serin, ufuklar kadar derin / Senin en güzel yerin kahverengi gözlerin."

David Bowie, Angela (A-Angie) ve oğulları Zowie

Çok Ağladım Çok İnledim
Şecaattin Tanyerli

"Seni bir gün görürsem bin yıl yaşarım / Senden kaçayım derken seni ararım / Elimden gelse seni unutmak için / Seni seven şu gönlü hemen yakarım." Arjantin sokaklarından dünyaya yayılan aşk dansı ve müziği tango... İlk tango kaydının Fransız menşeli olduğunu da hesaba katarsak herhalde yeryüzünün pek az dili tangolardan ve tangolardaki keskin aşktan mahrum kalmıştır.

Dance Me To The End Of Love
Leonard Cohen

Delicesine romantik Cohen şarkılarının en Gainsbourg-esk olanı. Sırılsıklam aşık bir kitsch harikası. "Yanan bir keman" eşliğinde evrensel aşkını ilan eder şairimiz: "Bırak seyredeyim güzelliğini hazır şahitler gitmişken / Bırak hareket edişini hissedeyim Babil'de yaptıkları gibi / Göster bana yavaşça sadece sınırlarını bildiğimi / Dans et benimle aşkın sonuna..." Aynı zamanda taşkın aşk şiiri olarak, Henri Matisse'in 21 resmiyle buluşup aynı adlı kitabı oluşturdu.

Delikanlım - Yıldız Tilbe

Şarkının kendine hitaben söylendiği zannıyla eli sigara paketine uzanmamış, kadehlerin dibine vurmamış delikanlı var mıdır? Sözler bir yana, şarkının kanatlanıp süzülen nağmeleri ve Yıldız Tilbe'nin medcezirli sesi de insanın içini oyuyor. "Kalbim duraksız haykırışlarda / Ne yapsan ayrılamam senden asla / Hafife alma, aşk vurur insana / Bu kadar kolay sanma delikanlım."

Drunken Butterfly - Sonic Youth

The Doors'un benzer girizgâhlı "Hello I Love You"su ile aradaki 7 farka bedel tek fark: The Doors'un bu en şekerli şarkısında karşımıza "Hey bebek, senin adın ne?" tonundan yaklaşan piç model bir erkek vardır. Kim Gordon'un bir kelebek narinliğine rağmen alkolle vahşileşen sesinde çoktan pişmiş, "hastasıyım"a nüve biriktirilmiş bir ilişki mevzubahistir. İki "I Love You" hızla birbirinden uzaklaşır, isim sormanın gayesi başkalaşır.

Ela gözlerini sevdiğim dilber
Muharrem Ertaş

"Ela gözlerini sevdiğim dilber / Göster cemalini görmeye geldim / Şeftalin derde deva dediler / Gerçek mi sevdiğim görmeye geldim // Karac'oğlan der ki gönül doğrusu / Gökte melek, yerde huma yavrusu / Ben sana söyledim, sözün doğrusu / Soyunup koynuna girmeye geldim." Uyarı: Şeftalili bölümün kaydını aradık, kimselerde bulamadık. Araştırmalarımız sürüyor.

En Güzel Aşkı Bulacaksın - Tanju Okan

Tanju Okan'ın etkili ve tutkulu anlatımı, hem aşk umudunu diri tutuyor ("En güzel aşkı bulacaksın / Bir akşamüstü onunla karşılaşınca / Onunla göz göze gelip yüzün kızarınca / Bir anda kalbin tutuşacak / Elin ayağın dolaşacak"), hem de rutinden bezenleri bir güzel hizaya getiriyor ("Bu ne biçim iştir diye bana sorma / Her ne halin varsa kendin gör / Bu ne biçim aşktır, sızlanıp yakınma / Dünyada senden mutlusu yok / Bak haberin olsun, aklını kaçırma / En güzel şey bu hayatında").

Enjoy The Silence - Depeche Mode

Yekten bir aşk şarkısı olduğunu söylemek zor. Daha doğrusu ilâhi bir aşka atıfta bulunulduğu

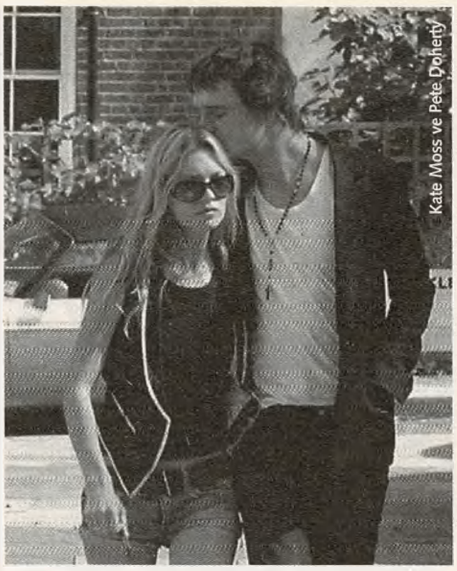

düşünülebilir. Şarkının lirikleri çok gevşek, hatta "ketum". Ama "Demir Lady" Thatcher'ın ortaya çıkardığı küskün kuşağın "soğuk" kalbinden konuşulduğunu unutmayalım. Depeche Mode söylerse böyle söyler: "Bütün istediğim / Bütün gereksindiğim / Burada kollarımda / Sözcükler çok gereksiz / Onlar yalnız zarar verir / Sessizliğin tadını çıkar..."

Europa (Earth's Cry, Heaven's Smile)
Santana

Aşk kadar esrarengiz şarkı. Adı niye "Europa"? Parantez içindeki "yeryüzünün yakarışı, gökyüzünün tebessümü" ne alâka? Ve bir Türkiye muamması: '70'lerde hem diskoteklerde, hem pavyonlarda, hem de düğün salonlarında çalındı, farklı kuşaklar, farklı sınıflar onunla yanak yanağa dans etti. Sonra unutuldu. Aşk kadar esrarengiz.

Everybody Here Wants You - Jeff Buckley

"Öpüşünde yirmidokuz elmas, tebessümün bir şarkı, kahve kokusu, leylak gibi bir ten, yanar bende aşkının ateşi..." Kısa ömrüne sığdırdığı bu muhteşem şarkıda Jeff Buckley, "dünya bir yana, sen bir yana" diyordu: "Buradaki herkes seni istiyor, biliyorum / Herkes sana ihtiyacı olduğunu düşünüyor / Ben tam burada bekliyorum / Göstermek için aşkımızın onları nasıl bertaraf edeceğini... / Suçluluk ve utanç duygularımızı aydınlatacak meşalesin sen / Ve senin adında kor ateşler gibi yükseleceğim ben..."

Evreşe Yolları - Fatma Türkan Yamacı

Hakikaten Evreşe diye bir yer var, hakikaten yolları dar. Bir de "Evreşe Yolları" hakikati var: Aşk, hesaba-kitaba gelmiyor. Baksanıza, hem "bana bakma benim yârim var" diyor, hem de evine çağırıyor: "Gel beraber yiyelim, yaptırdım börekleri." Keramet börekteyse, "Aşk beklemez, ertelenmez" diyen Nazan Öncel, yufkayı elleriyle açıyor: "Misafir ol gel bana / Börekler açarım sana / Param pulum yok ama / Kalbim vuruktur sana".

Fade Into You - Mazzy Star

Zaten bilmediğimiz bir dilden alışveriş listesi okusa, sevgiliye ihtirasla bakıp "ben de" diyebileceğiniz bir vokal –bu mülâyemetten gönül telini titretmeyen az şey çıkıyor. Kendilerini dünya sathında esrik gecelerin play-list'ine sokan bu eser, "seni uzaktan sevmek..." diye başlıyor, ama kızcağızın müessir sızlanışlarından anlıyoruz ki, "...aşkların en güzeli" değil aradığı. Eriyor biçare; helâk ve heba oluyor hatta.

VİLDAN ATASEVER

Arka Mahalle - Ahmet Kaya
Aşk beni büyütmedi - Kazım Koyuncu
Baytar - Sagopa Kajmer

SİNAN KAYNAKÇI (Pinhani)

Mexico - Cake
Platonik aşk şarkılarını daha çok severim.
Sevgi - Bülent Ortaçgil
Sözleri çok güzel , içindeki melodiler harika.
Bal ağızlım - İlhan İrem
Bana plakları ve eski aşkları çağrıştırıyor... Ayrıca, sevgililer gününe pek uymasa da, Aşık Veysel'in "Benim sadık yârim kara toprak"ı da aşkın en iyi hissedildiği türkülerden biri...

İLHAN DURUSEL

Only You - The Platters
Yürekten sevdiğim kadınlardan sadece biriyle beraber olabildim: Onun için. Karım Françeska'ya, sadece ve daima.
Cevizin Yaprağı Dal Arasında
Yürekten sevdiğim ama bazılarının varlığımdan bile haberi olmadığı, artık bazılarını adları ve yüzleriyle unutmaya başladığım kadınlar için... Öte yandan, biliyorum, bir yerlerde de beni yürekten, hiç kimsenin sevmediği kadar seven, "hoyrat ellerde tarumar bir gül" var. Bu türkü onadır, o kadar da banadır.
Für Elise - Beethoven
Söylenmeyen, söylenemeyen; söylenemediğiyle içimde büyüdükçe büyüyen; söylenmesi imkânsız olduğu için söze dökülemeyen bir aşk var (bir "aşkım" bile diyemiyorum). Onun içinse "Für Elise"i seçiyorum, bir taşra radyosundan mektupla istek parça ister gibi.

CEMİL KAVUKÇU

Dünya Dönüyor - Nilüfer
Seni Her Gördüğümde - Erkin Koray
Hayalimdeki Resim - Alpay
Bu üçünü her duyduğumda (özellikle de Erkin Koray'ınkini), bir zamanlar beni mutlu eden, canımı yakan, içiren, yaşamımın değişik yıllarında yaşadığım aşklara giderim. Üç değişik yüzü yeniden çizer bu şarkılar. Aradan yıllar geçti, ama izleri silinmedi. Şimdi dinlerken canım yanmıyor, sevgiyle gülümsüyorum yalnızca.

LATİFE TEKİN

Her aşk, şarkısını kendi seçiyor galiba. Önce bir şarkıya âşık olup, sonra birbirlerine âşık oluyor insanlar. Bir Cohen dönemi vardır mesela; Satie, Keith Jarrett... Üç aşk şarkısı, eksiltmek olur aşkları... Orhan Gencebay, Monteverdi, Bach, Shadjarian, Chaurasia, Alem Kassimov... Kızım Yasemin de bir aşk şarkısı ekledi: Oasis, "Wonderwall".

WILL OLDHAM

These Things I Notice - Love Child
Pine Tree - Johnny & June Carter Cash
I Must Be In A Good Place Now - Bobby Charles

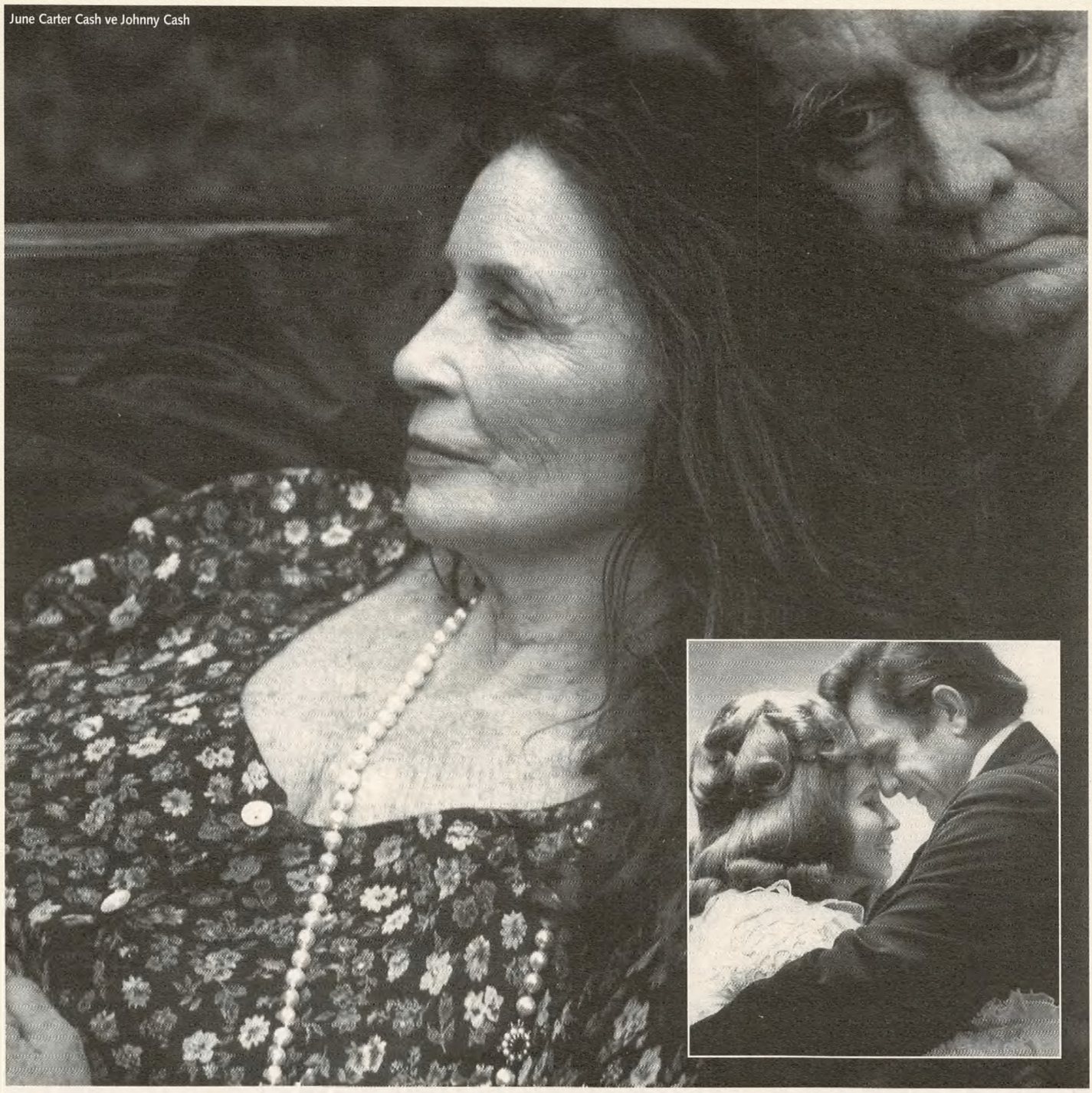

June Carter Cash ve Johnny Cash

Fistful Of Love - Antony & The Johnsons

Bir karşılıksız aşk hikâyesi, üstüne üstlük avuç dolusu, yumruk dolusu, bir sıkımlık aşk. "Yumruklarını hissediyorum / Ve biliyorum ki bu aşk değil / kırbacını hissediyorum / yanan gözlerini, yanan iki deliği hissediyorum / kalbime doğru". Böyle mi olur aşk? "Bana birazcık olsun gerçek aşk ver." Antony'nin kadife sesiyle çiçekli böcekli olmayanından hastalıklı bir aşk baladı. Zaten anneannesi de, biraz olsun mutlu şarkılar yaz dermiş Antony'ye. Ne yapsın? "Bu mesele üstüne çalışıyorum" diyor.

Fuck Forever - Babyshambles

"Mutlu son" sorunsalına panzehir: Ebedî mutluluk şarkısı. Pete Doherty'nin Isle of Wight'taki akustik icraatı (bakınız Youtube) meseleyi özetliyor –Karacaoğlan'a göz kırparak.

Giderim - Ahmet Kaya

Bir ayrılık şarkısı. Ama basbayağı bir aşk şarkısı. Gümbür gümbür temposuyla, sert sözleriyle, ağlamamak için kendini zor tutan, dimdik bir vokalle, karşısındakine o kadar bağıran, ama o kadar da koruyan sözlerle belli ki hâlâ içten içe yanan bir aşkın yarası: "Kaybetsem bile her şeyi / Bu aşkı yırtar giderim / Sinsice olmaz gidişim / Kapıyı çarpar giderim / Sana yazdığım şarkıyı / Sazımdan söker giderim / Ben ağlayamam, bilirsin / Yüzümü döker giderim // Köpeklerimden, kuşumdan, Yavrumdan cayar giderim / Senden aldığım ne varsa / Yerine koyar giderim // Ezdirmem sana kendimi / Gövdemi yakar giderim / Beddua etmem üzülme / Kafama sıkar giderim!" Böyle deyip, işaret parmağını şakağına götürüp hızla konseri bitirir, kulise giderdi Ahmet Kaya...

Git - Sezen Aksu

Ayrılık, sarsıcı, bozguncu bir durum. İşi doğasına bırakmakta, süreci vakur atlatmakta fayda var. Ama "insanlık durumu" diye de bir şey var. "Peki, ayrılalım" diyorum da, aslında öyle mi diyorum? O acı ânı –o fısıltıyla söylenen, küçücük "–me" ekinin etkisiyle– bu şarkı kadar güzel dile getiren var mı? "Mademki istiyorsun, öyleyse durma git / Beni düşünme, rahat ol, yalnız kalabilirim / Sen de bilirsin, hiçbir acı sonsuza dek sürmez / Hatta her an yeniden sevebilirim / Olmazdı ben de biliyorum, haklısın, haydi git / Korkma, seninle gerçekten dost olabilirim / Aslında ben de uzun zamandan beridir sana / Ayrılmak istediğimi söylemedim, haydi git / Git... Git... Git... me dur ne olursun / Gitme kal, yalan söyledim / Doğru değil, ayrılığa daha hiç hazır değilim..."

Gloomy Sunday - Ivo Bittova

Macar topraklarında efsaneleşmiş, "can alıcı" bir aşk şarkısı. Dünyada artık aşkın bile kalmadığı öyle kasvetli bir pazar günü anlatılıyor ki, "bu akşam ölürüm, beni kimse tutamaz" misali etrafında şehir efsaneleri örülüyor, nice insanın şarkıyı dinleyip kendini pencereden aşağı bıraktığı yazılıp çiziliyor. Bestecinin sonu da farklı değil. Billie Holiday'den Diamanda Galas'a, Costello'dan Paul Robeson'a, Faithfull'dan Almond'a muhtelif yorumları var, ama Iva'nınki en bir tanesi!

36→

Geçti Sevdalarla Ömrüm - Müzeyyen Senar

Farabî, makamların ruha etkisini sınıflandırırken, hüseynî makamı için, "güzellik, iyilik, sessizlik, rahatlık verirken, ferahlatır; karaciğer ve kalbin iltihabını söndürür" demiş. Bu şarkı da hüseynî makamı. Beste Şükrü Tunar'a, güfte Hüseyin Siret Özsever'e ait. "Geçti sevdalarla ömrüm, ihtiyar oldum bugün / Ak pak olmuş saçlarımla bîkarâr oldum bugün / Bir muhabbet neş'esiyle ilk bahar oldum bugün" diyor. İki kadeh rakıyla, fonda "Geçti Sevdalarla Ömrüm" olunca iltihabı sönmeyecek ne karaciğer kalır, ne ne de kalp!

Gönül - Fikret Kızılok

"Böylesi sevdiğin için / Bir kördüğüm oldu için / Ağlıyorsun için için." Cinaslı kafiyenin güzelliği. Fazla söze ne hacet?

Gönül Dağı - Neşet Ertaş

"Kalpten kalbe bir yol vardır görülmez / Gönülden gönüle gider yol gizli gizli". Kırşehirli abdal, yalnızlar rıhtımı, yalnızlar treni ve yalnızlar garının tüm sakinlerini gönül dağına davet ediyor: "Seher vakti garip garip bülbül öterken / Kirpiklerin oku cana batarken / Cümle alem uykusunda yatarken / Hoyratlar görmeden, yâr oy, gel gizli gizli".

I Put A Spell On You - Screaming Jay Hawkins

1956'da stüdyoya girerken niyet, hüsranla biten aşk üstüne bir blues baladı kaydetmekti. Ama Jay Hawkins ve ekibi zil zurna sarhoş olunca, ortaya çığlıkların, inlemelerin, homurtuların koyverildiği, vahşi bir yorum çıktı. Daha önce benzerine rastlanmayan bu animalistik müzik, bestecisine "Screaming" lâkabını kazandırdı. Ama şarkı yıllar sonra Nina Simone'un getirdiği blues baladı yorumuyla "aşk şarkısı" kategorisindeki tahtına yerleşti. Woodstock'ta Creedence Clearwater Revival tarafından yeniden yorumlanan şarkıyı cover'layanlar arasında The Animals, Arthur Brown, Them, Joe Cocker, Nick Cave, Bryan Ferry, Marilyn Manson, Eels, Pete Townshend ve Natacha Atlas da bulunmakta.

I Saw Her Standing There - Beatles

"O orada bekleyip dururken başka birisiyle nasıl dans edebilirim?" Bu aşk tarifine kim itiraz edebilir?

I Wanna Be Your Dog - The Stooges

Iggy Pop'un 1969'da yürekten söylediği bu şarkı, sadece punk rock'un değil, belki de müzik tarihinin en duygusal eserlerinden biri. Bir sado-mazo ilişkiye davet çıkaran Iggy, gözlerini, zihnini kapayacağını, köpek gibi ne buyrulursa yapacağını söylüyor şarkıda. Sonrası iyilik sağlık.

I Want You - Elvis Costello

2005 Temmuzu, Elvis Costello İstanbul'da. Tafta ceket, payetli çizme... Açıkhava "I Want You" sevenler ve sevmeyenler diye ikiye ayrılmış. Bis için sahneye çıktığında Costello giriyor şarkıya, alkış kıyamet. Çünkü gelmeden önce kulağına fısıldanmış: "Burada I Want You'yu çalmazsan vay haline!" Costello nazik adam, uzun yıllar önce konserlerinin demirbaşı olan, ama epeydir çalmadığı şarkıyı katıvermiş repertuara. Nedense bazı Costello hayranları "I Want You"yu çok da "mühim" bir şarkı saymaz, ancak bir romantik komediye light soundtrack olacağını iddia eder, durur. Bu arkadaşlar, şarkıdan ilhamla çekilen aynı adlı Michael Winterbottom filmini görmemişler anlaşılan. Hem, bu devirde kim onun kadar tutkuyla ve gittikçe artan bir tempoyla "seni istiyorum" diyor ki?

I Will See You In Far Off Places - Morrissey

Sanki Hayyam'dan "Hep bir çember dolanıp durduğumuz / Ne önümüz belli, ne sonumuz / Kim varsa bilen, çıksın söylesin / Nerden geldik, nereye gidiyoruz?" diye başlıyor, sonra "Ben nasıl biliyorum o zaman, elbet seni bir yerde göreceğimi" diyor kendisine şaşıraraktan laf ebesi Morrissey. Tabii, "Tanrın seni korumayı becerebilirse, Amerika da seni bombalamazsa o zamana kadar". Örovizyon falan diyerek sinirimizi hoplatıyor, ama ta köke gitsin diye nereden su vereceğini de biliyor iblis...

I'm Not In Love - 10cc

Son zamanlarda "fuck buddy" derler bir tabir var, "dostlar alışverişte" gibi bir şey. 10cc'nin anlattığı da bunun gibi bir ilişki herhalde. "Bir garip evre bu" diyor adam, "seni aradım diye beni yanlış anlama, başardım sanma, o kadar çok şey ifade etmiyorsun bana, abartma, arkadaşlarına da anlatma, duruyorsa duvarımda resmin, boşlukta bir leke olduğu için, ama sakın geri alma, aşık değilim sana, çok bekleyeceksin beni daha"... Anladınız, bal gibi yalan söylüyor, kızı görsün diye içi gidiyor. Erkekler de bazen bir garip oluyor.

In A Funny Unexpected Way - Donovan

Kerameti tecrübeyle sabit bir şarkıdır. Gönül kırgını dostlarınıza dinletin, sakinleşecekler ve hatta umutlanacaklardır. Kandırmaca değil, hakiki teselli. Genellikle Donovan'ın dediği gibi olur: "Someone will appear / To dispel all your fear / in a funny unexpected way." Birisi çıkagelir, bütün korkuyu dağıtıverir, tuhaf ve beklenmedik bir biçimde.

It's Now or Never - Elvis Presley

Biraz şantaj, biraz tehdit kokuyor, fazla naz aşık usandırmış anlaşılan. Ama Elvis rest çeker gibi değil, şurup gibi söylüyor. Biraz iç bayıcı gelebilir, ama "Kral"dan başkasının altından kalkabileceği sözler değil onlar. Elvis'in "ya şimdi, ya asla"dan sonra "gel sımsıkı sarıl bana, benim ol bu gece" deyişine hangi naz direnebilir?

It's Raining Somewhere - Steve Naïve

Piyano tuşlarına yağmur gibi dokunan parmaklardan bir beste. Sonunda piyanist birkaç sözcük mırıldanarak sessizliği bozacak: "Siyah, siyah / Benim gerçek aşkımın saçlarının rengidir siyah... / Onun bastığı toprağı severim ben." Elvis Costello'nun klavyecisi, bu parçayı sonradan eşi olacak Fransız psikanalist ve yazar Muriel Teodori'ye evlenme teklif etmek için yazmış ve bir odada arkadaşlarına dinletip kaydetmiş.

Kayleigh - Marillion

Rock tarihinin en meşhur riff'lerinden, melodilerinden biriyle açılan şarkı, Marillion'ın da en büyük liste başarısı olmuştu. Grubun solisti Fish şarkıda "hâlâ o aşk şarkısını yazmaya çalışıyorum" dese de, "Kayleigh" sadece listelerle kalmadı, şarkı ebediyete intikal etti. Fish'in göbek adı Lee olan eski sevgilisi Kay'den esinlenerek yazdığı şarkı, çocukluktan beri bir arada olduğu eski sevgilisinin gözünde hatıraları canlandırmaya çalışırken bir yandan da özürler dileyen, asıl kalbi kırılanın kendisi olduğunu söylemeyi de ihmal etmeyen perişan bir adamın aşk mektubu. TRT'de de vaktiyle çokça dönen klipte Fish, derbeder va-

Santana'yla bekârete veda

"Samba Pa Ti", bir şarkı değil, enstrümantal bir parça, ama ergenliğimin kritik dönemi boyunca, onu ilk dinlediğim andan beri, muhteviyatında söz de varmış gibi gelirdi. Seksi tarif ettiğine ikna olmuştum. Dahası, bekâretimi yitirirken "Samba Pa Ti"yi dinleyecektim, pikapta değilse de kafamda. Yavaş, esrarengiz ve güzel bir başlangıcı vardır, sonra hızlanır, telâşlı bir hal alır –ve sönüp gider. 4 dakika 47 saniye süren bir parçadır. O zamanlarda soundtrack işlevi görecek daha iyi bir şey dinlememiştim, aslına bakarsanız, bugüne kadar da daha iyisini dinlemiş olduğumdan pek emin değilim. Bir sürü şarkı, sürekli olarak "seksi" diye etiketleniyor, ama o şarkıların sevişmenize eşlik etmelerini isteyeceğiniz anlamına gelmiyor bu. Ekseriyeti, cinsel ilişki refakatçısı olmaktan ziyade, cinsel ilişkiyi ikame ediyor gibi.

"Let's Get It On"la sevişirken gülmemek mümkün mü? (Sevişirken gülmenin bir sakıncası yok, ama Marvin'in o şarkıdan murad ettiği reaksiyonun kahkaha olduğunu sanmıyorum.) Diyelim ki, o parçayı gülme krizine tutulmadan atlattınız, sıra albümün üçüncü şarkısı olan "If I Should Die Tonight"a (Ya ölürsem bu gece) geldiğinde ne olacak? Prince'in "Controversy" albümündeki "Do Me Baby" bugüne dek yapılmış en açık-saçık ve hakikaten erotik şarkılardan biri, ama onun da her unsuru en az "Let's Get In On" kadar sorunlu. Mesela, "doruk"tan inişte (gümbürdeyen piyano, inlemeler, nidalar vs.) hadise iyice acayipleşiyor, Prince'in "çoook üşüdüm" deyişinin soğutucu bir etki yapması çok mümkün. Bir sonraki parça "Private Joy" da mahrem bir anda dinlemek isteyeceğiniz bir şey değil, ama en azından plağın A yüzü bitmiş oluyor. Albümün CD'sini dinliyorsanız haliniz yaman. "Private Joy"un ardından "Ronnie, Talk To Russia" geliyor. (Prince'in Ronald Reagan'a yaptığı öneri, bugün bir mânâsı olmaması bir yana, seksüel bir bağlamda iyice abesleşiyor.)

Bekâretimi "Samba Pa ti" eşliğinde kaybetmedim. Talihsiz kız arkadaşımla birlikte Rod Stewart'ın "Smiler" albümünün B yüzünü dinliyorduk. O zamanlar en gözde plağımdı. B yüzündeki şarkılar arasında "Hard Road" (Zor Yol) ve "I've Grown Accustomed To Her Face" (Onun yüzüne fazlasıyla aşina oldum) vardı. İdeal dünyada, böyle bir şey olmazdı elbette.

Nick Hornby

("31 Songs"dan kısaltarak)

ziyette parklarda, sahillerde, üzerine sprey boyayla "NATO eşşolueşek" yazılmış duvarların önünde yürürken söylüyor şarkıyı...

Kelimeler Kafi - Mazhar Fuat Özkan

Mazhar Alanson, gene "seni sevmeler cumhuriyeti"nde, ama bu sefer "seneler geçti eskimemiş bu sevda hayret"lerde... Evlenip çoluğa çocuğa karışmış iki eski sevgilinin yeniden kırıştırmaya başlama ihtimali ("son bir denemeye ne dersin?"), TRT Denetim Kurulu'nca "aile kurumunun değerlerine aykırı" bulunmuştu. "Sevgilim olmadı senden sonra / Dostlarım benden apayrı / Kızım büyüdü maşallah / Senin de bir oğlun olmuş, ne güzel / Orta yaşlı olduk artık / Saçım hafif kel".

Killing Me Softly - Roberta Flack

"Şarkısıyla öldürüyor beni / Hayatımı anlatıyor kelimeleri". "Killing Me Softly" yalnız bir aşk şarkısı değil, aşk şarkılarının şarkısı. İnsanı "öldüren" şarkılar, adeta kelime kelime hayatımızı anlattığını düşündüğümüz şarkılar.

Lambaya Püf De - Barış Manço

Başta "Kol Düğmeleri" olmak üzere, "Aynalı Kemer"den "Sahilde"ye, Barış Manço'nun ne güzel aşk şarkıları var. Ama "Lambaya Püf De"nin yeri apayrı. Dar zamanda, gizli saklı, ama ateşli, kendinden geçercesine bir sevişmenin tansiyonunu bu kadar aksettiren şarkı az bulunur. Manço'nun bu şarkıdaki ifade kudreti belki ancak "Whole Lotta Love"ın Robert Plant'iyle karşılaştırılır.

Lay Lady Lay - Bob Dylan

Bob Dylan (ya da mesela Cohen'in) en güzel aşk şarkılarını alt alta yazmaya kalksak, zaten 116'yı aşarız. Çektiğimiz kurada Dylan'ın payına "Lay Lady Lay" düştü. "Erkeğinin elbiseleri kirli ama elleri temiz / Ve hayatında gördüğü en güzel şey sensin..." Carla Bruni ne diyordu: "Lay Lady Lay'in sound'u üzerinde çok kafa patlattım, odaya güneşin girdiği ânın etkisini nasıl uyandırabiliyor. Gizemli bir durum." Yaşa, varol Bob Dylan: "Uzan leydi uzan / Pirinç karyolama / Gece önümüzde uzanırken..."

Let's Spend The Night Together Rolling Stones

Stones/Beatles farkını imleyen şarkı. O yüzden "I Wanna Hold Your Hand"le birlikte anılır hep. Beatles "elini tutmak istiyorum" mahcubiyetinde debelenirken, Stones yekten "gel yatalım" diyor. Fazladan zevkli bir gece vaat ediyor. Britanya tabloidlerinin anne-babalara Stones fotoğrafları eşliğinde "kızınızın bu heriflerden biriyle çıkmasını ister miydiniz?" diye seslenmesi boşuna değildi.

Bob Dylan, kız arkadaşı Suze Rotolo'yla, 1963

Long Tall Sally - Little Richard

John amcanın aşk kaçamağı. "Well, Long Tall Sally / She's built for speed". Uzun ince Sally, hızlı durumlar için yaratılmış. John amcayla Sally halvet olurken Mary teyze çıkagelir, John amca arazi olur. İlk kez 1956'da Little Richard söyledi, Beatles'dan Kinks'e, hatta Led Zeppelin'e, söylemeyen kalmadı. 2005'te de John Fogerty - Bruce Springsteen düetine mazhar oldu.

Lovefool - The Cardigans

Ayrılık da sevdaya dahil, ayrılanlar hâlâ sevgili. Bazıları daha fazla sevgili ama. Gidiyor, yapacak bir şey yok belki, fakat yine de "mış gibi" yapamaz mı? "Sevgilim, bir sorunumuz var, korkarım / Beni artık istemiyorsun, farkındayım / Belki yapacak hiçbir şey kalmadı seni tutmak için / Annem diyor ki üzülmemeliymişim / Başka bir adam bulmalıymışım / Beni hak eden bir adam aramalıymışım / Ama bence sen hak ediyorsun beni / Sev beni, söyle beni sevdiğini / Aldat beni, sever gibi yap beni / Terket beni, ama n'olur söyle bana ihtiyacın olduğunu..."

Love Is The Drug - Roxy Music

Salgılar, sıvılar, heyecanlar, hezeyanlar... Aşkın kimyası üstüne çok konuşuldu. Ama en güzelini Roxy Music söyledi: "Uyuşturucum aşktır benim." "Geç vakit parketmişim arabamı / Bekârlar barında almışım soluğu / Yüz yüze, adım adım / Kalp kalbe karşı, vurduk dans pistine / Bir aşağı, bir yukarı / Şöyle bir gel kucağıma, sonra dön kollarımın arasında / Dedim gidelim, dedi ki hadi / Söndürdük ışıkları, anladınız devamını..."

Love Me Two Times - The Doors

Umay Umay'ın dediği gibi, "Bir kere yetmez iki kere sev beni / Üç köşe yetmez karelere böl beni". Hele işin içine ayrılık girecekse, bir keresi keser mi? "İki kere sev beni, güzelim / İki kere sev beni bugün / Uzaklara gidiyorum / İki kere sev beni, güzelim / Biri yarın için / Biri bugün için"...

Love Will Tear Us Apart - Joy Division

Şarkının öyle bir büyüsü var ki, kendi meşrebine tercüme etmeye kalkan çok oldu, lâkin nefaset ödülü hep siftahı yapanda kaldı. Daha ziyade bir yastıkta yarım asır falan devirenlerin kullandığı "Sevişerek evlendik" diye bir laf vardır ya, kurumsal kimlik idaresini bir yana bırakalım, işte bu "sevişerek ayrılmanın" şarkısı... Sevsen de sevmenin mânâsının, sevmeye sebebin kalmadığı, ama gizliden kendi seven halinden vazgeçmeye ayak diremenin dokunaklı ifşası...

Lovesong - The Cure

İşte "romantik aşk"ın gereklerini harfiyen yerine getirmiş bir şarkı. Robert Smith, lise yıllarından beri beraber olduğu sevgilisi Mary Poole'la 1988'de evlendikleri gün, nikâh öncesinde cebinden bir kaset çıkarıp ona verdi. Mary kendisine "serenat" gibi hediye edilen "Lovesong"u bir odada tek başına dinledikten sonra gözyaşları içinde koşup Robert'ı öpücüklere boğdu. "Ne kadar uzakta olursam olayım her zaman seni seveceğim / Ne kadar uzun kalırsam kalayım her zaman seni seveceğim / Ne dersem diyeyim her zaman seni seveceğim".

Ma Gonzesse - Renaud

"Benim manitayla bir çocuğumuz olsun istiyoruz / Ama kocası itiraz ediyor, henüz çok gençmişiz." Renaud'nun gençliğindeki aşk şarkıları üç aşağı beş yukarı böyleydi. Hele "Chanson dégueulasse"da ağzı kokan Hugues'le ayakları kokan Julie'nin aşkını uzun uzun, ballandıra ballandıra anlatmıştı: "Evet, berbat bir şarkı / Ama sonuçta bir aşk şarkısı / Tamam, biraz kirli / Tıpkı aşk gibi." Gelin görün, ne zaman ki karısı onu terketti, "Boucan d'enfer"de en içli dizeleri kaleme aldı: "Sen gittikten sonra / Kalbim Çernobil / Hayatım Hiroşima".

Me & Bobby McGee - Janis Joplin

Janis Joplin'in meşhur ettiği Kris Kristofferson şarkısı, insanın insanı nasıl bir dünyayla doldurabileceğini öyle güzel anlatıyor ki. Yoksullukla dolu bir seyahatte, New Orleans yolunda otostop halinde bir çift, ama ne gam: "Özgürlük dediğin kaybedecek hiçbir şeyinin kalmaması / Hiçbir şey pahaya binmemiş, ama her şey serbest / İnsanın kendini iyi hissetmesi kolaydı Bobby şarkı söylemeye koyulunca / Ve dostum, bu kadarı da bana yeterdi / Bana da, Bobby McGee'ye de yeterdi..." Ama gelin görün ki, şarkının sonu hüzün: Farklı yerler görmek, dünyayı keşfetmek üzere, bir kavşakta ayrılır ikili... Janis Joplin'in şarkıyı söylemeye başladığı sıralarda ilişkide olduğu Kris Kristofferson'un ihanetleri de, bu ikilinin aşkının sonunu getiriyordu...

Melankoli - Nükhet Duru

Yaratıcılığa ve sevdaya teşne bir yalnızlığın, coşkuya meyyal bir burukluğun en güzel ifadelerinden biri var Sabahattin Ali'nin şiirinde: "Beni en güzel günümde / Sebepsiz bir keder alır / Bütün ömrümün beynimde / Acı bir tortusu kalır / Anlayamam kederimi / Bir ateş yakar tenimi / İçim dar bulur yerini / Gönlüm dağlarda dolanır..." Bu şarkının ekürisini, bir başka güzel Sabahattin Ali / Ali Kocatepe / Nükhet Duru ortaklığını aman unutmayalım: "Başkalarına gülsem de / Senden uzak kalsam da / Sevmediğini bilsem de / Ben gene sana vurgunum..."

Michael - Franz Ferdinand

Eşcinsel aşka meşruiyet kazandıran, gelişigüzel flörtü yücelten, hafifliğiyle ağır bir şarkı. Güzel bir dans pistinde güzel oğlanlar, hepsinin arasında yakışıklı, sımsıkı, ıslak ıslak Michael...

Michelle - Beatles

"Michelle, ma belle, bu iki kelime yan yana güzel" diye başlıyor ve ilk mısrada hedefi 12'den vuruyor. Gerisi standart kelâm. Ama o iki kelime! "Ma belle" şarkıya da aşık ediyor, Michelle'e de.

Mihriban - Musa Eroğlu

Tabiri caizse, aşkın kanununu (kanun tanımazlığını) yeniden yazan bir türkü. Abdurrahim Karakoç'tan: "Yâr deyince kalem elden düşüyor / Gözlerim görmüyor, aklım şaşıyor / Lambada titreyen alev üşüyor / Aşk kağıda yazılmıyor Mihriban / Tabiplerde ilaç yoktur yarama / Aşk deyince ötesini arama / Her nesnenin bir bitimi var ama / Aşka hudut çizilmiyor Mihriban."

Missing - Everything But The Girl

"Missing", hem özlem hem de kayıp demek. Bu iki duyguyu toplayıp, altına Todd Terry'nin remiksini koyup kesirini alırsak, en acıklı dans şarkılarından birini elde ederiz. "Trenden iniyorum / Yine senin sokağında yürüyorum ve kapının önünden geçiyorum / Ama artık orada yaşamıyorsun / Yıllar oldu sen gideli / Sanki uzayın ötesinde bir yere kayboldun / Sanki daha iyi bir yer buldun / Ve ben seni özlüyorum, çöllerin yağmuru özlediği gibi". Aşığına köpek çeken, bağırıp çağıran, burnu beş karış havada biridir özlenen, ama her ne hikmetse özlenir işte, yolları gözlenir.

Mon émouvant amour - Charles Aznavour

Aşk şarkılarını ne kadar anonim kurgularsanız, herkese hitap etme şansı o kadar artıyor, herkes hemencecik üstüne alınıyor. "Adı bende saklı" diyen gemisini yürütüyor, adını adlı adınca söyleyen yaya kalıyor. Bono ne diyordu: "İyi bir şarkıyla çok iyi bir şarkı arasında ne fark vardır? Cevap: Bence iyi şarkılardan kendine pay çıkarabilirsin, ama çok iyi şarkılarda bunu yapamazsın..." Charles Aznavour'dan çok iyi bir şarkı örneği, başka bir aşk alfabesi: Kız sağır dilsiz, sevgilisi oğlan onunla iletişim kurmaya çalışıyor. "Ebedi bir sessizliğin içinde geçiyor günlerin / Tercüme ediyorum gözlerini ve okuyorum gülümsemeni / Tekrarlıyorum bir baleye benzeyen bu yabancı dilde / Ellerinin söylemek istediği kelimeleri / Benim için bir bale sahneye koyuyorsun / Birbirine benzemeyen büyüleyici hareketlerle akıp giden / Parmaklarının ucuyla fısıldadığında seni seviyorum diye / Sesini duyar gibi oluyorum bazen."

My Funny Valentine - Chet Baker

Leziz caz standardı, standart iltifat külliyatına hiç bulaşmayan, şahsa özel –"haute couture" de derler– bir hayranlık hutbesi. "Benim tatlı, komik sevgilim, ta yüreğimden güldürüyorsun beni / Bakışların o kadar acayip / Hiç fotoğrafa gelmez / Sen benim en sevdiğim sanat eserisin." "Bir de ben diyeyim"i içinden geçirmeyen sahne gediklisi kalmadı, kalmasın da... Bütün ev ve iş yerlerinde, Türkiye'nin dışında, tüm dış temsilciliklerde ilgli şahıslara söylenip durulsun...

Ne me quitte pas - Jacques Brel

"Bir dünya yaratacağım / Aşkın kral olduğu / Aşkın kanun olduğu / Senin kraliçesi olduğun bir dünya / Beni terketme". Ayrılık şarkılarının kralını Brel yarattı. Kimse onun kadar sersefil olmadı, kimse onun kadar uçurumun dibini bulmadı, yeter ki onu terketmesin diye kadınının gölgesinin gölgesi, elinin gölgesi, köpeğinin gölgesi olmaya razı gelmedi. İngilizce adaptasyonu "If You Go Away" solda sıfır kalır. (Zeki Müren'inkini klasmana bile almayalım. Onun esas "Ne me quitte pas"sı "Gitme, sana muhtacım"dır.) Nina Simone'un "broken french" yorumunun yeri ise, bam bam bam bambaşkadır.

No Woman No Cry - Bob Marley

Türkiye'de kahredici bir kadere mahkûm oldu, "bekârlık sultanlıktır"ın reggae'cesi olarak anlaşıldı, maşizme dayanak yapıldı. En müşfik aşk şarkılarından biri halbuki. Göstermelik değil, yürekten bir "sen ağlama, dayanamam".

Nothing Compares 2 U - Sinead O'Connor

"15 gün, 7 saat oldu / Sen benden aşkını alalı / Her gece sokağa vuruyorum kendimi ve gündüzleri uyuyorum" diyerek aşıktan hesap soran Prince bestesi. Hatta, "Sen gittin gideli her istediğimi yapıyorum / Canımın istediğiyle görüşüyorum / Şık bir lokantada akşam yemeği yiyorum / Ama hiçbir şey / Hiçbir şey senin yerini tutmaz" diyerek Hasan Hüseyin şiirinden Ahmet Kaya bestesi

TURGAY FİŞEKÇİ

Evlerinin Önü Mersin
Bu anonim türkü, Sait Faik'in bir öyküsünde rastlayıp, sonra da bütün ilkgençliğimin özlemlerinin simgesi olduğu için.

Güzel Ne Güzel Olmuşsun
Bütün Karacaoğlan şiirleri gibi çok güzel. Fikret Kızılok da söylerken, onu daha da güzel kıldı.

All You Need Is Love - Beatles
Yalnızca adıyla insana özgü en yalın gerçeği söyleyebildiği için.

BİLGE KÖSEBALABAN (Direc-t)

I Just Called To Say I Love You - Stevie Wonder
Çocukluğumun şarkısı ve hayatta en sevdiğim parçalardan... Sözler ve solistin muhteşem sesi... Biz de Direc-t olarak arada çalıyoruz konserlerde...

Love Of My Life - Queen
Bu şarkıyı evde Queen albümüne eşlik ederek söylemeye bayılırım... "When I grow older..." sözüyle giren kısımsa muhteşem bir armoniye sahiptir...

All My Loving - Beatles
Neşeli bir aşk sarkısı... "Sana bütün aşkımı yollayacağım, kapa gözlerini öpeceğim seni... Beatles... Daha fazla ne denir?

HASAN ALİ TOPTAŞ

Bülbülüm altın kafeste
En çok sevdiğim aşk şarkılarının ya da türkülerinin başında, bu Selânik türküsü geliyor. Erkan Oğur-İsmail Hakkı Demircioğlu ikilisinin yorumu tercihimdir. Öncelikle bestesi çarpıyor beni. Bir de, "Ben sana dayanamam yârim / ben sana inanamam / ben sana dayanamam yârim / ben sana katlanamam" sözlerinden oluşan nakarat bölümüne bayılıyorum. İnsanı doğru kavrayan sözlermiş gibi görünüyorlar bana. Hem dayanamamak, hem de katlanamamak... Belki de aşkın yegâne tanımı budur.

Gesi bağları
İkinci sırada, Kayseri türküsü "Gesi bağları"nı söyleyebilirim. Bu türkünün "Bir çift selâmına güveniyorum" dizesi beni alır, yerle bir eder her defasında. "Gesi bağlarında üç top gülüm var / hey Allahtan korkmaz sana bana ölüm var / ölüm varsa şu dünyada zulüm var" dizelerinden oluşan bölümü de çok çarpıcı bulurum. Bu türküyü ille de Selda Bağcan'dan dinlemeli.

Bakmıyor çeşm-i siyah
Üçüncü sırada, Hacı Arif Bey'in nihavend şarkısı var: "Bakmıyor çeşm-i siyah feryade / yetiş ey gamze yetiş imdade". Ekşi Sözlük'te her ne kadar "anneannelerin şarkısı" diye anılsa da, bu şarkı benim şarkım. Neden sevdiğimi açıklamakta en çok zorlanacağım şarkı da bu şarkı. Herhalde, hayatımla bu şarkı arasında benim görme açıma sığmayacak kadar kalın bağlar var. Ne zaman dinlesem gözlerim dolar. Müzeyyen Senar'dan dinlemeli elbette bu şarkıyı da.

MEHMET TEOMAN

Ne me quitte pas - Jacques Brel
Jacques Brel'in bu şarkıyı ilk kez Olympia konserinde söyledikten sonra kulis kapısına yığılan gazetecilerin, "bu nasıl güzel bir aşk şarkısıdır, hangi aşk yazdırdı bunu size?" sorusuna, yüzlerine tükürerek verdiği yanıt beni çok etkilemiştir: "Ben aşkın bir insanı nasıl alçalttığını, küçülttüğünü anlatmaya çalıştım... Güzelliğini değil!.."

Gloomy Sunday - Rezsoe Seres
Bu şarkı birçok şarkıcı tarafından seslendirildi : Billie Holiday, Björk, Diamanda Galas, Portishead, Szomoru Vasarnap, Christian Death... Küçük bir barda piyano çalan besteci, patronun sevgilisi garson kıza aşıktır. İmkânsız olan bu aşkın ilk kurbanı bir süre sonra intihar eden garson kızdır. Ölümün ardından yazılan bu ağıt daha birçok intihara neden olmuş. Sonuçta bu şarkıyı yazan Rezsoe da kendini pencereden atmış...

Kadınım - Tanju Okan
Tanju Okan'ın deliler gibi aşık olduğu genç kadını, ailesi, tehlikeli gördükleri bu ilişkiden kurtarmak için Amerika'ya kaçırır. Tanju Okan iyice çöker. Yine içkinin etkisiyle sızdığı bir gece, ona o günlerde destek olmaya çalışan Mehmet Teoman, Tanju içeride uyurken "Kadınım"ın sözlerini Serge Reggiani'nin söylediği bir şarkının melodisi üzerine yazar. Sevdiği kadının eşyalarıyla birlikte kokusunun da yok edilmesi ve ona bir başka yerde bir başka yaşam kapısı açılmasının ardından yazılan bu sözler şöyle biter: "...o kapıyı kapat elini ver bana... Dışarıda yalnız üşüyorsun!"

MURAT UYURKULAK

Famous Blue Raincoat - Leonard Cohen
Acıttığı için.

Yalnızlığım - Vedat Sakman
İçirdiği için.

Ey Dilbere - Ciwan Haco
Ağlattığı için.

ÇAĞAN IRMAK

My Funny Valentine
Richard Rogers'ın yazdığı şarkı 1937'de ilk kez seslendirilmiş. 1300 albümde yer almış ve 600 sanatçı tarafından söylenmiş. İnsanın içini kıpır kıpır eden, çok tatlı sözleri olan bir şarkı. Beni en çok etkileyen versiyonu ise bir sinema oyuncusunun yorumu. "Fabulous Baker-boys"da Michelle Pfeiffer'ın siyah bir piyano üzerinde kırmızı elbiseyle söylediği "My Funny Valentine".

Her Şey Seninle Güzel - Zerrin Özer
Bir Melih Kibar-Çiğdem Talu şarkısı. Gizli kalmış bir şarkı. Orkestra olağanüstü, yorum mükemmel. Şarkının sözleri, ayrılıktan sonra da her şeye rağmen aşk duygusunun yaşanabildiğini anlatıyor.

You'll Follow Me Down - Skunk Anansie
Skunk Anansie'nin "Post Orgasmic Chill" albümünden. Sözler acı dolu, amiyane tabiriyle, damardan bir şarkı.

"Acılara Tutunmak"ın girişine doğru manevra yapar: "Acı çekmek özgürlükse / Özgürüz ikimiz de". '90'lı yılların başında hayatımıza giren klipte Sinead'ın döktüğü gözyaşlarıyla ıslanan ruhlarımız hâlâ biraz nemli.

Oje - Duman
Bu şarkıya aseton dayanmaz. Tarih konuşuyor: Oje ilk defa beş bin yıl önce Çinliler tarafından kullanılmaya başlandı. Tercih edilen renkler siyah ve kırmızıydı. Ming Hanedanlığı döneminde ojeler balmumu, yumurta akı, jelatin, sebze boyaları ve Arap sakızı karışımıyla yapılırdı. Bugünkü ojeler için otomotiv sektörüne duacıyız, çünkü oje araba boyalarının rafine edilmiş bir versiyonu!.. Ojeyi bu memlekette, bu devirde rock şarkısına sokmak akıl, fikir ve cesaret ister. Oysa elden ayağa, tepeden tırnağa Karacaoğlan erotizmi: "Gidiyorum gözüm arkada / Kaçamadık buradan başbaşa / Hangi oje yakışmaz ki kız sana?"

Olmasa Mektubun - Yeni Türkü
Sanki aşk şarkısı değil, bir aşk filmi, bir aşk romanı mübarek! "Sevmek birçok şeyi göze almaktır" diyerek son noktayı koyana kadar ne anılar, ne tavernalar, ne sinemalar, ne cevapsız sorular ("neydi bir arada tutan şey ikimizi? / birleştiren neydi ellerimizi?") gelip geçiyor... Manos Loizos, Murathan Mungan, Yeni Türkü, Müslüm Gürses, bizim deniz Akdeniz ve imkânsız sevgimiz!

One - U2
Bir yanıyla yüzde yüz aşk şarkısı. Ama aşk şarkısından çok daha fazlası, aynı anda toplumsal adalet ve barış çağrısı. Aşk şarkısıyken halk şarkısı: "Tekiz biz / Ama aynı değiliz / Taşımalıyız birbirimizi".

Only You - Portishead
Bu melankolik şarkı, kaderi birbirine yazılmış aşıkların düştüğü aşk-bitimi çaresizliğini dillendiriyor. Yani bir yandan "alışmak sevmekten daha zor geliyor" durumu, öte yandan derinden gelen bir "ben sana mecburum" duygusu. Erkek bir şeyler yapmalı: "Artık dayanabileceğimiz kadar dayanmayı seçtik / Bu güz gölgesine, bayat bir acı son / Hayal kırıklığı yılları yan yana serildi / Ve sadece sen beni parçalara ayırabilirsin / Sadece sen taş kalbimi yumuşatabilirsin."

Oy Farfara - Müzeyyen Senar
"Yeni Roman"ın mucidi, sinema tarihinde de hatırı sayılır bir yeri olan Fransız edebiyatçı Alain Robbe-Grillet'nin "Ölümsüz Kadın" adlı ünlü filminin açılış sahnesi: "Oy Farfara farfara / Ateş düştü şalvara / Ağzım dilim kurudu / Kız sana yalvara yalvara." Müzeyyen Senar yorumunda ise "kız"ın yerini "herif" alıyor: "Ağzım dilim kurudu / Herif sana yalvara yalvara." Rock versiyonunu merak ve hasretle bekliyoruz.

Perfect Day - Lou Reed
Sıradan, aheste, harika bir gün: Parkta kokteyl yuvarlıyoruz, hayvanları besliyoruz, sonra bir film, sonra ev. "Bu günü seninle geçirdiğim için çok mutluyum" diyor Lou Reed, "ayakta kalmamı sağlıyorsun sen. Başka biri olduğumu düşündürüyorsun, iyi biri"... Çok az şarkı, insanın çabasını, gündelikle kozmiğin ve iki kişinin bitiştiği yerde bu kadar kuvvetle anlatabildi. Lou Reed'in yıllar sonra, "Turning Time Around"da söyleyeceği gibi, bu aşk şarkısının da bam teli zamandı: "–Soruyorum sana, nedir aşk? –Aile değildir bence, şehvet de değildir. Ve biliyoruz ki, evlilik mecburiyet değildir. Ve nihayetinde, bu bir güven meselesidir. İllâ bir şey diyeceksem, bence aşk zamandır... Zamanın bir anlamı yok benim için, ne gelecek ne geçmiş. Aşıkken sormazsın da zaten bunu. Aşkı idrak edecek zamanın hiç olmaz. Öylece akıp gidecek zaman etrafında: Budur bence aşk."

Quizas quizas quizas - Nat King Cole
Fazla naz aşık usandırır. "Sana her soruşumda / Ne zaman, nasıl ve nerede diye / Bana dersin ki / Belki belki belki / Böylece günler geçer / Ben ümitsiz / Sense cevap verirsin / Belki belki belki." "Ne evet ne hayır"dan daha mı iyidir böylesi, duruma göre değişir. Nat King Cole'un ağır İngilizce aksanlı versiyonu ve Cake'in İngilizce sözleriyle "Perhaps Perhaps Perhaps" yorumu tercih sebebidir.

Ring of Fire - Johnny Cash
'60'ların başında birlikte çıktıkları turnelerde başlayan June Carter - Johnny Cash aşkının ölümsüz yadigârı. İkisinin de evli olduğu dönemde yaşanan yasak aşk, Johnny'nin alkol ve amfetamin bağımlılığı arttıkça June için bir cehenneme dönmüştü. Yuvarlak masa etrafında oynanan ve kaybedenin mecburen bir "şat" alkol aldığı popüler iskambil oyununun da adı olduğundan, pop kültürde alkolizmi ve madde bağımlılığını sembolize eden "ateş çemberi" kavramı, June'un aşk acısını mükemmelen dile getiriyordu. Carter'ın Merle Kilgore'la beraber yazdığı "Ring of Fire", ilk kez kızkardeşi Anita Carter tarafından seslendirildi. Ama 1963'te "esas adam" Johnny Cash'in büyülü bariton sesiyle (ve rüyasında görüp koyduğu mariachi usûlü nefeslileriyle) bir rock klasiği haline geldi.

The River - Bruce Springsteen
Trajik bir işçi sınıfı hikâyesi. Mary'yle lisede tanışıyorlar, o yeşil vadinin hayalini kuruyorlar, sonra hamile kalıyor Mary, bildiriyor kısacık bir notla, bizim 19'luk delikanlının elinde bir gelinlik, bir de sendika kartı, eğlencesiz, kahkahasız bir resmî nikah, bir inşaat şirketine giriyor bizimki, ama ekonomi yokuş aşağı, bir akşam biraderin arabasına atlıyorlar, nehrin dibinde alıyorlar soluğu...

Rose-Marie - Bora Ayanoğlu
"Senin saçın sarı sarı / Senin gözün mavi mavi / Rose, Rose, Rose, Rose-Marie / Yakar sevdan beni / Bir de vatan hasreti / Dar gelir bana Almanya". Bir Türk işçisi, mesela Ali, mesela izin gününde, gönlünde vardiyadaki liebe'si, bahnhof'ta bir banka oturmuş, trenlerden fal tutuyor: "Şu tren senin vay / Bu tren benim vay / Say, say, say, say / Sanki gelirmiş Kars'tan / Sanki gelirmiş Van'dan / Sanki gelirmiş İstanbul'dan". Kısacık bir folk şarkısına hem gurbeti hem de masum bir aşkı sığdırabilmek, üstelik böylesine sinematografik olabilmek, has şarkı yazarlarına mahsus. (Sevgilisine "sana aşık olmaktan gurur duyarım" diyen de Bora Ayanoğlu değil miydi?)

Sarah - Georges Moustaki
Aşkın yaşı olmazmış, yazı kışı olmazmış... Akdenizli beatnik alır sazı eline: "Yatağımdaki kadın / Çoktan beridir / Yirmi yaşında değil // Gözlerinde mor halkalar / Geçen yıllar ve aşklardan / Eskimiş dudakları / Sık ama hoyratça öpüşlerden / Yüzü solgun / Makyaja rağmen // Kolları ve elleri / Benimkilere uzanıyor / Gözyaşları ve yaralarla kaplı kalbi / Kalbime iyi geliyor".

Sabahçı Kahvesi - Ferdi Tayfur

"Nisan Yağmuru", "Yadeller", "Yıldızlar da Kayar", "Batan Güneş", "Kır Çiçekleri", "Sigarayı Bıraktım", "Yine Sensiz (Kanayan Gül)"... Ferdi'nin güzel aşk şarkısı çok. Genellikle "aşk şarkılarının unutulmaz söz yazarı" Ahmet Selçuk İlkan'la ortaklığının ürünü olan birçok şarkıyı en güzel "Sabahçı Kahvesi" temsil eder ama: "Sevgilim, sevgilim, bak yine şafak söküyor / Sevgilim, sevgilim, bak yine sabah oluyor / Şimdi sen kim bilir ne duygulardasın / Belki de en güzel uykulardasın // Sen rüyalar aleminde / Yeni aşklar hevesinde / Bense yine uykusuzum / Bir sabahçı kahvesinde..."

Send Me A Postcard - Shocking Blue

Şehirlerarası, milletlerarası aşk mümkün müdür? Olur olur, bal gibi olur. Ama hasret büyür, çığ gibi büyür. "Bana bir kartpostalcık olsun gönder sevgilim!" Hollandalı grubun hippi güzeli şarkıcısı Mariska Veres'i 2006'nın aralık ayında yitirdik. Veda niyetine, ona Zeki Müren'den bir Bodrum kartpostalı gönderelim: "Ne zaman iki satır yazmaya kalksam / Hep sana, hep seni, hep bizi yazıyorum."

Senden Vazgeçmem - Müslüm Gürses

Ergenliği aşmamış fantazi-popçularımız, ayrılık anında asıp kesmekten, vurup kırmaktan dem vuruyor yahut iyice ağlaklaşıyorlar. Sözünün ve isteğinin arkasında bu şarkı, bu okuyuş kadar vakur duran var mı? "Altı dokuz olsa vazgeçmem" diyen Jimi Hendrix gibi: "Dünya tersine dönse vazgeçmem / Gökteki güneş sönse vazgeçmem / Sensizlik inan ki ölümden beter / Canımdan geçerim senden vazgeçmem / Senden vazgeçmem, ölsem vazgeçmem..."

Sensiz Saadet Neymiş - Yaşar Güvenir

Bir nevi iradî kara sevda hikâyesi. Yaşar Güvenir'in büyük popülerliğe ulaşmış şarkısı, Gönül Yazar'dan Ersan Erdura'ya pek çok şarkıcı tarafından okunmasına rağmen, yine de en çok yazarının yorumuna yakıştı. "Sensiz saadet neymiş, tatmadım bilemem ki / Alnımın yazısıydın, ne yapsam silemem ki / Seni uzaktan sevmek aşkların en güzeli / Alıştım hasretine, gel desen gelemem ki..."

Sensiz Olmaz - Bülent Ortaçgil

Ortada ayrılık kokusu, terkedilme korkusu olmasa da, sensizlik zor zanaat. Bülent Ortaçgil yumuşak bir dille, ama kesin konuşuyor: "Sensiz olmaz." Kahvaltısı anlamsız, ilk sigarası bile tatsız, daha ne olsun? Aşkın bir parçası da, malûm, alışkanlık, tiryakilik, müptelâlık! "Yine kendi kendime sormadan duramadım / Niye seni böyle istiyorum diye, bulamadım". Ve kulaklara küpe olacak iki dize: "Aşk bir dengesizlik işi / Dengeye dönüşendir sevgi". Bu şarkıya allah iki klip birden verdi: Bülent Ortaçgil'in zaten tek klibi. Diğeriyse Müslüm Gürses'in "Neredesin Firuze"deki güzeller güzeli yorumuna çekildi. Hele davul atağıyla birlikte sigarasını yere çaldığı o sahne yok mu!

Sevdim Seni - Özdemir Erdoğan

Aşk şarkısı deyince, Özdemir Erdoğan olmadan olmaz. "Mantık, irade, kuvvet, sevince pek işlemiyor / canım senle olmak istiyor" da olur, "yakında kıyamet kopacak sevgilim / yapacak bir şey yok, gel sevişelim" de. Ama nakaratını bir millete marş gibi belletmek ve okutmak da her aşk şarkısına nasip olmaz: "Sevgi anlaşmak değildir, nedensiz de sevilir / Yalnız küçük bir an için ömür bile verilir..."

Seyyah - Replikas

Direkt Karacaoğlanların, Emrahların geleneğine yaslanan, halk şiirini eğip bükerek bugüne uyduran ve basbayağı inandırıcı kılan buralı bir rock. "Seyyah oldum ben bu alemde / Senin aşkından derbeder oldum / Diyar diyar gezdim senin uğruna / Şişeler devirdim aşkın yoluna / Islandım durdum aşk yağmurunda / Seni düşünüp durdum yalnız başıma / Hiç sensiz olmuyor / Sensiz yaşanmıyor / Seni bana getirmiyor / Bu aşk yağmuru..."

Should I Stay Or Should I Go? - The Clash

"O sabahı sen bana sor". Yusuf Nalkesen'le Joe Strummer aynı dertten mustarip: "Should I stay or should I go" ya da "Gitmek mi zor, kalmak mı zor"... "Gitmek mi zor"u Muazzez Abacı'dan dinlerken roller değişmiş oluyor, ama açmaz aynı. Çaresini Paul Simon söylüyor: "Fifty Ways To Leave Your Lover".

Somebody To Love - Jefferson Airplane

Birbirinden otuz yıl arayla Jefferson Airplane ve "The Cable Guy" filminde Jim Carrey, kalbinde boşluk hissedenlerin karşısına bir dost tavsiyesiyle çıktı: "Aşık olunacak birine ihtiyacın yok mu yani? / Aşık olunacak birini bulursan her şey girer yoluna". Grace Slick'in yabanî sesi, cayır cayır gitarlar, psychedelic hard rock... Tam mânâsıyla "yüksek" bir parça, adeta bir dua.

Something - Beatles

Beatles'dan zerre hazzetmeyen Sinatra, "gelmiş geçmiş en güzel aşk şarkısı" dedikten sonra, daha ne denebilir? Grubun Harrison imzalı tek single'ı. "Yesterday"den sonra en çok cover'lanan Beatles şarkısı olma unvanını da taşıyor.

RTN
BALANS
music & performance hall
yüxexes
biletix
Eğlenceye giriş biletiniz.
rtn.com.tr

BUYRUN BİR DE BURDAN YAKIN: **ÖBÜR TÜRLÜ AŞK ŞARKILARI**

aşk eski bir yalan

Aşk Her Şeyi Affeder mi? Özlem Tekin

"Güzel günlerin hatrına aşk her şeyi affeder mi?" '90'lar gençliğinin kafasını çok kurcalayan kazık soru. Aslında bu soru hep vardı da, formüle eden Özlem Tekin (ya da şarkıyı bir kadının ağzından yazma becerisini gösteren Barlas Erinç) oldu. Bir bakışa aldanıp sevgilinizi –istemeden?!– pekâlâ aldatabilirsiniz, çünkü bağlanmak korkusu da taş gibi bir korkudur. Vefa İstanbul'da bir semt, Sadakat Erzurum'da bir apartman adıdır.

Da da da - Trio

"Ne ben seni seviyorum, ne sen beni seviyorsun / Kaçmakla iyi ettin / Kim bilir neredesin / Yaşanan onca şeyden sonra." '80'lerin başlarında oyuncak niyetine piyasaya çıkan Casio VL-1 ile yapılan ilk şarkı. Ich liebe dich nicht, du liebst mich nicht, aha!

Deli Kadın - Erkin Koray

Devil's Anvil'in "Hard Rock From Middle East" isimli kült plağının üçüncü şarkısı "Karkadon"a Erkin Koray'ın yaptığı Türkçe adaptasyon, kin ve nefret tohumları saçıyor: "Deli kadın / Hiç sen beni / Anlamadın / Sopa mopa / Kâr etmiyor / Taş kafana".

Don't Leave Me Now Pink Floyd

"Ahh bebek / Beni terketme şimdi / Sakın söyleme yolun sonuna geldiğimizi / Hatırla yolladığım çiçekleri..." Ne kadar hazin bir aşk ve ayrılık şarkısı. Hangi hain kızın gaddar yüreği dayanabilir buna? Kör kuyularda merdivensiz kalmış Pink'in depresif sesinden devam ediyor yakarışlar: "Nasıl gidersin? / Sana o kadar muhtaç olduğumu bile bile / Pestilin çıkana kadar dayak atmak için bir cumartesi gecesi!"

Everything About You Ugly Kid Joe

"Yağmurdan ve güneşli havadan / Şehirden ve kırdan nefret ediyorum / Her şeyinden nefret ediyorum / Yanında olduğumda midem bulanıyor, başım dönüyor / Kızkardeşin aşiftenin teki / Annen de öyle / Babanın tavırlarından nefret ediyorum / Seninle ilgili her şeyden nefret ediyorum..." Şimdi bu harbi bir aşk şarkısı değil de ne?

Fat - Violent Femmes

"Umarım şişmanlarsın / Çünkü şişmanlarsan eğer / O zaman benim dönmemi istersin / Ben bakmam ne kadar şişkosun, ne kadar sıska / Bana sadece sevecek bir şey ver." Sevdiceğin gıdısı olsun, Eti Puf'tan, Antep fıstıklı sütlü çikolatadan dolgunlaşmış göbeği olsun, mesut günlerde leziz oyuncaklardır da, ırak düşüldüğünde, "biraz fazla kilo kimsede güzel duramaz / sende durduğu kadar" demek VF inceliğidir, "Fat" aşk şarkısının kraliçesidir.

Fifty Ways To Leave Your Lover Paul Simon

Gün gelir, herkesin başına gelir –gelmiştir, gelebilir: Ne yapmalı, ne etmeli, nasıl terketmeli? Paul Simon'ın 1975-76'da listelere demir atan, o günlerden beri de hafızalardan silinmeyen şarkısı, ABD mahreçli çoksatar kılavuz kitaplara nazire yaparak o kadim soruya cevap veriyor. Daha doğrusu, verir gibi yapıyor, ama o kadarı bile kafa açıyor. Paul Simon, ilk eşi Peggy Harper'dan boşandığı sıralarda yazdığı şarkıya "Sevgilinizi terketmenin elli yolu" diye başlıyor, üç-dört tane kafiyeli yol (Hop on the bus Gus / Just slip out the back Jack / Get a new plan Dan) gösterip gerisini bizim ellerimize, muhayyilemize bırakıyor. Biz de bıraktığı yerden alıyoruz, "nerede trak orada bırak" deyip gerisini size bırakıyoruz.

Les Histoires d'A Les Rita Mitsouko

"Vildan sıkılıyordu Nedim'in kollarında / Ama Nedim'in bundan yoktu haberi / Asuman bekledi de bekledi / Ama Kenan bir daha dönmedi / Güngör seyahate çıktı / Tam evleneceği zaman / Süleyman öldü çapkınlıktan / Arıyordu kendine bir Handan / Atışmaya başladı Leyla'yla Can / Gene bir akşam vakti / Genellikle kötü biter / Aşk hikâyeleri."

Je t'aime... moi non plus Jane Birkin-Serge Gainsbourg

Serge ve Jane'den bir yatak düeti, Serge'in tabiriyle "tüm dünyada müthiş patlama yapan ilk erotik şarkı". Jane "seni seviyorum" diye inlerken, Serge cevap veriyor: "Ben de seni" değil, "bense seni hiç" hiç değil, "ben de seni hiç!"

Kalbimde Hiç Yerin Kalmadı İbrahim Özgür

Çok canlar yakmış bir hanımefendinin ardından yazılmış Fehmi Ege tangosu. Kahramanımız "ben yandım, bari başkası yanmasın" düşüncesiyle, olmayacak bir hayal (ve Türkçe şarkı repertuarının doruklarında gezen bir cümle) kuruyor: "Kabil olsa, kalp hırsızı diye bir kara damga vururdum onun sinesine".

Jane Birkin & Serge Gainsbourg

Money - Flying Lizards

'80'lerin başından, "aşık"a hitaben söylenmiş, neo-liberal lirik eser. "Aşkın içimi titretiyor, ama faturalarımı ödemiyor" diyor realiteyi kavramış hanım kız. Tamam, hayatta en güzel şeyler beleş, ama "sen git onları kuşlara böceklere ver" diyor. "Para, para para" nakaratı, samimiyetle gönül kazanılır mı, parayla yakalanan saadet saadet midir sorularını sorduruyor beleşe.

Sevil Neşelen - Belkıs Özener

"Sevil neşelen, sevme yanarsın..." Nihavend makamındaki bu açık sözlü "Rabenna hep bana" şarkısı, "bir sarı saçı okşar kanarsın / o bir gölgedir, varlık sanırsın" şiirsel gerçekçiliğine şöyle bir uğrayıp, hemencecik "sevil de sevme, ağlama ağlat / yoksa zehrolur bu tatlı hayat" vahşetine bağlıyor lafı.

Smell - Tiger Lillies

Bir nevi aşk testi, şarkının ta kendisi. Martyn Jacques "Bacaklarından süzülen sidiği gördüm" diyor, "ağzından fışkıran kusmuğu gördüm" diyor. Gönül işlerinde hijyen sınır kapısı, "güzellik" denilen nanenin karşı zihinde nasıl inşa edildiğinin deprem tatbikatı... Kastrato bir ses diyor ki: "Feci halde olduğunu biliyordum / Ve kokuna rağmen seni seviyordum." Şarkıyı içlerinden mırıldanabilen çiftleri piste davet ediyoruz.

Te Tromper - Manu Chao

"Bu akşam seni aldatacağım / Onun içindir ki öfkeden ağlıyorum / Gözlerim kan çanağı / Bu akşam her şeyi terkedeceğim / Aşkı unutup kendimi bırakacağım / İçeceğim, içeceğim ve yine içeceğim / Bu akşam seni aldatacağım / İlk karşıma çıkanı alacağım / Karanlıkta sevişmek için / Karnımda öfke, gözlerim kapalı / Bu akşam her şeyi mahvedeceğim / Bu akşam her şeyi kirleteceğim / Bu akşam seni aldatacağım."

This Is Not A Love Song - PiL

Aşk alemlerinin değil, iş alemlerinin şarkısı. Klipte, John Lydon gökdelenlerle boy ölçüşerek dans eder, özel şoförlü üstü açık siyah antika arabayla şehrin zengin gettolarında turlar... Çünkü o artık serbest piyasa ekonomisine dahil olmuştur, paranın peşinde koşmaktadır, ilk trene atladığı gibi büyük dünyalara doğru yol almaktadır. Dikkat, bu bir aşk şarkısı değildir!

Start Wearing Purple - Gogol Bordello

Gönül ilişkilerinden dem vuran eserlerde, ilişkinin tarih cetvelinde hangi çağını gösteriyor olursa olsun belli bir "duygusallık" ya da Türkçesiyle mıymıntılık şart koşanların anlayamayacağı bir coşkusallık mevzubahis bu şarkıda. Türkçesiyle, "böyle de aşk şarkısı olur mu"? Ama işte Gogol Bordello'yu ta kendileri yapan o şahane coğrafi ruh kokteyli, kimilerinin hislerine serbest tercüme yapabiliyor. Adam çıkmış "Benim için mor giy, derdin tasan, aklında fikrin kalmayacak" diyor. Aşkta böyle vaatlerden yanayız.

Stop! - Sam Brown

David Gilmour, Pink Floyd, Deep Purple, Fish, George Harrison, Nick Cave gibi rock starların geri vokalinde sık sık karşımıza çıkan Sam Brown'ın hit mertebesine erişmiş tek solo şarkısı. Bir yalan, bir şüphe, kıskançlık ve esaslı bir kavga; Brown kendi bestesinde ateşli aşıkları canevinden vuruyor: "Dursan iyi edersin beni paramparça etmeden önce / Dursan iyi edersin terkedip kalbimi kırmadan önce." Şu an hemen radyoya uzanıp istasyonlarda biraz dolaşsanız, mutlaka bir yerlerde kendi kendine çalıyordur.

Strangers In The Night - Frank Sinatra

113. Roll'dan Metric solisti Emily Haines'in yorumunu hatırlayalım: "Marianne Faitfull'un şarkısı 'Sex With Strangers' çıplak bir ampulün ışığını çağrıştırıyor. 'Strangers In The Night' ise ay ışığını veya mum ışığını." Aslı Hırvatça olan Ivo Robic'in bestesini okumayan şarkıcı, şarkının çevrilmediği dil belki kalmadı. Siz de hemen Fecri Ebcioğlu'nun Ajda Pekkan için yazdığı Türkçe sözleri mırıldanmaya başladınız: "İki yabancı, gözler birleşmiş / İki yabancı, kalpler sözleşmiş / İki yabancı, gölgelere sinmiş..."

Suzie Q - Creedence Clearwater Revival

Sözler, üçüncü sayfamızın misafiri Nick Hornby'nin kulağı çınlasın, en az Aretha Franklin'in "Call Me"si kadar mânâ fakiri: "Dillerine hastayım, yürümene hastayım, ah benim Suzie Q'um, söyle, dürüst olacaksın bana, düşürmeyeceksin beni gamlara, ah Suzie Q..." Ama Dale Hawkins öyle güçlü bir duygu yüklemiş ki, gerisi lâf-ı güzaf. Şarkı değil, mantra. Ya da tek bir kelimenin büyüsü. 1964'te Stones da söyledi, ama "Suzie Q"yla özleşleşen Creedence Clearwater Revival oldu.

Sweet Child O'Mine - Guns N' Roses

"Öyle bir gülüşü var ki / Çocukluğum gelir aklıma / Her şeyin mavi gökyüzü kadar taze olduğu". Axl Rose'un Everly Brothers'dan Don Everly'nin kızı Erin Everly için yazdığı şiir, grubun top çevirir gibi çaldığı bir anda, herkesin elindeki aletle bir şeyler katmasıyla şarkı haline gelmiş. "İdeal aşık" tarifine pek de gelmeyen Axl Rose'a şiiri yazdıran evlilik bir ay kadar sürse de şarkı –Black Eyed Peas dahil– birçok müzisyen tarafından '90'lı yıllardan beri şevkle yorumlanageldi, grubun belki de en çok hatırlanan, sevilen şarkısı oldu.

Taal Zaman - Transglobal Underground

Aramızda mesafeler, mesafeler... Barcelona'da Gaudi yadigârı Güell parkında çekilen Bollywood usûlü klip şarkıyı biraz sulandırsa da, Tunus-İngiltere arasında yarım kalmış bir aşka adanan bu Natacha Atlas ağıdı, Feyruz çapında, Ümmü Gülsüm çapında bir duyarlılıkla kalp yarasını dillendiriyor. Aynı adlı Murathan Mungan şiiri ise "benim kanımın ikizi / senin damarlarında akan / gel bul beni / taal zaman / taal zaman" diyor.

Tamirci Çırağı - Cem Karaca Dervişan

Karşılıksız aşk, sınıf mücadelesi, hikâyeci rock geleneği, üçübiryerde... Tamirci çırağı, arabasını tamire getiren zengin kıza bir bakışta vurulur. Sınıfsal çelişkiler şarkıdaki her köşe bucağa sızar. "Ayağında uzun etek, dalga dalga saçları / Ustam seslendi uzaktan: Oğlum, al takımları". Oğlan imkânları zorlar, kızın geri geleceği gün tulumunu çıkarıp sivil giyinir, arkası kuşlu aynada saçını tarar. Nafile!.. "Arabanın kapısını açtım girsin içeri / Kalktı hilal kaşları, sordu kim bu serseri?.." Bruce Springsteen'in "I'm On Fire" klibindeyse aynı hikâye tersten işlenir. Bu kez gizemli kadın (ayağında uzun etek, dalga dalga saçları) niyeti bozmuştur, bizzat tamirci çırağı Bruce'a gider, beyaz Ford Thunderbird'ününkilerle birlikte evinin anahtarlarını da teslim eder. Bruce tamir ettiği arabayla malikaneye varır, bahçeye park eder, tam kapının önünde, "burâlar bize göre değil" edasıyla arkasını dönüp yürür gider. İşçisin sen işçi kal, sınıfın bil safa gel.

Two Ladies - Joel Grey

Bunu yapan iki kişi, ikisi de dişi. Liza Minelli'yle özdeşleşen "Kabare" filminde "sunucu" rolündeki Joel Grey söylüyor: "Two ladies / Diiliti dii / I like it / They like it."

Unchain My Heart - Joe Cocker

"Kır gönlümün zincirini". Joe Cocker hangi maksatla söylerse söylesin, dinleyene çift anlamlı. "Aç kalbimin kapısını" ya da "azad et beni". Haliyle aşk başlarken de, yolun sonuna gelindiğinde de hissiyata tercüman.

Unutama Beni - Esmeray

Roll'da, "Eternal Sunshine of the Spotless Mind" (Sil Baştan) filmiyle ilgili Michel Gondry söyleşisinin başlığı "Unutama Beni"ydi. Filmin anafikrini hatırlayalım: "Ayrıldığınız sevgilinizle ilgili bütün anıları hafızanızdan tamamen silme imkânınız olsaydı, bunu yapar mıydınız?" Tersinden soralım: Eski sevgilinizin, hayatından olduğu gibi, hafızasından da çıkmak ister miydiniz? Cevabı Esmeray veriyor: "Boğazında düğümlenen hıçkırık olayım / Unutma beni / Unutama beni."

Unutulmaz - Mirkelam

Ayrılık ölümden zor gelir, unutulmaksa ayrılıktan da zor galiba. Unutmamak aşkın son direniş kalesidir. Nihavend şarkı "Unutturamaz seni hiçbir şey, unutulsam da ben" der, segâh şarkı "Ben seni unutmak için sevmedim". Mirkelam'ın şarkısı çift yönlü bir manifesto: "O an kulakların çınlasın / Seni burdan andığımda / Aman sakın ağlamayasın / Bizi sakla gözyaşında / Unutulmaz, unutulmaz / Yaşadığımız unutulmaz / Bize olanlar, yaşananlar / Nasıl olur, unutulur?"

Vesvese - Nesrin Sipahi

Vesvesenin sözlük anlamı şüphe, kuruntu, işkillenme. Aşkın yanına yakışan değil ama, aşka yapışan sözcükler. "Sevdiğim dünyalar kadar / Gel dese bir gün gel dese / Nesi var ömrün nesi var / Vesvese hepsi vesvese". Ümit Yaşar Oğuzcan'ın sözleri ve Münir Nurettin Selçuk'un hüzzam bestesi, Nesrin Sipahi koleksiyonunun en nadide parçalarından. "Madem ki gönül böyle dedi / Delicesine sevmeli / Usanıp yine sevmeli / Bitmese sevgi bitmese".

MURAT DALTABAN

Night Comes Down - Judas Priest
Priest'in şarkısı 20 yaşlarıma rastlar...
You Have Killed Me - Morrissey
Morrissey'in en beğendiğim şarkı sözlerindendir. O ne zerafet...
Space Dementia - Muse
Muse'un bu şarkısını dinlediğimde parça parça oluyorum. Ne kadar güçlü bir beste...

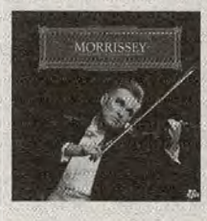

BARIŞ PİRHASAN

Famous Blue Raincoat - Leonard Cohen
Diamonds and Rust - Joan Baez
Olmasa Mektubun - Yeni Türkü

RICHARD HAMER (Orient Expressions)

Tennessee Waltz
Tüm zamanların en iyi country-western şarkılarından biri olduğunu düşünüyorum. Ben de bir ara bu türün merkezi sayılabilecek Tennessee'de yaşadım. "Sevgilim kollarımda Tennessee valsini yapıyorduk / birden eski bir arkadaşıma rastladım / sevdiğimi tanıştırdım onunla / ve onlar vals yaparken / arkadaşım çaldı kalbimin yarısını benden." Bir ikili ihanet durumu var şarkıda, çok ironik. Ayrıca melodi de çok güzel. Çok eski, hüzünlü, damardan bir parça.
Ne me quitte pas - Jacques Brel
Brel'i seviyorum. Bu şarkıyı da hep sevmişimdir. Bir aşk şarkısı olarak acıklı bir parça. Birçok yorumu da yapıldı, Mağribi Faudel de söyledi kendi tarzında. Çok şiirsel, çaresiz, damardan bir parça bu da. Öte yandan alçaltıcı bir tarafı da var, gurur murur hepsini bir kenara bırakıyor. Şarkı aynı zamanda bir hayal üzerine kurgulanmış, ama söylerken gerçek gibi oluyor. İngilizce yorumu "If You Go Away"i hiç dinlemem, tercihim Fransızcası. Nina Simone da güzel bir aksanlı Fransızcayla söyler şarkıyı.
You Go To My Head - Cole Porter
Aslında neden sevdiğimi açıklayamayacak kadar çok seviyorum bu parçayı. Bir Broadway müzikali parçası, daha sonradan caz klasiği olmuş. Cole Porter da severek icra eder parçayı, melodisi de güzeldir. Bir yandan da şahane bir mizah anlayışı var. "Seni beynimin içinde dolanırken buluyorum / bir bardak şampanyanın içindeki köpükler gibi".

İLHAN ERŞAHİN

A Love Supreme - John Coltrane
Bu saf aşkın arayışı ve ben de şarkının her nefesinde bunu hissediyorum. Dünyaya, gezegenlere duyulan bir aşk; manevi, duygusal ve entelektüel aşk. Bu üçünün terkibi her şeyi mükemmelleştiriyor.
Virgo - Wayne Shorter
Sadece saf güzellik. Her dinlediğimde beni hayata ve herkese aşık ediyor. Keşke herkes her gün buna benzer bir müzik dinlese... Eminim dünyaya iyi gelirdi.
Angie - Rolling Stones
Aşkın ve umutların köşe başlarında olduğu ve aynı zamanda herkesin buna inandığı '70'lerin güzelliğini ve deliliğini ifade ediyor.

ALTIKIRKBEŞ YAYIN

tedirginliğin getirisi bir gülümsemeyle yeni dizisini sunar:

küçük kitaplar

"Kendimi ezilmiş bir köpek gibi hissediyorum" dediğimde Wittgenstein tiksinmişti:
Ezilmiş bir köpeğin kendini nasıl hissettiğini nereden bilebilirdik ki?
Bir takım deneysel ve anal-etik felsefi anal-izler yaparak
"Boktan" olana dair teorik bir anlayış geliştirmeyi öneren
Frankfurt'tan öteki bir metin.

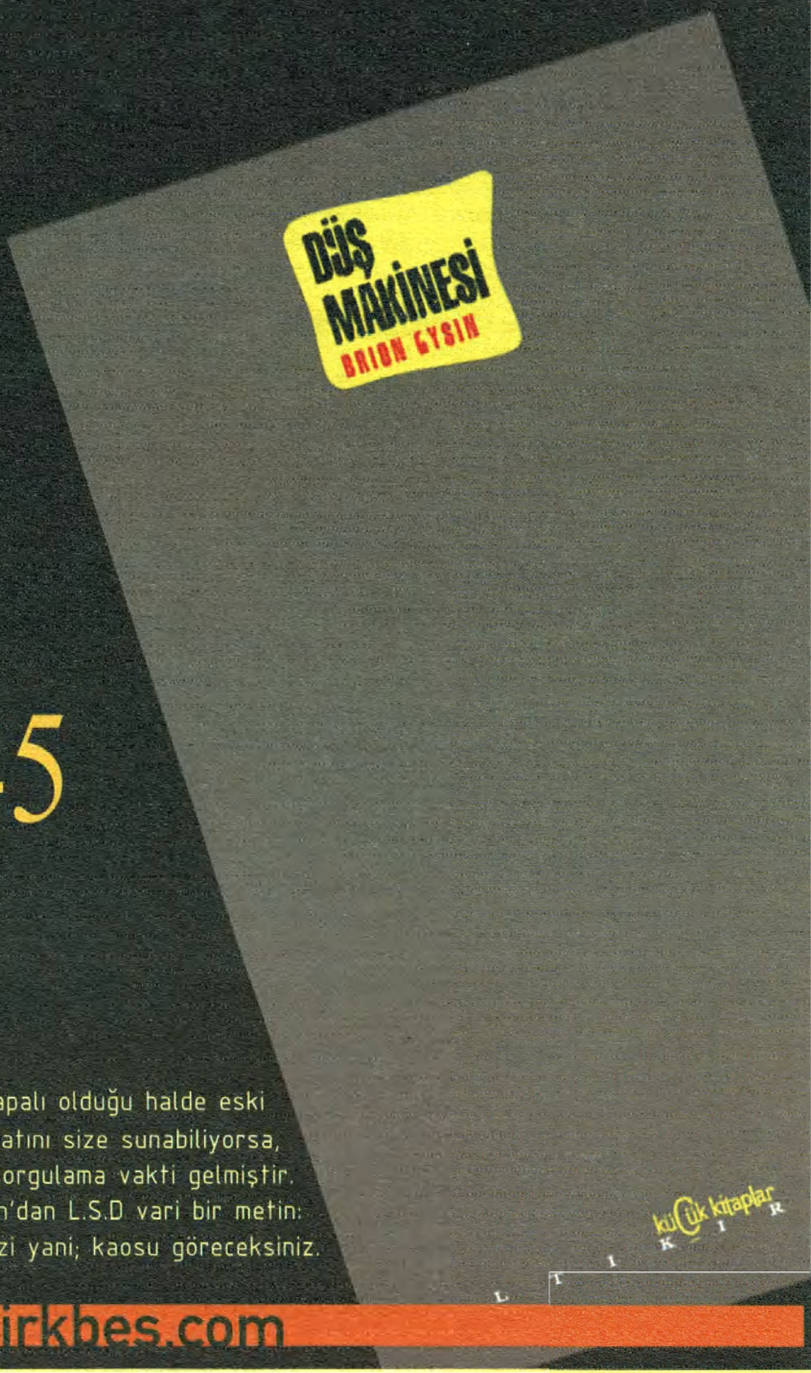

6 45

Yapımı basit bir makine gözleriniz kapalı olduğu halde eski
Ve modern zamanların soyut sanatını size sunabiliyorsa,
o halde artık sanatı, rengi ve görüntüyü sorgulama vakti gelmiştir.
Burroughs'un yol arkadaşı Brion Gysin'dan L.S.D vari bir metin:
Düş Makinesi'nden baktığınızda zihninizi yani; kaosu göreceksiniz.

küçük kitaplar

www.altikirkbes.com

The Way - Bonnie "Prince" Billy

Aşk şarkıları hep mutlu değil. İşin içinde ayrılık olduğu gibi, hiç birleşememek, hatta bunu istememek de var. Bu da, ne yardan ne serden geçen bir erkeğin şarkısı. "Kış geldi, kar yağıyor / Evlenemem seninle, biliyorsun / Sensiz kış daha da soğuk / Evlenemem seninle, biliyorsun // Seni sevdiğim gibi sev beni..."

What's Love Got To Do With This Tina Turner

Tina Turner'ın bizzat başrolünü oynadığı biyografik filmin adının bu şarkıdan gelmesi boşuna değil. Ike & Tina ikilisinin filmde etraflıca anlatılan 18 yıllık problemli evliliği sona erdikten sonra solo kariyerine yönelen Tina Turner, 1984'te bu "intikam" şarkısıyla geri döndü. O zamandan beri etle tırnak gibi Tina'nın sembolü olan "What's Love Got To Do With This", ilişki arayan birinin aşktan medet ummasının nafile olduğu anlatıyordu.

Where The Wild Roses Grow Nick Cave & Kylie Minogue

İki gönül bir olunca, samanlık seyran olur. Ya da, bataklık mezar olur. Alemlerin en marazlı şarkılarından biri olan "Where The Wild Roses"da ikincisi geçerli. Kasabanın gülü Elisa Day'in –ona nedense Vahşi Gül diyorlar– gönlüne giren adam, tanıştıklarının üçüncü gününde onu güllerin öyle tatlı, kıpkırmızı, özgürce yetiştiği yere götürür. Adam kafasına bir taşla vururken, Elisa'nın son duyduğu söz "bütün güzelliklere ölüm" olacaktır... Ama tabii, Nick Cave'den "Into My Arms"ı, "Green Eyes"ı, "Are You The One That I've Been Waiting For?"u, "Do You Love Me"yi de tercih edebilirsiniz...

Marianne Faithfull ve Mick Jagger

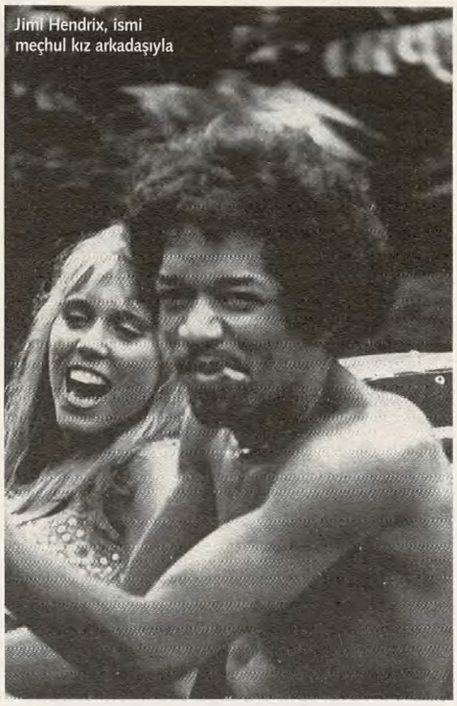
Jimi Hendrix, ismi meçhul kız arkadaşıyla

Whole Lotta Love - Led Zeppelin

Bir Willie Dixon şarkısının çeşitlemesi olan bu kaotik rock, allı güllü aşk söylemlerinin aldatıcı yankısını bozarak her şeyi yerli yerine yerleştiriyor. "Gençlik günlerine belki dönmek zor ama" diyor Led Zep, "ateşini almayı bilirim ben": Dönüp duran gitarlar, akıp giden teremin, Robert Plant'in orgazmik vokaline öyle bir alan açıyordu ki, seks belki en güzel bu şarkıda aşkın aslî unsuru olduğunu aşikâr ediyordu.

Wicked Game - Chris Isaak

Aşk alçak bir oyun, gerçekten öyle. Hele aşk başlangıçlarındaki tekinsiz anlar çileden çıkarıcı. Hiçbir şeyin garantisi yok. "Dünya yanıyordu ve tek ümidim sendin / Tutkunun aptallara yaptırdığı şeyler gerçekten tuhaf / Senin gibi birine rastlayacağımı hiç düşünmedim / Ve senin gibi birini tanımayı hiç beklemezdim." O muhterem şahsiyete ihtiyaç duymak ve duymamak arasındaki ince Cohenvari hat, "aşık olmak istiyorum / hayır, aşık olmak istemiyorum" yönündeki çelişkili ifadelere şarkıda kendine yer bulmuştur. Chris Isaac'le Helena Christensen'i kumsalda sarmaş dolaş gösteren ödüllü mödüllü siyah-beyaz klip, fazlasıyla "reklam kokan hareketler bunlar" hissi yaratıyorsa, Funny Swiss Band'den Pipilotti Rist'in akıllara zarar vokaliyle "çığlık çığlığa" yorumunu dinlemenizi tavsiye ederiz.

Will You Love Me Tomorrow - Bryan Ferry

Ahiret sorusu! "Beni yarın da sevecek misin?" Bryan Ferry'nin cool fısıltısına verecek cevabınız var mı?

The Wind Cries Mary - Jimi Hendrix

Kimileri argoda "Mary Jane" olarak da bilinen marihuana için yazılmış olduğunu söyleyedursun, Jimi Hendrix bu klasik psychedelic blues'unu o zamanki sevgilisi Kathy Mary Etchingham için yazmıştı. Yemek pişirme üzerine kopan, sonra gereksizce büyüyen bir tartışmanın sonrasında Kathy kendini öfkeyle sokağa atmış, döndüğünde bu şarkıyı bulmuştu: "Trafik ışıkları maviye dönecek yarın / Ve boşlukları ışıldayacak yatağımda / Küçük ada boyun eğecek dalgalara / Yaşanmış hayat ölmüş olacak çünkü / Ve rüz-

AYLİN ASLIM

I Want You - Elvis Costello
Tokat gibi şarkı. Aynı isimde filmi de var aynı etkiyi yaratan. Acıdan ve hastalıktan ibaret aşk hikâyeleri gibi, insanın ciğerini yarıp geçen. Pek sık dinlememeye çalışırım.

Famous Blue Raincoat - Leonard Cohen
Bana göre yaşayan en büyük şarkı yazarı L. Cohen'in elinden çıkmış en zehirli hikâyelerden biri. Bunu da pek dinleyemem. Saçından bir parça kesip sevgiliye vermek... Bunlar ağır şeyler...

Ahirim Sensin - Neşet Ertaş
Sunay Özgür sayesinde "Neredesin Firuze"nin soundtrack'inde keşfettiğim Neşet Ertaş türküsü. Neşet Ertaş, zaten, adı üstünde: "aşık". "Cahildim dünyanın zevkine kandım / Hayale aldandım boşuna yandım / Seni ilelebet benimsin sandım / Ölürüm sevdiğim zehirim sensin / Evvelim sen oldun ahirim sensin". Bu devirde böyle mangal yürek kaldı mı?

KÜÇÜK İSKENDER

Seni Kendime Sakladım - Duman
Bir Kulunu Çok Sevdim - İbrahim Tatlıses
Kumralım - Yaşar
Şarkılarımı görenler, lütfen şaşırmasın: Aşk, özel bir durumdur ve ben bu duygu içindeyken hiç de aristokrat ya da entelektüel olmam, kimse kusuruma bakmasın. Neşeli aşk şarkılarından da hiç haz etmem. Yabancı şarkılar benim eğlencemdir; aşkı da, şarkılarını da Türkçe hissettiğim için yabancı parçalarla hüzünlenebilecek kadar yabancılaşamadım henüz. Ama, "Come on baby light my fire"ı sevişirken dinlememe de sanırım kimsenin itirazı olamaz.

NAİM DİLMENER

Canım Senle Olmak İstiyor
Özdemir Erdoğan
Bütün Özdemir Erdoğan şarkıları güzeldir. "Aşk şarkılarının unutulmaz bestecisi"dir o. Ama bu şarkı çok başka. En çok en çok, "Mantık, irade, kuvvet sevince pek işlemiyor, canım senle olmak istiyor..." dizesinden dolayı emsalsizdir bu şarkı.

Anlasana - İlhan İrem
Aşk şarkılarının bir başka unutulmaz bestecisi. İrem'in de her şarkısı çok dokunaklıdır, ama en çok bu dokunur insana: "Sen hiç sensiz kalmadın ki, mevsimleri saymadın ki..."

Üç Kalp - Ajda Pekkan
Erken dönem bir "aşk üçgeni"; kızımız (yani Pekkan) adamın birine aşıktır; adam da onu seviyor sanıyorken, bir de bakar ki bir başka "kız" girmiştir devreye. Ve bizimki basar feryadı: "Karar ver artık kimi daha çok sevdiğine... Bir kalpte iki kalp nasıl yaşarmış..." Sonra anlar tabii adamın kalbinde malbinde olmadığını; adam onunla eğlenmiş ve "sen eğlenilecek ama evlenilmeyecek kızlardansın" demeye getirmiştir. Ve zaten (ya da belki de) bu nedenle "kapı"yı göstermeyi öğrenmek zorunda kalacak, kendine gelecek, "Hür doğdum hür yaşarım, sana ne, kime ne!" çığlığını basmaya başlayacaktır.

ÖZAY FECHT

You Must Believe in Spring - Tony Bennett
Pozitif bir aşk şarkısı. Bahara ve aşka inanmalısın diyor. "Aşka inanmalısın ve her şeyin yolunda gittiğinden emin olmalısın / Aynı uyuyan gülün Mayıs'ın öpücüğünü beklediği gibi". Ben de çok sık söylüyorum bu şarkıyı. Özellikle kırık bir aşk hikâyesi yaşarken iyi gidiyor.

What's New?
Uzun zamandır görmediği ve eskiden aşık olduğu adama çok dikkatli bir biçimde "Nasılsın?" diye soruyor. "Ne var ne yok? / Dünya sana nasıl davranıyor? / Pek de değişmemişsin / İtiraf etmeliyim ki her zamanki gibi yakışıklısın". Dünya sana nasıl davranıyor, diye sorması hoşuma gidiyor. Eskiden aşık olunan biriyle karşılaşma ve sonra ona bir zamanlar aşık olduğunu itiraf etme cesareti.

Never Let Me Go
Dinlemekten ve söylemekten vazgeçemediğim bir caz standardı. Bu aşk şarkılarının hepsinin melodilerini özellikle seviyorum. Bir yandan da söylenmesi zor parçalar, beni zorlamaları ayrıca hoşuma gidiyor.

TUĞRUL ERYILMAZ

Help Me Make It Through The Night
Gladys Knight & The Pips
Felaket gibi geçirilecek bir gece için sevgiliden bundan daha iyi ve acı destek istenemez.

Bye Bye Love - Everly Brothers
"Sevgilin başka bir herifle gidince insan şakır şakır bir aşk şarkısı da söyleyebilir mi"nin örneği...

The Other Woman - Nina Simone
Aşığın çaresizliği ve öfkesi dibe vurunca kendini nasıl ifade eder?

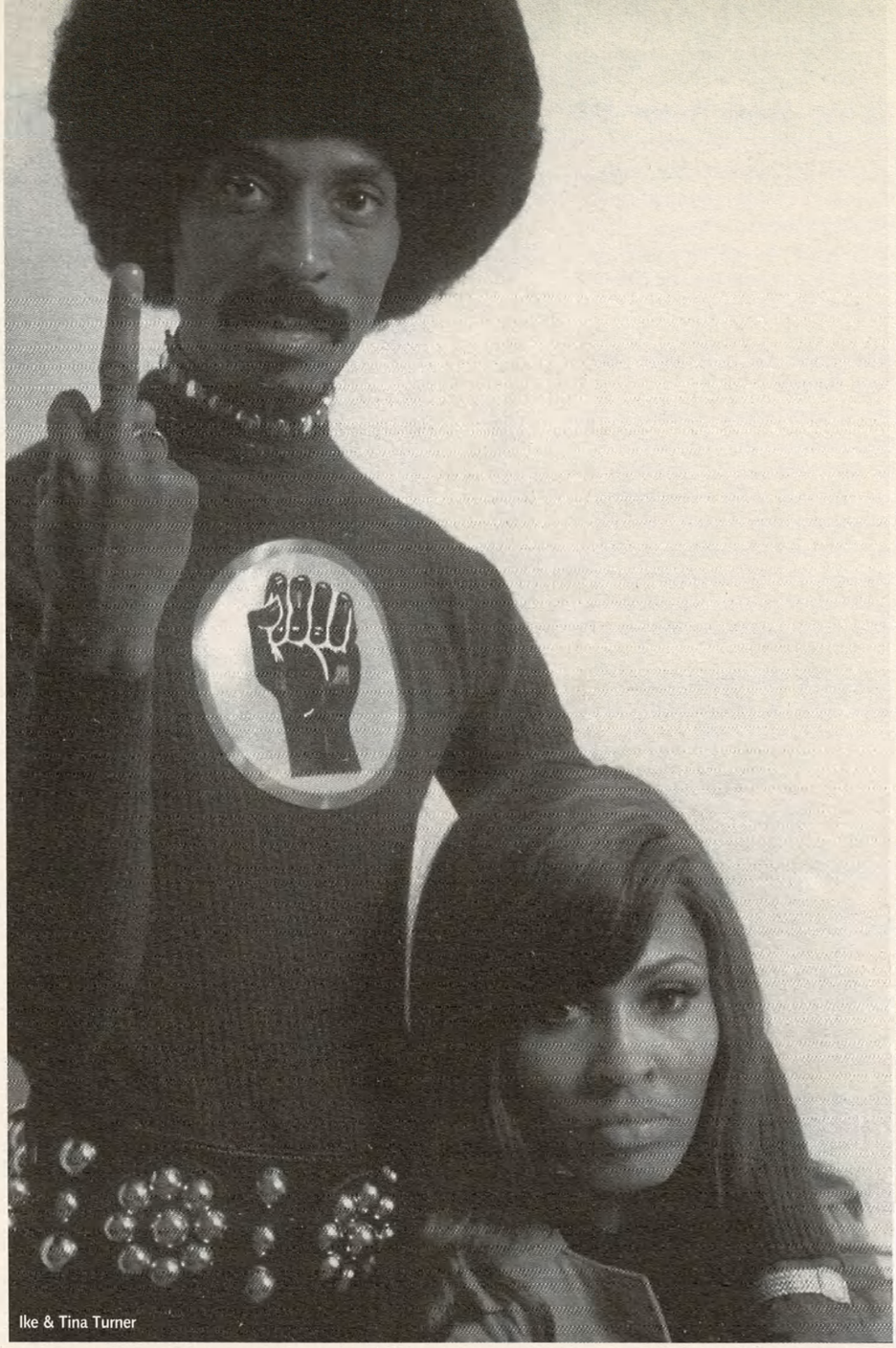
Ike & Tina Turner

gâr haykırıyor Mary diye // Rüzgâr hatırlar mı hiç / Boşluğa üflediği isimleri eskiden? / Koltuk değneğiyle, ihtiyarlığıyla ve bilgeliğiyle / Fısıldıyor hayır diye, bu son olacak / Ve rüzgâr ağlıyor Mary diye..."

Yıldızların Altında - Seyyan Hanım
O günlerde sadece, kolay öğrenilip kolayca söylenen, Seyyan Hanım'ın okuduğu bir parça alâkadar etmişti küçük Nevzat'ı. Sözleri Türkçeydi, nağmeleri kulağa ters gelmiyordu. Nitekim, sonraki yıllarda şarkı niyetine söylenen, Kaptanzâde Ali Rıza Bey'in fantezisi olduğunu öğrenmişti: "Benim gönlüm sarhoştur, yıldızların altında..." Ve bu fantezinin ikinci mısraını (Sevişmek ah ne hoştur yıldızların altında) annesinin, babasının yanında açık açık söylemekten çekiniyor, sıkılıyor, galiba utanıyordu. *(Ergun Balcı'nın "Nevzat Atlığ" kitabından)*

You Do Something To Me - Paul Weller
"Bir şeyler yapıyorsun bana, temas ediyorsun derinde bir yerlere / Durmaya çalışıyorum ipin üzerinde, hiç bulamayacağım bir aşk içimde / Harika bir şey yapıyorsun bana, sonra takıyorsun peşine / Duygularım karmakarışık, düşüyorum yine geriye..." Paul Weller, aşkın ilk anlarının, maşuka kavuşmadan yaşanan tarife gelmez hallerin şiirine soyunuyor. "Stanley Road" albümündeki bu şarkı, müzik tarihi boyunca her daim varmış hissiyatı uyandırıyor. Konserlerde çakmak yaktıran cinsten. Ezcümle diyor ki, na nana nana, bana bir şeyler olmuş...

You're So Vain - Carly Simon
"O kadar kibirlisin ki, muhtemelen bu şarkının da senin hakkında olduğunu düşünüyorsundur." Rock tarihinin en dedikodulu şarkısı. O kibirli adam kimdi? Uzun listede üç isim öne çıkıyordu: Mick Jagger, Warren Beatty, Kris Kristofferson. "You're So Vain" 1972 sonunda piyasaya çıktı, 1973'ün ilk yarısında listelerin zirvesine demir attı. Ve Carly Simon'a hep aynı soru soruldu: Kim o adam? Simon ser verdi, sır vermedi. Uzun süre "tanıdığım bütün kibirli adamların toplamı" cevabında ısrar etti. zamanla gevşedi, 1989'da "kısmen Warren Beatty" dedi, 2004'te isimde A, E ve R harflerinin olduğunu söyledi. İki aday kalmıştı: Mick Jagger ve Warren Beatty. Şarkıdaki adam her kimse, ölümsüz bir şarkıya vesile olmuş oldu.

Your Love Gets Sweeter - Finley Quaye
Mutlu aşk yoktur, ama mutlu aşk şarkıları vardır. Bu da onlardan biri. Aşık olanın ömrünün her faslı baharmış, bir uşşak şarkıya bakılırsa... Bu reggae kırması eser de dört mevsim çiçek açıyor ("üç yaşımdan beri sana hastayım, şimdi yaşlandım, gel beraber bir dünya kuralım"), tuttu mu bırakmıyor, "aşkın her geçen gün şekerleniyor, ballanıyor" diyor, başka bir şey demiyor.

Zennube - Zeki Müren
Rachid Taha'dan da dinlediğimiz Ferit El Atraş bestesi "Habina" Türkçeye de uyarlanmış, kafadan değil, kalpten, damardan bir aşkın hüviyeti olmuştu. 1960'ların Özcan Tekgül, Aysel Tanju ve Nana'yla beraber dört büyük dansözünden biri olan Zennube, futbolcular, tüccarlar, "baba"lar, mirasyediler, emniyet amirleriyle yaşadığı aşkların arasında, en uzun ilişkilerinden birini udî Coşkun Erdem'le yaşamıştı. Erdem, El Atraş'ın bestesinden dönemin çok sevilen şarkılarından birini Zennube için yarattı. Bütün aşıklar için çalıyoruz, bu eşsiz geceyi bir göbek havasıyla kapatıyoruz: "Gel bana gül bana / Gel bana gel güzelim / Gel beraber gezelim / Zennube, Zennube / Zennube ah Zennube / Güzelim, hayatım / Al beni, sar beni / Bil ki severim seni / Üzme artık sen beni / Zennube ah zennube..."

ÖSS

her zaman her yerde

SAYISAL

1. **Aşağıdakilerden hangisi** sadece iki akorla **çalınan bir şarkı değildir?**
   a) Whole Lotta Love (Led Zeppelin)
   b) Şık Latife (Bülent Ortaçgil)
   c) Aman Aman (Duman)
   d) Born In The U.S.A. (Bruce Springsteen)

2. **Hangisi** The 77s **grubunun albümü değildir?**
   a) Ping Pong Over the Abyss b) Sticks and Stones
   c) Tom Tom Blues d) A Picture of Nectar

3. **İngiltere'de** 50 Pence **ismiyle 50 Cent şarkılarının parodisini yapan rap'çi ve prodüktör Liam Don'un** yeni proje grubunun **adı nedir?**
   a) The Infamous Room 45 b) Blanks 77
   c) Redemption 87 d) Revolution 409

4. "A Pythagorean Theory Tale" (Bir Pisagor teorisi masalı) **altbaşlığıyla sunulan "Numbers" (Rakamlar) isimli** 1975 tarihli konsept albüm **hangi sanatçıya aittir?**
   a) Al Stewart b) Rod Stewart c) Cat Stevens d) Stuart A. Staples

5. **"Yüzümüzden gelip geçti / ilk gençliğin fener alayları / yeniyetme arkadaş çetesi dağıldı artık / büyümenin konaklama yerlerinde / nice ihanete uğradık / ayrıldı yollar / ömrümüzü koyduğumuz şeylerdi ki / dört yöne dağıldılar." Böyle diyor** Murathan Mungan **"Otuz Yaş" şiirinde... Hangisi** 30 yaşındaki bir müzisyenin **albümü değil?**
   a) Transformer (Lou Reed) b) Low (David Bowie)
   c) The Idiot (Iggy Pop) d) Caribou (Elton John)

6. **İsmi, Marilyn Monroe'nun oynadığı, Türkiye'de** "Yaz Bekârı" **diye bilinen meşhur Billy Wilder filmi** "The Seven Year Itch"ten mülhem Seven Year Bitch **grubu hakkındaki şu bilgilerden hangisi yanlıştır?**
   a) Tümüyle kızlardan kurulu bir riot grrrl grubu
   b) Solist Selene, RATM'den Brad'le evlendi
   c) Antonia Bird'ün "Mad Love" filminde rol aldılar
   d) Nirvana şarkılarından oluşan bir cover albüm yaptılar

7. **"Seven Year Itch" isimli** konser albümü **kime aittir?**
   a) Siouxsie & The Banshees b) Echo & The Bunnymen
   c) Martha & The Vandellas d) Big Head Todd & The Monsters

8. Black Rebel Motorcycle Club'ın **önümüzdeki günlerde yayınlanacak albümünün adı nedir?**
   a) Baby 81 b) Darling 63 c) Lover 99 d) Rebel 33

9. İstanbul Kuledibi'ndeki **Nardis Jazz Club'da sahne alan** Melodi 911 **grubunda aşağıdaki müzisyenlerden hangisi yok?**
   a) Duygu Tipigil b) Melis Sökmen c) Selim Selçuk d) Şenova Ülker

10. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi** 1 Mart **günü,** 80 seneyi devirip **81 yaşına basıyor?**
    a) Willie Nelson b) Harry Belafonte
    c) Lee Hazlewood d) Georges Moustaki

SÖZEL

1. **Chris McClure** kimdir?
   a) Arctic Monkeys'in albüm kapağındaki sigara içen şahıs
   b) The Strokes elemanlarının guru tabir ettiği şahıs
   c) Badly Drawn Boy
   d) Pete Doherty'nin reggae'ci koğuş arkadaşı

2. **Kadın rap yıldızı** Lil' Kim, **2005 yılının ortalarından itibaren bir seneye yakın bir süreyi hapishanede geçirdi. O esnada yayınlanan albümü "Naked Truth" yeterince satmasa da, içerde yatarken yazdığı onlarca şarkı sözü yanına kâr kaldı. Debbie Harry'nin** "Dirty and Deep" **isimli bir şarkıyla saygısını sunduğu Lil' Kim,** hangi suçtan dolayı **mahpus damlarına düşmüştü?**
   a) Yalancı şahitlik b) Uyuşturucu kuryeliği
   c) Fuhuş d) Tehditle haraç toplama

3. Aşağıdaki kliplerden hangisini **Brian de Palma yönetmiştir?**
   a) Losing My Religion (R.E.M.)
   b) Dancing In The Dark (Bruce Springsteen)
   c) Do You Love Me? (Nick Cave)
   d) Need You Tonight (INXS)

4. **Aşağıdaki müzisyenlerden hangisi** Yehova Şahidi **değildir?**
   a) George Benson b) Prince c) Damo Suzuki d) Carlos Santana

5. Sam Shepard'la **ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**
   a) Bob Dylan'la birlikte "Brownsville Girl" şarkısını yazdı
   b) Holy Modal Rounders grubunda davul çaldı
   c) Johnny Cash'in hayatını anlatan "Walk The Line" filminin senaristi
   d) Patti Smith'le "Cowboy Mouth" oyununu yazıp oynadılar

6. **Black Sabbath'ın "Iron Man" şarkısını kim** cover'lamadı?
   a) Giant Sand b) Cardigans c) Marilyn Manson d) Lambchop

7. **Londra'da geçen yılın sonlarında sahnelenen** "Kaddafi: Yaşayan Efsane" **isimli** punk operanın **müziklerini kim yaptı?**
   a) Asian Dub Foundation b) Transglobal Underground
   c) The State of Bengal d) Fun-Da-Mental

8. **"Do Re Mi" hakkında aşağıdakilerden hangisi yanlış?**
   a) Woody Gutherie'nin göçmenler hakkındaki ünlü şarkısı
   b) Kurt Cobain'in, hayatının sonlarında, odasında kaydettiği son beste
   c) "Sound Of Music" (Neşeli Günler) müzikalinin bir şarkısı
   d) Avustralyalı grup Do Re Mi'nin bir şarkısı

9. Antony, **aşağıdaki filmlerden hangisinde** şarkı söylemiyor?
   a) Wild Side (Sébastien Lifshitz, 2004)
   b) Animal Factory (Steve Buscemi, 2000)
   c) The Secret Life of Words (Isabel Coixet, 2005)
   d) Maria Full of Grace (Joshua Marston, 2004)

10. **Ben Folds "I Am Sam" filmi için** hangi Beatles şarkısını **yorumladı?**
    a) Nowhere Man b) Let It Be c) Golden Slumbers d) Blackbird

sözel 2

sözel 5

sayısal 6, 7

sayısal 9

sözel 9

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU >> Sayısal: 1.b, 2.d, 3.a, 4.c, 5.d, 6.d, 7.a, 8.a, 9.b, 10.b Sözel: 1.a, 2.a, 3.b, 4.d, 5.c, 6.d, 7.a, 8.d, 9.d, 10.xxxx

5. uluslararası gezici filmmor kadın filmleri festivali

10 mart - 8 nisan 2007

5th international filmmor women's film festival on wheel march 10 - april 8

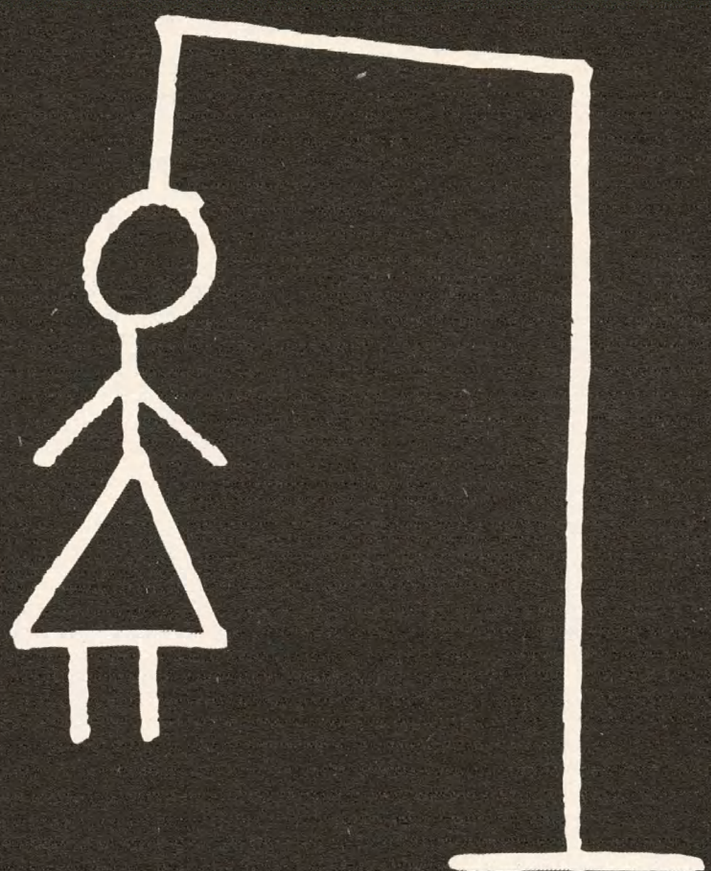

NAMUS

10 - 18 Mart İstanbul Fransız Kültür Merkezi, İtalyan Kültür Merkezi | 24 - 25 Mart Ağrı | 30 -31 Mart Diyarbakır | 7 - 8 Nisan Van

Festival Sponsorları
Festival Sponsors

Basın Sponsorları
Press Sponsors

Mekan Sponsorları
Hall Sponsors

Konaklama
Official Hotel

Medya Takip
Media Coverage

www.filmmor.org

ROLL KİTAPLIĞI

Alessandro Baricco Bindokuzyüz (Can)
Behçet Çelik Gün Ortasında Arzu (Kanat)
Chuck Palahniuk Ninni (Ayrıntı)
David Constantine Başka Bir Ülkede (Metis)
Detlef Bluhm Tütün ve Kültür (Dost)
Gilles Deleuze Spinoza –Pratik Felsefe (Norgunk)
George Monbiot Manifesto –Farklı Bir Dünya Düzeni İçin (Plan B)
Guillaume Apollinaire İki Kıyının Avaresi (Kanat)
Italo Calvino Öyküler (YKY)
İlhan Mimaroğlu Sinema Köşelerinde (Okuyanus)
Joel Bakan Şirket –Kâr ve Güç Peşindeki Patolojik Kurum (Ayrıntı)
John Berger Buluştuğumuz Yer Burası (Metis)
Jorge Luis Borges Alçaklığın Evrensel Tarihi (İletişim)
Juliet Mitchell Kadınlar: En Uzun Devrim (Agora)
Michael Löwy - Robert Sayre İsyan ve Melankoli (Versus)
Leonard Cohen Gözde Oyun (Altıkırkbeş)
Orhan Pamuk Babamın Bavulu (İletişim)
Pınar Öğünç *(haz.)* Jet Rejisör Çetin İnanç (Roll)
Semih Gümüş Yazının Sarkacı Roman (Doğan)
Weedon & George Grossmith Önemsiz Bir Adamın Günlüğü (İletişim)

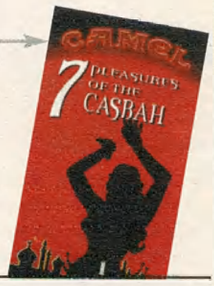

Koy bir Marley!

Geçtiğimiz günlerde Türkçede yayınlanan son romanı "Güzelliğe Dair"de biri muhafazakâr, biri liberal iki ailenin çatışması ekseninde, sanattan bedene, güzelliğin iktidarını, çekiciliğini tema edinen İngiliz-Jamaika melezi romancı Zadie Smith'in kaleminden müzikli bir sahne...

Levi ısıtmak için ellerinin üzerine oturdu. Geldiğine pişman olmaya başlıyordu. Sessizliği bozacak hiçbir şey yoktu. Genelde bir arkadaşının evine gittiğinde ya televizyon açık olurdu ya da alçak sesle müzik çalardı. Televizyonun olmaması, odada açıkça görünen yokluk Levi'ye en üzücü, en katlanılmaz şey gibi geliyordu.
"Su içmek ister misin? Ya da rom? Çok iyi romum var."
Levi kararsızca gülümsedi. Sabahın onuydu. "Su içerim."
Musluk açıkken Choo dolapları açıp kapadı, temiz bir bardak arıyordu. Levi çevresine bakındı. İskemlesinin yanındaki küçük sehpada uzun sarı bir kâğıt vardı, herkese bedava dağıttıkları şu Haiti "bildirilerinden" biri. Ana konusu, altın bir sandalyede oturan ufak tefek bir adamın fotoğrafıyla ilgiliydi. Adamın yanında yine altın bir iskemlede oturan melez bir kadın vardı.
"Evet, ben Jean-Bertrand Aristide" diye okudu Levi altyazıyı ve "elbette yoksul, eğitimsiz Haiti halkı umrumda! Bu nedenle mükemmel eşimle evlendim (açık tenli olduğunu söylemiş miydim?), o 'bourgeois de souche', benim gibi pislikten gelmiyor (görüyor musunuz, hâlâ unutmadım!), bu makûl fiyattaki iskemleleri uyuşturucu parasıyla almadım, o ne biçim söz! Totaliter bir diktatör olabilirim, ama hâlâ milyar dolarlık evime sahip çıkıp Haiti'nin ezilen yoksullarını koruyabilirim!"
Choo, fotoğrafın üzerine bir bardak su koyup yatağına oturdu. Islak halka kâğıda yayıldı. Choo konuşmadan joint'ini içti.
Levi, onun konuk ağırlamaya alışkın olmadığı hissine kapıldı.
"Müziğin var mı?" diye sordu Levi. Yoktu.
"Ben koysam sakıncası var mı?.." dedi Levi, sırt çantasından küçük beyaz bir ses sistemi çıkararak ayağının dibindeki duvara soktu fişini. Sonra da iPod'una bağladı. Choo emekleyerek yanına geldi, aleti hayranlıkla inceledi.
"Vay canına, çok küçükmüş, ama ne kadar güçlü!"
Levi de yere oturdu, ona nasıl şarkı ya da albüm seçeceğini gösterdi. Choo konuğuna joint'inden ikram etti.
"Hayır oğlum, sigara içmiyorum. Astım bokundan var."
Birlikte yere oturdular, "Fear Of A Black Planet"i başından sonuna dinlediler.
Choo kafası dumanlı olmasına rağmen albümü iyi biliyordu, bütün şarkılara eşlik etti, Levi'ye albümü ilk dinlediğinde nasıl etkilendiğini anlatmaya çalıştı. "Sonradan anladık" dedi coşkuyla, kemikli parmaklarını tekrar yerde kıvırarak. "İşte o zaman kafamıza dank etti! Tek getto biz değildik. On üç yaşındaydım, ama birden anlayıverdim: Amerika'nın gettoları var. Haiti de Amerika'nın gettosu!"
"Ya... Çok anlamlı kardeşim" dedi Levi, coşkuyla başını sallayarak. Sırf bu odada

Zadie Smith

soluk almakla bile sarhoş olduğunu hissediyordu.
"Ah dostum, EVET!" diye bağırıyordu Choo, sonraki parça başladığında. Şarkı ne zaman değişse, böyle yapıyordu. Levi gibi başını sallamıyordu, tuhaf bir biçimde gövdesini sallıyordu, şu titreşerek insanı zayıflatan elastik kemerlere bağlıymışçasına. Her seferinde de Levi gülmekten katılıyordu.
"Keşke sana bizim müziğimizi çalabilseydim, Haiti müziği" dedi Choo ezik bir sesle. Albüm bitmişti, Levi başparmağıyla diğer seçenekleri gözden geçiriyordu. "Hoşuna giderdi. Duygulanırdın. Politik müzik, reggae gibi, anladın mı? Ülkemi anlatsam sana. Ağlarsın. Müzik insanı ağlatır."
"Uyar" dedi Levi. Okuduğu kitaptan söz etmek istiyor, ama yeterli güveni kendinde bulamıyordu. Levi küçük müzik aletini yüzüne yaklaştırarak yanlış yazdığı için alfabetik listede bir türlü bulamadığı şarkıyı aradı.
"Bu yakınlarda oturmadığını da biliyorum Levi" diye ekledi Choo. "Beni dinliyor musun? Aptal değilim." Topukları üzerinde oturuyordu, boylu boyunca yere uzandı sonra. Tişörtü yukarı sıyrıldı. Vücudunda bir gram fazlalık yoktu. Havaya geniş bir halka üfledi, içine bir halka daha geçirdi. Levi binlerce şarkıyı karıştırmaya devam etti.
"Hepimiz köylüyüz zannediyorsunuz" dedi Choo, ama sesinde bir nefret yoktu, bu önermeye tarafsız açıdan bakıyor gibiydi. "Ama hepimiz böyle çöplükte yaşamıyoruz. Felix, Wellington'da yaşıyor –hayır, bunu bilmiyordun bak. Büyük evde. Kardeşi oradaki taksileri işletiyor. Seni orada görmüş."
Levi yüzünü Choo'ya dönmeden dizlerinin üzerinde doğruldu. Kimsenin yüzüne karşı yalan söyleyemezdi. "Şey, çünkü amcam, amcam orada yaşıyor... Onun için ufak tefek işler yapıyorum işte, bahçede çalışıyorum falan..."
"Salı günü oradaydım" dedi Choo, ona aldırış etmeden. "Kolejde." Bu sözcüğü diline tatsız bir şey değmiş gibi telaffuz etmişti. "Allahın belası bir maymun gibi hizmet ediyordum... Uşaklık yapan öğretmen. Çok acı! Anlatıyorum, çünkü biliyorum! Bağrını yumrukladı. "Şuram acıyor!" Aniden dimdik oturdu. "Ben öğretirim, öğretmenim ben Haiti'de, biliyor muydun? Mesleğim bu. Lise öğretmeniyim. Fransız dili ve edebiyatı."
Levi ıslık çaldı. "Kardeşim, Fransızcadan nefret ederim. O boktan dersi alıyoruz. Nefret ediyorum."
"Şimdi de kuzenim" diye devam etti Choo, "gel şu işi yap diyor. Onlara bir gece hizmet et, otuz dolarını al, gururunu yut! Maymun kıyafeti giy, maymun gibi görün, karidesleriyle şaraplarını götür, büyük beyaz profesörlere: Otuz dolar bile almadık, üniformalarımızı kendi paramızla temizlettik! Geriye ne kaldı, yirmi iki dolar!"
Choo, Levi'ye joint'ini ikram etti. Levi bir kez daha reddetti.
"Sence profesörler ne kadar kazanıyordur? Ne kadar?"
Levi bilmediğini söyledi, yalan da değildi. Tek bildiği, babasından yirmi iki dolar koparmanın çok zor olduğuydu.
"Onlara hizmet etmemiz için bize kuruşla para veriyorlar. Aynı eski kölelik. Hiçbir şey değişmiyor. Allah belasını versin" dedi Choo. Aksanı, gülünç ve zararsız bir küfüre dönüştürdü bunu. "Bu kadar Amerikan müziği yeter. Marley koy azcık! Marley dinlemek istiyorum!"
Levi tek Marley'ini –annesinin CD'sinden kopyaladığı bir "best of"– çalarak bu isteği yerine getirdi.
Zadie Smith, "Güzelliğe Dair" (Everest)

Taraf de Haidouks

Romanya'nın Haydutlar Kumpanyası, beş yıl aradan sonra yeniden Türkiye'de. Tam da zamanında, zira bir vakittir sadece Türkiyeli Romanların değil, Balkan ve Doğu Avrupalıların da müzikleriyle coşup duruyoruz. Alanın nadide örneklerinden birini özlememiz de normal. Romanya'nın küçük bir köyünde düğün grubu olarak icrai sanat eylerken müzikologlar tarafından keşfedilen ve adını Avrupa'dan Amerikalara yayan nadir gruplardan biri olan Taraf de Haidouks'un modern el değmemiş müziği, olanca enerjisi ve hakikiliğiyle, Shaman Wolrd Music Days kapsamında, 10 Mart akşamı garajistanbul'da canlı canlı çınlayacak...

Goldie

Drum'n'bass fırtınası belki eski hızıyla esmiyor ama, seveni hâlâ mevcut. Haftasonlarını coşkulu kılacak bir popüler tarz olmanın ötesinde, bir müzikal yetenek sahası olarak drum'n'bass'ın tarihe kaydını düşürdüğü sanatçılar da var ayrıca, ki bunları artık nerede olsa izlemek isteriz. Buyrun, Goldie mesela. 1995 tarihli türü müzik listelerinde zirvelere çıkardığı albümü "Timeless"ın adının işaret ettiği gibi, zamansız, ebedî bir eser haline geldi Goldie külliyatı. Jamaika/İskoç kırması Britanyalı DJ, '80'lerin başlarından, tıfıl haliyle breakdance takıldığı mahallelerden, şehrin duvarlarını graffitiyle doldurduğu günlerden bu yana bu yolların yolcusu. Yeni albümü "Sine Tempus"un turnesi vasıtasıyla 9 Mart akşamı Indigo'yu ziyaret edecek olan bu tarihsel şahsiyeti, drum'n'bass'a mesafeli duranlar bile kaçırmamaya baksın.

Branford Marsalis Quartet

Caz aleminin en verimli ailelerinden Marsalis'lerin en yaşlı mahdumu Branford Marsalis, dörtlüsüyle beraber Türkiye'de. Kardeşi Wynton'dan biraz daha ağır yürüyen, ama en az o kadar etkili olan Branford, '80'lerin başlarında caz hayatına atıldı. Sting'den Grateful Dead'e uzanan bir skalaya eşlik etti, Miles Davis'in son gruplarında çaldı, hiphop'a, rock'a el atmaktan imtina etmedi. Grammy'yi üç kere götüren sanatçı, bu yıl da yeni albümü "Braggtown" vesilesiyle "En İyi Solo Enstrümantal Caz" dalında aynı ödüle aday. 21 Mart'ta İş Sanat Kültür Merkezi'nde zamanımızın bir caz kahramanı çalacak...

Babylon'da bu ay

2 Mart, 23:00 **Sıfır Km**
3 Mart, 23:00 **Telefon Tel Aviv:** Belki dans ettirmeyen, ama geniş ses atmosferlerinden gürültülü pasajlara açılarak zihnî tansiyonu yüksek tutan "intelligent dance müzik" ekolünün el üstünde tutulan gruplarından biri Telefon Tel Aviv. New Orleans'dan yayın yapan iki kişilik grup. sonradan yerleştikleri bu müzik mabedinin geleneksel mirasından kâm almayı da ihmal etmiyor.
5 Mart, 21:30 **Gökhan Birben**
7 - 8 Mart, 21:30 / 9 - 10 Mart, 23:00 **Brooklyn Funk Essentials & Hüsnü Şenlendirici**
13 Mart, 21:30 **Metin & Kemal Kahraman**
15 Mart, 22:00 **Stereo Total:** Müjde Ar'lı fotoğraflar çektiren, bir sürü dilin yanında Türkçeye de şarkılarında yer açan Alman-Fransız grup, popa da, punk'a da eşit mesafede bir elektronik müzik yapıyor. Electroclash'çiler kaçırmasın...
16 Mart, 21:00 / 17 Mart, 20:00 **Marc Ribot's Ceramic Dog Project:** Gitarın solo atanını değil de, hava alanını sevenlerdenseniz, aman Marc Ribot'yu dinleyin deriz. Avangard cazın en kafa adamlarının yanında duran Ribot, yepyeni projesiyle geliyor. Ceramic Dog, kendi ifadeleriyle, bir free/punk/funk/deneysel/psikedelik/post-elektronik kolektifi. Ribot, New York ve California deneysel rock'unun iki genç yeteneğiyle bir araya geldiği grupta, ağır aksak gürültüye akan, elektronik dozu yüksek bir punk yapacak. Heyecanla bekliyoruz...
17 Mart, 23:00 **Shantel** (DJ Set)
20 Mart, 21:30 **Feryal Öney**
21 Mart, 21:30 **Gevende**
23 - 24 Mart, 23:00 **Easy All-Stars**
22 Mart, 21:30 **Baba Zula**
27 Mart, 21:30 **Cahit Berkay & Grup Zan**
28 Mart, 21:30 **Replikas**
29 Mart, 21:30 **Emre Aydın**
30 Mart, 23:00 **The Radio Dept. / Everett True**: Bant'ın şehirler/müzisyenler serisinin konuğu bu sefer Malmö'den. Küçük darbelerle geniş ses havuzlarına açılan, ambient'la el ele, sakin bir pop yapıyorlar. Onların ardından büyük rock gazetecisi Everett True kendi seçtiği şarkıları çalacak...

Marc Ribot's Ceramic Dog

Stereo Total

Ghetto'da bu ay

Beyoğlu'nun yeni kulübü Ghetto, esas olarak Nublu plak şirketinin çizdiği çerçevede ilerleyecek. Bu ayın mühim konukları da Nublu ahalisinden. Evvela Brazilian Girls: 16 - 17 Mart akşamları Ghetto'ya düşecek olan grup, zaten İlhan Erşahin'in New York'taki Nublu'sunda tanışmış. Samba'dan reggae'ye uzanan bir elektronik dans müziği, bir "melting pop" icra ediyorlar... Norveç'ten benzersiz bir caz anlayışı çıkaran ECM çevresinin önemli müzisyenlerinden olan, "cazın yeni konseptleri"ni belirleyen, house'un, teknonun, ambient'ın klasik cazla buluştuğu noktada hiç de eklektik denemeyecek işler çıkaran Bugge Wesseltoft, 8-9-10 Mart tarihlerinde Ghetto'da olacak, ilk akşam kendisine İlhan Erşahin eşlik edecek... Erşahin'in sevilen ekiplerinden Love Trio da, büyük reggae'ci U-Roy'u da yanlarına katarak Anadolu işi bir arabeskle süsledikleri bir modern caza yelken açtıkları "Love Trio In Dub" isimli albümün ardından, 15 Mart'ta Ghetto'da olacak.
(Ghetto: Kalyoncuk Kulluk Caddesi no: 10 Taksim / Tel: 0.212.251 75 01 / www.ghettoist.net)

Brazilian Girls

Vicente Amigo

Flamenko gitarı tahtının yeni adayı, 17 Mart 20:30'da CRR'de. Küçük yaşta flamenkoya abayı yakan Amigo, Paco de Lucia'ya eşlik ederek, beraber albüm yaparak ustasından el aldı. Solo çalışmalarının yanısıra, Camarón de la Isla'dan Pelé'ye flamenko büyüklerine, Bob Dylan'dan John McLaughlin'e yıllanmış sanatçılara eşlik eden Amigo, 2000 yılında, "Ciudad de las Ideas" albümüyle "en iyi flamenko albümü" dalında Grammy ödülünü de kazanmıştı...

Ozric Tentacles

Hippi ve Pagan bayrağını yükseklerde taşıyan Ozric Tentacles, nihayet Türkiye'de. '80'lerin başlarında kurulan, elektronikten çokça faydalanan psikedelik/progresif rock'uyla "90'ların Pink Floyd'u" namını kazanan grup, bugüne kadar yirminin üzerinde albüm yayınladı. Geçen sene yayınlanan "The Floor's Too Far Away" albümlerinin ardından, 31 Mart akşamı Balans'ta üzerinde çalışılmış, doğaçlama hatları belirlenmiş, yine de o ana has bir jam'e koyulacaklar, kafa yapacaklar...

Pink Martini

Son senelerin en hoş, tatlı, ilk albümlerinin isminde dedikleri gibi "sempatik" bir grup Pink Martini. ABD'nin kuzeybatısından, Portland'dan çıktılar, Pasifik üzerinden dünyanın sıcak denizlerine açıldılar. Hem sandıklardan çıkarıp seçtikleri cover'larla, hem bizzat yazdıkları şarkılarla, neşeli bir Latin esintisi, hafif bir salon cazı atmosferi yarattılar. Bu "pozitif elektrik" grubunu 16 Mart'ta Bilkent Otel Sakarya Balo Salonu'nda, 17 Mart'ta TIM Maslak Show Center'da, 18 Mart'ta İzmir Hilton Balo Salonu'nda izleyeceğiz...

Incubus

Bazen benzeşseler de, bazen birbirleriyle hiç ilgisi olmasa da, Red Hot Chili Peppers'ların, Korn'ların, Limp Bizkit'lerin yanında andığımız, sımsıkı bir rock yapan, ama enerjisinin nereye gittiği anlaşılamayan, listeleri sürekli zorlayan, şarkıları dillerde dolanan, hayli popüler bir Amerikan işi rock grubu Incubus. Nu-metal'e kaçan, funk rock dozu yüksek bir müzik çıkarıyorlar. Birkaç ay önce yayınlanan ve ilk single'ı "Anna Molly"yi yine liste başlarına yerleştiren "Light Grenades"in turnesi kapsamında, 8 Mart akşamı 19:00'da Beşiktaş Arena'da olacaklar...

50→

KONSERKONSERKONSERKONSER

Blue Jean 20. yıl konseri

Hey'in ardından en uzun süreli popüler müzik yayını herhalde Blue Jean. Selefi kadar etkili ve tarihsel olmasa da, bir kuşağın müzik beğenisinde ve takibinde, pop'un yanına iliştirip merkez medya işlevini gördüğü hard rock ve hiphop'un ivmesinde katkısını inkâr etmek zor. Siz ey '80'lerden bir Blue Jean sayısı görünce çocukluğuna, ilkgençliğine dönenler, bilin ki derginiz yirmi yılı doldurdu. Kutlama, 7 Mart akşamı Balans'ta. Sahne Manga, Çilekeş ve Yüksek Sadakat'a emanet.

Roxy Müzik Günleri

İstikrarlı ve tesirli müzik yarışması Roxy Müzik Günleri'nde geri sayıma hattına girdik. 7 - 10 Mayıs arasında düzenlenecek final performanslarına ulaşabilmek için başvurular 5 Mart'ta başlıyor, 16 Nisan'da sona eriyor. Elinizi çabuk tutun, ya "birikimlerinizi" değerlendirin, ya besteye oturun, ya jam kaydı için uygun anı yaratın, stüdyoyu bir şekilde ayarlayın. Roxy sahnesine çıkmanın zevki ve heyecanı bir yana, ışıltılı bir istikbal de sizi bekliyor olacak. Ayrıntılar www.roxy.com.tr ve www.roxymuzikgunleri.com adreslerinde. Bilgi edinmek için telefon: 0.212.249 13 01 / 249 37 95...

Geleneksel Müzik Günleri

Ulaş Özdemir

24 Nisan - 8 Mart arasında, Kadıköy Nâzım Hikmet Kültür Merkezi'nde aşıklar saz çalacak, beyaz perdede Anadolu köyleri görünecek. Belgeselleri ihmal etmeyin diyelim, müzik programına bakalım:

24 Mart, 18:30 **Hayri Dev ve Grubu**
25 Mart, 16:00 **Mehmet Erenler - Ümit Tokcan**
30 Mart, 20:00 **Seyhan Şahin - Murat Eken - Özgür Ay**
31 Mart, 13:00 **Ulaş Özdemir** (Ömeklerle Anadolu Alevi-Bektaşi Müziği)
31 Mart, 18:30 **Çiçek**
1 Nisan, 16:00 **Erol Parlak Bağlama Beşlisi**
2 Nisan, 20:00 **Hüseyin Badıllı Grup**
5 Nisan, 20:00 **Hasbıhal** (Dertli Divani, Ulaş Özdemir, Hüseyin Albayrak, Ali Rıza Albayrak)
7 Nisan, 15:00 **İki Bağlama** (Cihan Çakıcı - Yiğit Büyükeroğlu)
7 Nisan, 18:30 **İstanbul Fasıl Topluluğu**
8 Nisan, 17:30 **Okan Murat Öztürk**
(Ali Suavi Sokağı [Sanatçılar Sokağı], No: 7, Bahariye - İstanbul / Tel: 0.216.414 22 39)

Dergi partisi

Birkaç ay evvel Bant, Avrupalı popüler kültür dergilerini İstanbul'da buluşturmuş, beyin fırtınası yaptırmıştı. Şimdi de 7 Mart akşamı 19:30'dan itibaren İstanbullu dergileri Kadıköy Arkaoda'da buluşturuyor. Ama bu sefer fikir alışverişi için değil, müzik alışverişi için. Bant, Trendsetter, Altyazı, Empire ve Roll temsilcileri ellerinde CD'leriyle gelecekler, kendi seçtiklerini çalacaklar, "eller havaya", "haydi piste" yapacaklar...

[performans]

KargaART Performans Günleri

Kadıköy'de bir çağdaş sanat vahası gibi işlev gören KargaART'ın üçüncüsünü düzenlediği performans günlerinin konusu "beden". Ama salt, çıplak beden değil, "ek"leriyle birlikte beden. Kılıklar, kimlikler, edalar, "beden-ek" başlığı altında mart ayı boyunca masaya yatırılacak. Bu sene, modern danstan fiziksel tiyatroya çeşitli sahne çalışmalarıyla beraber, bedeni konu edinen görsel sanatlar ve bedeni sesle düşünen, sesle bedenin ilişkisini araştıran müzisyenler de performans günlerine dahil oluyor. Doğaçlama grubu Islak Köpek 2 Mart'ta, deneysel fotoğraflarla deneysel müzikleri bütünleştirecek olan Teoman Madra 3 Mart'ta, akustik gitar ve çello eşliğinde söyleyecek olan Betty Ween 10 Mart'ta KargaART'ta sahne alacak... Ayrıntılar www.kargart.org'da...

Betty Ween

[dans]

Çıplak Ayaklar Kumpanyası

9. ODTÜ Çağdaş Dans Günleri

ODTÜ'lülerin Ankara'yı modern dansa alıştıran festivali dokuzuncu senesine ulaştı. Bu yıl da, Türkiye'den ve dünyadan çeşitli performanslarla, atölyelerle, filmlerle, modern dansın nabzı tutulacak, fikir alışverişleri yapılacak. 7 - 10 Mart arasında düzenlenecek festivale Belçika'dan Kwaad Bloed, İtalya'dan Secondo Taglio, Avusturya'dan Salzburg Deneysel Dans Akademisi, İngiltere'den Transitions Dance Company, Türkiye'den "Mehmet Barış'ı Seviyor"la Çıplak Ayaklar Kumpanyası (14 Mart'ta da İstanbul'da Kenterler Tiyatrosu'nda olacaklar), İlyas Odman ve MD'nin yanısıra, Ege, Yıldız Teknik ve Sabancı Üniversiteleri'nin modern dans toplulukları, Ankara ve Mimar Sinan Üniversitesi modern dans bölümü öğrencileri katılacak. Beden diliyle ve iletişimiyle nasıl ciddi şeyler anlatılabileceği üzerine kafa yormak, dünyayı figürlerle tartışanlardan kâm almak için, ilk hedefimiz Ankara...

[festival]

Resfest

Film ve dijital sanatlar festivali Resfest, onuncu senesini kutluyor. Dünyada 43 şehri ziyaret edecek olan festival, bu sene üçüncü kez İstanbul'a yolunu düşürüyor. Yani mart ayında, işinin ehli kısa filmler, müzik videoları, deneysel animasyonlar, tasarım filmleri izleyeceğiz. Ayrıca, sene-i devriye vesilesiyle, on yılın en iyi kısa filmleri ve müzik videoları da aynı bir retrospektif halinde gösterilecek. Festivalde, küresel ısınmadan kök hücre araştırmalarına kadar, ekolojik sorumluluk gerektiren meseleler üzerine bir bölüm de var. Açılış, bir parti ve film gösterimiyle, 14 Mart gecesi Babylon'da...

[fotoğraf]

Magnum ve Salgado

Fotoğrafta tavrın ve kadrajın da okulu olagelmiş, dünyanın en prestijli fotoğraf ajanslarından Magnum, Türkiyeli izleyiciyle buluşuyor. İstanbul Modern Sanat Müzesi'nin tüm alt katını kaplayan sergi, üç bölümden oluşuyor. İlk etapta 16 büyük fotoğrafçının 1940'lardan günümüze farklı dönemlerde çektikleri Türkiye fotoğrafları yer alıyor. İkinci bölümde, ajansın 60. yılı vesilesiyle seçilmiş yapıtlar, ajansın tarihini de yansıtan metinlerle birlikte veriliyor. Fuayede ise fotoğrafçıların diğer çalışmalarını içeren belgesel nitelikte filmlere yer veriliyor. Magnum sergisi, 20 Mayıs'ta sona erecek... Ayrıca, yolunuzu Tarlabaşı'na, İstanbul Fotoğraf Merkezi'ne düşürürseniz, Magnum'un eski üyelerinden Sebastião Salgado'nun yedi kıtada, altı yılda endüstri çağının görsel arkeolojisini yaptığı "İşçiler" adlı çalışmasında yer alan Hindistan fotoğraflarını 24 Mart'a dek görebilirsiniz.

Robert Capa, "Tekel'de tütün ayıklayan kadınlar", İstanbul, 1946

[mekân]

Çalıntı Kavesi

Yıllarca hepimizi besleyen, müzik namına nitelikli bir yayıncılığı şiar edinen Çalıntı, yeniden düz koşulara başladı. Ama önce bir "kave"sini içeceğiz: Beyoğlu İmam Adnan Sokak'ta ikamet eden Eski Beyrut, artık 12:00'den 20:00'ye kadar Çalıntı Kavesi. Sessiz, sakin, çay-kahve, muhabbet için birebir. Ayrıca, 13:00-17:00 arası açık pazar hüviyetine bürünüyor, ikinci el CD, DVD, 45'lik, LP, kitap, afiş almak ya da satmak isteyenler burada buluşuyor. Çizgiroman, bilimkurgu severler bilhassa uğrasın, cumartesileri Metin Demirhan söyleşileri var.

Erit'ta

Beyoğlu'nun yeni mekânlarından Erit'ta, evvela, sakince takılabileceğiniz, kahvaltısından akşam yemeğine, dört başı mamur bir mönüyle karşılaşabileceğiniz, temiz, özenli, ama kasmayan bir mekân. Yemekleri gibi, müzikleri de iyi. Gündüz kafa dinletici, akşam şöyle bir salındırıcı bir "set" anlayışları var. Kimi akşamlar, yazılarından tanıdığınız sürpriz DJ'lerle karşılaşma ihtimaliniz de var. Hazır havalar güzel gidiyorken, siz yine de arka bahçenin açılması için kulis faaliyeti yapın: Söz verdikleri gibi, sıcak şaraba, mangala müsait bir alan var burada. Erit'ta, Sıraselviler'de, Alman Hastanesi'nin hemen karşısında, 42 numarada. Telefonları 0.212.244 82 91...

JET REJİSÖR

Çetin İnanç

Cüneyt Arkın: Daha ne bekliyoruz?

Aytekin Akkaya: Ne istersen yapalım.

Cüneyt Arkın: Haksızlığa karşı savaş!

"Dünyayı Kurtaran Adam"dan

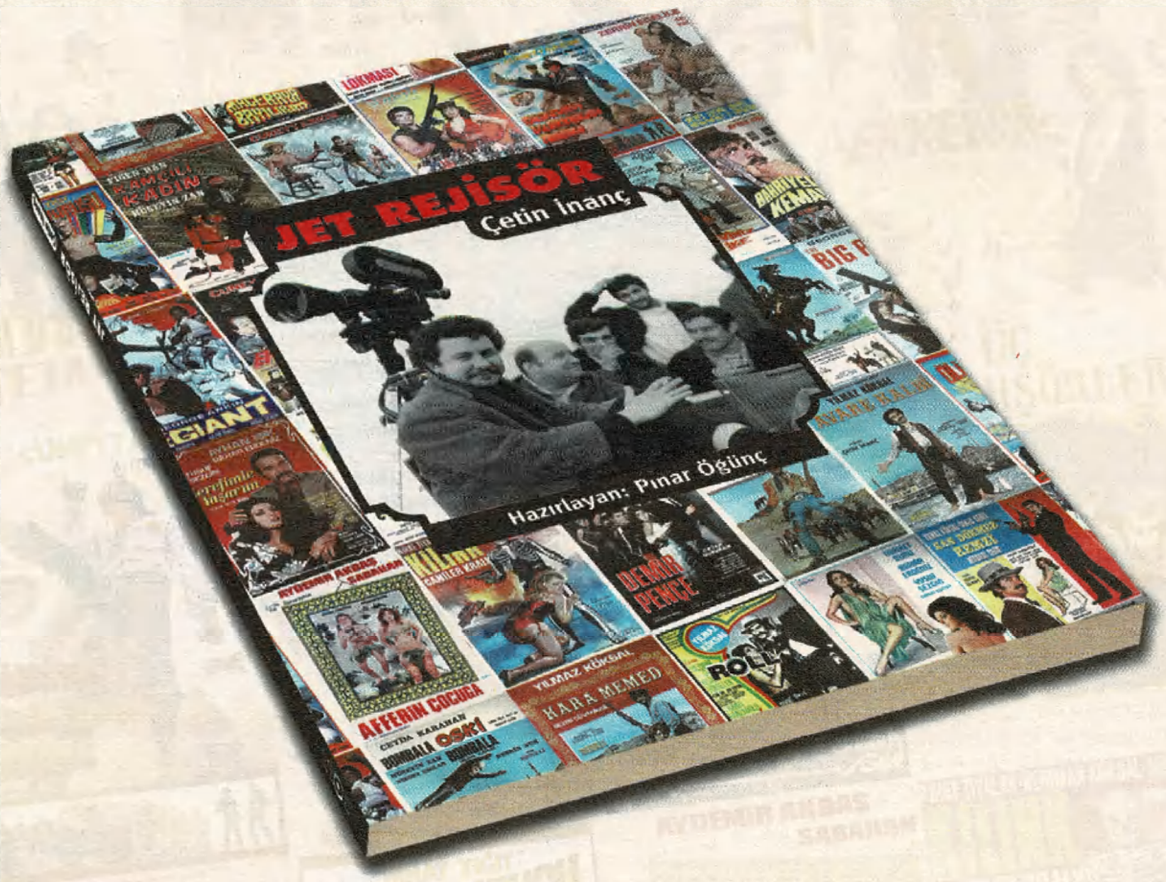

"Geleceği görmesini bilmişiz de, yaşadığımız günü görememişiz. İnsanın bazı olaylara aklı ermiyor; tabiat olayı gibi. Daha önce nasıl tutulan modalardan filmler çıkarttıysak 'Dünyayı Kurtaran Adam' da öyle çıktı. Yedi sekiz sene sonra birden absürd film, kült film, cart film, curt film diye millet konuşmaya başladı. O zamanlar tüm dünyayı 'Star Wars' modası kasıp kavurmaya başlamıştı. Japonu, Çinlisi, İtalyanı uzay işlerine girmiş, biz niye girmeyelim? Uzayda geçen bir kahramanlık öyküsü işte; uzay avantür..."

"Dünyayı Kurtaran Adam'ın yönetmeni" Çetin İnanç, on dokuz yılda çektiği yüz elliye yakın filmi anlatırken, çaktırmadan '60'ların başından '80'lerin ortalarına kadar Türk sinemasının –ve genel olarak hayatımızın– röntgenini çekiyor. "Jet rejisör", eğlenceli ve mütevazı üslûbuyla, bizleri "B sınıfı filmlerin" meşakkatli yollarında gezdiriyor. "Kült" addedilen bir yönetmenin kendi ağzından portresi...

Hazırlayan: Pınar Öğünç

ROLL Kitapları / Abdullah Sok. No: 9 Beyoğlu / İstanbul / Tel-Fax: 0212 251 87 67 expressroll@gmail.com

Kadınlar hep başka hayatları merak ederler, erkekler bunu anlayamayacak kadar iddialıdırlar. **JOHN BERGER**, Buluştuğumuz Yer Burası

Kadın özgür irade diye bir şey olmadığını bilir. Aybaşı, doğa istemedikçe durdurulamayan bir çalar saattir. **CAMILLE PAGLIA**

Âlemin tamamen kusurlarla dolu olduğunu aklınıza sokmazsanız, yüzü çirkin olan bir insanı kabul edemez hale gelirsiniz. İnsanları kabul etmemek, iyi insan olmanın özüne aykırıdır. Bunu da bir leke türü olarak düşünmeliyiz. **TSUNETOMO YAMAMOTO**, Hagakure: Saklı Yapraklar

İyiliğin bahçesi: Yağmura bak! / İyilik bir bakışta kendini gösterir. **HAYDAR ERGÜLEN**

GRUFF RHYS
Candylion
(Rough Trade/Equinox)

Bu ara topluluk üyesi olup topluluk dışı solo albüm yapmak moda galiba. Radiohead'in Thom Yorke'u ve Manic Street Preachers'ın James Dean Bradfield'ından sonra, sırada Super Fury Animals'ın (bundan sonra SFA) esas oğlanı Gruff Rhys varmış. Ben şahsen hiç şikâyetçi değilim bu modadan. Gayet güzel işler çıkıyor çünkü sonunda. Camia dışı faaliyetlerde bulunan tek SFA üyesi de o değil ayrıca. Davulcu Daf Ieuan, super grup The Peth'in kurucu üyesi. Klavyeci Cian Ciaran da SFA'ın sanat kollektifi Acid Casual'da yer alıyor. Ama meraklanmayın, SFA tüm gücüyle ayakta. Bu bahar yeni albümleri çıkıyor. Sony'den ayrılıp Rough Trade'e geçtiklerini de söylemeden geçmeyelim.

Gruff Rhys, albümü SFA'ın son turnesi sırasında, dolaşırken canı fazla sıkılmasın diye yazdığı şarkılardan oluşturmuş. Önce tamamen akustik parçalar yazmış. Ama daha sonra yeniden dinlediğinde, bunlara kaydederken biraz daha katkı maddesi lâzım diye düşünmüş. SFA'ın prodüktörü Gorwel Owen'ın Kuzey Galler'deki evinde kamp kurmuş. Ardından iki haftalık bir kayıt çalışmasıyla albüm tamamlanmış. Ekipte kimler mi var? Basta Owen Evans, geri vokallerde (9 Bach adlı bir folk topluluğu olan) Lisa Jên albümde ağırlık taşıyan isimler. Bazı arkadaşları gelip zil ve çeşitli ıvır zıvır aletler çalmışlar. Sean O'Hagan, yaylılar gerektiğinde devreye girmiş. Gruff sonra Brezilya'ya gidip bir hafta içinde miksleri halletmiş...

"Candylion", Gruff Rhys'in ikinci solo çalışması. Önceki "Yr Atal Genhedlaeth" (2005) adını taşıyor ve iki parça dışında tümüyle Galce. Bu albümdeyse, tersine, iki Galce ve bir İspanyolca parça dışında tümü İngilizce. Candylion'ın kapağını SFA'nın değişmez art direktörü Pete Fowler'ın yaptığı bir (elbette aslan görünümünde) parmak kuklası süslüyor. YouTube'da yer alan albüme adını veren (aynı zamanda single) parçanın filminde, Gruff yanında Lisa Jên ile bu kuklayı (sanki eski bir TV çocuk programı sunarmış gibi) kâğıttan keserek ortaya çıkarıyor.

Aslında hemen şarkılara geçtik. Albümün başlangıcında çok kısa bir açılış-anons parçası var: "This is just the beginning." Ardından "Candylion" geliyor. Parçaya bir oyuncak ksilofon eşlik ediyor. Konusu, tavrı ve müziğiyle Syd Barrett'tan yoğun izler taşıyan bir açılış parçası "Candylion". Onu izleyen "The Court of King Arthur" ise T. Rex'in ilk yıllarını anımsatıyor. Biraz daha zorlarsak, Donovan'dan bile esintiler bulmamız mümkün. Bir metronomla yarışırcasına dinlettiği "Lonesome Words" ise Nick Drake ve Tim Buckley'den el almışa benziyor. Parçanın ikinci bölümüne yaylılar da eşlik ediyor. Aynı çizgide ilerleyen "Cycle of Violence" ise yedeğine saykodelik tınıları almış. Parçalar birbirini takip ederken İngiliz "songwriter" geleneğinden birçok ismi hatırlamaktan kendimizi alamıyoruz. Roy Harper, Kevin Ayers, Ray Davies ve diğerleri... Bunca ismi görüp de albümün geçmişin körü körüne bir tekrarı ya da taklidi olduğunu sakın düşünmeyin. Gruff kesinlikle kendine özgü bir seda oluşturmuş. Hem bildik, hem de yeni bir seda...

Albümün ortalarında Patagonya İspanyolcası bir şarkı karşımıza çıkıyor: "Con Carino". Bu dile merak sarmasının nedeni, galiba Gruff Rhys'in Arjatin'de çekimlerini yaptığı bir belgesel. 20. yüzyılda Patagonya'ya göç etmiş 12 bin Galli göçmenle ilgili bir film bu. Sıradaki Galce şarkının bu belgeselin çekimleri sırasında ortaya çıktığını ise röportajlarda anlatıyor zaten. Bossa nova ritmlerine sahip "Gyrru Gyrru Gyrru", sürekli otomobil sürmekle ilgili. "Sür sür sür" gibi bir anlama geliyor. "Hareket şarkıyı da beraberinde getiriyor" diyor.

"Now That The Feeling Has Gone," bir Latin şarkı edasıyla başlıyor, ama birden rotayı Beatles'ın "Sgt. Peppers" dönemine çeviriyor. Gruff, bunun da bir yol şarkısı olduğunda iddialı. İkinci (ve son) Galce şarkı olan "Ffrwydriad Yn Y Ffurfafen", yine Latin ritmlerine sahip. Kabaca "Yukarı stratosferdeki infilâk" anlamına geliyormuş. Ve albümün kapanışında 15 dakikalık muhteşem bir parça var: "Skylon". Bir uçak kaçırma olayı çevresinde gelişen eğlenceli bir öyküsü var. Müziği de tek bir tema etrafında dönen bir şarkı bu. "Tomorrow Never Knows"a benzer bir tema... Ravel'in "Bolero"su gibi kendi içinde evriliyor, saykodelik bir ruha kavuşuyor. Vakt-i zamanında Eric Burdon'ın da böyle şarkıları vardı, kendi ekseninde dönerdi adeta... Müzik yazarları Love'ın, ilk dönem Velvet Underground'un jam'lerini hatırlamışlar "Skylon"u dinlerken.

Sonuç olarak, Gruff Rhys'in "Candylion" albümü, bir dönemin ozan şarkıcılarından el alan, onların geleneğini bugünlere taşıyan başarılı bir çalışma. Kendi de bunu kabul ediyor zaten. "Şarkı yazmak" diyor, "bir zamanlar dinlediğin plakları yeniden çalmaktır. Ama benim kötü bir hafızam olduğundan, bu yeniden çalış tıpatıp aynı olmuyor. Ben de böylece onlara kolaylıkla benim şarkılarım diyebiliyorum." Keyifle dinlenen, önce uçucu gibi gelen, ama içerlerde bir yerden sizi yakalayan bir albüm bu...

Gökhan Akçura

TRACEY THORN
Out Of The Woods
(EMI)

Birazdan vatkaları ve fosforlu file çoraplarıyla sahneye atlayıp synthesizer'larla sevişecek birini mi bekliyorduk? Hayır. Her şeyin retrospektiflerle yürüdüğü bir çağda '80lerin horlaması şaşırtıcı değil belki ama, daha yeni kurtulmamış mıydık yahu?

Tamam, makyajlı erkeklere ve plastik örümcekli gotiğe bir itirazımız yok, ama Kenny G. kıvamında bir duygusallığın makine biiipleriyle birleşmesini şiddetle kınıyoruz! Albümün ilk şarkısına kanmayın. Albümü dinlerken (dinlemeye çalışırken) piyano ve yaylıların sadeliği Tracey Thorn'un temiz mezzo sesiyle buluşunca ne güzel oluyormuş, keşke böyle bırakılsaydı diyorsunuz. Ama dantelli bir sesin üstüne gelen synth'lerin alkış sesi/dapdapdidap efekti her şeyi bitiriyor.

Everything But the Girl'den tanıdığımız Thorn'un ikinci solo albümünde pek çok önemli müzisyenle çalışılmış. İnsan, ister istemez, ben mi anlamadım, acaba bu "göndermelerle" bizimle dalga mı geçiyorlar diyor. İşin kötü tarafı, retro'nun o flu renkli hoşluğu, bizi tebessümlendirebilen o zaman-tüneli oyunbazlığı da yok burada. Ve bir ses efekti daha giriyor araya, dadadadida...tıssss. Hayır, hayır, İnkaların pan-flüt işkencesinden beteri de varmış! Tek bir cümle akla geliyor: "And I miss you..." *Pelin Batu*

53→

En azından başarısız olma isteğine sahip olmalıyız, çünkü başarısız olmak, yalnızca başarısız olmak bile, elimizde kalan tek şey, diyorum ben ve bu nedenle, eğer çabalamak zorundaysam başarısız olmaya çabalıyorum.
IMRE KERTÉSZ, Doğmayacak Çocuk İçin Dua

Kendimizi / kolayca kandırabileceğimiz konusunda / kandırılmadık mı / donar dilin dediler ağzını açarsan // marifet ya / zenginliğini herkesten saklayan / sefalet içinde şirin bir köy gibi yaşamak // marifet ya yaşıyor olmak / görünüşte tabii. **NECMİ ZEKÂ**

Romantizm hastalığı budur işte: Sanki sahip olmanın bir yolu varmış gibi Ay'a göz dikmek.
PESSOA, Huzursuzluğun Kitabı

Fırsat bulduğunda çılgınlık yapmayan insan bilge olamaz. **THOMAS FULLER**

THE GOOD, THE BAD & THE QUEEN

The Good, The Bad & The Queen
(EMI)

Sarışın ikonları ve gururlu zarif Afrika'yı severiz. Bu resmi, sigara kartonu, kara plastik torbası ve teneke evlerden oluşan shanty-town'ları ve eriyen ormanlardan sızan sıtma tanrılı modern Afrika'ya tabii ki yeğleriz. Bugün, 1860'larda Richard Burton'ın gözlemlediği kangrenli dünya artık daha karanlık, kalabalık ve karışık. Bu esmer dünyaya gelip gidenlerin anlattıklarını dinlemek istemeyebiliriz, istatistikleri bilmek istemeyebiliriz, ama onların ruhanî, coşkulu müziklerini seve seve dinleriz, o nehir sazları ve seslerinin anlattığı büyük gerçeklerle büyüyüp çocuk olabiliriz çünkü. Bir kaçış mıdır bu? Belki. Kaçışsa, böyle bir kaçış olsun. İşte, Damon Albarn böyle kaçışlar sağlıyor bizlere ve tabii kaçış tek taraflı değil –dinleyiciden çok, bu masalları ve su müziklerini yaratanları birleştirme açısından son yıllarda çok enteresan işler yapıyor adamımız. Afrobeat'in babası Nijeryalı Tony Allen'la bir araya gelip GBQ besteleri yapması (GBQ albümlerinin ismi, bu yaşta grup ismi koymak olmazmış diyor grup beyleri), Mali müziğini dünyaya tanıtması gibi işler. Şimdi bütün bunların Sn. Albarn'ın yeni projesiyle ne alâkası var diyebilirsiniz. İşte sorun burada başlıyor. Bir biyografiyi bilip ona saygı duymak, yapılanlara hayran olmak, bahsi geçen şahsın yaptığı işlere farklı bakmamızı sağlayabiliyor. Albümü bu önbilgilerle dinleyince, daha sevecen ve idealist bir şekilde yaklaşabiliyor insan. Hayal kurma oyunları oynayanlara olan zaaf, müziği boncuklandırıp boyayabiliyor. Afrika'ya da bu yakışır zaten, sarışın ikonlar, mor tunikli heykelimsi figürler! Bir şeylere ne kadar çok inanmak istiyoruz, öyle değil mi?
Eee, iyi bir albüm mü peki? Bir kere bu "albüme" çok sevdiğimiz bir kavram haline gelen "proje" demek daha doğru olur. Gorillaz ve Gnarls Barkley'den tanıdığımız Danger Mouse'un yönetimindeki süper-grubumuz, Blur ve Gorillaz'ın nazal sesli solisti Damon Albarn, Africa 70 davulcusu Tony Allen, Clash başçısı Paul Simenon ve Verve gitaristi Simon Tong'dan oluşmakta. Neredeyse her şarkı sözünde savaş kelimesi geçen, iyi tasarlanmış ve parçalanmış projede birkaç tane hoş bölüm bulmak mümkün: Açılış parçası "History Song", basit ama etkileyici bir nakarata sahip; "Eighties Life"ın uzay çağı Beatles hali güzel; "The Good, The Bad and The Queen" şarkısının jam session durumu keyifli; "Three Changes" ise 19. yüzyıl vodvil tiyatrolarının laterna sesleri ve sample'larıyla albümün, pardon, projenin en iyi parçası olabilir. Heyhat, bütün olarak bakacak olursak, çok da çarpıcı şeylerle de karşılaşamıyoruz. GBQ için modern Londra hayatını anlatıyor diyen müzisyenlerimiz, Londra'nın sıkıcı bir yer olduğunu mu söylemek istiyorlar acaba? Nikbinlik bir yere kadar: Ne yazık ki kimi şarkılar çok çok sıkıcı geliyor kulağa... Tabii, biraz zaman geçtikten sonra, yorumlar değişebiliyor. Bazı albümler çok dinlenmelidir. Bu koşuşturma ve şarkı bombardımanı içinde bunu yapmaya sabrımız ve takatimiz olmayabilir, doğru. Şayet bir albüm birkaç dinleyişten sonra başka bir hal alıyorsa, o albümde bir şeyler vardır. Belki bu her yaratılan şey için geçerlidir, çünkü dinledikçe tanıdık gelen, tanıdıkça içine girilebilen, girdikçe kendi hikâyelerimiz ve hislerimizle birleşen şeydir müzik. Kimi müzikler, katranlı durumlarından dolayı, bizi pek çok ayrı yere sürükleyebilir, her dinleyişte derinleşebilir. GBQ tek dinleyişle kenara atılabilir aslında, ama itiraf etmeliyiz ki, gittikçe güzelleşen türde bir "şey"le karşı karşıyayız. Olumlu olmak için çok mu çabalamaya başladık acaba? Hoşçakal kara Afrika. *Pelin Batu*

Dünyada olup biten her şeye aşığım ben. Dünyada olup biten her şeye kırgınım ben. Hayatta hiç yalnız kalmayacaksınız ama bir tarafınız ve hep ağrıyor, hep yalnız. "Başka bir dünya özlüyorsunuz" dedi gittiğimiz İmroz lokantasındaki fal bakan kadın.
LALE MÜLDÜR, Bizansiyya

Öyle zaman olur ki, odada yalnızken bile "yok oluverir" insan, bunun nedenleri çoktur, kişi yaşarken bile ölebilir.
KAFKA, Milena'ya Mektuplar

Utangaçlık asil bir huydur, ne yapacağını bilememek övünülesi, yaşama becerisinden yoksun olmak ise insanı yücelten bir özelliktir.
PESSOA, Huzursuzluğun Kitabı

Ekseriya sabaha karşı
Kurşuna dizilir mahkûmlar
Bir sünger taşına döner
Anne sütünden yapılan heykel
Bari şu trampetler çalmasa
İnsan gürültüye gitmese
ORHAN MURAT ARIBURNU

Kırlangıçlar artırdı / rüzgârın hızını / Seni / burada görüp şaşıran kırlangıçlar. **SÜREYYA BERFE**

DEERHOOF
Friend Opportunity
(Kill Rock Stars)

Deerhoof, 13 sene önce yola çıktığında, art-rock deneyleriyle uğraşan, noise diyarlarında gezen bir gruptu. Bugün kısa aralıklarla sert virajlar dönen, akla gelmedik gitar ve klavye seslerini içiçe geçirmelerine rağmen kolayca akılda kalıcı referans noktaları barındıran sound'larından fersah fersah uzaktaydılar. Albümler ilerledikçe grup, deneysellik/tuhaflık ve popülerlik/aşinalık arasındaki ince çizgide cambazlık yapan tarzlarına doğru evrildi. Bu süreçte 2002 tarihli "Reveille" ve "Apple O'" ile 2004 tarihli "The Milkman" gibi albümlerle saklandıkları halı altlarından çıkıp daha çok insanın oturma odalarında dolanmayı başardılar. 2005 tarihli "The Runners Four"la en esnek, en kendinden emin ve erişilebilir albümlerine imza attılar. O günden beri gitaristleri Chris Cohen'i kaybeden grup, isimlerinin iyiden iyiye duyulmasıyla birlikte Radiohead ve The Flaming Lips'le turladı. (Nisanda İstanbul'da da bir konser verecekleri söyleniyor.)

"Friend Opportunity" tek gitarla kaydedilmiş bir albüm, bu eksikliği susturucu takılmış üflemeliler, synth'ler, orglar ve prodüksiyon numaralarıyla kapatmış Deerhoof, iyi de olmuş. Birçok dinleyiciyle grup arasında bir bariyer oluşturan bir unsur var, o da vokalist Satomi Matsuzaki'nin ağır Japon aksanlı, çocuk çığlıklarını andıran sesi. Zamanla alışılan ve bizce grubun tarzıyla birbirine et ve kemik gibi kenetlenmiş bir vokal bu. Öyle ki, Deerhoof'un en öne çıkan, vazgeçilmez enstrümanı Matsuzaki. Albüm, "The Perfect Me", "+81" ve "Believe E.S.P." isimli, grubun diskografisinin en kulak dostu şarkıları arasında yer alan üç şarkıyla açılıyor. Ancak Deerhoof standartlarında bir kulak dostluğu bu; en uzunu üç dakika olan bu şarkıların her biri, içlerinde tek başlarına bir parçayı taşıyacak ikişer-üçer yaratıcı fikir barındırıyor. "The Galaxist", nazik akustik gitar ve fısıldayan üflemelilerle başlayıp beklenmedik bir anda sert bir gitar riff'ine bulanıyor. "Cast Off Crown" ise punk-rock bir gitar çılgınlığıyla başlıyor, daha sonra gitarları geçici de olsa susturup elektronik numaralara alıyor. "Whither The Invisible Birds" gibi bir baladla "Kidz Are So Small" gibi başka kim söylese kulağa saçma gelecek bir elektro-hop şarkısını yan yana koyabilen Deerhoof uçlara gitmekten çekinmiyor. "Matchbook Seeks Maniac", grubun bilindik şarkı formatına sadık kaldığı ender şarkılardan ve Deerhoof'un gücünün sadece temeli pop olan sesleri eğip bükmelerinden ve böylece ilginç görünmelerinden değil, hakikaten iyi şarkı yazarları olmalarından kaynaklandığını gösteriyor. Deerhoof, bu albümle olgunluğun tadını çıkarıyor, sepetlerindeki numaralarının kolay kolay tükenmeyeceğini ilan ediyor ve kendileriyle arkadaş olmamız için eşsiz bir fırsat sunuyor. *Yiğit Atılgan*

DO MAKE SAY THINK
You, You Are A History In Rust
(Constellation)

'90'ların sonunda Montréal'den parlayan Constellation takımının en parlak yıldızlarından biri olan Torontolu ekip Do Make Say Think'in beşinci stüdyo albümü bu. Her albümde kadroyu genişleterek, arkadaşlarını çalışmalara dahil ederek çok güzel işler yaptılar. Belki de adlarındaki sıranın tersinden giderek, önce düşünüyorlar, sonra yapıp ediyorlar, çünkü Do Make Say Think albümlerindeki bütün sesler, yerleri değiştirilemez ve hatta sanki hiçbir şarkı tek başına dinlenemez gibi özenle bir araya getirilmiş. İşin güzel tarafı, bu bütünlerin her telden çalıyor olması; country'yle, dub'la, cazla, klasik müzikle yoğrulmuş bir enstrümantal avangard rock veya popüler deyişle post-rock bir müzik bu. Uzun epik şarkılardaki kaostan tıngır mıngır gitar tellerine uzanan çeşitlilikte, neşeyle hüzün arasındaki çizgide tuhaf bir gülümsemeyle ilerliyor... Söz olmasa da, albüm içine yazdıkları notlarla, özenli kapak tasarımlarıyla, görselleriyle şiirsel, hatta pastoral bir hava yaratıyorlar. Her albüm Kanada'nın bir başka kırsal mekânında kaydediliyor, grup üyelerince mikseniyor, arkadaşlarının tasarladığı ince ince düşünülmüş kapaklarıyla Montréal'in Constellation şirketinden, daha doğrusu "kollektif"inden sunuluyor.

Bu albümde artık daha dinlebilir bir DMST var karşımızda, ilk zamanlardaki deneysellik iyice törpülenmiş. İki elemanın Broken Social Scene'le geçirdiği vaktin etkisi müziğe yansımış ve sonunda vokalli, nakaratlı bir şarkı yapmışlar: "A With Living"de vokalleri geçen sene "Meek Warrior" adında muhteşem bir albüm çıkaran Akron/Family ve Great Lake Swimmers üstleniyorlar. Albümün teması, bu şarkının adında gizli: Hayat. Yaylılar ve nefeslilerle kimi zaman kalabalık, gürültülü bir orkestra, bir banjo ve bir gitarla sakin bir folk türkücüsü olabiliyor bu ekip. Kimse bir adım öne çıkmıyor, herkes pozisyonunu biliyor, iyi paslarla sonuca gidiyorlar. "Zafer Hikâyesi"nden "Kainat"a, "Celladın Türküsü"nden "Kaçınılmaz Son"a, keyifli ve akıcı biçimde ilerliyorlar, her saniyesinde şaşırtarak. Sonuç, insanı üzerken gülümsetiyor; bütün grup üyelerinin ilk defa seslerini duyuyoruz "In Mind"da, hep birlikte bağırırlarken: "Ölünce onları geride bırakmak zorunda kalacaksın. Bunu bellersen semalar kadar büyük bir sevgi bulacaksın." *Tolga Yağlı*

www.pusula.com/virgul
AYLIK KİTAP ve ELEŞTİRİ DERGİSİ
virgül,
sayı 105
PUSULA YAYINCILIK İnönü Cad. Emektar Sok. No: 24/B Beyoğlu-Gümüşsuyu / İST. Tel:(0212) 252 42 80 Faks:(0212) 293 15 44

ONBEŞŞARKI

Beck Strange Apparition
Cake Mahna Mahna
Che Sudaka Amores - Trenecillo
Creedence Clearwater Revival Bad Moon Rising
Dr. John Right Place Wrong Time
The Good, The Bad & The Queen History Song
Keny Arkana La Rage
John Lennon Working Class Hero
Happy Mondays Loose Fit
Mirkelam Asuman Pansuman
Motörhead Ace Of Spades
Rufus Wainwright Greek Song
Squirrel Nut Zippers Hell
Supremes You Can't Hurry Love
Southern Culture On The Skids Camel Walk

ROLL DİSKO OTUZ

ONBEŞALBÜM

Boris Pink
Bloc Party A Weekand in the City
Bob Dylan Infidels
Clap Your Hands Say Yeah Some Loud Thunder
The Decemberists The Crane Wife
Efsun Duy Sesimi
Grinderman Grinderman
Klaxsons Myths of the Near
Mulatu Astatke (Ethiopiques 4)
Norah Jones Not Too Late
Oojami Boom Shinga Ling
Özdemir Erdoğan Ölü Gözüyle İzlenimler
Rachid Taha Diwan 2
Renaud Rouge Sang
Tinariwen Aman Iman: Water Is Life

KADIN ŞARKILARI 8 Mart vesilesiyle

Ani DiFranco Not A Pretty Girl
Anouk Nobody's Wife
Aylin Aslım Güldünya
Bebe Malo
Dolly Parton 9 to 5
Echobelly Father Ruler King Computer
Hümeyra Adım Kadın
Indigo Girls Closer To Fine
Nazan Öncel Kız Bebek
Reba McEntire I'm A Woman
Sultana Kuşu Kalkmaz
Suzanne Vega Widow's Walk
Tori Amos Scarlett's Walk
Tracy Chapman Woman's Work
Tülay German Burçak Tarlası

DÖRT KERE DÖRT iki plakçı + iki bar

DEFORM / Beyoğlu
1. Kissing fauna, are you the destroyers? **Of Montreal**
2. Some Loud Music **Clap Your Hands Say Yeah**
3. 100 Lbs **Herbert**
4. Love Trio in Dub feat. U-Roy **Love Trio** (12" plak)

KARGA / Kadıköy
1. Birds Sing For Their Lives **Nine Horses**
2. No Pussy Blues **Grinderman**
3. Spirit On The Water **Bob Dylan**
4. Arnold Lane (Live) **David Gilmour - Rick Wright**

GHETTO / Beyoğlu
1. Can't Do Without **Peven Everett**
2. Bring Back The Love **Bebel Gilberto**
3. My Love Is On Fire **Stevie Wonder** *(DJ Spinna Remix)*
4. Asa Branca **Forro In The Dark**

ZERO / Kadıköy
1. All Of A Sudden I Miss Everyone **Explosion In The Sky**
2. Varcharz **Mouse On Mars**
3. Play With Changes **4 Hero**
4. The Long Term Physical Effects... **Jay-Jay Johanson**

İNGİLTERE albüm

1. Amy Winehouse Back To Black
2. Mika Life In Cartoon Motion
3. Snow Patrol Eyes Open
4. Fray How To Save A Life
5. Take That Beautiful World
6. The Killers Sam's Town
7. Lily Allen Allright Still
8. James Morrison Undiscovered
9. Nelly Furtado Loose
10. Fratellis Costello Music

ABD albüm

1. Norah Jones Not Too Late
2. Gerald Levert In My Songs
3. "Grammy Nominees 2007"
4. Corinne Bailey Rae Corinne Bailey...
5. Fall Out Boy Infinity On High
6. Robin Thicke The Evolution Of...
7. Justin Timberlake FutureSex...
8. Dixie Chicks Taking The Long Way
9. Daughtry Daughtry
10. John Mayer Continuum

FRANSA albüm

1. Indochine Hanoi
2. Soprano Puisqu'il faut vivre
3. Vitaa A Fleur de toi
4. Zazie Totem
5. Edith Piaf La Mome
6. Mika Life In Cartoon Motion
7. Norah Jones Not Too Late
8. Yannick Noah Charango
9. Charles Aznavour Colore ma vie
10. B. Nelson & P. Hamon Tristan...

ŞARKI DEĞİL TARİH!

Serge Gainsbourg & Jane Birkin Je t'aime... moi non plus

Bir Jane Birkin 45'liği olarak 1969'da yayınlanan Birkin-Gainsbourg düeti. Gainsbourg'un '68'de Brigitte Bardot'yla yaptığı düetin kaydı, ancak '80'lerde yayınlanabildi. Bu erotik şarkının enstrümantal yorumu da bolca mevcut. Parodisini yapanlar arasında ise Judge Dread, Frankie Howerd & June Whitfield gibileri var. Ciddi cover'lar arasında Nick Cave & Anita Lane'in "I love you...nor do I" yorumu başta gelir. Diğer cover'lar şunlar: Cibo Matto, Trash Palace projesi çerçevesinde Brian Molko (kadın tarafı) & Asia Argento (erkek tarafı), "Gainsbourg Revisited" albümünde "I Love You (Me Either)" adıyla Cat Power & Karen Elson (iki kadın), Donna Summer & Giorgio Moroder, Pet Shop Boys & Sam Taylor-Wood, Sven Väth & Miss Kittin...

Arama motoru

YouTube güzelleri — Ara

Pink Floyd
See Emily Play

Vladimir Vissotski
visotsky - koni priviredliviye

Gogol Bordello
Gogol Bordello - start wearing purple

Nick Cave
Kylie Minogue Nick Cave & S. McGowan - Death Is Not The End

Jarvis Cocker
Jarvis - Dont Let Him Waste Your Time

Rammstein
Rammstein-Amerika

Natacha Atlas
Natacha Atlas – Mistaneek

Leningrad Cowboys
Leningrad Cowboys.Feat:Red ArmyChoir - Sweet home alabama

Devendra Banhart
I feel just like a child - Devendra Banhart

Cocorosie & Antony
cocorosie ft antony _ beautiful boyz

Dinleyici istekleri — Ara

Les Hurlements D'Leo I'm Freak
("Temps Suspendu" albümünden)
www.myspace.com/leshurlementsdleo

Benjy Ferree In The Countryside
(Garage folk'un Washington DC'li temsilcisinden)
http://hype.non-standard.net

Amy Winehouse Rehab (Hot Chip Remix)
(Paul Weller'ın favori albümünün ilk single'ına dans dokunuşu)
http://hype.non-standard.net

Paul Weller Wild Wood (Paul Weller Vs. Portishead Mix)
("Wild Wood"a Portishead usulü "sheared wood" müdahalesi)
http://hype.non-standard.net

Lily Allen – Oh My God
(Liligül'den Kaiser Chiefs cover'ı)
http://hype.non-standard.net

M.I.A. Every Day I Love You Less And Less
(Bir Kaiser Chiefs cover'ı da M.I.A.'dan)
http://hype.non-standard.net

Kaiser Chiefs Ruby
(Yeni albüm "Yours Truly, Angry Mob"un ilk single'ı)
http://hype.non-standard.net

17 Hippies Besho
(Yeni albüm "Heimlich" arifesinde eski yorum)
www.myspacc.com/17hippies

Lee Hazlewood It's Nothing To Me
(Büyük folk ustasının maalesef günleri sayılı)
http://hype.non-standard.net

Coldplay/Buena Vista Social Club Clocks
("Rhythms Del Mundo" albümünden)
http://hype.non-standard.net

MUSTAFA ÖZKENT

PAPAZIN HÜZZAM BESTESİ

İngiliz Finders Keepers plak şirketinin logosunda, plakları koklayan bir köpek var. O köpeğe helal olsun, burnu o kadar iyi koku alıyormuş ki, bizi ve tüm dünyayı, tarihin derinliklerine gömülmüş "maymunlu albüm"le yeniden tanıştırdı. Mustafa Özkent ve arkadaşları, 1973'te, bir öğleden sonra "Gençlik ile Elele" albümü için stüdyoya kapanıp "Üsküdar"dan "Ayaş"a on türküyü funky-rock şiddetinde takır takır çalarak kaydetmişler, yan yana bir fotoğraf bile çektirmeyi akıl edemeden evlerine dağılmışlar. Bu plağın hikâyesini ve dahasını Mustafa Özkent'ten dinledik...

Yayınlanmasının üstünden 34 sene geçtikten sonra "Gençlik ile Elele" albümünüzün gördüğü bu ilgi sizi şaşırtıyor mu?

Mustafa Özkent: İnanamıyorum, hâlâ şaka gibi geliyor. Radyo listelerinde Chick Corea, Herbie Hancock, George Benson'larla birlikte görünmek bana trilyonlara bedel. Şu anda ölsem gözüm arkada gitmez, kesseler kanım akmaz. Bundan daha büyük ne olabilir?

Bu albüm sayesinde bugün çok sayıda insan sizi yeni yeni tanıyor. Oysa '60'lardan bugüne, kesintisiz bir müzik hayatınız oldu, öyle değil mi?

1942 doğumluyum. 1960'ta, 27 Mayıs ihtilâlinde, Ankara'da, 555 K'lı yaşayan insanım. Ankara Bahçelievler Deneme Lisesi'nden devre arkadaşlarım Doğu Perinçek, Uğur Mumcu'dur... O günden bugüne, kafamda müziğin olmadığı bir tek gün, bir tek saat geçmemiştir. Müzisyenler arasında gücenmeler, küsmeler, mesleği bırakmalar çok yaşanıyor. Son derece haklılar. Zaten bu iş ne zaman bozuldu, biliyor musunuz? Dinlemekten görselliğe geçildiği andan itibaren işin cılkı çıktı... Müziğe başladığım yıllarda orkestracılık geleneği vardı. Ben oradan geliyorum. "Gençlik ile Elele" plağının üstünde Mustafa Özkent Orkestrası diye yazıyor, ama aslında bu benim orkestram falan değil. Bu orkestra, '70'li yıllarda, Türkiye'de ne kadar yapım varsa, hepsinde stüdyoda çalan grubun elemanları.

Siz bir anlamda, sahne ve stüdyo emekçisisiniz yani?

Evet. Cemil Başargan benim ilk hocamdır. Kendisinin Ankara Radyosu'nda Tango Orkestrası vardı. Her hafta bir saatlik radyo emisyonu haricinde normal dans orkestrasıydı. Ben 1963'te İstanbul'a gelip Ferdi Özbeğen'le çalmaya başladığım zaman, burada da Kadri Ünalan, Şevket Uğurluer, Kanat Gür gibi çok güzel orkestralar vardı. En önemlisi, bu orkestraların özel müşterisi olurdu. Tıpkı CD'sini alır gibi, insanlar kulüplere o orkestrayı dinlemeye gider, eşiyle, dostuyla, sevgilisiyle dans ederdi... Şimdi ne orkestracılık kaldı, ne müzik kaldı, ne müzisyen kaldı, ne de beste... Sonunda bu sektörün batmasından daha normal ne olabilir?.. Bende bugün artık antika değerinde bir gitar var. O kulüp döneminden sonra, 1981'de, Türk müziği çalabilmek için gitara iki özel perde ekledim. Dünyada bir örneği daha yok. Hatta bu gitarla, '86'da Fransa'da iki televizyon programı yaptım.

Nasıl bir gitar, ne marka?

Fender Coronado. Zannederim Elvis Presley'in Ann Margaret'la oynadığı bir filmde de çaldığı yarım kasa bir gitar. Benimkinin modeli 1969'dur. Normal Fender'ler 500 dolarken, ben bunu 2400 dolara almıştım. Kulüplerde sabahlara kadar çalmaktan, o gitar sırtımda sanki 50 kilo olurdu.

"Gençlik ile Elele" plağında bu gitarı mı çalıyorsunuz?

Tabii. O zaman wah-wah pedalları kullanırdık. Pedalların üzerinde hem wah-wah, hem fuzz vardı. "Gençlik ile Elele"de o pedalla penayı, yani çaldığım notayı öyle bir denk getirmişim ki, şimdi kendim bile şaşıyorum. Bu aynı debriyaj/gaz olayı gibidir. Bir balans ayarıdır... Çok düşündüm: "Bu adamlar bu plağı niye bu kadar beğeniyor?" Birinci sebep, bilgisayar temelli müzikten artık millet bıktı. Bir geri dönüş yaşanıyor, nostalji aldı yürüdü. Belkıs Özener'i misal vereyim. CD'yi yayınlayan Hasan Saltık *(Kalan Müzik'in sahibi)* bile beklemiyordu bu kadar ilgiyi.

İlk sebep nostaljiyse, diğerleri ne?

İkincisi, canlı kayıt. O yıllarda zaten bilgisayar yok,

O SIRALAR UNDERGROUND, GOGO MÜZİĞİ MODASI VAR, "GENÇLİK İLE ELELE"NİN FİKRİNİ VEREN ALİ AVAZ'DI. YARIM GÜNDE KAYDETTİK, JAM SESSION YAPAR GİBİ.

FENDER'LE MAKAMLAR ARASINDA
Mustafa Özkent'in Fender Coronado'sunu cayır cayır öttürdüğü "Gençlik ile Elele" albümü, 34 yıl sonra Türkiye'de de CD olarak basıldı

Foto: Şahan Nuhoğlu

her şey canlı. Ne kadar müzisyensen o kadar müzik yaparsın! Üçüncüsü, sentez olayı. Nedir sentez? Özü bizden olanı öbür taraftakine nasıl sunacağının ambalajını oluşturmak. Ne var bu plağın içinde? Caz var, türkü var, gogo müziği var. O zaman underground müziğe, funky müziğe "gogo" derdik. Sonra Latin, rock, pop var... Böylece hedef kitlemiz açılıyor. Zaten şimdi kimisi caz listesine, kimisi pop listesine, kimisi Latin listesine, çoğu da psychedelic listesine koyuyor...

Bu sentezi otuz yıl önce yaptınız, ama ancak bugün ilgi görüyor. Dünya müziğinin yayılmasına paralel bir ilgi olduğunu düşünmüyor musunuz?

Lafı ağzımdan aldınız. Sınıflamaya sokamayanlar da, dünya müziği diye yazmış... En büyük ilgiyi Amerika'da görüyor, İngiltere'den çok Amerika'da satıyor. Kanada listelerine de girdi. 1976 Montreal Olimpiyatlarında gitar çaldığımı ve aranjörlük yaptığımı bilseler, çok şaşırırlardı herhalde... Plağın en çok ilgi gördüğü üçüncü ülke Brezilya. Acaba Brezilya nereden çıktı?

Şaşırtıcı değil. Brezilya'da da, tam bizdeki Anadolu rock dönemlerinde, aynı mantıkla Tropicalismo akımı patladı. Sizin müziğiniz de Brezilyalı psychedelic grup Os Mutantes'le sık sık karşılaştırılıyor...

Albümdeki son parça "Ayaş"taki altyapı, onların karnavallarındaki ritmleri çağrıştırıyor. Brezilya'da özellikle "Ayaş" çalınıyor.

1973'te, bu plağın üstüne rhythm'n'soul, blues'n'jazz, rock'n'pop ve folk yazmak sizin fikriniz miydi?

Yabancı bir longplay'in üzerinde gördüm bu grafiği. Yakıştırdım, kapağa da cuk oturdu, yaptığımız müziğe de. Maymun fotoğrafının üzerine bu hazır grafiği aynen monte ettik. '60'lı yıllarda çok meşhurdu o tip grafikler. Yalnız folk'u biz ilave ettik, o da maalesef folc diye yazılmış. Finders Keepers'ın baskısındaki yazısında, Andy Votel folc'un c'siyle dalga geçiyor. *(gülüyor)*

Nostalji, canlı kayıt, sentez... Sebepler bu kadar mı?

Geriye ne kalıyor: Plakta çalanların kişisel ustalıkları. Şimdi Ümit Aksu gibi bir müzisyen yetişiyor mu? Ayten Alpman'ın da eşidir, biliyorsunuz... Ümit Aksu'yla İstanbul Radyosu Caz Orkestrası'nda berabersek, akşam Lunapark'ta Ajda Pekkan'ın arkasında beraber çalıyorsak, gündüz stüdyoda Neşe Karaböcek, Orhan Gencebay, Ajda Pekkan gibi isimlere beraber eşlik ediyorsak, "hadi gel, benim plağa da çalalım" dediğimde, hayır demesi mümkün mü? Zaten ben onun yaptığına aykırı bir şey istemiyorum. Ümit Aksu, orgu Jimmy Smith gibi çalardı. Bizim plakta da sanki Jimmy Smith solosu çalıyor, yani Ümit kendini çalıyor. Evren Plak'tan Ali Avaz bu işi bana teklif edince, devamlı çalıştığımız bu arkadaşlarımızla bir orkestra oluşturduk. Plakta çift bateri vardır, çok enteresan. Cezmi Başeğmez dünya çapında bir baterist, Veysel Çadır da öyle... Grupta, basta Merih Dumlu, perküsyonda Kamil Taşpınarlı da var...

Bir de gitarda Cahit Oben.

Aslında Cahit Oben sürekli birlikte çaldığımız altyapı grubuna dahil değildi. Bu plağa katılması tesadüf. Yanlış hatırlamıyorsam, Özel Türkbaş'ın bir albümünde de bizimle çalmıştı... O zaman biz ne dinliyorduk? Jimi Hendrix, Santana, Blood Sweat & Tears, Chicago, Herbie Hancock, Chick Corea... Kafamızda, beynimizde o sesler var. Peki damarımızda ne akıyor?

"Üsküdar'a giderken" akıyor...

Evet, "Üsküdar", "Karadır Kaşların", "Emmioğlu"... 1981'de ikinci longplay'im "Elif"in promosyonu için Fransa'ya gittiğimde, Dario Moreno'nun aranjörü Fritz Kerten'le buluştum. Bana şöyle dedi: "Mösyö Özkent, Türkiye'deki bir kimsenin yurtdışında başarılı olması için iki kanaldan birine girmesi gerekir. Ya burada Dalida'nın, Dario Moreno'nun yaptığının daha iyisini yapıp yumruğunu vuracaksın, ki bu çok zor. Ya da senden olan bir şeyi öyle bir yapacaksın ki, bambaşka bir ambalajla sunacaksın ve buradakilerin ilgisini çekecek. Yoksa oturup da bağlamayla otantik işler yaparsan, burada hiç şansın yok". Ben güldüm. "Niye güldünüz?" diye sordu. "Ben '73'te tam da öyle bir plak yapmıştım zaten" dedim. "Keşke onu getirseydiniz" dedi... "Elif"le "Gençlik ile Elele" çok farklı. "Elif", 2005'teki "Dijitalgitar" albümünün eski versiyonu. Gitarla türküler çalıyorum. Küçük çapta bir orkestrayla, romantik bir müzik... Paris'te Tülay German ve Erdem Buri'nin yanına da gittim. Rahmetli Erdem Buri'nin kocaman, at gibi bir köpeği vardı. Hatta evini tarif ederken, "sokağa girip de bulamazsan, Paşa'nın babasını sorarsın" dedi. Paşa, köpeğinin adı. *(gülüyor)* Erdem Buri de "Elif"i dinledi, "bu iş şans işi" dedi, "eğer bir yerden bir şans doğarsa, bir anda köşeyi dönersin" Bana bir hikâye anlattı: Amerikan televizyonunda '60'lı yıllarda Ed Sullivan Show vardı. Programın bir yerinde bir buçuk dakikalık bir boşluk kalmış. Ed Sullivan demiş ki, "arşivi karıştırıp programdaki bir buçuk dakikayı dolduracak bir şey bulun". Los Indios Tabajaras grubunun "Maria Elena" şarkısını bulup getirmişler. Benim de gitara ilk başladığım yıllarda çaldığım şarkıdır bu. Tesadüfen arşivden çıkan "Maria Elena"yı programda çalıyorlar ve parça bir anda patlıyor. Grup Brezilyalı galiba. Amerika'da bir şey yapamayacaklarını anlayınca, çoktan memleketlerine dönmüşler. Aradan üç sene geçmiş ve şarkıları televizyonda böyle patlamış... Bizim o dönem öyle bir şansımız olmadı.

"Maria Elena"yı ilk çaldığınız zamana, hatta çocukluğunuza kadar geri gidelim. Gitara nasıl heves ettiniz?

Ah, ben çok dayak yedim.

Babadan mı?

Babadan, abiden... Ben ilkokuldayken, bir abim tıbbiyede, diğeri dişçilikte okuyordu. Babam Antep'te, çok çeşitli malların satıldığı büyük bir mağazanın sahibiydi: Okullar Pazarı. O dükkândan kağıt, kalem, kitap almamış öğrenci yoktur. Yaz tatillerinde babam beni, sağda solda yaramazlık yapmayayım diye dükkâna alırdı. Hayatımda hiç yaz tatili bilmem... Müziğe nasıl başladığıma dönersek; Gaziantep Lisesi'nde müzik öğretmeni Ferit bey vardı, Kel Ferit derlerdi. Adamcağız o dönemde, yani 1952-53'lerde, lisede koro kuracak, ancak kız öğrenci bulamıyor. Çünkü çoğu kimse kızının koroda şarkı söylemesine izin vermiyor. "Benim kızım şarkı mı söyleyecek, hem ayıp hem günah" deniyor. Ferit bey de benim ilkokuluma gelip korodaki kız seslerine destek olacak çocuk seçiyor. Yani, müziğe lise korosunda kız sesi olarak başladım ben. *(gülüyor)* Müzik virüsünü kanıma sokan Ferit beydir. Demek ki içimde de varmış. Nitekim mandolin çaldım, keman çaldım, sonra bateri çaldığım bir grup kurduk. Yoğurt kaplarının tahtasını düşünün; külek denirdi. Onlardan boy boy alıp birini grosse-caisse, birini trampet yapıyoruz. Kurban derilerini tabakhanede temizlettirip küleklere yayıyoruz, içlerine lamba koyuyoruz. Lamba ısınacak, deri gerilecek, bir saat sonra bateri çalacağız! Öyle bir aşk, öyle bir merak! Bir gün eve gel-

KURBAN DERİLERİNİ TEMİZLETTİRİP KÜLEKLERE YAYIYORDUK, İÇLERİNE LAMBA KOYUYORDUK. LAMBA ISINACAK, DERİ GERİLECEK, BATERİ OLACAK. ÖYLE BİR AŞK!

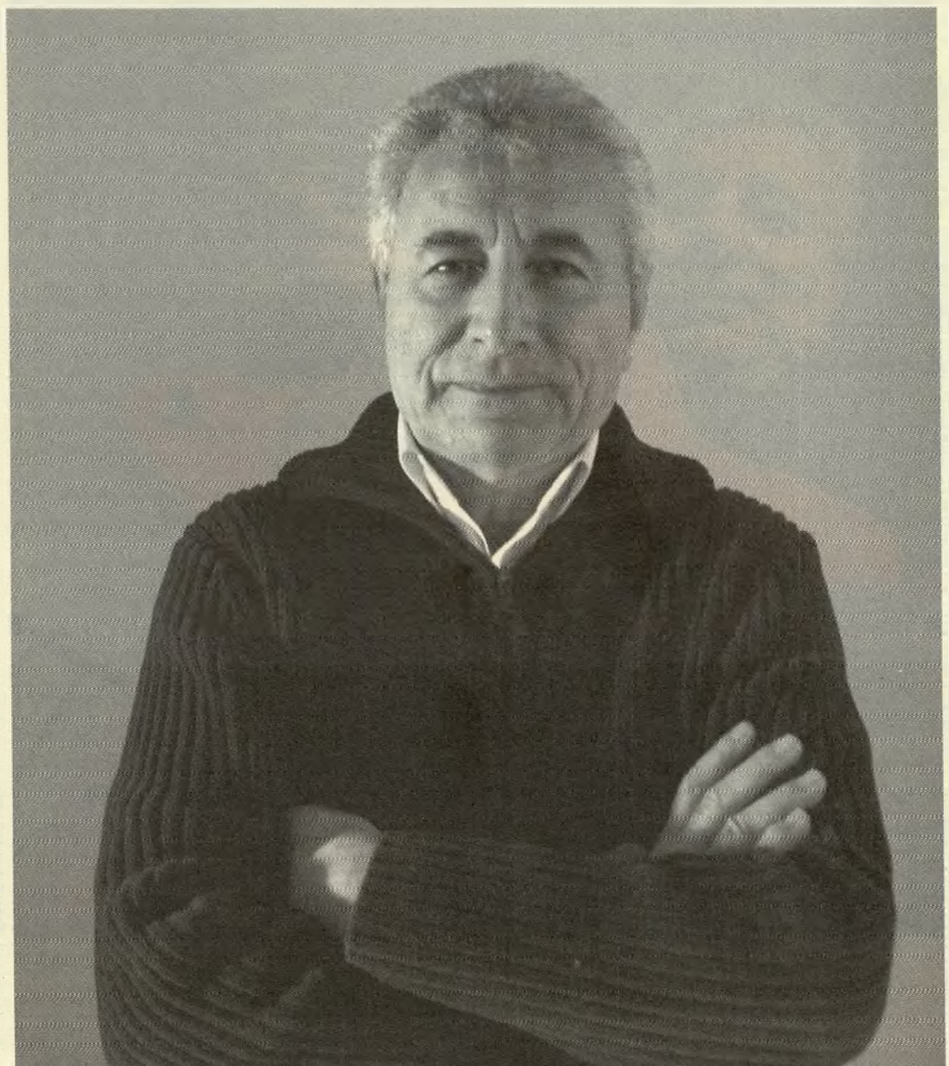

KİMLER GELDİ KİMLER GEÇTİ

1965-67 yılları arası, Ferdi Özbeğen'le çalıştık. Önce Hilton Oteli'nde, ardından Çınar Oteli'nde... Ajda Pekkan daha şarkıcılığa yeni başlamıştı. Hatta bir akşam Çınar'a geldi, birkaç şarkı okudu, çok acemiydi. Sonraları iki yıl Ajda Pekkan'ın bütün plak kayıtlarında gitar çaldım. '70'lerin o en meşhur şarkıları "Kimler Geldi Kimler Geçti"ler, "Sana ne Kime ne"lerdeki gitarlar ve sololar bana ait... Nükhet Duru'nun ilk 45'liğini, "Aklımda Sen Fikrimde Sen"i de ben yapmıştım. Daha çıkmadan Avrupa'ya gittim, plağı arkamdan gönderdiler.

Tavernanın doğuşu

Avrupa dönüşü, Taksim'de, Kristal Büfe'de yıllar sonra Ferdi'yle karşılaştık. Orkestrası kalmamış, Garden 74'te piyanist-şarkıcı olarak çalışıyormuş. Ona bir plak yapmayı önerdim. "Yurtdışında senin gibi piyanist-şarkıcı olayları çok var, ama onların plakları da var, sana da öyle bir şey yapalım" dedim. Aklımdaki örnek, Liberace gibi bir adamdı mesela. Ferdi'ye dedim ki: "Yarın sana geleyim, bana kulüpte insanların en çok istediği 15-20 şarkıyı çal." Kabul etti, çaldı, içlerinden on tanesini seçtik, küçük bir grup toparladık, piyano ağırlıklı kayıtları yaptık. Ferdi "iyi de, kemanlar falan ne zaman çalacak?" dedi. Ben "bitti, tamam bu iş" dedim. Çünkü bu yeni bir tarzdı. "Nasıl biter? Böyle plak mı olur? Yakacaksınız beni" dedi. "Ferdi Özbeğen'le 45 Dakika" albümü bu alanda ilk albümdür. Ondan sonra binlerce piyanist-şarkıcı çıktı. Yıllar sonra Ümit Besen'le de birkaç kaset yaptım, bana dedi ki: "Bu Ferdi Özbeğen işini yapan acaba kim diye, seni çok aradık, ama bulamadık. Plakta adın yazmıyordu, firma da gizliyordu..." Plakta adım yazmıyordu, çünkü o plakta aranjörlük yapmamıştım. Beş kişi bir arada çalıp söyleyip çıkmıştık. Aranjör olarak plağının üstüne adımı yazan ilk kişi Yıldırım Gürses'tir. Onur duymuştum.

Küçük Timur, Küçük Seyyal

'67'de bir kış Batı Kulüp'te çalıştım. Rahmetli Yılmaz Güney'ler falan devamlı oraya gelirdi. Şişli'de, bir bodrum katında bir yerdi... Yine oralarda Tülay German'ların çıktığı Çayhane vardı, As Kulüp vardı... Batı Kulüp'e, Ankara'dan Kanat Gür Orkestrası gelmişti, ama Kanat Gür kendi şovunu yapıyor, kimseye eşlik etmek istemiyordu. O zamanki programda Rüçhan Çamay, Gönül Yazar, Timur Selçuk, Selçuk Ural, Seyyal Taner gibi isimler vardı. Ben de eşlik grubunda gitarcı olarak çalışmaya başladım. Seyyal'in, Timur'un ilk sahneye çıktığı günlerin fotoğraflarını hâlâ saklarım.

Enstrümantal Burçin Orhon

Bir keresinde enstrümantal bir oyun havası albümü kaydettik. "Kapağı ne yapacağız abi?" diye sordular. "Bu sene televizyonda Burçin Orhon yılbaşı dansözü olarak çıkacak, onunla anlaşın, kapağa onun resmini koyalım" dedim. Koyduk, 450 bin kaset sattık... "Raks-ı Şahane" serisi böyle başladı.

Üstte Seyyal Taner, sağ altta Timur Selçuk'la Batı Kulüp'te. (1967) Sol altta, Ayla Algan'la Taşkent konserinde. (1974) En altta, solda, Enrico Macias'la Ankara Radyosu'nda. (1963)

dim, ne bateri kalmış, ne bir şey. Büyük abim paramparça etmiş. Babam biraz yumuşak, bana kıyamıyor, abime yaptırıyor. "Ailede iki doktora bir eczacı lâzım" diyorlardı. Çalgıcı olmak ne kadar aşağılayıcı! Ama bir türlü mani olamadılar...

Gitar ne zaman girdi hayatınıza?

Ankara'ya, abimin yanına geldim, Bahçelievler Deneme Lisesi'ne kaydoldum. Deneme adı şuradan geliyor: Okulda sadece edebiyat ve fen değil, 14 farklı bölüm vardı. Mesela "ev ekonomisi"nde genelde kızlar okurdu. Bir erkek arkadaşımız da o bölümdeydi. Hep takılırdık, "ya sende bir karışıklık var, ya da kızların bölümünde tek erkek olduğun için çok akıllısın" diye. *(gülüyor)* Ben klasik okudum, edebiyat mezunuyum. '57 senesinde Ankara Devlet Konservatuarı sınavına 1280 kişi girdik, 12 kişi aldılar, biri de bendim. O zaman trompetçi Eddie Calvert modası var, "Cherry Pink" parçası dünyayı kasıp kavuruyor. "Ben de trompet çalacağım" dedim, gitar hiç yoktu aklımda. Gelen kâğıtta korno bölümüne alındığım yazıyordu. Trompet olmayınca, kazandığım halde okula girmedim. Deneme Lisesi'nde bir grup kurduk: Teenagers. Ankara Koleji'nde de Blue Jeans diye bir grup vardı... Teenagers'dayken bende gitar merakı başladı. Okuldaki oda orkestrasında da viyola çalıyordum. Mesela önümüze bir "poème symphonique" örneği konuluyordu ve notalarını yazmamız isteniyordu. Bir tek ben yazabiliyordum. Çok sonraları, 1975'te Brüksel'de müzik akademisine yazıldığım zaman piyano, armoni ve solfej dersleri vardı. Solfeje yazılmak istemesem de, mecburî olduğunu söylediler, ancak profesyonel olduğum için üçüncü sınıftan başlattılar. Solfej dersinde çok hızlı dikte yapıyordum. Herkes do neydi, re neydi deyinceye kadar, ben yazmayı bitirip defteri kapatıyorum. Bir gün hocam "nasıl oluyor da bu kadar hızlı yapabiliyorsunuz?" dedi. Türkiye'de yıllarca bunu yapmışım zaten. "Mecburen yapıyorum, çünkü Türkiye'de nota bulmamız imkânsız" dedim. Bunun üzerine, hoca beni iki sınıf daha atlattı. Ama gözüm solfej diplomasında değildi tabii...

Niye Brüksel'i seçtiniz?

Hollanda'ya Türkiye'den gitmiş Orkestra Altı vardı. İzmir'de kurulmuş bir gruptu ve piyanistleri Ergüder Yoldaş'tı... O vesileyle ben de Hollanda'ya gittim. O arada Brüksel Hilton'daki orkestradan bir teklif geldi ve Brüksel'e geçtim. Asıl amacım Amerika'ya, Berklee School'a gitmekti. Çünkü burada ne öğrendiysem, o okulun kitaplarından öğrenmişim. Zaten şu anda onlardan birini, Gordon Delamont'un kitabını, alaturka makamların armonizasyonlarını da ekleyerek çeviriyorum. Dünyada best-seller olmuş bir armoni kitabıdır. Enrico Macias'ın aranjörü Jean Claudric, Musevilerin 500. yılı dolayısıyla Türkiye'de yapılan kutlamaya geldiğinde, "aman ne olur, şunu bir de Fransızcaya çevir" dedi, "Cezayir asıllıyım, ama bu makamların nasıl armonize edileceğini bilmiyorum, hep yanlış yapıyorum, farkındayım". Koskoca Jean Claudric bunu rahatça söyleyebiliyor, çünkü adamların kompleksi yok, kendilerinden korkuları yok. Oysa bizde herkesin bir fobisi, kompleksi var... Bizim zamanımızda bir müzisyenin rüştünü ispat etmesi, ne kadar caz bildiğine bağlıydı. Caz çalabiliyorsa nirvanaya erişmiş gibi olurdu. Şimdi cazın 'c'siyle alâkaları yok. Cazdan, aranjmandan, orkestradan da vazgeçtim, yaptıkları müziğin makamından haberleri olmadığı gibi, bazı aranjörlerin nota da bilmediğini hayretle öğreniyorum.

Cazdan, Jimi Hendrix'den ve makamlardan aynı ilgiyle söz ediyorsunuz. Makam çalabilmek için gitarınıza perde ekliyorsunuz. Anlaşılan hiçbir müziği küçümsemiyorsunuz...

İşte benim en büyük kazancım bu. Elime ilk mandolini aldığım sene, 12 telli gitar denen şeyden haberim yoktu. Mandoline oktav teller taktım. Andy Votel'in benim için dediği "Dr. Frankenştayn" lafı boş laf değil yani. Yıllar sonra 12 telli gitar diye bir şeyin olduğunu ve tellerinin oktavlı çalındığını gördüm. Ben çok meraklı ve araştırmacıyım. Hiçbir şeyi dışlamam. Hayatım boyunca akla kara kadar birbirinden ayrı şeyler yapmışım, bu sentez aynı potada bir araya gelip kaynaşmış... Zaten onu dış-

la, bunu küçümse derken, bir yerde güdük kalıverirsiniz. Ben '89, '90 ve '91 yıllarında, rahmetli Yıldırım Gürses'in supervizörlüğü altında üç tane çocuk şarkıları albümü yaptım. "Bunu bir konsere çevirelim, tanıtımı AKM'de yapalım" dediler. TRT Korosu, senfoni orkestrası keman grubu, pop orkestrası altyapısı, Türk sanat müziği sazları ve bağlama grubu, 100 küsur kişi AKM sahnesine yerleştik. Çok sevdiğim müzik eleştirmeni Doğan Şener "çok merak ediyorum, bu insanları aynı sahneye nasıl oturttun?" dedi, "çünkü birbirlerini hiç sevmezler". Haklı, sahiden rahatsız olurlar. Alaturkacılar klasikçileri, popçuları "bunlar bizim müziğimizi yapmıyor" diye dışlar. Benim hiçbirine karşı cephe almışlığım yok. Dünyanın her yerinde, klasikçiler popçuları ve geleneksel müzikçileri biraz aşağılar. Cazcıları hiç çekemezler. Cazcı Benny Goodman bunlara derslerini vermek için, ne yapmış etmiş, New York Filarmoni'nin önünde klarnet konçertosu çalmış. Demiş ki: "Bakın, ben bunu yapabiliyorum. Hadi siz de gelin, benim parçamda iki mezur bir solo yapın." Mümkün değil, yapamazlar. Çünkü caz, artık müziğin sonudur, uzayıdır. Cazda yaratı var. Caz solosu yapmak, eline gitarı ya da saksofonu alıp langır lungur üflemek değil.

Kariyerinizdeki önemli isimler olarak kimleri sayabiliriz?

Kilometre taşı Yıldırım Gürses'tir. Bana alaturkayı ilk öğreten insandır. Bir anımı anlatayım: Hüner Coşkuner kaseti yaparken, Aysel Gürel'in "Sensiz Hasreti Yaşadım" sözünü besteledim. Yıldırım Gürses'e dedim ki, "Hüner'in işini bitirdik, enteresan bir parça var, dinle bakalım, beğenecek misin?" Dinledi, "ne güzel şarkı, çok da güzel okuyor, kiminmiş bu?" dedi. "Tahmin et" dedim. "Bekir Sıtkı mı desem, Alaaddin Yavaşça mı desem? Uğraştırma beni, söyle" dedi. Benim olduğunu söyleyince şaşırdı: "Hadi oradan papaz! Sen ne zamandan beri hüzzam makamında beste yapıyorsun?" Cazcı olduğum için bana "papaz" derdi. *(gülüyor)* Daha öncesinde, hayatımdaki bir diğer kilometre taşı da Ali Avaz'dır: Bana ilk güvenen, aranjörlük işi teslim eden insandır.

"Gençlik ile Elele" de Ali Avaz sayesinde çıktı, öyle değil mi?

Sadece o değil, 45'liklerim de var: Mesela "Görevimiz Tehlike" dizisinin müziğini yorumlamıştım büyük orkestrayla birlikte. Ali Avaz'la Evren Plak'ın prodüktörü olduğu dönemde, '71'de tanıştık. Bizim o dönemdeki aranjörümüz Norayr Demirci'ydi. Türkiye'de profesyonel anlamda ilk aranjördür. O da Orkestra Altı'da çalmıştı...

Ali Avaz'ın komedi plaklarıyla da ilgileniyor muydunuz?

Tabii. O zaman mesela Gönül Akkor'a 45'likler kaydediyoruz, iki parçayı bir günde bitiriyoruz. Bitince Ali Avaz, "aman gitmeyin, şu benim üç-beş parçayı da bir çalıverelim" diyor, onları da çalıyoruz. O enteresan sesiyle o komedi plaklarını çıkartıyor. Ben Avrupa'dan döndükten sonra da birkaç kasetini tekrar bana yaptırdı. "Bir tek şartla yapacaksın, üzerine adını yazmayacağım" dedi, "çünkü sen bunların çok üstünde bir aranjörsün, böyle bir kasette isminin geçmesi yakışık almaz". Bizim abimiz gibiydi. Sonuçta o bir prodüktördü, ben de Evren Plak'ın 45'lik grubunda çalan bir gitarcıydım. O ara iki tane oyun havası longplay'i yaptık. Ondan sonra "yeni bir longplay yapalım" dedi. O sıralar underground, gogo müziği modası var ya, fikri veren Ali Avaz oldu. Son derece yenilikçi, ileriye dönük atılımlar yapmak isteyen bir prodüktördü. Albümün ismini bulan da, kapaktaki maymun resmini getiren de Ali Avaz'dır. Böyle inanılmaz bir adam.

Gloria Gaynor ve eşi ile

O DÖNEME GÖRE O KADAR ATILIMCIYDI Kİ, BAZI GAZETECİLER "BU PLAK BURADA YAPILMADI, YABANCI MÜZİĞİN ÜZERİNE KENDİ ADINIZI YAZMIŞSINIZ" DEDİ.

Peki siz bu maymun resmine ne dediniz?

Geçen gün Ali abiyle onu konuşuyorduk. "Ben şimdi sana gene böyle bir şey yaptırıp kapağa da böyle bir resim koysam razı olur musun?" diye sordu. "Hiç önemli değil" dedim. "Hakikaten mi diyorsun?" dedi. Hakikaten öyle. "Bu maymunun ne işi var kapakta" demek aklımın ucundan geçmedi. Çünkü ben oralarda değilim. Benim kafamda varsa yoksa müzik, müzik, müzik... Çok enteresandır, o döneme göre o kadar ilerici, o kadar atılımcı bir şeydi ki, bazı gazeteciler "bu plak burada yapılmadı, yabancı müziğin üzerine kendi adınızı yazmışsınız" dedi. Ali Avaz çok kızdı bunu duyunca... Yıllar sonra oturdum, arabesk bir şeyler yaptım, ona da "bu burada yapılmadı, Özkent bizi kandırıyor, bu Mısır'dan geldi" dediler. İşte demin söylediğime dönüyoruz: Bütün bunlar hiçbir şeyi dışlamamak prensibinden çıkıyor. Andy Votel'in çok enteresan bir cümlesi var: "Bu insanlar zaman makinasından mı çıktılar?" diyor.

Andy Votel sizi Incredible Bongo Band'le karşılaştırıyor. Caz, blues ve funk'tan yola çıkarak "Apache"dan "Satisfaction"a enstrümantal cover'lar çalan bir grup bu... Hatta hiphop'un atası olduğu kabul ediliyor. Siz o dönemde onları dinlemiş miydiniz?

Hayır, hiç dinlemiş değilim. Sonradan merak edip dinledim, bizim müziğimizle hiç ilgisi yok... Ama bizim albümle hiphop arasında da bağlantı kuran yeni bir takım yazılar okudum... "Apache"ı hatırlatmanız iyi oldu. Çünkü o dönemde The Shadows hayranıydım, "Apache" da kulüplerde çok sık çaldığımız bir parçaydı...

"Gençlik ile Elele"nin kayıt süreci nasıldı, kaç gün sürdü?

Yarım günde kaydettik. Tıpkı caz kulüpte jam-session yapar gibi. Bir araya geldik, hadi takılalım dedik, öğlen girdik, akşam çıktık... Her bir parça için, intro'ların, özel riff'lerin, armoninin ve trafiğin belirtildiği sadece birer sayfa nota yazmıştım. Türkiye'de ilk çift kanallı stereo kayıttır bu plak. Beyoğlu'nda, Suriye Pasajı'nın üst katındaki stüdyoda, Grafson'da yaptık. New York Atlantic stüdyosu gibi, canlı kayıtlar için akustiği çok iyi bir stüdyodur.

Repertuarı nasıl oluşturdunuz?

Bilindik türküler olsun diye düşündük. Ama bizim için yeniydi, çünkü kulüplerde çaldığımız şeyler değildi. Halk müziği klasiklerini evrensel bir platforma oturtmaktı amacımız. Plaktaki parçaların adları, mesela "Üsküdar'a gider iken" değil "Üsküdar", "Ayaş yollarında" değil "Ayaş". Çünkü ben bir kompozisyon yapıyorum. Kompozisyonun içine kısacık alıntılar koyuyorum. Türküyü alıp başından sonuna kullanırsam, sadece aranjör olurum. Ama bu kadarlık bir kısmını kullanırsam, kompozitörüm.

ANTEP HATIRASI
Mustafa Özkent'in ilk sahne tecrübesi... Sağda elinde mandoliniyle, 1956 yılında, Gaziantep'te... Yanındaki fotoğraf ise, 17 yıl sonrasına, "Gençlik ile Elele" dönemine denk geliyor.

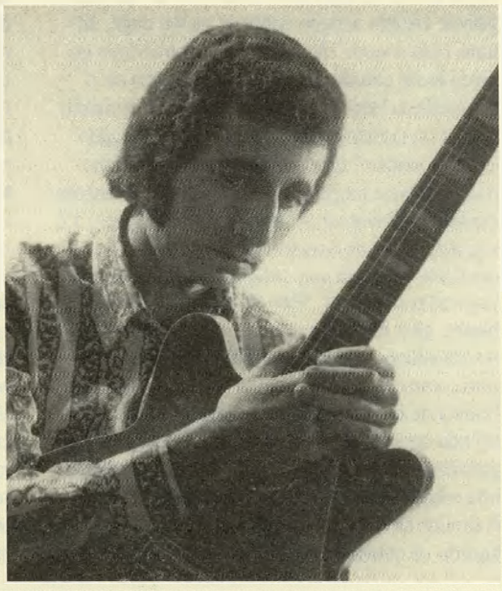

CLUB 33'TE DJ BENİM ALBÜMÜ ÇALIYOR, TAM "ÜSKÜDAR" BÖLÜMÜ GİRİNCE ZÜPPENİN BİRİ "BU NE BE" GİBİ BİR HAREKET YAPTI. KAHRETTİĞİM ANDIR BU.

Şu anda Avrupa'da, Amerika'da bu yaptıklarım beste klasmanına giriyor ve bana yüzde yüz telif hakkı doğuyor. Ama Türkiye'de maalesef sadece yüzde on aranjör payı alabiliyorum... Albümdeki ilk parçayı dinlemeye başladığınız anda "Üsküdar" olduğunu anlayabiliyor musunuz?

Hayır, "Üsküdar'a giderken"in bildiğimiz melodisi daha sonra devreye giriyor.

Size bir anımı anlatayım. O zamanlar şimdinin Reina'sıyla Laila'sı gibi iki diskotek vardı, ikisi de Elmadağ'da, biri Hydromel, diğeri Club 33'tü... Oralara bu plağı dağıttık. Aradan zaman geçti, Club 33 Erenköy'deki yerine taşındı. Gençken bu tip yerlere uğrardık. Bir gece tesadüfen oradayız, DJ'lerden çoğunu da tanıyoruz zaten. DJ'e işaret ettim "benim albümü koysana" diye. O da "Üsküdar"ı koydu, bir önceki rock parçayla yumuşak bir geçiş yaptı. Müzik aşağı yukarı aynı havada gidiyor. Parçanın başında ne olduğu anlaşılmıyor ya, herkes pistte dansa devam ediyor. Tam "Üsküdar" bölümü girince, züppenin biri DJ'e döndü, "bu nedir be, oldu mu yani şimdi" gibi bir hareket yaptı. Benim yıkıldığım andır bu! Yıkıldığım, kahrolduğum ve lanet ettiğim andır! Bazen soruyorlar, "niye bu plağın devamını yapmadın?" diye. Belki çok spesifik, çok ufak bir şey ama, ben o an dedim ki: "Bu ülkede hiçbir şey yapmaya değmez". Şimdi Kadıköy'deki Zihni müzik mağazasının, Amerika'dan bizim CD'yi getirtip sattığını öğrenince, telefon edip artık burada da çıktığını söyledim. Memnun oldular, "artık dışarıdan getirmemize gerek yok" dediler. Ben de "bizde bu yabancı hayranlığı olduğu sürece, Amerika'dan geleni orijinal diye üç misli fiyata almayı tercih ederler" dedim. Halbuki orijinali bu. *(gülüyor)*

Dinleyici olarak müzikle nasıl bir alışverişiniz vardı? Sizin kuşağınızda, arkadaşlar arasında topluca müzik dinleme seansları yapıldığından bahsedilir hep...

Ben rahmetli İsmet Sıral sayesinde caza yöneldim. Lâlezar Gazinosu '69 senesinde yeni açılmıştı. İsmet Sıral Orkestrası, İsveç'te, Ayten Alpman, Hayati Kafe gibi solistlerle çalışmıştı, bir kısmı orada kalıp bir kısmı dönmüştü. İsmet Sıral yeni grubu için bana teklif getirdi. Durul Gence'nin on kişilik orkestrasıyla birlikte, çift orkestra Lâlezar'da çalışmaya başladık. İsmet Sıral mesela şöyle derdi: "Çocuklar, yarın bana çaya geliyorsunuz, John Coltrane dinleyeceğiz." O zamanlar free caz akımı vardı. Biliyorsunuz, tamamiyle içgüdüsel ve yaratıcı bir müziktir. Onu da kötüye kullandılar. Hiçbir kuralı yok zannederek herkes çalmaya, çaldıklarının free caz olduğunu iddia etmeye başladı. Halbuki free caz, cazın akademik ve klasik döneminin bittiği noktadan itibaren, zincirleri kırmak için atılmış bir akımdı. Temel olmadan bir bina inşa edersen o bina yıkılır. Free caz o yüzden yok oldu. Her şeyin tıkandığı noktadan başlayan müziği, sıfır noktasından başlatmaya kalktılar... İsmet Sıral bize bir gün McCoy Tyner, öbür gün Herbie Hancock dinletirdi. Dinlemek dediysem, sahiden dinlemek. Plak çalarken muhabbet etmek değil... İsmet Sıral, cazcı olduğu kadar her müziğe açık bir insandı, Aka Gündüz hayranıydı. Ne kadar şanslıyız ki, böyle insanlarla çalıştık. Lâlezar döneminde ben 17/8'lik bir blues beste yapmıştım. Gazinoda programa bununla başlardık. "İsmet abi, bu yemek müziğinde çalınacak şey değil" derdim. Çünkü bir tek 8'liğini kaçırdığında, bir daha yakalaman mümkün değil. Rahmetli derdi ki: "Bizim dikkatimizi topluyor, bizim için bir dikkat toplama parçası bu!"

Besteciliğinizin üzerine fazla gitmediniz galiba...

Besteciliğe çok geç başladım. Birinci amacım enstrümanımı iyi çalmaktı. İsmet abimiz "çocuklar, çıtanızı yükseltin" derdi, "hedefiniz Ahmet-Mehmet olmasın, Jim Hall, Barney Kessel, Wes Montgomery olsun". Elinizden gitarın düşmemesi lâzım. Barney Kessel'in bir röportajını okumuştum. Amerikalı gazeteci yazıyor: "Barney Kessel dünyanın en büyük üç gitaristinden biri; ne zaman kapısını çalsam elinde gitarla açar, daha elinde gitarsız kapı açtığını görmedim."

Besteciliğe ne zaman sıra geldi?

Çalıştığım sanatçılar, "ya hocam, sende hiç beste yok mu, yapıyorsun da saklıyor musun, bize niye vermiyorsun?" demeye başladılar. Bu zorlamalar sonucu, "bir deneyeyim" dedim. Hüner Coşkuner'de, Ayhan Aşan'da, Muazzez Abacı'da –mesela "Yıllanmış Şarap Gibi"– bestelerim vardır. Ahmet Selçuk İlkan'dan, Hülya Şenkul'dan, Gönül Şen'den sözleri alıyorum, besteliyorum. Mesela Ayhan Aşan'la çalışıyorum, kendisine yaptığım besteyi beğenmemezlik edemiyor. Beni kırmamak için falan değil. Elbiseyi öyle bir biçiyorum ki, tam üzerine oturuyor... Çok enteresan bir şey yaşadım: Gloria Gaynor, kocasıyla beraber Türkiye'ye geldi. Bir kokteylde tanıştık. Ertesi gün Erkan Özerman bunları Mısır Çarşısı'na götürecekmiş. "Özkent, ne olur, sen yardımcı olur musun? Ben çok yoğunum" dedi. Ben de o gün Gaynor'la eşini dolaştırdım. Sohbet ilerleyince "sizin besteleriniz yok mu?" diye sordular. Aklıma Sibel Egemen'in okuduğu "Hayal Beldesinde" geldi. "Galiba size uygun bir şarkım var" deyince, Gloria Gaynor "dinleyebilir miyim" dedi, dinledikten sonra da okumak istediğin söyledi. Sanki bana gökten melekler inmiş gibiydi. Zaten "I Will Survive"ın bestecisiyle de (Dino Fekaris) Yunanistan'da benzer şekilde tanışıyorlar, adamı alıp Amerika'ya götürüyorlar, bu parçayı patlatıyorlar. Aynı talih bana da gülebilirdi. "Biz senin en çok mütevazı olmanı sevdik" dediler. "Sen bize şoförlük yaptın, tercümanlık yaptın, şarkını dinletirken tezgâhtarlık yapmadın!" Fakat sonra kadın gitti, bir daha da aramadı beni. Sonradan öğrendim ki, bizim buradan birileri devreye girmiş, işe taş koymuşlar, artık ne söyledilerse, kadın da vazgeçmiş. Türkün Türkten başka düşmanı yoktur!.. Geçen gün sanatçı arkadaşlarla Akmerkez'de oturuyorduk, ben "yahu çok enteresan, bir baktım, Brezilya'daki bir listede beni 2 numaraya koymuşlar" dedim. "Olur mu hocam, sen 1 numarasındır" deyip dalga geçtiler. Sanki ben palavracıyım. Halbuki "ne kadar güzel bir şey, senin adına çok sevindik, Türkiye adına sevindik" demeleri gerekmez mi? Bu tavırlar insanı çok kırıyor. Hürriyet gazetesinde röportajım yayınlandı, beni sadece akrabalarım, yıllardır görmediğim dostlarım aradı, tebrik ettiler. Lütfedip de bir tek sanatçı arkadaşım aramadı.

Siz bu geçen yıllar içinde "Gençlik ile Elele" plağını pikaba koyup ara sıra dinliyor muydunuz?

Çoktandır dinlemiyordum, bu kadar övgü alınca, kendi yaptığım işi otuz küsur yıl sonra analiz etmeye başladım. Ama doğrusu, o dönemki longplay'den dinleyince teknik açıdan rahatsız oldum. Burada, bilgisayarda tekrar edit ettim. Ekranda grafikte de gözüken bütün o çıtları, tek tek cımbızla ayıklar gibi ayıkladım. Üç gün uğraştım master'ı yapana kadar. Finders Keepers firmasının büyük patronu bana mail attı, "ben bugüne kadar bu kadar temiz bir master'la eski bir albüm çıkarmadım" diye yazdı.

Müzik teknolojisindeki gelişmeler cazip geliyor mu, yoksa mecburen mi ayak uyduruyorsunuz?

Ben bu stüdyoda bilgisayar kaydı yapıyorum: Kırk kişilik orkestrada alaturka sazlar oyun havası çalıyor, darbukalar, udlar, kanunlar, her şey var. Eğer ben söylemezsem asla bilgisayar olduğunu anlamazsınız. Çünkü ben önce müzisyen ve aranjör olarak kendi bilgimi ve becerimi bilgisayara aktarıyorum. Bir davulcunun üç tane eli olmadığını, hangi sesleri çıkartabileceğini biliyorum. Buradaki bateri kayıtlarının hepsini elimle tek tek çalarak yapmışımdır. Şimdi size bir şey dinleteyim: *(bir oyun havası duyuluyor)* Bu parçada Miles Davis çalıyor! Onun plağından aldığım sample sesi kullanıyorum. Miles Davis mezardan çıktı, benim oyun havasında trompetiyle uşşak taksim yapıyor. *(gülüyor)* Pro-tools programını ilk aldığım zaman, sıkıştığım anlarda kimse bana cevap veremiyordu. En sonunda oturdum, bir deftere yaza yaza, programı Türkçeye çevirdim. Bilgisayarı araç değil de amaç yaparsanız, ortaya müzik falan çıkmaz. İyi bir aranjör de bilgisayarı ancak araç olarak kullanır. Bu bilgisayarlar sayesinde, bir aranjörün bilmesi gereken temel bilgilerden yoksun binlerce "midijör" türedi... Öğrenmenin yaşı yok, kim bilir daha neler çıkacak, neler öğreneceğim... Brüksel'deyken, orkestrada İtalyan virtüoz bir kemancı vardı. Kültablasını yere atardınız, onun düşme sesini bütün notalarıyla size çalardı. Ne derdi, biliyor musunuz: "Mösyö Özkent, insan ömrü çok kısa. Çünkü müziği öğrenmeye yetmiyor". 82 yaşında ölen çok büyük bir besteci de şöyle demiş: "Ah, daha ne çok öğreneceğim şey vardı! Erken gidiyorum!"

Söyleşi: ***Derya Bengi - Fulya Bahar***

ansiklopedi

a→

APACHE

Surf müziğin İngiltere'deki kalesi The Shadows'un 1960 tarihli rock & roll hiti "Apache", her şeyden önce bestecisi Jerry Lordan'ın aynı adlı 1954 yapımı filme olan derin tutkusuna dayanıyordu. Film, direnen son Apaçi lideri Geronimo da teslim olduktan sonra peydahlanan hayalî kahraman Massai'nin (Burt Lancaster) hikâyesini anlatıyordu. Lancaster'in mavi gözlü bir Apaçi olmayı gayet güzel başardığı film haliyle Apaçilerin yaşadığı bölge olan Meksika hudutlarında geçiyordu. (Genç Charles Bronson'ın da çekik gözleriyle boy gösterdiği not düşülmeli.) Lordan bulduğu güçlü melodiyle söz konusu Tex-Mex durumu rock & roll'un etkinlik alanına taşıdı. Tabii ki, güçlü beste eskimeden bu-

günlere gelen "Apache"ın "aynen öyle" olmasının garantisi değildi. Shadows bu enstrümantal parçanın "öyle" olması için epey ter döktü. Onun da hikâyesi şöyle...

Devrin rock & roll şarkıcılarından Joe Brown (Sam Brown'ın babası) "eko odası" tabir edilen türde İtalyan yapımı bir gitar amplisi aldı, ama beğenmedi; Shadows'un gitarist-şarkıcısı Hank Marvin'e verdi. O da yemeyip içmeyip, Fender Stratocaster'ının tremelo kolunu kullanarak ağır vibratolu çok özel bir sound keşfetti ve bunu ilk kez "Apache"da kullandı. Öteki gitarist Bruce Welch ise deneyselliğe katılmak adına rock & roll adetlerini bozup Cliff Richard'dan ödünç aldığı Martin marka akustik gitarla o şahane mariachi riff'ini attı. Meksikalı tonu iyice vurgulayan baterist Tony Meehan, Welch'e kene gibi yapışmıştı. Jet Harris'in melodik bas akışı da evvelce denenmemiş türdendi. Kabile ayini duygusu, bizzat Cliff Richard'ın çaldığı Japon davullarıyla sağlandı. Sonuçta dönemi için benzersiz bir iş çıktı. "Apache"nin bu vasfı 1973'te çıkan "bongolu funk" versiyonuyla iyice katmerlenerek büyüdü, 1960'dan günümüze uzanan bir kolektif yaratıcılık odağı haline geldi.

The Shadows

b→

BÜYÜCÜ

"Bu nedir?"

"Rakı. Sakız adasından. Çok serttir. Seni biraz sarhoş etmek istiyorum."

Yemek boyunca da ağır Antikythera rosé şarabından daha fazla içmeye zorlamıştı beni zaten.

"Eleştiri yetilerimi köreltmek için mi?"

"Daha alıcı konumunda olman için."

"Kitapçığınızı okudum."

"Ve saçma mı buldun?"

"Onaylaması zor gibi."

"Gerçeğin tek bilimsel kriteri onaylamadır. Ama bu, onaylanamayan gerçekler olmadığı anlamına da gelmez."

(...) Rakıdan bir yudum aldım; ateş gibiydi, sanki saf alkol.

"Ama kanıtlarınız olduğundan bahsetmiştiniz."

"Kanıtlarım vardı. Ama öyle kolay kolay görünen cinsten değillerdi. Sonradan böylesinin daha iyi olduğuna karar verdim, üç-beş kişinin dışındakiler için."

"Sizin seçtiğiniz üç-beş kişi mi?"

"Benim seçtiğim, evet. Çünkü gizemin enerjisi vardır. Her kim buna bir cevap ararsa, onun içine enerji akıtır. Eğer gizemin çözümünü açığa çıkartırsan, diğer arayanları şeyden mahrum bırakmış olursun..." ve kelimenin benim için olan anlamını vurguladı, "... önemli bir enerji kaynağından."

"Peki ya bilimsel gelişme?"

"Tabii olsun. İnsanların karşılaştığı fiziksel problemlerin çözümü –bu bir teknoloji meselesidir. Ama ben türlerin, insanoğlunun genel olarak psikolojik sağlığından söz ediyorum. Onun gizemlerin varlığına ihtiyacı vardır. Çözümlerine değil."

Rakımı bitirdim. "Akıl almaz bir şey bu."

Gülümsedi, sanki kullandığım sıfat söylemek istediğimden daha çok şey ifade ediyordu; şişeyi kaldırdı. "Bir kadeh daha iç. Sonra yok. La dive bouteille aynı zamanda zehir gibidir."

"Ve deney başlıyor, öyle mi?"

"Deney başlıyor. Kadehini alıp şu şezlonglardan birine uzanmanı tavsiye ederim. Tam şuraya." Arkasına işaret etti. Gidip şezlongu oraya çektim.

"Uzan bakalım. Acele etme. Belli bir yıldıza bakmanı istiyorum. Cygnus'u bilir misin? Kuğuyu? Şu tam tepemizde uzanan haç şeklindeki takımyıldızı?"

Diğer şezlonga kendisinin oturmayacağını fark ettim; ve birden anladım.

"Bu bir... hipnoz mu?"

"Evet Nicholas. Paniğe gerek yok."

Lily uyarmıştı: "Bu gece anlayacaksın." Duraksadım, sonra kendimi arkaya bıraktım.

"Paniğe kapılmadım. Sadece buna pek uygun olduğumu sanmıyordum. Oxford'dayken biri denemişti."

"Göreceğiz. Bu bir irade uyumudur. Bir müsabaka değil. Yalnızca söylediklerimi yap." En azından, o doğuştan sersemletici gözlerin içine bakmak zorunda değildim. Geriye dönemezdim, ama hiç olmazsa hazırlıklıydım. "Kuğu'yu görüyor musun?"

"Evet."

"Ve solda da çok parlak bir yıldız var, geniş bir üçgenin köşesinde."

"Evet." Rakının kalanını bir yudumda kafama diktim; az daha tıkanıyordum, sonra yana yana mideme aktığını hissettim.

"Bu yıldıza *alpha* Lyrae deniyor. Biraz sonra ona dikkatle bakmanı isteyeceğim senden." Mavi-beyaz yıldız, rüzgârın açtığı gökyüzünde ışıldadı. Conchis'e baktım, hâlâ masanın başındaydı, ama yüzümü görmek için sırtını denize dönmüştü. Karanlıkta sırıttım. "Kendimi muayene yatağındaymış gibi hissediyorum."

"Güzel. Şimdi arkana yaslan. Kaslarını önce sık, sonra da biraz gevşet. Sana rakı ikram etmemin sebebi buydu. Yardımı olacak. Julie bu gece ortaya çıkmayacak. Bu yüzden onu aklından çıkar. Öbür kızı da aklından çıkar. Kafanı karıştıran her şeyi, bütün özlemlerini aklından çıkar. Bütün endişelerini de. Sana zarar vermeyeceğim. Hepsi yalnızca iyiliğin için."

"Endişelerimi ha? Bu pek kolay değil." Sesini çıkarmadı. "Deneyeceğim."

"Yıldıza bakmak işe yarar. Gözlerini ondan ayırma. Arkana yaslan."

Yıldızı seyretmeye koyuldum; daha rahat oturmak için biraz kaykıldım. Ceketimin kumaşının elime değdiğini hissettim. Duvar işi yormuştu, bunun gerçek amacını da tahmin edebiliyordum artık, ve arkama yaslanıp, gözlerimi dikip beklemek iyi geldi. Uzun bir sessizlik oldu, epeyce bir süre geçti. Kısa bir süre için gözlerimi kapadım, sonra açtım. Yıldız kendi ufak uzay denizinde yüzer gibiydi, küçücük bir beyaz güneş. Alkolün etkisini hissediyordum, ama çevremde olan biten her şeyin gayet bilincindeydim, uyutulamayacak kadar bilincinde hem de. Terasın bilincindeydim, bir Yunan adasında bir evin terasında uzanmaktaydım, rüzgâr esiyordu, Moutsa'da çakıllara vuran dalgaların hafif sesini bile işitebiliyordum. Conchis konuşmaya başladı.

"Şimdi yıldızı seyretmeni istiyorum, bütün kaslarını rahat bırakmanı istiyorum. Tüm kaslarını rahat bırakman çok önemli. Kas biraz. Şimdi bırak. Kas... bırak. Şimdi yıldızı izle. Yıldızın adı *alpha* Lyrae."

Kendi kendime, adam beni hipnotize etmeye çalışıyor; o zaman ben de kuralına göre davranayım, hiç kıpırdamadan oturup hipnotize olmuş gibi davranayım dedim.

(...) "Bir yıldızı izliyorsun diyorum, bir yıldız diyorum ve bir yıldızı izliyorsun. Tatlı yıldız, beyaz yıldız, tatlı yıldız..."

Konuşmayı sürdürdü, ama bildik tavırlarındaki bütün o haşinlik, terslik yok olmuştu. Denizin teskin edici sesi, rüzgârın verdiği his, ceketimin dokusu gibiydi ve sesi bilincimden çıkıp gitmişti. Bir ara, hâlâ terasta uzanmış, yıldıza bakıyor buldum kendimi, başka hiçbir şeyin olmasa bile, uzanıp yıldızı izlediğimin bilincindeydim.

Sonra tuhaf bir yanılsama oldu; sanki o an yukarıya değil de aşağıya bakıyordum, tıpkı bir kuyunun dibine bakar gibi.

John Fowles, Büyücü

f→

FINDERS KEEPERS

Türkçesi, "mal bulanındır". Deniz kanununda işleyen bir geleneksel hükmü eski zaman plakları için uygulayan, nerede unutulmuş, sahaflarda çürümeye terkedilmiş plak varsa içine dalan Finders Keepers Plakçılık mümessilleri, psikedelik, progresif ve pop alanında çalışıyorlar, Balkanlar ve Ortadoğu başta olmak üzere, dünyayı altını üstüne getiriyorlar. İlgi alanlarını "B sınıfı müzikler" olarak tarif ediyorlar. Super Furry Animals'ın Gruff Rhys'ıyla, Badly

"Kırmızı Kırbaç", Raul Cañestro Caballero, 2001

Drawn Boy'la da çalışan, İngiliz hiphop camiasından gelen DJ Andy Votel'in öncülük ettiği şirketin son pırlantaları arasında Selda'nın ilk long-play'i ve Mustafa Özkent'in "Gençlik ile Elele"si de var. Arzu ederseniz, bir bağlama resmi üzerinde "Anatolian Invasion" yazılı bir tişörtleri de mevcut. Tabii olay Anadolu'yla sınırlı değil: Çekoslovak vampir filmleri müzikleri, tarihin kıyısında kalmış İngiliz folk plakları, Japon rock-operaları, fabrikalar için meditasyon müzikleri, uzay çağının psikedelik doğaçlama denemeleri, iyi işlenmiş her tür retro durum Finders Keepers'in sahasına girebiliyor. Türkiye'den şimdiye kadar bulup çıkardıkları iki örnek dört dörtlük olduğuna göre, güvenilir çocuklar.

FREAK BROTHERS

INCREDIBLE BONGO BAND

MGM prodüktörü Michael Viner'ın "inanılmaz bongo bandosu" '70'lerin başında yükselen funk akımı içinde özel yeri olan bir proje orkestrası. 1973'te "Bongo Rock" ve 1974'te "Return Of The Incredible Bongo Band" adlı iki albümü bulunan grubun karakteristik özelliği, bongo'nun hakimiyetinde kurulan funky groove üstünde, psychedelic gitar riff'leri, vamp tarzı klavye dokularıyla hareket eden, pirinç nefeslilere dayalı bir enstrümantal müzik yapması. Incredible Bongo Band (IBB) en çok The Shadows'un 1960 tarihli rock & roll hiti "Apache"ye getirdiği sıradışı yorumla tanınıyor. '70'lerin ikinci yarısında faaliyet göstermeye başlayan erken hiphop DJ'leri Kool Herc ve Grandmaster Flash, "Apache"nin bu özgün yorumuna damgasını vuran uzun bongo solonun sağladığı "scratch" yapabilme imkânını bol bol kullandı.

İlk resmî rap plağını dolduran Sugarhill Gang, "Apache"nin IBB versiyonunun ilk rap yorumunu da yapan gruptu. Parça hiphop'un demirbaşı, Afrika Bambaataa'nın ifadesiyle "old-scholl'un en önemli elementlerinden biri" haline geldi. Kool Herc daha da ileri gidip "hiphop'un millî marşı" diyordu. Zaman içinde hiphop etkisiyle gelişen öteki urban/electronika müzik akımlarının, özellikle bu parçadan kulaklara aşina kalıplar üretip birçok DJ'e esin veren drum & bass akımının mutfağına girdi. Aralarında LL Cool J, The Roots, Nas, Moby, Goldie, Missy Elliot gibi isimlerin de bulunduğu sanatçılar tarafından yorumlanıp defaten listelere girdi... "Apache"nin böylesine güçlü bir etki alanı yaratmasının derin sosyo-kültürel sebepleri de vardı elbette. Amerikan ordusunun yürüttüğü soykırımına karşı son ana kadar direnebilen tek kızılderili ulusu olan Apaçilerin ruhuyla Afrika hafızasının diasporadaki simgesi bongonun buluşması başlı başına bir olguydu. İşin tuhafı, Apaçilerle siyahların müzikal buluşmasını Beatles-öncesi dönemin Londra'sında gerçekleştiren The Shadows'un da "inanılmaz gitar bandosu" olarak benzer bir sıçramayı yaşamasıydı.

"Bongo Rock" albümünün yakınlarda tekrar yayınlanmasının üstüne The New York Times'da çıkan bir makale, gizli kalmış yepyeni bilgileri ortaya çıkardı. 1968'de Robert Kennedy'nin suikast sonucu öldürüldüğü sırada onun seçim ekibinde çalışırken işsiz kalıp müzik endüstrisine geçen prodüktör Michael Viner (63), renkli hayat hikâyesinin yanısıra, IBB'nin içyüzünü de anlattı. Örneğin, IBB, hiçbir zaman konsere çıkmamış Hollywood stüdyo müzisyenlerinden oluşuyordu. Grubun fotoğrafının yer aldığı 45'liklerin yayınlanmasından sonra satışın düştüğünü farketmişler. "İnsanlar grupta beyazların da çaldığını görünce almamaya başladı" diyor Viner. "Bongo Rock"un kapağında bongo çalan bir çift el illüstrasyonunun bulunması bu yüzdenmiş.

Yıllarca sadece Michael Viner'in adıyla anılan grubun iki önemli ritm adamının kimliğini buraya aktarmak elzem: Grubun bongocusu (ve kongacısı) King Errisson'dı. '60'ların başında Bahama adalarından New York'a göçüp Miles Davis ve Cannonball Adderley'le çalışan Errisson'ı birçok Motown şarkısından çıkarmak mümkün. Errisson gibi '60'ların sonunda Los Angeles'a göçen Motown Records, bu sihirli bongoyu Temptations, Four Tops, Jackson Five ve Supremes'in birçok ünlü şarkısında kullanmıştı. Bunların bir kısmı sonraları hiphop'çular tarafından sample edildi. Yani King Errisson'ın hiphop'a katkısı "Apache" ile sınırlı değildi.

Öteki sürpriz de IBB'nin bateristinin Jim Gordon olmasıydı. Derek & The Dominos'un davulcusu olarak ünlü Eric Clapton bestesi "Layla"daki yorumundan hemen hatırlanabilecek Gordon (bazı yerlerde asıl adıyla geçiyor: James Beck Gordon) John Lennon'ın "Imagine" albümü başta olmak üzere, George Harrison, Eric Clapton, Traffic, Everly Brothers, Beach Boys, Joe Cocker, Steely Dan ve Frank Zappa gibi birçok ustayla çalmıştı. Ama ağır uyuşturucu kullanımı Errisson'un "pamuk gibi insandı" dediği bu efsane davulcuyu şizofreni hastalığına sürükledi. Klinik tedavi fayda etmedi; 1983'te geçirdiği cinnet sırasında annesini bıçaklayarak öldürdükten sonra "kapatıldı".

solda Jim Gordon, sağda King Errisson

NEWTON, HELMUT

Yahudi Alman baba ve Amerikalı annenin oğlu olan Helmut Newton, Avustralya vatandaşı olarak Berlin'de, 1920'de doğdu. İlk fotoğrafını (Berlin radyo kulesinin bir görüntüsü) 12 yaşında çekti. 16 yaşında liseden ayrılarak moda fotoğrafları ve nü'leriyle ünlü Else Simon'un yanında çıraklığa başladı. 1938'de Nazi Almanyasından kaçarak Çin'e gitti. Singapore Straight Times için ilk foto-muhabirlik deneyimi başarısızlıkla sonuçlandı. Vatandaşı olduğu Avustralya'ya göç etti ve II. Dünya Savaşı boyunca Avustralya ordusunda görev aldı. Savaştan sonra, Melbourne'de küçük bir fotoğraf stüdyosu kurdu ve başta Vogue'un Avustralya edisyonu olmak üzere,

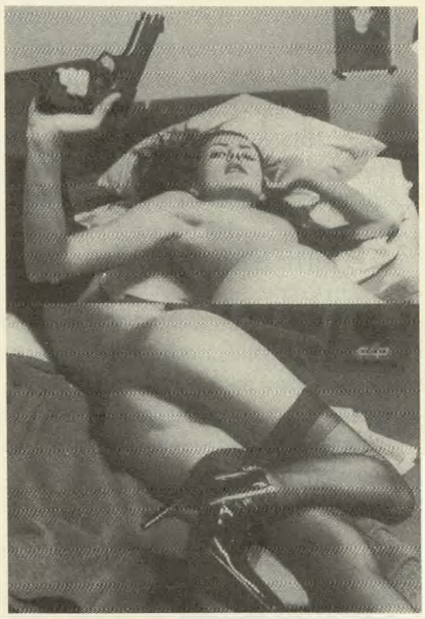

çeşitli dergiler için moda fotoğrafçısı olarak çalışmaya başladı. 1948'de, Avustralyalı oyuncu June F. Browne'la evlendi. 1961'de Paris'e yerleştiler ve Newton'un moda fotoğrafçısı olarak ünü giderek yayılmaya başladı. Vogue'un en gözde fotoğrafçısı olduğu gibi, Le Jardin des Modes, Elle, Queen, Playboy, Nova, Marie-Claire, Stern dergileri için çalıştı. Pek çok ünlü modelin fotoğrafını çekti: Catherine Deneuve, Grace Jones, Kate Moss, Karen Mulder, Monica Bellucci, Cindy Crawford, Claudia Schiffer... Stilize sahnelerin, alttan alta şiddet duygusunun hakim olduğu tarzı, pek çok kişi tarafından "şık porno" olarak nitelendirildi. Kadınların eril yanlarını öne çıkaran, onları mütehakkim rolde gösteren fotoğraflarını burjuva atmosferlerde çekmeyi tercih etti. "Yoksulların fotoğrafını çekmem, bunu çok sinik bir davranış buluyorum" diyordu. Yarattığı provokatif mizansenler izleyicilerin çoğunu şoke etse de, feministler sık sık aleyhine davalar açsa da, pek çok ünlü şahsiyet objektifinin karşısına geçmek için can atıyordu. Serge Gainsbourg - Jane Birkin çifti bütün mahremiyelerini ona açarken, Jerry Hall'u sağ gözünün üstünde bir et parçası tuttuğu sofistike, ikircikli bir portreyle görüntülemişti. Yayıncılık tarihinin en büyük, en ağır ve en pahalı kitabı olan "Sumo"da en ünlü fotoğraflarını bir araya getirdi. Newton, 2004'te, Los Angeles'da bir otomobil kazasında hayatını kaybetti. İsteği üzerine, Berlin'de gömüldü, Schöneberg'de Marlene Dietrich'in yanında yatıyor.

→63

Kırk yaşlarında, tıknaz, saçlarının ön tarafı açılmış, sessiz, kendi halinde bir adamdı Satılmış. İlçede PTT dağıtıcılığı yapıyordu. Adliyeye postadan gelen evrakları o getirir, bu yüzden bir ayağı sürekli adliyede olurdu.

Bir gün Satılmış'ın dava açtığını söylediler. Dava dilekçesinde, "Satılmış" sözcüğünün aşağılayıcı bir anlam taşıdığını, bu nedenle alay konusu olduğunu, adının "Orhan Kemal" olarak değiştirilip nüfusta da bu doğrultuda gerekli düzeltmenin yapılmasını istiyordu.

Oysa bu yöredeki erkeklerin neredeyse dörtte birinin adı Satılmış'tı. Bu nedenle alay konusu yapılması söz konusu olamazdı. Ancak öyle de olsa, dağıtıcımız ısrarla kendisine Orhan Kemal adının verilmesini, isminin bu şekilde değiştirilmesini istiyordu. Satılmış adlı kişilere o yörede kısaltılarak "Satı" denilir, öyle seslenilirdi. İşte bu "Satı"lardan birisi olan PTT dağıtıcısı şimdi bu isimden kurtulmak istiyordu. Bu isim yerine, tüm eserlerini okuduğu ünlü yazar Orhan Kemal'in adını almak ve bu isimle çağrılmak istiyordu. Satı'nın ilkokul ya da ortaokul mezunu olmasına karşın çok okuyan, kendisini geliştirmeye çalışan bir insan olduğunu onu yakından tanıyan birisinden duymuştum.

Mahkeme, yargılama sonucunda davacının istemini haklı buldu. Her ne kadar o yörede bu isim yaygın olsa da, Satılmış sözcüğünün kötü anlamda da kullanılabileceğini, pek çok yerde yadırganabileceğini düşünüp bunu gerekçe göstererek, dağıtıcının "Satılmış" olan isminin "Orhan Kemal" olarak değiştirilmesine karar verdi.

Karar okunduğunda Satı'nın sevinci, mutluluğu görülmeye değerdi. O gün kahvede herkese çay ısmarladığını, akşam meyhaneye gidip bir güzel kafa çektiğini söylediler.

Ne var ki onun yeni ismini kimse benimsemedi, dahası bu isim değişikliğinden pek çok kimsenin haberi bile olmadı. Karısı ve en yakınları da dahil olmak üzere tek bir Allahın kulu ona "Orhan Kemal" diye seslenmedi. O yine "Satı" diye tanındı, "Satı" diye çağrıldı, onunla yine "Satı" diye konuşuldu. İlk zamanlar Satı diyenlere, "benim adım Orhan Kemal olarak değişti, ismimi doğru söyleyin" diye yaptığı uyarıları da kimse ciddiye almadı, önemsemedi, giderek bu uyarılardan da vazgeçti.

Yalnızca isim değiştirme kararını veren yargıç R.E. onu mutlu etmek için dağıtıcımızı adliyenin önündeki caddeden geçerken gördüğünde, odasının penceresini açıp özellikle yüksek sesle Orhan Kemal diye seslenirdi.

Desen: Cem Sorguç

Bunu duyunca her defasında yüzü aydınlanan, hantal bedeni canlanan dağıtıcı ile yargıç arasında şöyle bir konuşma geçerdi:

- Buyrun Hakim Bey!
- Orhan Kemal, bugün bize postadan bir şey yok mu?
- Yargıtay'dan gelen dosyalar var Hakim beyim, şimdi getiriyordum.

Ya da, "bugün bir şey yok, yarın mutlaka bir şeyler gelir".

- Bizi boş bırakma Orhan Kemal, hiçbir şey gelmezse sen mektup yazıp getir bize bari.
- Baş üstüne Hakim Beyim, yazarım.

Satı'ya Orhan Kemal diye seslenen tek insan olan yargıç R.E. bir süre sonra başka bir yere atandı, onun ilçeden ayrılışına üzülenlerin en başında Satı geliyordu.

Çünkü o da anlamıştı ki, mahkemenin kararı ne olursa olsun, onun adı değişmeyecek, yargıç R.E. de gittikten sonra, kimse ona "Orhan Kemal" diye seslenmeyecekti. Bu isim yalnızca cebindeki nüfus cüzdanında yazılı, kimsenin görmediği iki kelime olarak kalacaktı. Onu yine herkes eskisi gibi "Satı" olarak bilip "Satı" olarak çağıracaktı. Öyle de oldu. Orhan Kemal ismini gönlüne gömüp hantal adımlarla, sanki biraz daha somurtkan, posta dağıtıcılığı yapmayı sürdürdü. Çaresiz, "Satı" adıyla. Bu dünyadaki gerçek satılmışlar arasında, hiç satılmamış biri olarak.

Mete Göktürk, "Adaleti gördünüz mü? – Bir savcıdan anılar, gözlemler, görüşler..."